

Indigenous Communities of N.E. India: Issues and Challenges

Edited by
Dr. Mridusmita Mahanta
Dipjyoti Deka

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

INDIGENOUS COMMUNITIES OF NORTH EAST INDIA: ISSUES AND CHALLENGES

Edited By
Dr. Mridusmita Mahanta
Dipjyoti Deka

Published By
Olympia Prakashan

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kailash

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

An Anthology of Research Papers published on the occasion of ICSSR-NERC sponsored National Seminar on Indigenous Communities of North India: Issues and Challenges organised by IQAC, Sonapur College, Sonapur, Assam in collaboration with Assam Don Bosco University.

First Published : October, 2017

© All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in any form without the written permission of the Editors and the Publishers.

ISBN : 978-93-87035-15-7

Edited By : Dr. Mridusmita Mahanta & Dipjyoti Deka
Conveners, National Seminar Organising Committee
Sonapur College, Sonapur

Published by : IQAC, Sonapur College, Sonapur, Assam

Price : 1200/-

Printed at : Perfect Imagers, Rajgarh Main Road, Opp 5th
Byelane, Chandmari, Guwahati 781003, Ph 98641-55788.

Since the papers of this book are based on research work of the individual authors, the responsibility for the facts, views, conclusions and plagiarism, if any, in this book is entirely that of the Authors. The editors and the publisher bear no responsibility for them.

CONTENTS...

Birinch

Principal & Secretary
Berhing College, Kalog

1. Sacred Temple Nabagraha and Its Prospects for Development as a Tourist Spot
Ananya Salkia & Pradip Sharma 1
2. Traditional Cooking Energy Use Among the Garos of Goalpara District, Assam: Issues and Challenges
Arzufa Khanom & A. K. Bora 20
3. An Analysis of Political Empowerment of women with special reference to the Mising Women in the Panchayats of Dhemaji District
Barsha Kalita & Pritom Doley 30
4. Indigenous People and their Livelihood: A study in the Kamrup District of Assam
Bhairab Khakaalary 40
5. Entrepreneurial Prospect of fish Farming: An Opportunity for livelihood Improvement of Tribal Communities Fish Farmers in Nagaon District, Assam
Bikash Boro 52
6. Rice Traditions of the Indigenous Community of Assam: An Overview
Chandan Kalita 65
7. Apatani Tribe of Ziro Valley Arunachal Pradesh - Their Problems and Prospects
Debajit Gogoi 82
8. Indigenous Aar Cultivation and It's Impact in Socio-Economic Development and Ecology in Dimoria
Dharma Ram Deka 96
9. Impact of Self Help Group on Tribal Communities of Assam : A Case Study of Socio Economic Development in Dimoria Area
Dibakar Bhattacharyya 105

Rice Traditions of the Indigenous Community of Assam: An Overview

Chandan Kalita

Introduction:

Assam is a rice growing state and the people of the land are habitual rice eaters. The climatic and physiographic features of the state are favorable for rice cultivation and the crop is grown in a wide range of agro-ecological situation. Rice plays an imperative role in the socio-cultural life of the greater Assamese people. It is an integral part of its manifold traditions and customs which has a religious and social flavor. There are faiths and beliefs, rites and rituals, fairs and festivals, narratives, music, dance and heritages, and thought currents relating to rice growing, right from sowing to harvesting. Various communities living in Assam have their own traditions and customs related to rice farming. The most important occasions of life i.e. birth, marriage and death, is meaningfully performed with the ritualistic use of rice in Assam. Rice is considered as *Lakhimi* or Goddess Lakshmi by majority of the people in Assam. It is considered so sacred that its sowing and harvesting involve auspicious timing and procedures.

Aims and Objectives:

The main aims and objectives of the proposed paper are:

1. To understand and highlight the chief features of rice-traditions of Assam.

1st International Conference on

1st

International
Conference on
Transforming Library
2017

Birinchi

Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

Editors:

Prof. Sanjay Kr. Singh

Dr. Sangrang Brahma

Dr. Prasanta Kr. Deka

Dr. Ibohal Singh

Disclaimer: The editors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this conference proceeding. The publisher or editors do not take responsibility for the same in any manner. Errors if any are purely unintentional and readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

© editors

Published 2017

ISBN : 978-93-83403-04-2

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalag

Published by :
MRB Publishers (India)
(An Imprint of M.R. Books)
D.D. Shopping Centre, A.M. Road
(Opp. Apsara Cinema Hall), Guwahati-781007
Tel : 0361-2735612, 9435558102 Fax : 0361-2609505
E-mail : mrbgty9@gmail.com
www.mrbpublishers.com

TRANSFORMING LIBRARY INFORMATION SCIENCE EDUCATION IN 21ST CENTURY Prof. Pravakar Rath	868
USAGE OF INTERNET ACCESS BY STAFF AND STUDENTS OF FIRST GRADE COLLEGES AT YADAGIR CITY Baswaraj Malipatil, Dr. Somanath Mudda	875
USERS' PERCEPTION TOWARDS THE LIBRARY SERVICES: A CASE STUDY OF NEHU CENTRAL LIBRARY, SHILLONG Mebandabha Rabon	880
USE OF SMART GADGETS FOR M-LEARNING OR M-LEISURE : A STUDY AMONG NEW GENERATION Nasirudheen T, Habeeb Koya Thangal	891
USE OF E-JOURNALS AVAILABLE UNDER DBT E-LIBRARY CONSORTIUM: A CASE STUDY OF ASSAM UNIVERSITY Shibojit Choudhary, Rofique Uddin Laskar, Sumit Paul	898
USE OF SOCIAL NETWORKING SITE WHATSAPP AMONG THE USER OF STATE LIBRARY, SHIMLA: A CASE STUDY Swarnika Dey, Lambodara Parabhoi	905
USES OF DIGITAL RESOURCES IN THE COLLEGE LIBRARIES OF KAMRUP (M) DISTRICT: ASURVEY Rajib Kalita	913
USAGE OF E-RESOURCES BY THE RESEARCH SCHOLARS OF GAUHATI UNIVERSITY: A STUDY Sankar Sarkar, Latifur Alom Ahmed	930
USE AND USERS SATISFACTION ON ONLINE PUBLIC ACCESS CATALOGUE (OPAC) SERVICE AMONG THE RESEARCH SCHOLARS OF TEZPUR UNIVERSITY: A SURVEY Mr. Rituraj Borkakoti, Mr. Anjan Gohain & Dr. Mukesh Saikia	938
VIRTUAL LIBRARIANSHIP: AN IMPORTANT ASPECT Rekhrajs Sahu, Nilakshi Sharma	946
VIBRANT CHILDREN LIBRARY SERVICES IN DIGITAL AGE Dr. Kishore Kalita	950
WEB CITATION BEHAVIOUR IN SRELS JOURNAL OF INFORMATION MANAGEMENT AND DESIDOC JOURNAL OF LIBRARY & INFORMATION TECHNOLOGY Krishna Brahma, Dr. Manoj Kumar Verma	956
LIS EDUCATION, RESEARCH AND TRAINING IN INDIA: TOWARDS TRANSFORMING LIBRARIES Ch. Ibohah Singh	963
AUTHOR INDEX	970
SPONSORS	

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyan

VIBRANT CHILDREN LIBRARY SERVICES IN DIGITAL AGE

Dr. Kishore Kalita, Librarian
Barbhag College, Nalbari

Abstract: Children are the ultimate assets of the society. Educate them is the prior function of the society. Library services for children are essential as like the adult library. The information and communication technology has a great impact on every sphere of human life. Children are not exception from it. The children are the very much positive in modern era i.e. they have very positive approach with the modern gadget. Now the technology is the key part of the children and youth. The children libraries should move towards modern technology for attracted the child in the children library. This article highlights the need of children library in the society along with how much impact on modern technology in the children life.

Keywords: Children library, Importance of children library, ICT, Digital Children Library

1. Introduction:

Children are the great assets of a nation. They are the greatest hope for the future. The future of every developed as well as developing country is associated with the children. If the children are not educated, less knowledgeable they would be, then the countries are not rising. For developing a nation is needed healthy, protected, educated and well-developed children. They are the possible and useful human resources for the progress of the nation. Many of them, if properly tuned-up, may occupy various vital and useful positions in all walks of their lives in the future. The role of children libraries cannot be ignoring for developing a future responsible citizen. After home and school, children libraries play a vital role for developing reading habit among them. In the era of modern ICT the role children libraries are challenging to attract the children in the libraries. So children libraries must cope up with the modern ICT and should kept modern gadget for the children to attract the library.

2. Need for children library

It is always even more frequent that a question comes up for the establishment of children library services. The elders of the society may ask, "Why to establish libraries for children?" "Do they actually need?" But the real fact is that there are many reasons behind the establishment of children library service. The need of childhood education is utmost important for society's development. To educate them that libraries are the main platforms to create reading habit among them. In some extent we can say that children libraries are much important than the adults. For economic, social, political, and technological development among the children, the roles of children libraries cannot be ignored. Through its collection, the children library supports children information needs and contributes to their intellectual, emotional, social, educational and language development. There are some logical points which are given below for need of children library in the society. These reasons are:

- Facility of information resources
- Acquisition of knowledge
- Cultural knowledge
- Development of reading habit

Edited by

R.K. Bijeta ■ Vulli Dhanaraju

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

DEBATING NORTHEAST INDIA

Mapping Ethnic Identity Formation

©Author

All rights reserved. No part of this work may be reproduced, stored, adapted, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, micro-filming recording or otherwise, or translated in any language, without the prior written permission of the copyright owner and the publisher. The book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the prior publisher's written consent in any form of binding or cover other than that in which it is published.

The views and opinions expressed in this book are author(s) own and the facts reported by them have been verified to the extent possible, and the publishers are not in any way liable for the same.

First Published, 2017

Published by

Kalpaz Publications

C-30, Satyawati Nagar,

Delhi – 110052

E-mail: kalpaz@hotmail.com

Ph.: 9212142040

Printed at: G Print Process, Delhi

Cataloging in Publication Data—DK

Courtesy: D.K. Agencies (P) Ltd. <docinfo@dkagencies.com>

Debating Northeast India : mapping ethnic identity formation /
Vulli Dhanaraju and R.K. Bijeta [eds].

pages cm

Contributed articles.

ISBN 9789351282921 (hardback)

I. Ethnicity—India, Northeastern. 2. Identity politics—India,
Northeastern. 3. India, Northeastern—Ethnic relations. I.
Dhanaraju, Vulli, editor. II. Bijeta, R. K., editor.

GN635.I4D43 2017

DDC 305.8009541 23

Bisinch

Principal & Secretary
Bharbhag College, Kalgol

Contents

<i>Foreword by B.C. Dash</i>	7
<i>Preface</i>	11
<i>Acknowledgments</i>	13
<i>List of Contributors</i>	15
<i>Introduction: R.K. Bijeta and Vulli Dhanaraju</i>	17
I. History	
1. Discourse of the Naga Raids and Resistance in Northeast India: Study from Historical Perspective <i>R.K Bijeta</i>	55
2. Fostering Ethnicity: The Congress Rule in Assam (1980-1990) <i>Namita Devi</i>	71
3. Gaidinliu Movement, <i>Sangh Parivar</i> and the Nagas: A Quest for Identity and Survival- <i>Nakaulang Nriame</i>	87
4. The Question of Identity: Nature of the Autonomy Movement among the Mising Tribe of Assam- <i>Rahul Pegu</i>	99
II. Culture	
5. Tracing the Rabhas of Goalpara through the Perspectives of Customs and Rituals- <i>Himasnata Dutta Sarkar</i>	117
6. Culture and Identity: A Study of the Ritual Practices among the Karbis- <i>Junmoni Hansepi and Vulli Dhanaraju</i>	131
7. Divination through Chicken-Liver among the Galo Tribe of Arunachal Pradesh- <i>Kiryi Potom</i>	143
8. The Politic of Identity and Culture: Tracing the Origin and Growth of Karbi Youth Festival <i>Bandita Teronpi</i>	151

Bisinch

Fostering Ethnicity: The Congress Rule in Assam (1980 -1990)

Namita Devi

Introduction

Ethnicity and ethnic consciousness is a nineteenth century phenomenon. The Oxford dictionary defined the term as "relating to a group of people having a common national or cultural tradition". The term is derived from the Greek word 'ethos' which generally means 'nation'. It currently refers to people who thought to have common ancestry and shared a distinctive culture. Again, members of an ethnic group are conscious of belonging to an ethnic group may be termed as ethnicity or ethnic identity which is further marked by the recognition from others.

In modern times, ethnicity emerged as a counter effect of the encounter and conflict with external groups such as immigrants and the indigenous people. From this point ethnicity comes to stand in opposition to 'national' to refer people with distinct cultural identities who, through migrations or conquest had become subject to a nation or state with a different culture from the mainstream which can be termed as sub-nationalism (Sanjib Barua, 1999). The western notion of nation states where language, religion and political sovereignty are the basic boundary and are the balance ball for nation state.

NANOTECHNOLOGY REVIEW

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyan

A Glimpse into the Nono World

2017

Editors
Dhiramani Bhuyan
Debasish Guha Thakurata

Nanotechnology Review: A Glimpse in to the Nano World
A collection of articles on Nanoscience and Nanotechnology, Edited by Dhiramani Bhuyan and Debasish Guha Thakurata and published by Purbayon Publication, Satmile, Guwahati-14, Assam on behalf of Refresher Course (22nd March- 11th April, 2017); UGC-Human Resource Development Centre, Gauhati University, Guwahati
Email- purbayonindia21@gmail.com

First Edition : April, 2017

Rs. ₹ 300 /-

ISBN- 978-81-92955-69-8

Nanotechnology Review: **A Glimpse in to the Nano World**

© All right reserved. No part of this publication may be reproduced in any form without the written permission of the Editorial board.

Advisors:

Prof. B.C. Goswami, Director, HRDC, GU

Dr. S. Chakraborty, Deputy Director, HRDC, GU

Prof. Pradip Phukan, Course Co-ordinator, Deptt of Chemistry, G.U.

Editor:

Dhiramani Bhuyan

Debasish Guha Thakurata

First Edition: April, 2017

Price: ₹ 300/-

Cover: Sanjib Bora

Published By: Purbayon Publication

Satmile, Near Gauhati University

Guwahati: Assam: India

Email- purbayonindia21@gmail.com

☎ 9864422157

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Since the articles of this book are collected from individual authors, the responsibility for the facts, views, conclusion and plagiarism, if any in this book is entirely that of the authors. The editors and the publisher bear no responsibility for that.

- Synthesis of Nanomaterials Using Microemulsion technique**
✎ Makibar Rahman /107
- Metal Matrix Nanocomposites: Preparation and Applications**
✎ Manos P. C. Kalita /112
- Fungi in biosynthesis of nanoparticles**
✎ Dr. Namita Deka /118
- Synthesis and Characterization of DNA Functionalized Gold nanoparticles**
✎ Dr. Pinak Pani Nath Choudhury /122
- Nanotechnology in Agriculture**
✎ Prativa Deka /131
- Nanocomposites as heterogeneous catalysts in organic transformations**
✎ Ravikumar M. Borade /139
- Preparation and application of SiO₂ thin film...**
✎ Dr. Mousumi Bhuyan /155
- Synthesis of Pt nanoparticle supported on Carbon Nanocomposite for catalysis**
✎ Sontara Konwar Boruah /160
- Thermal Spray Synthesis for Metal oxide Nanocomposites**
✎ Dr. Suparna Bhattacharjee /164
- Biosynthesis of Metal Sulfide Nanoparticles**
✎ Dr. Uday Sankar Senapati /171
- Synthesis and Characterization of Graphene**
✎ Dr. Dhaneswar Kalita /177
- Mechanical Alloying for Nanocomposite Synthesis**
✎ Dr. Madhurjya Modhur Borgohain /182
- The use of Nanoparticles for Drug Delivery**
✎ Dr Sonit Kumar Gogoi /192
- Surface Plasmon Resonance in Metal Nanoparticles**
✎ Gautam Chakraborty /210
- Address List of Participants /212**

Biswajit

Nanotechnology Review:
A Glimpse in to the Nano World
ISBN- 978-81-92955-69-8

Nanotechnology in Agriculture

Prativa Deka*

Introduction:

The term "Nanotechnology" has been defined as the branch of the science that deals with the understanding and control of matter at the dimensions of about 1-100 nm where unique phenomenon enables novel applications. The term "nano" is derived from Greek word "drawn". The concept of nano technology was first given by Nobel Laureate physicist Richard P.Feynman in Southern California in 1959. In 1986, K.Eric Drexler introduced the term nanotechnology. Nanotechnology is related to materials, systems and processes which operates at 100 nanometers (nm) or less. Nanotechnology has been extensively used in plant protection, processing, packaging transportation of agricultural products and quality control and environmental management. It has great potential to make agriculture more efficient by using nano sensors and nano agricultural chemicals.

Nanotechnology came only in recent years but the seeds of research in this field start growing nearly half a century ago. The uses of nanomaterials specifically for the agricultural purposes are required for improving the fertilization process, increase in yields through nutrient optimization and minimized the requirements of the plant protection products². The Department of Science and Technology (DST) launched the Nano Science and Technology Initiative (NSTI) in 2001 which commenced from 2007 to 2012 (Eight-five year plan) under the leadership of prof. C.N.R. Rao.

---

*Department of Zoology, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam

**ISSUES OF TRAFFIC NOISE
POLLUTION ON ENVIRONMENT
AND
CONTROL MEASURES IN
NORTH EAST INDIA**

Biswajit
Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyan

EDITOR

Debabrata Debnath

Proceedings: UGC sponsored national seminar "ISSUES OF TRAFFIC NOISE POLLUTION ON ENVIRONMENT AND CONTROL MEASURES IN NORTH EAST INDIA" ISBN No. : 978-81-202-8809-8 dated: 14th Oct.2017

EDITORIAL BOARD

President	:	Dr. Sarat Kr. Dutta
Working president	:	Rabindra Sarma Baruah
Editor	:	Debabrata Debnath
Members	:	Pradip Kr Goswami Dr. N.K. Barthakur Dr. M kr. Saikia
Cover design	:	Debabrata Debnath
ISBN	:	978-81-202-8809-8
Published by	:	Principal, Dhing College, Dhing Nagaon, Assam
Printed by	:	Saraswati DN Prakashan & Jagaran Sahitya Prakashan
Value	:	₹. 400/-

@Authors and publishers.

All rights reversed. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means without prior permission of the publishers.

The views and research findings provided in this publication and strictly those of the Authors only and editor and publishers do not bear any responsibility on this account.

Biswajit

Principal & Secretary
Berbhag College, Katag

- 40 - 49   **A Comparative Study on Subjective Nature of
Noise and Various Health Hazards**
*Manashri Bora
Dehabrata Debnath*
- 50 - 65   **Reduction of Traffic Noise Pollution
by using Vegetation**
*Anjumala Deka
Tulshi Prasad Saikia*
- 66 - 74   **Sustainable Development and Transport Noise**
Anil Ch. Borah
- 75 - 82   **A Study Noise on Noise Pollution in Different
Places of Morigaon Town Due to Road Traffic.**
*Pallab Ch. Goswami
Sahil Ahmed*
- 83 - 87   **Noise Pollution: Its Causes, Effects and Control
with Special Reference to Traffic Noise.**
Dr. Satyajeet Kumar
- 88 - 97   **Evaluation of Noise Level in Different
Educational Institutions of Nalbari Town, Assam**
Pulama Talukdar
- 98 - 107   **Traffic Pollution and Environmental Threat**
*Mr. Pratap Medhi
Mrs. Manisha Goswami
Miss Jahnabi Bhuyan*

Biswas

Proceedings: UGC sponsored national seminar "ISSUES OF TRAFFIC NOISE POLLUTION ON ENVIRONMENT AND CONTROL MEASURES IN NORTH EAST INDIA" ISBN No. : 978-81-202-8809-8 dated: 14th Oct.2017

Evaluation of Noise Level in Different Educational Institutions of Nalbari Town, Assam

Pulama Talukdar

Introduction:

Noise can be defined as "wrong sound in the wrong place at the wrong time." Urbanization, industrialization, population growth, uses of various musical instruments, widespread uses of loud speakers in social and religious ceremonies, electricity generating sets, increasing railway and air traffic, increasing number of automobiles, indiscipline traffic increases the noise level day to day specially in urban areas. Now a day noise pollution becomes one of the most significant environmental issues which have hazardous effects on human health as well as on environment. Long exposure to noise can cause temporary or permanent hearing disability, high heartbeat, hypertension, cardiovascular disorder and sexual

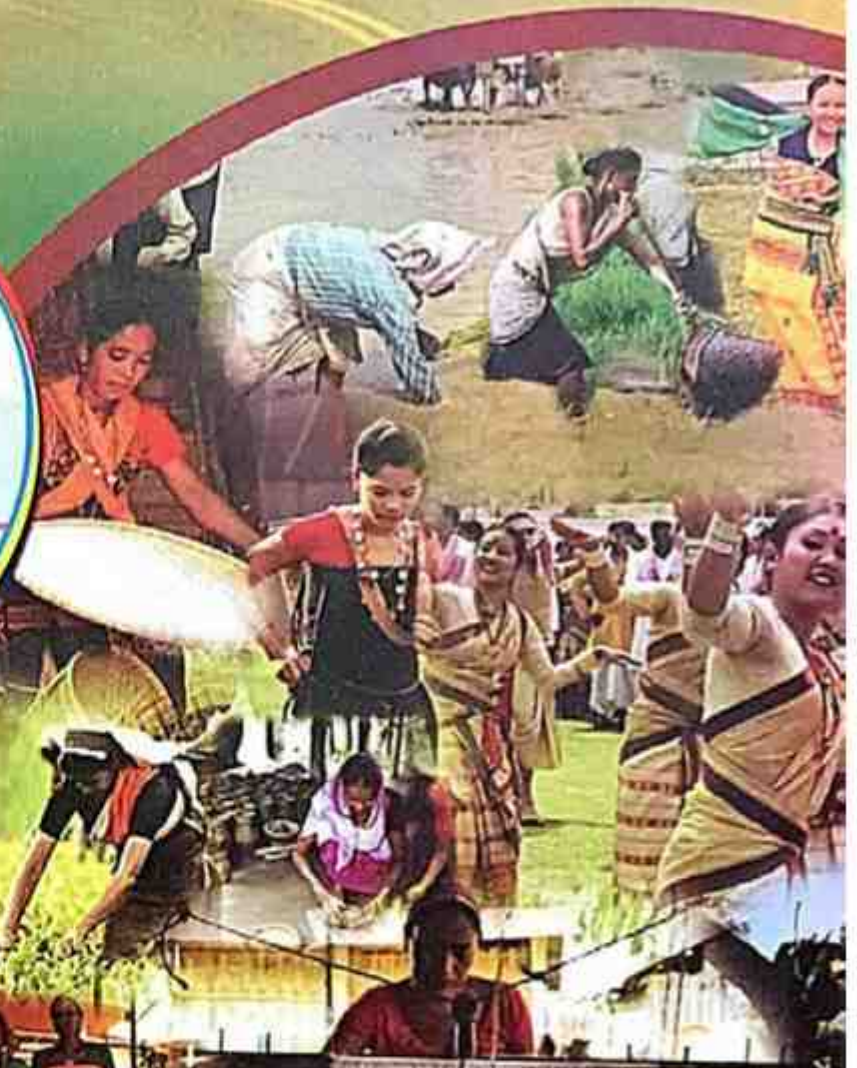
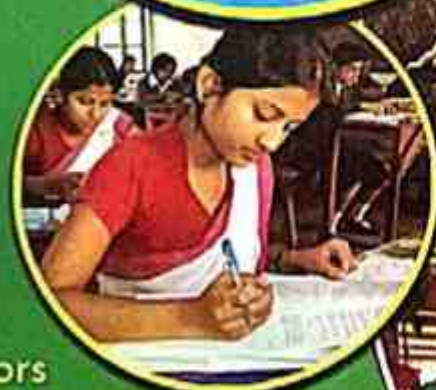
Biswajit

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalog

Assamese Women

Status and Role in Social Transformation

Editors
Dr. Kabita Choudhury
Amiya Pator
Assam College Teachers' Association,
Women's Cell

Bisinch
Principal & Secretary
Berbhag College, Kalig

ASSAMESE WOMEN

Status and Role in Social Transformation

Edited by Dr. Kabita Choudhury & Amiya Patar

Published by Mr. Tulashi Das, General Secretary, ACTA

ACTA House, Solapar, Guwahati-8, www.acta.org.in
and New Digital Computer, College Road, Nalbari

EDITORIAL BOARD

Advisors

Dr. Khireswar Borah, President ACTA

Mr. Haren Chutia, Vice President, ACTA

Mr. Tulashi Das, General Secretary, ACTA

Mr. Naren Changmai, Ex-Officio Member, ACTA

Dr. Marami Goswami, Ex-Vice President, Women's Cell, ACTA

Editors

Dr. Kabita Choudhury, Vice President, Women's Cell, ACTA

Amiya Patar, Convener, Women's Cell, ACTA

Members

Tribeni Saikia

Dr. Jyotirekha Hazarika

Dr. Gayatri Bora

Mr. Debo Prasad Gogoi

Mr. Bipul Chakraborty

Mrs. Farida Sultana Haque

© : ACTA, Guwahati-8, Assam (India)

ISBN : 978-81-931994-8-0

First Published : January, 2018

Cover Design : Dr. Kabita Choudhury

Price : ₹. 650

Printed at : New Digital Computer, College Road (Infront of MNC
College), Nalbari

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalig

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by mass, without prior written permission of the ACTA.

The publisher is not responsible for the views of the authors and authenticity of the data, in any way whatsoever.

CONTENTS

Preface

- ☐ Women's Role in the Conservation of Environment in Assam
Krishna Gopal Bhattacharyya 1
- ☐ Gender Disparity in Educational Status of Safai Karamcharis
in Assam
Dr. Debendra Kumar Bezbaruah 6
- ☐ Status of Women in Religion : A Study of Buddhist Society in
Assam
Dr. Bornali Borah 21
- ☐ Beyond Caste, Class & Gender: Analysing Ambedkar's
Thoughts & Contributions
Sourabh Jyoti Sharma 27
- ☐ Women in Colonial Assam : A Historical Analysis
Lakhima Hazarika 33
- ☐ Socio-Economic Role and Status of Missing Women in the
Society
Parmita Das 40
- ☐ Participation of Women in Cottage Industry : A Special
Reference to Pottery Industry in Nalbari District of Assam
Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami 45
- ☐ Status of Tribal Women in Assam - A Discussion of Their
Position Locating within the Type of Society they belong to
Arpita Das 56

Bisinch

PARTICIPATION OF WOMEN IN COTTAGE INDUSTRY : A SPECIAL REFERENCE TO POTTERY INDUSTRY IN NALBARI DISTRICT OF ASSAM

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

The beginning of the pottery industry of India can be traced back to the Neolithic era and there is an improvement in technology of the craft during the Indus Valley Civilization. In India, the craft is scattered throughout the nation including Uttar Pradesh, Madhya Pradesh, Gujarat, Tamil Nadu, Odisha, Haryana and in some districts of Assam. The craft is not only a means of livelihood or a skill but an art nurtured for generations in the rural areas of the country. It provides mass employment with betterment of standard of living of the people.

In Assam also, pottery is a traditional handicraft and cottage industry existing from time immemorial. The products made in the industry are pots of various sizes and designs, pitchers (kalah), plates, incense-stick holders, earthen lamps, toys of gods and goddesses, animals, birds etc, which are used in both domestic and religious purposes and found in every household of the state. During 2014-15, the total number of employment in the pottery industry of Assam is 28340 nos. and the total value of production in the industry is Rs. 163.10 lakh (Statistical Hand Book, Assam, 2015). The pottery industries have great potentiality to bring about self reliance and prosperity of the villages and to check the rural-urban migration.

The two Hindu communities of Assam, i.e Hira and Kumar

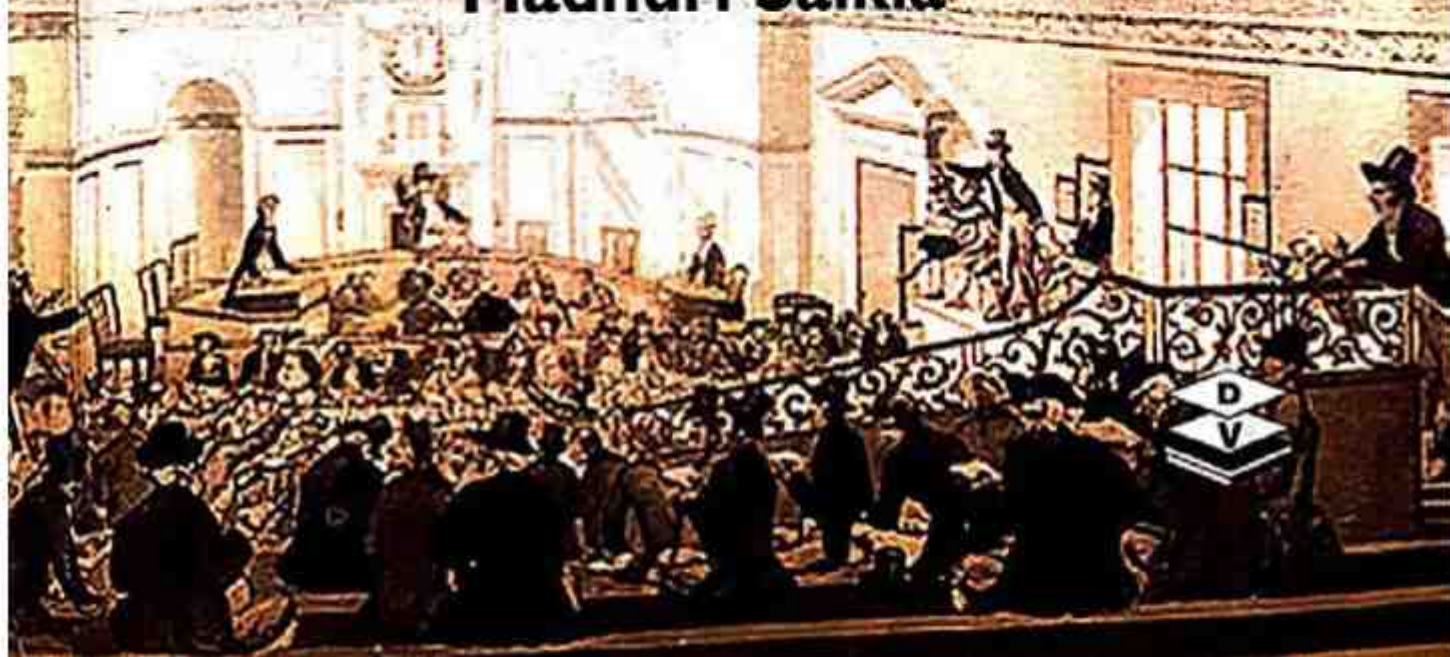
Rethinking Colonialism and Globalisation

the historical saga of India from the
19th century onwards

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Madhuri Saikia

Copyright © editor

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the copyright owner and the publishers.

The views expressed in this book are those of the authors not necessarily that of the publisher. The publisher is not responsible for the views of the authors and the authenticity of the data, in any way whatsoever.

First Published 2018

DVS PUBLISHERS

H. B. Road, Panbazar, Guwahati - 781 001, Assam, India
Phone : 2638295, 2730057

WZ-33, Lane No.2, Shiv Nagar, New Delhi - 110058, India

e-mail : dvspub@gmail.com, dvspublisher@gmail.com
website : www.dvspublishers.com

Type setting : Pankaj Saikia

ISBN: 978-93-85839-22-1

Printed at : Bhabani Graphics

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

✓ Understanding the cross perspective dimension of Indian and Assamese nationalism of colonial India

Namita Devi / 210

Mizo National Movement 1966 – Issues and Challenges in Indian National Movement from the context of North-East India

Vanlal Tanpuia / 230

Use of technologies for rural development with special emphasis on 19th and 20th century Lower Assam (India)

Pallabi Das / 238

List of Contributors / 250

Index / 252

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Understanding the cross perspective dimension of Indian and Assamese nationalism of colonial India

Namita Devi

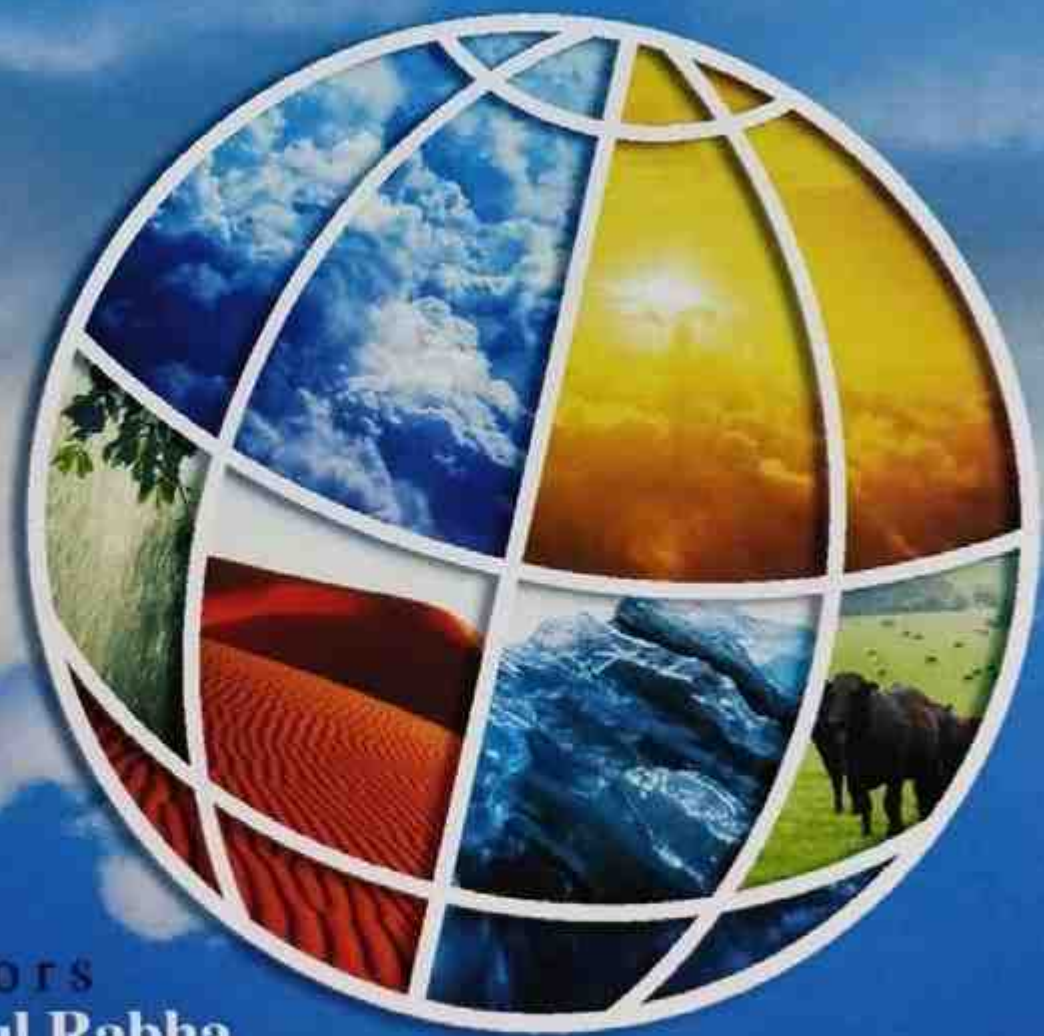
Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Introduction

Nationalism is one of the intricate features of sovereign state system. Conceptually, to define nationalism is a difficult task because it is an abstract thing based on peoples feeling as a community. But that feeling becomes the very basis of a sovereign state and that idea prevails over the world politics as well as a country's political atmosphere. Nationalism is related to the social and political spirit of people in a community. As the historical background is varied from country to country, the nature and basis of nationalism is also varied in nature.

The growth of nationalism in India has its own background. It is a well known fact that India is a very diverse country and its diversity ranges from the point of view of geography, language, religion, demography and culture. Indian nationalism is a mixture of these criteria. This paper tries to study the growth of nationalism through a historical analysis and try to focus on the cross perspective dimension of Indian nationalism

CLIMATE CHANGE AND SUSTAINABLE MANAGEMENT OF NATURAL RESOURCES

Editors
Mridul Rabha
Pabitra Barman

Binnich
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalga

Climate Change and Sustainable Management of Natural Resources

A collection of articles on various aspects, edited by Mridul Rabha and Pabitra Barman and published by Purbayon Publication, Satmile, Guwahati- 14, Assam on behalf of Refresher Course (24th Sept to 14th Oct, 2018) UGC-Human Resource Development Centre, Gauhati University, Guwahati

Edition: October, 2018

Price : Rs. 500/-

ISBN- 978-93-87263-90-1

First Edition:
October, 2018

© Editors

Price: 500/-

Cover:
Sanjib Borah

Published by:
Purbayon Publication
Satmile, Near Gauhati University
Guwahati- 14, Assam, India
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: www.purbayon.com
Contact No. +91- 9864422157

*All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, stored in retrieval system or transmitted, in any form by any means without the prior permission of the copyright owner and the publisher.
The responsibility of the facts, opinions expressed or conclusions reached in this proceeding is entirely that of the authors. The editors and the publishers do not bear any responsibility for them.*

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

CONTENTS

Management of Forest Resources for Sustainable Development : An India's Perspective /11

✎ Abul Kashem

Poverty is the Greatest Polluter- Rural Poverty and the Question of Natural Resource Sustainability /19

✎ Aditi Das

**"Nature Never Did Betray the Heart Who Loved Her"
Wordsworth's Theory of Nature: An Eco-criticism
Perspective /26**

✎ Dr. Anima Baishya

**Natural Resources of Assam: Source and Scope of Economic
Development /32**

✎ Anjali Saikia

Deforestation and Its Impact on Environment, An Analysis /35

✎ Dr. Anuradha Sarmah

Sustainable Management of Water Resources in India /42

✎ Babul Dutta

**Understanding Ecological Consciousness in Ruskin Bond's
Short Stories : An Ecocriticism Perspective /50**

✎ Dr. Begum Farida Alam

**Management of Biodegradable Municipal Solid Waste
Produced from Dhekiajuli Municipal Area, Sonitpur, Assam
Through Vermicomposting /56**

✎ Mr. Biswajit Dey

Some Observation of Diversification of Farmlands and Associated Environmental Problems in Goalpara District, Assam /63

✎Dr Bonti Bordoloi

Review on "Cartography of Flooding Hazard in Semi-Arid Climate: The Case of Tata Valley (South- East of Morocco)" /73

✎Dr. Chandra Kala Magar

A New Paradigm of Rural Industrialization in Assam and Its Environmental Concern /78

✎Dr. (Mrs.) Deepika Dutta Saikia

North-East India as a Plateform for Different Hzards : A Retrospect /86

✎Dr. Dipak Baruah

A Study on Brick Industry and its Impact on Environment /97

✎Dipamani Medhi

● **Study and Documentation of Traditional Knowledge on Crop Protection Against Pest and Diseases for Sustainable Agriculture Practices with Reference to Nalbari District of Assam /103**

✎Gautam Baishya

Preservation and Conservation of Library Materials in Different Environment Factors /112

✎Mr. Gautam Kumar Baruah

Climate Change And Human Nutrition /119

✎Mrs. Geetima Dutta

Religious Practice of Bodo-Kachari People in Sustainable Management of Natural Resources of Assam /123

✎Dr. Gitima Kalita

Biodiversity in Darrang- A Gift of Nature /132

✎Jalti Ram Hazarika

Impact of Brick Industry on Degradation of Land and Environment – A Case Study of Nalanga Pahartali Village in Goalpara District /138

✎Jamini Devi

Envirnmental Pollution and the Role of Forest in Maintaining Environment /146

✎Mrs. Jira Prova Borah

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Env
and
✎Ju
Ecc
Nor
✎K
Clim
Wa:
✎K
Clim
✎K
Clim
Res
✎K
An
Wor
✎D
For
✎M
Cor
Dev
✎D
Im
Spe
✎M
Rol
✎M
The
Indi
✎M
Env
Mar
✎M
Pla
Mar
✎D
✎D

Climate Change and Sustainable Management
of Natural Resources

ISBN- 978-93-87263-90-1

Study and Documentation of Traditional Knowledge on Crop Protection Against Pest and Diseases for Sustainable Agriculture Practices with Reference to Nalbari District of Assam

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

✉ Gautam Baishya*

Abstract

The traditional knowledge system contains a rich understanding of plant, crop, tree species, medicines, animal breeds and local biological resources. Thus, it involves a wide range of biodiversity of the earth. The traditional practice also helps the soil and underground water from further degradation. Use of chemical fertilizer and pesticide considered to be a basic input for modern agricultural technology. However, it comes at a significant cost. It causes contamination of almost every part of our environment. Traditional system encourages natural pest control measure. Whereas the inappropriate use of

---

*Department of Chemistry, Barbhag College, Kalag, Nalbari, PIN-781351
E-mail gautambaishya74@gmail.com M-98645 01937

CLIMATE CHANGE AND SUSTAINABLE MANAGEMENT OF NATURAL RESOURCES

Editors
Mridul Rabha
Pabitra Barman

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Climate Change and Sustainable Management of Natural Resources

A collection of articles on various aspects, edited by Mridul Rabha and Pabitra Barman and published by Purbayon Publication, Satmile, Guwahati- 14, Assam on behalf of Refresher Course (24th Sept to 14th Oct, 2018) UGC-Human Resource Development Centre, Gauhati University, Guwahati

Edition: October, 2018

Price : Rs. 500/-

ISBN- 978-93-87263-90-1

First Edition:
October, 2018

© Editors

Price: 500/-

Cover:
Sanjib Borah

Published by:
Purbayon Publication
Satmile, Near Gauhati University
Guwahati- 14, Assam, India
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: www.purbayon.com
Contact No. +91- 9864422157

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

*All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, stored in retrieval system or transmitted, in any form by any means without the prior permission of the copyright owner and the publisher.
The responsibility of the facts, opinions expressed or conclusions reached in this proceeding is entirely that of the authors. The editors and the publishers do not bear any responsibility for them.*

Global Warming: the Challenge Ahead /237

✎Md. Muktar Hasan

How Reliable Are The Climate Change Models? On Seeking

Answers /243

✎Dr.Naorem Bobby Singh

Climate Change and Sustainable Management of Forest

Resources /249

✎Pabitra Barman

Degradation of Wetland Eco-system :

Its Impact on the Wetland Dependent Community with
Special reference to Deepar Beel of Kamrup District
(Metro) , Assam /254

✎Pradip Chandra Kalita

Climate Change and Its Impact on Human Health /270

✓✎Pulama Talukdar

Deforestation as a prime cause of Climate Change induced
Global Warming /277

✎ Dr. Rahul Daimary

A Review on Solid Waste Management with Recent Advanced
Technologies in Global and Indian Context /284

✎Rubul Kumar Bania

✎Satyajit Sarma

Effects of Environment on Library Materials and Its
Measure /289

✎ Rumi Das

Climate Change- Its Causes and Effects with Reference to
Sustainable Future /293

✎Sonjib Borah

Herbal Drugs Induced Liver Injury- A Preliminary Study from
Assam /299

✎Dr. Subhash Medhi

✎Chandan Kalita

Plastics- A Boon or A Curse a Review /309

✎Sulakshna Brahma

Environmental Pollution /314

✎Dr. Sultana Rezia

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

Climate Change and Sustainable Management
of Natural Resources

ISBN- 978-93-87263-90-1

Climate Change and Its Impact on Human Health

✉ Pulama Talukdar*

Abstract

Present global scenario of climate change has been considerably enough to threaten human health. Extreme weather events like heat wave, cold, draught, heavy rainfall results in serious health impact including death. The distribution and patterns of human exposures to pathogens, chemicals and cyanobacteria are increased due to heavy rainfall and draught. Climate change can result in vector born disease outbreaks by altering biological variables. Considering the increasing trend of impact of climate change on human health, adoption of mitigation measures like strengthening health systems and service delivery mechanisms are becoming the need of time.

Key Word: Climate Change, Health, Weather, Vector and Pathogen.

Introduction:

Present global scenario of climate change has been enough to threaten human health. Change of Climate is a slow, continuous and

---

*Asstt. Professor, Deptt. of Physics, Barbhag College,
email: plmtalukdar@gmail.com, Mob.-9435329351

Issues and challenges in Economics and Commerce:

A perspective

Editor
Ratul Mahanta & Amrit Pal Singh

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Issues and Challenges in Economics and Commerce : A Perspective

A collection of articles on various aspects of Economics and Commerce edited by Ratul Mahanta & Amrit Pal Singh and published by Purbayon Publication, Satmile, Guwahati- 14, Assam on behalf of Refresher Course (Economics and Commerce 2018) UGC-Human Resource Development Centre, Gauhati University, Guwahati

Edition: November, 2018

Price : Rs. 500/-

ISBN- 978-93-88593-01-4

First Edition:
November, 2018

© Editors

Price: 500/-

Cover:
Sanjib Borah

Published by:
Purbayon Publication
Satmile, Near Gauhati University
Guwahati- 14, Assam, India
Email-purbayonindia21@gmail.com
website: www.purbayonpublication.com
Contact No. +91- 9864422157

Principal & Secretary
Berhag College, Kateg

*All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, stored in retrieval system or transmitted, in any form by any means without the prior permission of the copyright owner and the publisher.
The responsibility of the facts, opinions expressed or conclusions reached in this proceeding is entirely that of the authors. The editors and the publishers do not bear any responsibility for them.*

Shakti Peethas (UPA-Peetha) of Assam with special Reference to Billeswar Devalaya and Its Public Relation /64

‣ Benudhar Kalita

Informal Sector and Women Empowerment /69

‣ Brajen Das

A Study on Awareness among Consumers about the Security in Digital Payment System /76

‣ Babita Lahkar

An Analysis on the Management Perspective of Srimanta Sankaradeva /86

‣ Chandan Sharma

Consumers Preferences towards Organic Tea: Special Reference to Golaghat Town, Assam /94

‣ Chinzakhum

Contribution of Small Tea Growers towards Rural Development and Environment: A case of Golaghat District, Assam /104

‣ Debajyoti Goswami

Role of Technological Intervention in Financial Inclusion /112

‣ Devajeet Goswami

Economic Empowerment of Rural Women Through Self-Help Groups (SHGs) Under Bajali Development Block of Barpeta District of Assam /120

‣ Diganta Haloi

Trend of LIC's Micro Insurance in Assam— A Case Study /126

‣ Dilip Bania

Grounded Theory: A Qualitative Method /135

‣ Gautam Huidrom

✓ **Demonetization and its consequences /142**

‣ Gitanjali Goswami

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Demonetization and its consequences

by Gitanjali Goswami

Abstract

On 8th November, 2016, the central Government of India demonetized the high denomination notes of Rs. 500 and Rs. 1000 constituting 86 percent of country's circulating cash with the objectives of eradicating fake currencies, fighting tax evasion and against corruption and to eliminate black money collected from money laundering and terrorist financing activities and to promote cashless economy. In the present paper, in the completion of two years of demonetization, an attempt has been made to see whether these objectives of demonetization have been fulfilled or not by taking both the positive and negative consequences of it. The study is descriptive one and based on secondary data.

Key words Fake currency, tax evasion, corruption, black money, cashless economy

1. Introduction Demonetization is the act of stripping a currency unit from its status as legal tender. The currency unit is either pulled from circulation and retired or replaced with new notes or coins.

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

গ্ৰন্থ, গ্ৰন্থাগাৰ আৰু সমাজ

সম্পাদনা-
ধীমান শীল
ভূপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা
জ্যোতিকা দেৱী

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

অসম পুথিভঁড়াল সংঘ
গুৱাহাটী, অসম

Grantha, Granthagar aru Samaj, A bi-lingual publication in English and Assamese to commemorate the auspicious occasion of 14th Convention of Assam Library Association, held at Guwahati on 12th August, 2018 .

ISBN : 978-81-931567-3-5

Published by Assam Library Association

Guwahati, Assam

Website: www.ala.net.in

E-mail: info@ala.net.in

© 2018 : All right reserved by the Assam Library Association

Price : Rs. 150.00

Editors : Dhiman Seal
Dr. Bhupendra Nath Sarma
Dr. Jyotika Devi

Printed at : **DESTINI**
GUWAHATI

Disclaimer : All views of the writings being published are the sole responsibility of the authors.

Bisimch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

- Impact of books on human mind Dr. Jyotika Devi 66
- Reading: The vanishing habit Dr. Sayeedul Islam 93
- Library Services and Library Professionals in Digital Environment: Collection Development and Usage of Digital Resources Dr Smriti Rekha Baruah 96
- Scenario of Rural Libraries in Kamrup District with special reference to Chaygaon and Hajo Educational Block: A brief study Dr. Prasanta Kr. Deka 68
- National Knowledge Resource Consortium for DST and CSIR Labs in India Dr. Tarini Dev Goswami & Subhrojit Sengupta 62
- Information Seeking Behaviour of Children in the Digital Environment Dr. Kishore Kalita 28
- Assam Library Association Executive Committee 22

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaieg

Information Seeking Behaviour of Children in the Digital Environment

Dr. Kishore Kalita

Today in the technological age, libraries are exploiting latest techniques to facilitate their users and capable to provide access all information to their nearest end. Through the internet, any user can access any information from any corner of the world. The internet have made the world so small, users may acquire and share the knowledge each other even those are who totally unknown to each other. Information Technology have given the opportunity to provide equal library facility to all including visually impaired users, we the LIS professionals should not ignore the needs of the blind user and should have fare attitude towards these special users, it is we who just only have to understand the technology and users. These users should be able to use the libraries as a platform of source or gateway to national and international information, knowledge and leisure.

Information seeking behaviour:

Information seeking is an important part of people's everyday lives. To obtain information, people use Web search engines, consult authorities, ask questions of friends, go to libraries, read newspapers, and watch television, among other methods. Through such activities, people continually make judgments about how useful information is to their particular needs, actively construct meaning, and form judgments about the relevance of the information to their goal based on various attributes or criteria.

According to Wilson, "Information behavior may be defined as the more common field of investigation, particularly concerned with the variety of methods people employ to discover". Information seeking is the process or activity of attempting to obtain information in both human and technological contexts. Information seeking is related to, but yet different from, information retrieval.

Much Library and Information Science (LIS) research has focused

on the information seeking practices of practitioners within various fields of professional work. Studies have been carried out into the information-seeking behaviors of librarians, academics, medical professionals, engineers and lawyers (among others). Much of this research has drawn on the work done by Leckie, Pettigrew (now Fisher) and Sylvain, who in 1996 conducted an extensive review of the LIS literature (as well as the literature of other academic fields) on professionals' information seeking. The authors proposed an analytic model of professionals' information seeking behaviour, intended to be generalizable across the professions, thus providing a platform for future research in the area. The model was intended to "prompt new insights... and give rise to more refined and applicable theories of information seeking"

Impact of ICT in Information Seeking

ICT gives students access to a much wider variety of resources and this is both a blessing and a curse. They appreciate the choice but many children feel overwhelmed by this profusion of resources. More than half of the students in the focus groups have a computer at home as well as access in school and can search for information regardless of time and place. This means that students, some of whom are working part-time, have some flexibility as to when they do their school work. However, computers in schools are often located in IT rooms that are used for teaching or in Libraries/Learning Resource Centers that are closed in the evenings and at weekends. So access is sometimes an issue. School children use ICT mainly for word processing and feel that it is quick and easy to edit and amend their work and improve the presentation of assignments using ICT. However, some tutors feel that students' ability to analyse and synthesize information is deteriorating as they rely upon "cutting and pasting" information into essays without absorbing the subject content. The Web is a quick and easy way to access masses of information on any topic. However, most students tend to use search engines (especially Google) and ignore subject gateways and databases. The searching skills of many students are limited and they gain many irrelevant responses rather than a few relevant ones. A number of students admitted that they often feel frustrated by their own limitations when searching. Staffs consider that some students lack evaluative and critical skills and accept whatever they find on the Internet as being accurate and reliable. "If it's on the Web it must be true". The use of ICT may facilitate

collaborative learning and communication. A computer at home and the provision of ICT facilities in schools and libraries means that school children can learn from family members, friends and other students as well as teaching staff and LIS staff.

Information seeking behaviour of children:

Information Needs & Information Seeking Behaviour of youth and Children especially in developing countries has been a significant and eventful issue from last few decades. The current ambit of information atmosphere is rich, characterized by an explosion of information sources and providers, a multiplicity of methods for accessing information, and a redundancy of content from multiple sources. International Encyclopedia of Information and Library Science defines Information-seeking behaviour as: "The complicated form of actions, which people slot in, when seeking information of whatever kind for whatever reason"

Information needs and information seeking behaviour of students especially among children's and youth is a very comprehensive topic and requires an inquiry in depth. Many research studies evaluated the relation between school students and their behaviour towards seeking knowledge. There are several factors, which have significant affect on students' behaviour. These factors might include, timeliness of information presented, awareness of the sources of information, ability to use information access tools, surrounding environment, cultural impact, self-evaluation and intuition. There is, however, a considerable dearth of reading material on this subject among the grown-up students. Information needs and seeking behaviour change from culture to culture and country to country. Information needs and seeking behaviour is also affected by the culture of societies and libraries. However, at present, information gaining style of students has no more antique due to web environment. Students observably do not feel much comfortable with available resources, and this approach is a big hurdle in seeking knowledge and the students having such approach have no fame in practical life. Students want simple and common interfaces and they do not want to go to different databases with different search requirements and interfaces. Students simply want easy and simplest methods of use.

Children Information Seeking, awareness of Digital Media, and Credibility

Today children expect to find computers in libraries as much as

they expect to find books. Young people assume it is normal to have access in their homes and schools to digital materials from different children libraries and Information centres.

Information seeking refers to the "purposive seeking for information as a consequence of a need to satisfy some goal." In the course of information seeking, an individual may interact with people, printed materials, and digital media such as the Internet. Previous studies on children information seeking first focused on information searching in the use of CD-ROMs and online library catalogs. Work in this area has more recently turned to Web search engines. Considerably less attention, however, has been given to identifying characteristics of information seeking with respect to a wider variety of information resources. Dresang presents a meta-analysis of youth information-seeking behaviour and points out that research in this area generally overlooks newer behaviors emerging in the digital environment. She proposes interactivity, connectivity, and access as primary principles to better understand youth information-seeking behaviour. Large, in reviewing a number of previous studies about children and adolescent information seeking behavior on the Web, found that young users of digital media often fail to express their information needs as queries required by Web based search engines and experience difficulty making judgments about the relevance and, thus, credibility of the information they find. They also tend to spend relatively little time reading or digesting information found on the Web.

In the field of information seeking, children, adolescents, and school going students are typically considered distinct user groups. Researchers tend to study children's information behaviours within narrowly defined age groups as they believe that different ages are characterized by both different mental models of information systems and different cognitive capabilities relevant to information seeking. Shenton and Dixon's participants, for instance, ranged from four to fifteen years of age. Interestingly, their informants tended to assess the value of a source on the basis of the quantity rather than the quality of information. According to the authors, the young children in their study often used the most accessible information sources first and were very concerned with finding information as quickly and effortlessly as possible. As a result, they ended up using only a few sources and relied heavily on the same Web site or successive issues

of a magazine over a prolonged period of time. Shenton and Dixon concluded that the most fundamental pattern of young peoples' information behaviours was an attempt to simplify the search process and ignore more thorough and conscientious approaches. However, as mentioned earlier, because there is so little research that compares young people's behavior across the range of children, teenagers, and school students, we do not yet have a good understanding of the similarities and differences that may exist between groups of young people from elementary school through collegiate life.

Conclusion:

Today children are from pre school to high school access and use digital tools and information as a critical part of daily lives. Now often observed that children have a strongly positive view of technology and technology is the key part of them. The internet has led to an explosion of users throughout the world. Low cost computing options are now emerging for developing countries that are changing the world's educational landscape. Given these conditions, there is a critical need to understand the obstacle and opportunities in designing and deploying technologies more readily than adults do. Children after all are not afraid from the computer. Yet many researchers have found that although most children do indeed approach computers more confidently than adults do, they can not necessarily use them effectively for information retrieval.

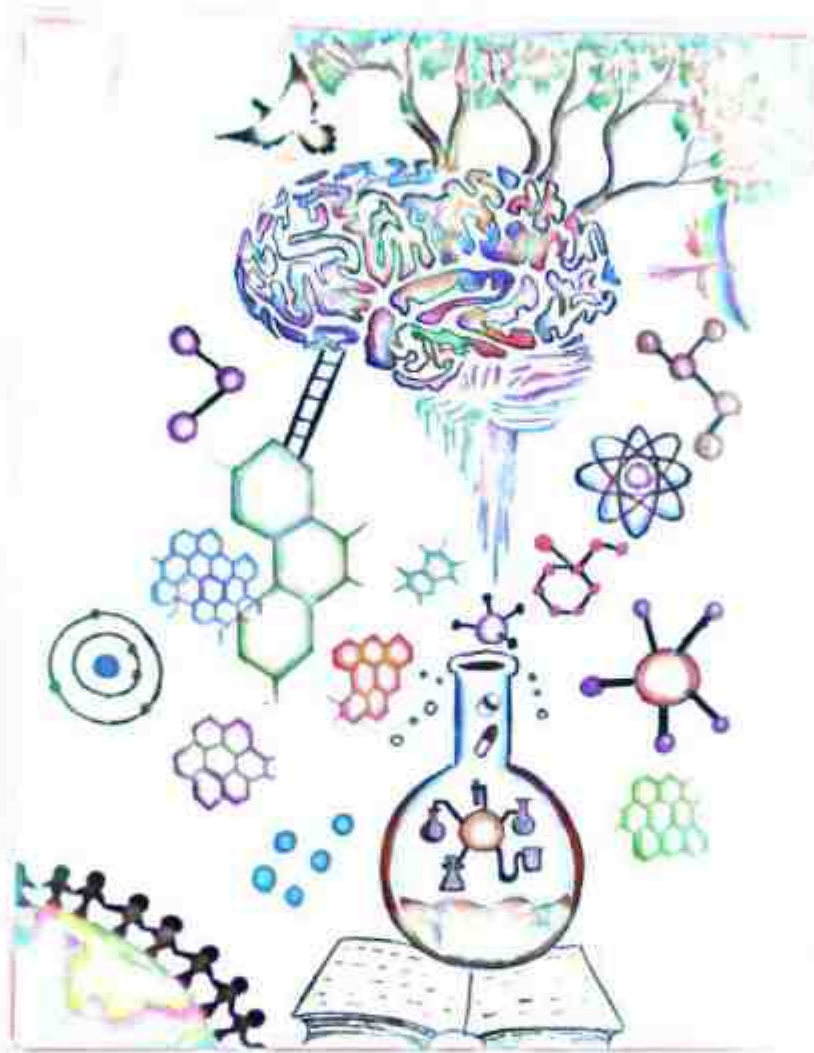
References:

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Information_seeking_behavior (accessed on 13/12/2010)
2. RIEH, Soo Young and HILLIGOSS, Brian. (2008) College Students' Credibility Judgments in the Information-Seeking Process. Digital Media, Youth, and Credibility. The MIT Press, 49-72.
3. SHENTON, Andrew K. and DIXON, Pat Issues Arising from Youngsters' Information-Seeking Behavior, Library and Information Science Research 26 (2004): 177-200.
4. VRALEJS, J. (1987). "Information seeking: changing perspectives," in Varlejs, J. (Ed.), Information Seeking: Basing Services on Users' Behaviors (67-82), McFarland & Co., Jefferson, NC
5. WILSON, T.D. (1999). "On user studies and information needs," Journal of Documentation", 37 (1) 3-15.

(Author : Librarian, Barbhag College, Nalbari)

AROMIA

ଶ୍ରୀ ଚାନ୍ଦିନୀ(ଡି.ଏ.ଏ.) କଲିଜି(ସି.ଏ.ଏ.ଏ.ଏ.) ଶାସ୍ତ୍ରୀ(ଡି.ଏ.ଏ.ଏ.) ଚାନ୍ଦିନୀ(ଡି.ଏ.ଏ.ଏ.)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
NEWARK COLLEGE, NEWARK

Editors

Dr. Dhruv Ranikder

Dr. Dhruv Mani Ranikder

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

AROMA : A collection of articles based on Chemical Sciences, Edited by Dr. Dhiraj Talukdar & Dr. Dhanju Mani Pathak and Published by Saraswati Books on behalf of Department of Chemistry, Nalbari College, Nalbari

EDITORIAL BOARD

Advisers	:	Dr. Dipak Goswami Madan Chandra Medhi Gitima Buzarbaruah
Editors	:	Dr. Dhiraj Talukdar Dr. Dhanju Mani Pathak
Members	:	Dr. Nabajyoti Deka Dr. Rupam Sarma Dr. Purabi Sarmah

- © : HoD, Department of Chemistry, Nalbari College, Nalbari
- Published by : Saraswati Books on behalf of HoD, Department of Chemistry, Nalbari College, Nalbari.
- First Edition : April, 2019
- ISBN : 978-81-940053-4-6
- Cover Design : Dipsikha Barman
- Price : 300/- (Rupees Three Hundred only)
- Printed at : New Digital Computer & Varna Group of Publishing House, College Road, Nalbari

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalog

CONTENT

- ① Research for Resurgence
- Dr B C Das Purkayastha/1
- ② Environmentally Benign Solvents in Organic Synthesis
: A Search for Alternative to Volatile Organic Solvents
- Prof. Pranab Jyoti Das/7
- ③ বিশ্বত্ৰাসৰ হাতিয়াৰ
- ড° পান্নালাল গোস্বামী/18
- ④ Nuclear War - A Threat To Human Race
- Dr Pran Krishna Das/23
- ⑤ For Science
- Dr Sonit Kumar Gogoi/30
- ⑥ Inorganic Polymer and Their Impact on Environments
- Dr Pankaj Hazarika/34
- ⑦ Synthesis and Characterization of Sodium
Montmorillonite Clay
- Dr. Pankaj Kumar Ghosh/40
- ⑧ Characterization on Some Physico-Chemical
Parameters of Agricultural Soil in Some Villages Used
of Ghograpar Revenue Circle, Dist.- Nalbari, Assam
- Mukut Ch. Baishya/50
- ⑨ Nanoscience and Nanotechnology : History, Properties
and Applications
- Dr Bibek Jyoti Borah/60

Bibek

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

**Characterization on Some Physico-
Chemical Parameters of Agricultural
Soil in Some Villages Used of
Ghograpar Revenue Circle,
Dist.- Nalbari, Assam**

Mukut Ch. Baishya

ABSTRACT

The Physico-chemical study of soil is based on various parameters like p^H , EC, Total organic carbon, available nitrogen, available phosphorus (P_2O_5) and available potassium (K_2O). The study revealed significant variation in physicochemical parameters like soil texture, p^H , organic carbon, available nitrogen, during the study period. This study lead us to the conclusion of the nutrient quantity of soil of Ghograpar revenue circle Dist. Nalbari, Assam.

The result showed that the agricultural soil samples are slightly a acidic in nature, medium amount of phosphorus, moderate amount of organ Carbon. low amount of potassium and comparatively low amount of nitrogen. This information will help farmers to decide the problems related to soil nutrients, amount of fertilizers to be added to soil to make production economic.

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

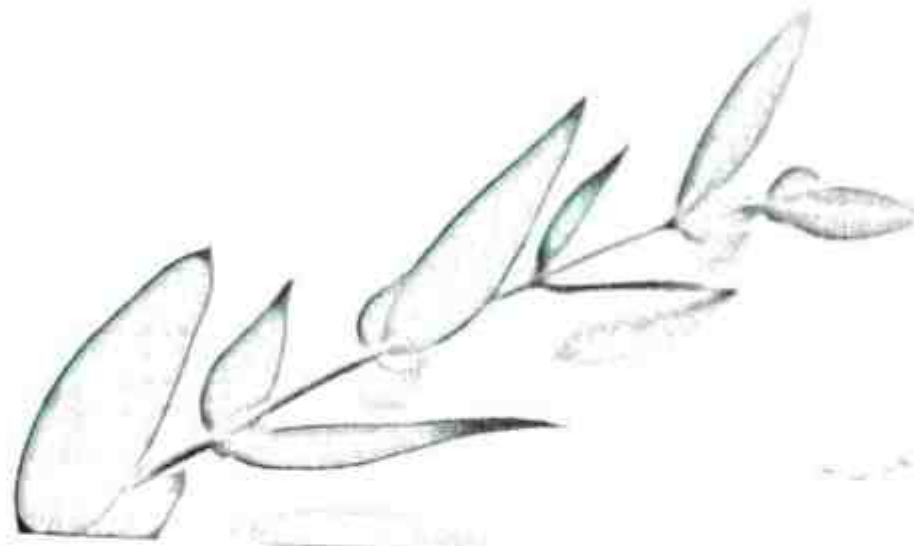
978-81-940053-4-6

978-81-940053-4-6

Bisinch

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalag

BIO-RESOURCES OF NORTH EAST INDIA

Chief Editors
Jogen Chandra Kalita
Dandadhar Sarma

Editors
Dhananjay Medhi
Jayashree Sarma

Associate Editors
Parikshit Gogoi
Bapan Saha

Birinchi

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Bio-Resources of North East India

This book is a result of collective articles from the various interdisciplinary areas of Bio-resources of North East India, edited by the editorial Committee, Winter School on Bio-Resources of North East India, HRDC, Gauhati University, published by Purbayon Publication, S. Guwahati-14, Assam, on behalf of UGC-Human Resource Development Centre, Gauhati University, Guwahati-14

First Edition : February, 2019

Bio-Resources of North East India

First Edition:

February, 2019

ISBN : 978-93-88593-27-4

Copyright:

Editors

Price: 500/-

Cover design :

Sanjib Bora

Published by:

Purbayon Publication

Satmile, Near Gauhati University

Guwahati- 14, Assam, India

Email-purbayonindia21@gmail.com

website: purbayonpublication.com

Contact No. +91- 9864422157

Authors are responsible for their views/contents of the book

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Some Traditional Medicinal Plants used in Nalbari d
Assam /68

≈ Mukut Ch. Baishya

Bamboo as Bio-diversity of Assam /77

≈ Pankaj Kr. Roy

Health benefits of Tea in Diet/83

≈ Jayshree Hazarika

Application of Eco-Friendly Dyes Extracted from Hou
Vegetative Wastes on Cotton & Silk Fabric /91

≈ Shabnam Hazarika, JupitaraSarma, DipashreeSarma, P
Hazarika and Priyashree Dutta

Organic Farming /99

≈ U. Baishya

Reclaiming Gandhi as an Environmentalist /105

≈ Ditee Moni Baruah

Biodiversity Education /111

≈ Binita Das*

Beekeeping: A Sustainable Livelihood for Rural Peo
Tuensang District, Nagaland /117

≈ Rejuba Pongen

Status of Forest Types in Eastern Buffer Zone of N
Biosphere Reserve /123

≈ Arundhati Bezbarua

Conservation of Bio-Resources in Nagaland /134

≈ Talisenla

Apis Florea : Its Present Status in Assam /141

≈ Biswajit Kalita

Conservation of Endangered Species with Special Ref
to Ganges Rover DOLPHIN (Sihu) of Assam /148

≈ Ranamani Baro

Biswajit Kalita

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Bio-Resources of North East India

ISBN : 978-93-88593-27-4

Some Traditional Medicinal Plants used in Nalbari district, Assam

✎ Mukut Ch. Baishya*

Abstract

The Present study was focused on different traditional locally available medicinal plants used by different community for curing of several kinds of diseases of Barbhag revenue circle of Nalbari district. In the study 48 no of medicinal plants were collected from seven no of villages and this are identified by using standard methodology. Most of the medicines are extracted from several parts plants like stems, fruits, leaves, flowers, seeds etc. The study also revealed that maximum no of medicinal plants is used for curing of several diseases such as dysentery, cough, and kidney problem. Piles, Jaundice, sinusitis, respiratory disorder, fever, skin disease, hair tonic etc.

Keywords : *Barbhag, Traditional, Medicine plants.*

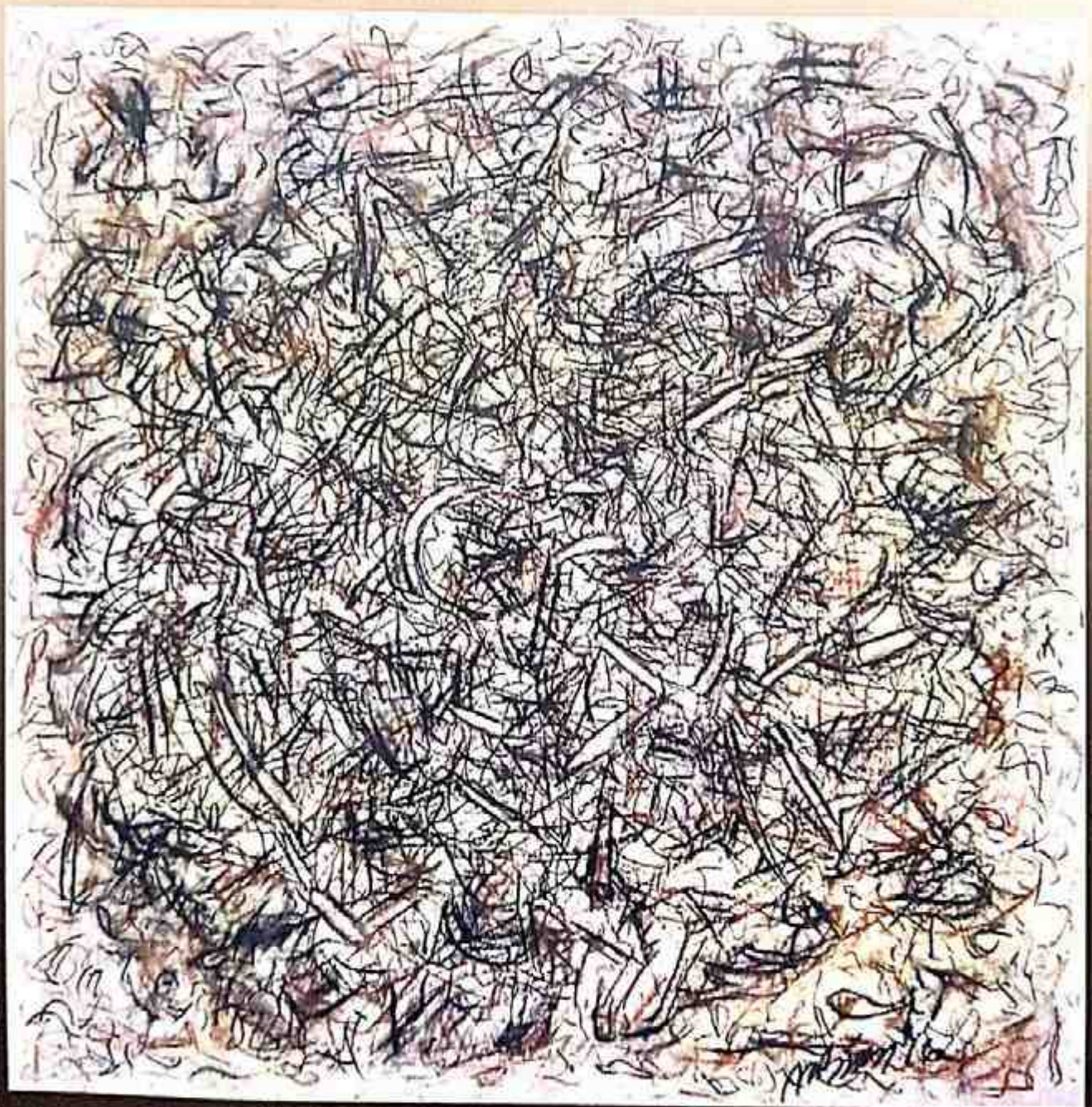
Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalga

ARTHAKOSHA

DEPARTMENT OF ECONOMICS
NALBARI COLLEGE, NALBARI

ARTHAKOSHA

অর্থকোষ

Department of Economics

Nalbari College, Nalbari

Editor

Dr. Subrata Barman

Dr. Bishnu Bhattacharyya

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

ARTHAKOSHA: A collection of articles and research papers by the faculty, alumni and ex. faculty of Department of Economics, Nalbari College.

Editorial Board : Dr. Dipak Goswami

Aditi Das

Rintu Deka

Anupam Sarma

Editor : Dr. Subrata Barman

Dr. Bishnu Bhattacharyya

Members : Dr. Khagen Das

Prabanchi Pathak

Smritirekha Barman

Hitesh Barman

Dr. Ajijor Rahman

First Edition : April, 2019

© : Department of Economics

Nalbari College, Nalbari

Published by : TECHNO ED, Pathsala, Guwahati

on behalf of Economics Deptt.,

Nalbari College, Nalbari

ISBN : 978-93-81859-60-5

Cover : Prabin Kumar Nath

Price : 200/- (Rupees two hundred) only

Printed at : Bornil Printers, College Road, Nalbari

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Contents

- › Patriarchy and gender based violence Aditi Das 1
- › Inter-District Diversity of
Urbanization in Assam Dr. Ajijur Rahman 11
- › The Goal of Doubling Farmers'
Income and Factor Markets in
Indian Agriculture Dr. Anup Kumar Das 20
- › Financial Inclusion and SHG-Bank
Linkage Programme in Assam Anupam Sarma 28
- ✓ Impact of Horticultural Sector on
Economic Development of Assam Dr. Bishnu Bhattacharyya 37
- › Problems faced by children working
on unorganised sector in Guwahati City Hitesh Barman 51
- › Financial Autonomy of Gaon Panchayats
as Local Governments in Assam Dr. Khagen Das 62
- ✓ Economic Participation of Women:
A Study of Assam Dr. Nandita Goswami 69
- › Post- Demonetisation and the Status
of Jan Dhan Accounts Under PMJDY Nayan Talukdar 79
- › Impact of Poverty and Unemployment
on Economic Growth Prabanchi Pathak 85

Bisinch

Economic Participation of Women: A Study of Assam

Dr. Nandita Goswami
Ex Faculty of Nalbari College &
Assistant Professor, Department of Economics
Barbhag College

Introduction:

From the time immemorial, women involved in both household and food production activities. Women's participation in labour market varies with economic, social, cultural and demographic variation. In India two main sources of data related to women's work are i) Population Census of India and ii) National Sample Survey.

On the basis of census report, work force participation of rural and urban male and female has been presented in table 1. The table shows that work participation rate of rural women increases from 25.6 in 1951 to 30.02 in 2011. But in case of male it is more or less same for both the year.

Table 1 Work Participation Rates in India

Year	Rural		Urban	
	Male	Female	Male	female
1	2	3	4	5
1951	53.5	25.6	56.4	14.7
1961	58.2	31.4	52.4	11.1
1971	53.6	15.5	48.9	7.1
1981	53.8	23.2	49.1	8.3
1991	52.5	26.7	48.9	9.2
2001	52.4	30.9	50.8	11.5
2011	53.03	30.02	53.76	15.44

Source: Census of India

(গুৱাহাটী আৰু ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ CBCS পাঠ্যক্রমৰ
প্ৰথম যান্মাসিকৰ সাধাৰণ আৰু অনাৰ্চ
C-1 কাকৰ্তৰ আধাৰত প্ৰস্তুত)

ভাৰতৰ ইতিহাস

(১ম খণ্ড)

নমিতা দেৱী

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

ভাৰতৰ ঐতিহাস
bharatar itihās

(A text book of History for first semester of first paper of
Degree General & Honours Course
of the Gauhati & Dibrugarh University)

by namita devi
Barbhag College, Nalbari

published by
GRANTHA

প্রকাশক
শ্ৰী
আৰ্যনগৰ, গুৱাহাটী-১৬

প্রথম প্রকাশ : আগষ্ট, ২০১৯ চন

ISBN : 978-81-922662-5-1

ছপা
শান্তি অফছেট
কুমাৰপাৰা, গুৱাহাটী-৯

মূল্য : এশ মাঠি টকা মাত্ৰ
price rupees one hundred sixty only

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

— পাঠ্যসূচী —

ভাৰতৰ ইতিহাস (প্ৰথম খণ্ড)

পৃষ্ঠা

অধ্যায় ১ : প্ৰাচীন ভাৰতৰ ইতিহাসৰ পুনৰ্গঠন

N

৭-৩৯

(ক) ইতিহাসৰ প্ৰাৰম্ভিক ভাৰতীয় ধাৰণা

- ভাৰতৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি, ● ভাৰতৰ অতীত অধ্যয়নৰ স্বৰূপ
- প্ৰাচীন ভাৰতৰ ইতিহাস চৰ্চাৰ কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ

(খ) ইতিহাসৰ পুনৰ্গঠনৰ আহিলা আৰু সমল

- পুৰাতাত্ত্বিক সমল, ● স্থাপত্য ভাস্কৰ্য, ● পুৰালিপি, ● সাহিত্যিক সমল
- বৌদ্ধ সাহিত্য, ● ধৰ্মনিৰপেক্ষ সাহিত্য, ● বৈদেশিক টোকা

(গ) ইতিহাসৰ ব্যাখ্যাশৈলী

- লিংগভিত্তিক দৃষ্টিভঙ্গীৰ ইতিহাস, ● আঞ্চলিকতাবাদী ইতিহাস
- ইতিহাসৰ পৰিবেশকেন্দ্ৰীক ব্যাখ্যাশৈলী, ● প্ৰযুক্তিবিদ্যাশৈলীৰ ইতিহাস

অধ্যায় ২ : প্ৰাগৈতিহাসিক যুগ :

৪০-৬৩

চিকাৰ আৰু খাদ্য সংগ্ৰহকাৰী জীৱন প্ৰণালী

- ভাৰতত আদিম মানৱৰ বিকাশ, ● মানৱ সভ্যতাৰ বিৱৰ্তন কাল

(ক) ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰস্তৰ সংস্কৃতি : বিস্তাৰ আৰু অনুক্ৰম

- নিম্ন প্ৰস্তৰযুগ, ● মধ্য প্ৰস্তৰযুগ, ● উচ্চ প্ৰস্তৰযুগ
- প্ৰস্তৰযুগৰ শিল্পোদ্যোগ, ● মধ্য প্ৰস্তৰযুগৰ সংস্কৃতি
- উচ্চ প্ৰস্তৰযুগৰ সংস্কৃতি, ● প্ৰস্তৰযুগৰ মানুহৰ জীৱন প্ৰণালী
- মধ্য প্ৰস্তৰযুগ, ● মধ্যপ্ৰস্তৰ যুগৰ বসতি ক্ষেত্ৰ আৰু সময়ক্ৰম
- ব্যৱসায় বাণিজ্য, ● বাণিজ্য পথ, ● নগৰীকৰণৰ বৈশিষ্ট্য, ● সমাজ ব্যৱস্থা, বীতি-নীতি আৰু নাৰীৰ অৱস্থা, ● বিবাহ প্ৰথা, ● নাৰীৰ স্থান, ● ধৰ্ম ব্যৱস্থা
- মধ্যপ্ৰস্তৰ যুগৰ চিত্ৰকলা আৰু জীৱন প্ৰণালী

অধ্যায় ৩ : খাদ্য উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াৰ আৰম্ভণি

- খাদ্য উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়ালৈ মানৱ সভ্যতাৰ সঞ্চৰণ,
- পশুপালন প্ৰক্ৰিয়া সূচনা হোৱাৰ কাৰণ,
- ভাৰতবৰ্ষত খাদ্য উৎপাদন আৰু পশুপালন প্ৰক্ৰিয়াৰ পুৰাতাত্ত্বিক নিদৰ্শন

(ক) নৱপ্ৰস্তৰ যুগ আৰু ধাতু যুগৰ সংস্কৃতি

- ভাৰতত নৱপ্ৰস্তৰ আৰু ধাতু যুগৰ বিস্তাৰণ ক্ষেত্ৰ, ● নৱপ্ৰস্তৰ যুগৰ মানুহৰ

Bismita

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

প্ৰাচীন ভাৰতৰ ইতিহাসৰ পুনৰগঠন

(Reconstructing Ancient Indian History)

Biswas

Principal & Secretary
Berhag College, Kalg

(ক) ইতিহাসৰ প্ৰাৰম্ভিক ভাৰতীয় ধাৰণা (Early Indian Notions of History)

১. এখন দেশৰ ইতিহাসৰ ধাৰণা এটা নিৰ্দিষ্ট ভূখণ্ডত বাস কৰা মানুহৰ জীৱন প্ৰবাহৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গঢ়ি উঠে। পুৰাণ শাস্ত্ৰত ব্ৰহ্মাণ্ডখন হাঁহকণীৰ লেখীয়া বুলি বৰ্ণনা কৰা হৈছে আৰু হাঁহকণীয়া ক্ষেত্ৰখন উলম্বভাৱে স্বৰ্গীয় পৃথিৱী আৰু নিম্ন পৃথিৱী (netherworld) এই দুভাগত বিভক্ত। পুৰাণৰ মতে পৃথিৱীৰ খোলাটো চেপেটা আৰু ই সপ্ত ভূমিৰে চক্ৰাকাৰ বিৱৰ্তনৰ দ্বাৰা গঠিত আৰু এই সপ্ত ভূমি হৈছে লুনীয়া সাগৰ, মিঠা গেম, সুৰা, মাখন, দৈ, গাখীৰ আৰু নিমল জলেৰে তৈয়াৰী। পৃথিৱীৰ মধ্য ভাগত আছে জম্বুদ্বীপ আৰু ইয়াৰ দক্ষিণ প্ৰান্তত আছে ভাৰতবৰ্ষ। এই ভূখণ্ডৰ মধ্যভাগত মেক পৰ্বত থিয় হৈ আছে। ভাৰতবৰ্ষ নামটোৰ সৈতে জড়িত থকা বিভিন্ন আখ্যানৰ মাজৰ এটা আখ্যান হৈছে যে শকুন্তলা আৰু বজা দুখাস্তৰ সন্তান ভৰতৰ বংশধৰসকলৰ নামেৰে ঠাইখনৰ নাম ভাৰতবৰ্ষ হৈছে। ভাৰতভূমিখণ্ড নখন সাগৰে পৃথক কৰা ভূখণ্ডৰ দ্বাৰা গঠন হৈছে বুলি কোৱা হৈছে। ভাৰতৰ পুৰণি শাস্ত্ৰবোৰৰ বিৱৰণৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি যে তেওঁলোকে ভাৰতবৰ্ষৰ পাৰ্শ্বিক ধাৰণা দাঙি ধৰোতে জ্যোতিৰ্বিজ্ঞান আৰু ভূগোল সনাপটিকা কৰিছিল। অবশ্যে এই কথা অনস্বীকাৰ্য যে প্ৰাচীন শাস্ত্ৰকাৰসকলে ভাৰত উপমহাদেশৰ পাহাৰ-পৰ্বত, নদ-নদীৰ যি বিৱৰণ দিছে তাৰ পৰা প্ৰতীয়ামান হয় যে তেওঁলোক দেশখনৰ বিস্তৃত ভৌগোলিক অৱয়ব সম্পৰ্কে জ্ঞাত আছিল।

ভাৰতবৰ্ষৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি :

ভূতত্ত্ববিদসকলৰ মতে ভাৰতীয় উপদ্বীপ ভৌগোলিকভাৱে ৪০ মিলিয়ন বছৰ আগতে সৃষ্টি হৈছে। আদি ভাৰত ভূখণ্ড এণ্টাৰ্কটিকা, আফ্ৰিকা, আৰৱ আৰু দক্ষিণ আমেৰিকা সকলোবোৰ এক সংযুক্ত ভূখণ্ড হিচাপে আছিল আৰু এই বৃহৎ ভূখণ্ডক গণ্ডোৱানালেণ্ড নামেৰে জনা যায়। আদিতে এই গণ্ডোৱানা ভূখণ্ডই উত্তৰ আমেৰিকা, গ্ৰীনলেণ্ড, ইউৰোপ, হিমালয়ৰ উত্তৰ ফালৰ এছিয়াৰ অঞ্চলবোৰ সামৰি লুৰিচিয়া নামৰ আন এখন বৃহৎ ভূখণ্ডৰ লগ লাগি পেনজিয়া নামৰ এখন একক ভূখণ্ড গঠন কৰিছিল। পিছত পৃথিৱীৰ ফলক সমূহ বিচ্ছিন্ন হৈ প্ৰথমে গণ্ডোৱানা লেণ্ড আৰু পেনজিয়াৰ বিভাজন হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত একেই কাৰণতে গণ্ডোৱানা লেণ্ডৰ অন্যান্য দেশ যেনে দক্ষিণ আফ্ৰিকা, ভাৰত, দক্ষিণ আমেৰিকা আদি বিচ্ছিন্ন হৈ পৃথক পৃথক

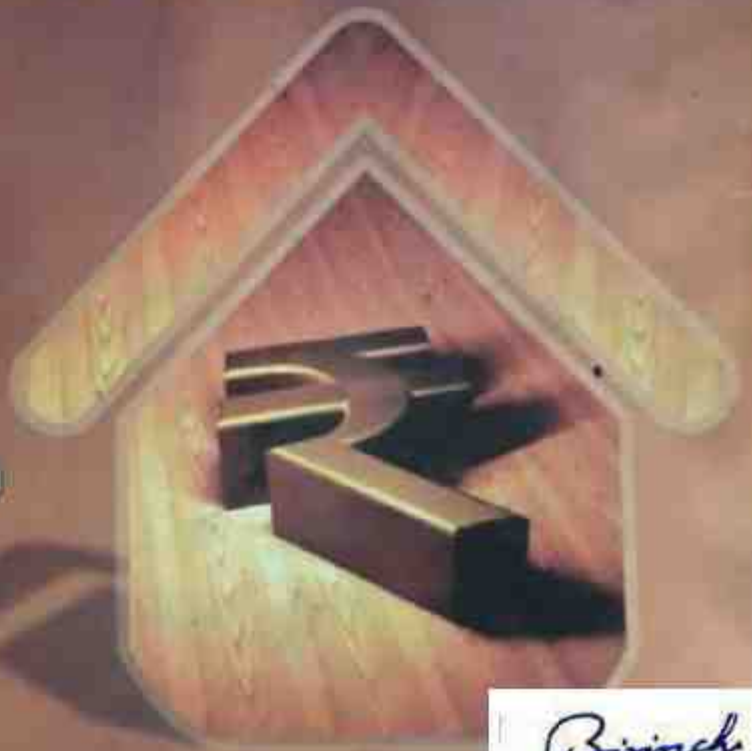
INTRODUCTORY

microeconomics

Paper : ECO-HC-1016

Prepared as per Gauhati University CBCS Syllabus
for B.A. First Semester Honours Course

Dr. Bishnu Bhattacharyya
Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

SPECIMEN COPY

Introductory Microeconomics: A Text book of Economics for three years Degree Course of Gauhati University Semester System under new CBCS Course written by Dr. Bishnu Bhattacharyya, Dr. Nandini Goswami and Gitanjali Goswami and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-I, Assam.

Published by

Manoranjan Malakar

Surya Prakash

Panbazar, Guwahati-01

Phone : 8811853432

First Edition : 2019

© Authors

ISBN : 978-93-89474-00-8

Price : Rs. 240.00

DTP & Cover

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-03

Printed at

Guwahati, Assam

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Self, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book Valley, Panbazar
7. Books & Books Centre, Panbazar
8. D.K. Book Stall, Panbazar
9. Kiran Prakashan, Panbazar
10. Mahanta Book
& Gift Corner, Narengi
11. New Book Stall, Panbazar
12. Simi Book Stall, Jagiroad

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of the authors.

CONTENTS

Chapter 1 : Exploring the subject matter of Economics

11-40

- Significance of studying Economics
- Scope and Methods of Economics
- Subject Matter of Economics
- The Method of Economics
- Central problems of an economy
- The Science of economics
- Basic competitive models
- The basic market model
- Assumption of the model
- Criticism of the model
- Incentive and information: prices, profits and property rights
- Economic system
- Main characteristics of capitalist economy
- Main characteristics of socialism
- Socialism has certain merits and limitations of its own
- Merits and limitations of mixed economic system
- Reading and working with Graphs

Chapter 2 : Supply and Demand:

How Markets Work, Markets and Welfare

41-74

- Competitive market
- Perfectly competitive market
- Demand
- Demand Schedule and Demand Curve
- Shift of the Demand curve
- Market Demand

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

- Supply
- Supply schedule and supply curve
- Market Supply Curve
- Other determinants of supply and shift of supply curve
- Market Equilibrium
- Price and allocation of resources
- Elasticity
- Types of price elasticity of demand
- Measurement of price elasticity of Demand
- Income Elasticity of Demand
- Cross price elasticity of Demand
- Elasticity of Supply
- Application of Elasticity of Demand
- Price control or price Ceiling
- Price support or Floor Price
- Market intervention by the Government through Taxation
- Tax and Welfare (Cost of Tax)
- Consumer Surplus, Producer Surplus and market Efficiency
- Producer Surplus
- Market Efficiency

Chapter 3 : The Households

75-114

- Consumption decisions
- The Budget Constraint
- Budget line and budget equation
- Budget line act as trade off curve
- Shift in budget line
- The basis of choice: Utility
- Derivation of demand curve and the law of demand
- Derivation of demand Curve from Law of Diminishing Marginal Utility
- Ordinal Utility Approach (Representing preferences with Indifference Curve)

- Assumptions of indifference curve analysis
- Indifference Curve and indifference map
- Marginal Rate of Substitution (MRS)
- Measure of MRS on Indifference Curve
- Diminishing Marginal Rate of Substitution
- Properties of Indifference Curve
- Exceptional shape of indifference curve
- Consumer's optimum choice
- Income Effect: Income Consumption Curve
- Income Effect in case of Superior or inferior goods
- Income Consumption Curve of Normal Goods and Inferior goods
- Labour supply and saving decision;
choice between leisure and consumption
- Choice between leisure and consumption (Income)
- The income - leisure budget line
- Income- leisure indifference curves
- Equilibrium Choice

Chapter 4 : The Firm and Perfect Market Structure

115-160

- Behaviour of Profit maximizing Firm
- Short-Run and Long-Run Decisions
- The Basis of Decisions of a firm
- The production process or Technique
- Short run production Function
- Law of Diminishing Marginal Return or Law of Variable Proportions
- Production Function with two variable factors
- Least- cost Combination
- Short run cost and output decisions
- Relation between AC and MC
- Output decisions of firm under short-run

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

- Perfect competition
- The profit maximizing Level of Output
- Short run Equilibrium of the firm under perfect competition
- The short run supply curve of firm under perfect competition
- Long Run Costs and Output Decisions
- Long run costs curve of firms
- Shape of Long Run Average Cost curve of Firm
- Increasing returns to scale
- U shape of Long Run Average Cost curve
- Long run output decision of firm under perfectly competitive market
- Long run supply curve of Industry

Chapter 5 : Imperfect Market Structure

161-184

- Monopoly Market
- Demand and Revenue under Monopoly Market
- Equilibrium of the Monopoly Market
- Regulation of Monopoly
- Oligopoly Market
- Monopolistic Competition Market
- Comparison between perfect competition equilibrium and monopoly equilibrium

Chapter VI: Input Markets

187-215

- Basic Concepts
- Demand for Labour
- Shifting of Input demand curve
- Competitive labour market
- Wage determination under imperfect competition
- Labour Market and Public Policy
- Land Market

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kalg

INTRODUCTORY

MACROECONOMICS

Paper : ECO-HC-2016

Prepared as per Gauhati University CBCS Syllabus
for B.A. Second Semester Honours Course

Dr. Bishnu Bhattacharyya
Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaleg

Introductory Macroeconomics: A Text book of Economics for three years Degree Course of Gauhati University Semester System under new CBCS Course written by Dr. Bishnu Bhattacharyya, Dr. Nandita Goswami and Gitanjali Goswami and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-I, Assam.

Published by
Monoranjan Malakar
Surya Prakash
Panbazar, Guwahati-01
Phone : 8811853432

First Edition : 2020

© Authors

ISBN : 978-93-89474-09-1

Price : Rs. 180.00

DTP & Cover
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-03

Printed at
Guwahati, Assam

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Self, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book Valley, Panbazar
7. Books & Books Centre, Panbazar
8. D.K. Book Stall, Panbazar
9. Kiran Prakashan, Panbazar
10. New Book Stall, Panbazar

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of the authors.

Birinch

Principal & Secretary
Berbhag College, Katag

CONTENTS

Chapter I : Introduction to Macroeconomics	11-16
<ul style="list-style-type: none"> • What is Macroeconomics • Difference between microeconomics and macroeconomics • Basic issues of macroeconomics	
Chapter II : National Income Accounting	17-42
<ul style="list-style-type: none"> • Circular Flow of Income • Measurement of Gross Domestic Product (GDP) • Real and Nominal GDP • Price Indices • National Income in Open Economy • Balance of Payment (BOP)	
Chapter III: Money	43-66
<ul style="list-style-type: none"> • Different approaches that defines money • Kinds of Money • Functions of Money	

- Value of money
- Quantity Theory of Money
- Fisher's Transaction Approach
- Assumption of Fisher's transaction approach of Quantity Theory of Money
- Criticism of the theory
- Cambridge Cash-Balance Approach
- Comparison between Cash Transaction and Cash Balance Approach of Quantity Theory of Money
- Criticism of Cash Balance Approach of Quantity Theory of Money
- Determination of Money Supply and Demand
- Features of money supply
- Measures of money supply
- Demand for Money
- Keynes view about demand for money
- Transaction Motive
- Precautionary motive
- Speculative motive

Chapter IV: Credit creation and monetary policy: 67-86

- Meaning of credit
- Primary or passive deposit
- Derived or Active deposit
- Process of credit creation

- Single bank credit creation
- Multiple Bank Credit Creation
- Limitation upon credit creation
- Monetary Policy
- Indicator of Monetary Policy
- Tools of Monetary Policy
- Open Market Operation
- Variable Reserve Requirements
- Discount rate (bank rate)

Chapter V : Inflation and its Social Costs 87-126

- Meaning of inflation
- Characteristics of Inflation
- Causes of inflation
- Types of Inflation
- Social cost of Inflation
- Hyper inflation
- Impact of Hyper-Inflation
- Inflationary Gap
- Explanation of Inflationary Gap
- Factors Affecting Inflationary Gap
- Advantages of Inflationary Gap
- Disadvantages of Inflationary Gap
- Control of inflation:
- Relationship between inflation and unemployment the Phillips' Curve
- Inflation and economic development

Chapter VI: The Closed Economy in the short Run

127-166

- Say's law of market
- Wage-Price flexibility
- The Classical theory of income (output) and employment: A formal full employment model
- Determination of income and employment in the short run without saving and investment
- Determination of income and employment in the short run with saving and investment
- Classical theory of income and employment: role of money and prices
- Criticisms of the classical theory
- Keynesian theory of income and employment
- Aggregate demand (AD) function
- Aggregate supply function:
- Determination of equilibrium level of employment by effective demand
- IS-LM Model
- Product market
- Derivation of IS curve
- Shift of IS curve
- Money market
- Derivation of LM curve
- Shift in LM curve
- General Equilibrium of Product and Money Market
- Simultaneous shifts in IS and LM
- Fiscal multiplier
- Multiplier
- Money Multiplier

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

25
Years of
***

CBCS
course

A Textbook on
Mathematical Physics

[B.Sc. 1st Semester (Honours)]

A
Professor
Mahananda Pathak

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

Birinda

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

MATHEMATICAL PHYSICS

(1st Semester)

Published by : .

ASHOK PUBLICATION

Panbazar, Guwahati-1

Ph. : 94350 44525

Copyright reserved by the Author
Publication, Distribution and Promotion Right reserved by the Publisher.

ISBN : 978-93-89491-11-1

1st Published : September, 2019

2nd Published : January, 2021

Price Rs. 250/- only

Printed by Abhilekha Graphic, Uzan Bazar, Ghy-01

Contents

I am the very Model for a Student Mathematical

I am the very model for a student mathematical;
I've information rational, and logical and practical.
I know the laws of algebra, and find them quite symmetrical,
And even know the meaning of 'a variate antithetical'.

I'm extremely well acquainted, with all things mathematical.
I understand equations, both the simple and quadratical.
About binomial theorems I'm teeming with a lot o'news,
With many cheerful facts about the square of the hypotenuse.

I'm very good at integral and differential calculus,
And solving paradoxes that so often seem to rankle us.
In short in matters rational, and logical and practical,
I am the very model for a student mathematical.

I know the singularities of equations differential,
And some of these are regular, but the rest are quite essential.
I quote the results of giants; with Euler, Newton, Gauss, Laplace,
And can calculate an orbit, given a centre, force and mass.

I can reconstruct equations, both canonical and formal,
And write all kinds of matrices, orthogonal, real and normal.
I show how to tackle problems that one has never met before,
By analogy or example, or with some clever metaphor.

I seldom use equivalence to help decide upon a class,
But often find an integral, using a contour o'er a pass.
In short in matters rational, and logical and practical,
I am the very model for a student mathematical.

When you have learnt just what is meant by 'Jacobian' and 'Abelian';
When you at sight can estimate, for the modal, mean and median;
When describing normal subgroups is much more than recitation;
When you understand precisely what is 'quantum excitation';

When you know enough statistics' that you can recognise RV;
When you have learnt all advances that have been made in SVD;
And when you can spot the transform that solves some tricky PDE,
You will feel no better student has ever sat for a degree.

Your accumulated knowledge, whilst extensive and exemplary,
Will have only been brought down to the beginning of last century,
But still in matters rational, and logical and practical,
You'll be the very model of a student mathematical.

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyani

Contents

Unit No. 1(I) : Vector Calculus	
1.1. Triple Product of Vectors	11
1.2. Vector Differentiation	14
1.3. Vector Identities	25
1.4. Gauss' Divergence Theorem	31
1.5. Stokes Theroem	35
1.6. Green's Theorem	38
1.7. Multiple Integrals (Jacobina)	44
<i>Conceptual Treatment</i>	48
<i>Exercise</i>	66
Unit No. 2(II) : First and Second Order Differential Equations	
2.1. First order Differential Equation	72
2.2. Second order Differential Equation with Wronskin Solution	74
2.3. Partial Derivatives	80
2.4. Exact Differential Equation	89
2.5. In-exact Differential Equation (Integral factor)	91
<i>Conceptual Tratement</i>	97
<i>Exercise</i>	104
Unit No. 3(III) : Orthogonal Curvilinear Coordinates	
3.1. Orthogonal curvilinear coordinates	107
3.2. Gradient, divergence and curl interms of cylindrical co-ordinates	109
3.3. Gradient, divergence and curl and Laplacian interms of sperical co-ordinates	110
<i>Conceptual Treatment</i>	118
<i>Exercise</i>	124
Unit No. 4(IV) : Dirac Delta Function and Its Properties	
4.1. Defination of Dirac Delta function (its properties)	127
4.2. Equation of Dirac Delta function	128
4.3. Gaussian function	130
<i>Conceptual Treatment</i>	131
<i>Exercise</i>	133
Unit No. 5(V) : Introduction of Probability	
5.1. Introduction to Probability	137
5.2. Random Variables	138
5.3. Probability Distribution Functions	139
5.4. Binomial law of Probability	141

1.1.1 Unit I:

Introduction: Vector Calculus

In this chapter we discuss the calculus of vectors, i.e. the differentiation and integration both of vectors describing particular bodies, such as the velocity of a particle, and of vector fields, in which a vector is defined as a function of the coordinates throughout some volume (one-, two- or three-dimensional). Since the aim of this chapter is to develop methods for handling multi-dimensional physical situations, we will assume throughout that the functions with which we have to deal have sufficiently amenable mathematical properties, in particular that they are continuous and differentiable.

A **vector** is a quantity that is completely characterized by its magnitude and direction.

As examples of vectors we cite position from a fixed origin, velocity, acceleration, force etc. In generalization to a *vector field* gives a *function of position* that is completely specified by its magnitude and direction at all points in space.

If $\mathbf{v}$ is a vector function of position variable $\mathbf{r}$ with a set of co-ordinates (x, y, z) , then we denoted by the vector field as $\mathbf{v}(\mathbf{r}) = \mathbf{v}(x, y, z)$

A **scalar** is a quantity that is completely characterized by its magnitude.

Examples of scalars are numerous : mass, time, volume, etc. A simple extension of the idea of a scalar is a scalar field, i.e., the function of position that is completely specified by its magnitude at all points in space.

If ϕ is a scalar function of position variable $\mathbf{r}$ with a set of co-ordinates (x, y, z) , then we denoted by the scalar field as

$$\phi(\mathbf{r}) = \phi(x, y, z)$$

1.1 Triple Product of Vectors

There are two types of products involving three vectors: one is called the triple scalar product (because the result is a scalar) and the other is called the triple vector product (because the result is a vector.)

With three vectors $\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ and $\mathbf{c}$, the meaningful products may be written as $(\mathbf{a} \cdot \mathbf{b}) \cdot \mathbf{c}$, $\mathbf{a} \cdot (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$ and $\mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{c})$.

The second one is called the scalar triple product (STP), and the third is the vector triple product (VTP).

As regards STP, $\mathbf{a} \cdot (\mathbf{b} \times \mathbf{c}) = \mathbf{b} \cdot (\mathbf{c} \times \mathbf{a}) = \mathbf{c} \cdot (\mathbf{a} \times \mathbf{b})$

If $\mathbf{a} = a_x \hat{i} + a_y \hat{j} + a_z \hat{k}$

$\mathbf{b} = b_x \hat{i} + b_y \hat{j} + b_z \hat{k}$ and also

$\mathbf{c} = c_x \hat{i} + c_y \hat{j} + c_z \hat{k}$, we obtain

স্নাতক মহলাৰ দ্বিতীয় যান্মাসিকৰ

CBCS
SYLLABUS

ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়া

Political Process in India

(গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
দ্বিতীয় যান্মাসিকৰ সন্মান (HONOURS) পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে)

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

MUMU

প্ৰকাশক

লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল

হেম বৰুৱা পথ, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০১

দূৰভাৰ : ০৩৬১-২৫৪৩৭৯৯, ৯৯৫৭১ ৮৭৩৫৫

ই-ঠিকনা : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

ৱেব ছাইট : WWW.LBSBOOKS.COM

প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২০

স্বত্ব: লেখক

ISBN : 978-81-7331-420-9

মুদ্ৰণ: এল বি এছ পাব্লিকেশ্বনছ

সকলো স্বত্ব সংৰক্ষিত, এই গ্ৰন্থৰ কোনো অংশ গ্ৰন্থৰ স্বত্বাধিকাৰী আৰু প্ৰকাশকৰ লিখিত অনুমতি
অবিহনে অনুবাদ, পুনৰ মুদ্ৰণ, ফটোকপি নাইবা অন্য কোনো ইলেকট্ৰনিক মাধ্যমেৰে ব্যৱহাৰ কৰিব
নোৱাৰিব। অন্যথাই ফৌজদাৰী আইনৰ অধীনত দণ্ডনীয় হ'ব নাইবা দেৱানী আইনৰ অধীনত
ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ বাধ্য হ'ব।

Bisimch

Principal & Secretary
Berbhag College, Kaig

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : ৰাজনৈতিক দল আৰু দলীয় ব্যৱস্থা

(Political Parties and the Party System) : ১১-৫০

সূচনা; ৰাজনৈতিক দলৰ চমু ধাৰণা; ভাৰতবৰ্ষৰ দল আৰু দলীয় ব্যৱস্থাৰ বিকাশ-স্বাধীনতাৰ আগত ৰাজনৈতিক দলৰ বিকাশ; স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত দল আৰু দলীয় ব্যৱস্থাৰ বিকাশ; ভাৰতৰ দলীয় ব্যৱস্থাৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট; ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক দলৰ প্ৰকাৰ বা ধৰণ; ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক দলসমূহৰ সমৰ্থকৰ ভিত্তি; দলীয় ব্যৱস্থা আৰু মৰ্চা বা সংযুক্ত ৰাজনীতি; দলীয় ব্যৱস্থা আৰু আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক দল; আঞ্চলিক দলৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ; আঞ্চলিক দলৰ ভূমিকা, ভাৰতৰ কেইটামান প্ৰধান ৰাজনৈতিক দল- ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছ, ভাৰতীয় জনতা পাৰ্টি, কমিউনিষ্ট পাৰ্টি অৱ ইণ্ডিয়া বা ভাৰতীয় সাম্যবাদী দল, মাল্লবাদী সাম্যবাদী দল, বহুজন সমাজ পাৰ্টি।

দ্বিতীয় অধ্যায় : ভোটদানৰ আচৰণৰ প্ৰভাৱশালী কাৰকসমূহ : ৫১-৭৮

পাতনি; ভোটদানৰ আচৰণ কি?; ভাৰতবৰ্ষত ভোটদানৰ আচৰণ নিৰ্বাৰণ কৰা কাৰকসমূহ; ভোটদানৰ আচৰণ নিৰ্ণয়ত জাতিৰ ভূমিকা- ভাৰতবৰ্ষত জাতিৰ ধাৰণা; ভাৰতবৰ্ষত জাতি প্ৰথাৰ উৎপত্তি; জাতি আৰু ভাৰতৰ ৰাজনীতি তথা ভোটদানৰ আচৰণ; শ্ৰেণী আৰু ভোটদানৰ আচৰণ; ভাৰতবৰ্ষৰ নিৰ্বাচনী ৰাজনীতিত নাৰীৰ অংশগ্ৰহণ আৰু ভোটদানৰ আচৰণ- প্ৰতিনিধিত্বমূলক সংস্থাসমূহত নাৰীৰ অংশগ্ৰহণ আৰু প্ৰতিনিধিত্ব; মহিলাৰ নিম্ন প্ৰতিনিধিত্বৰ কাৰণ; মহিলাৰ ভোটদান প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ আৰু আচৰণ; ধৰ্ম আৰু নিৰ্বাচনী ৰাজনীতি।

তৃতীয় অধ্যায় : আঞ্চলিক অভিলাষসমূহ :

৭৯-১১১

বিচ্ছিন্নতাবাদ আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ ৰাজনীতি- সূচনা; আঞ্চলিকতাবাদ কি?; ভাৰতবৰ্ষৰ আঞ্চলিকতাবাদৰ প্ৰকৃতি আৰু প্ৰকাৰ; ভাৰতবৰ্ষৰ

Binnich

ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়া

আঞ্চলিকতাবাদৰ মূল শিপা বা উৎস; আঞ্চলিকতাবাদৰ কাৰকসমূহ; আঞ্চলিকতাবাদী আন্দোলনৰ বিভিন্ন স্বৰূপ- বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলনসমূহ কাশ্মীৰ সমস্যা; পঞ্জাবৰ বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলন; উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ আঞ্চলিকতাবাদী আৰু বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলন; স্বায়ত্ব শাসনৰ দাবী; ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত সুকীয়া ৰাজ্য গঠনৰ দাবী; আঞ্চলিক অভিনাষ পূৰণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থা।

চতুৰ্থ অধ্যায় : ধৰ্ম আৰু ৰাজনীতি- ধৰ্ম নিৰপেক্ষতাক লৈ বিতৰ্ক;

সংখ্যালঘু আৰু সংখ্যাগুৰু সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ (Religion and politics- Debates on Secularism Minority and Majority Communalism) : ১১২-১৩৪

সূচনা; ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদ- ইয়াৰ অৰ্থ আৰু প্ৰকৃতি; ভাৰতবৰ্ষত ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ ক্ৰমবিকাশ; ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদ আৰু ভাৰতীয় সংবিধান; ভাৰতীয় ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ ওপৰত চলা বিতৰ্ক; ভাৰতবৰ্ষৰ ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ প্ৰধান প্ৰত্যাহ্বানসমূহ; সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ আৰু ভাৰতৰ ৰাজনীতি-সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ কি?; ভাৰতবৰ্ষত সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ উদ্ভৱৰ কাৰণসমূহ; ভাৰতবৰ্ষৰ সাম্প্ৰদায়িকতাবাদৰ ধাৰা- হিন্দু, মুছলমান আৰু শিখ সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ।

পঞ্চম অধ্যায় : জাতি আৰু ৰাজনীতি: ৰাজনীতিত জাতি আৰু জাতিৰ ৰাজনৈতিকীকৰণ (Caste and politics: caste in politics and the politicization of caste) : ১৩৫-১৫৫

জাতি আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতি; জাতিৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; জাতিৰ বৈশিষ্ট্য; আধুনিক প্ৰেক্ষাপটত জাতি আৰু ৰাজনীতি; জাতি আৰু ৰাজনীতিৰ সম্পৰ্ক; ভাৰতবৰ্ষৰ নিৰ্বাচনী ৰাজনীতি, ৰাজনৈতিক দল আৰু জাতি; ভাৰতবৰ্ষত দলিত ৰাজনীতি; ভাৰতৰ ৰাজনীতিত অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ উদয়; মণ্ডল আয়োগ; শ্ৰেণী আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতিত ইয়াৰ প্ৰভাব- শ্ৰেণীৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; মাৰ্ক্সীয় দৃষ্টিভঙ্গীত শ্ৰেণী; মেঞ্জওৰেবাবে আগবঢ়োৱা শ্ৰেণীৰ ধাৰণা; ভাৰতবৰ্ষত শ্ৰেণী গাঁথনি আৰু শ্ৰেণী গঠন আৰু ৰাজনীতিত তেওঁলোকৰ ভূমিকা।

Bisinch

ষষ্ঠ অধ্যায় : ইতিবাচক কাৰ্যপন্থাৰ নীতিসমূহ :

১৫৬-১৭৭

নাৰী, জাতি আৰু শ্ৰেণী- পটভূমিকা, ইতিবাচক কাৰ্য কি?, ভাৰতবৰ্ষত ইতিবাচক কাৰ্যসমূহ, ভাৰতবৰ্ষত ইতিবাচক কাৰ্যপন্থা গ্ৰহণৰ কাৰণসমূহ, জাতিভিত্তিক ইতিবাচক কাৰ্য,- ৰাজ্য বিধানসভা আৰু সংসদত আসন সংৰক্ষণ, চৰকাৰী চাকৰি বা সেৱাসমূহত সংৰক্ষণ, শিক্ষানুষ্ঠানত নামভৰ্তিৰ ক্ষেত্ৰত সংৰক্ষণ, ৰাষ্ট্ৰীয় অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতি আয়োগ, অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী বা জাতিৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা ইতিবাচক কাৰ্যপন্থা- গ্ৰথম পিছপৰা জাতি আয়োগ, দ্বিতীয় পিছপৰা জাতি আয়োগ বা মণ্ডল আয়োগ, জাতিভিত্তিক ইতিবাচক কাৰ্যপন্থা নীতিৰ মূল্যায়ন, নাৰী আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ইতিবাচক কাৰ্য, স্বাধীনতাৰ পিছত নাৰীৰ কল্যাণ আৰু সবলীকৰণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা ইতিবাচক কাৰ্যপন্থাসমূহ, স্থানীয় শাসনৰ অনুষ্ঠানসমূহত নাৰীৰ বাবে আসন সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা, নাৰীৰ কল্যাণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন আইন আৰু আঁচনিসমূহ, ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা আয়োগ, নাৰী সবলীকৰণৰ ৰাষ্ট্ৰীয় নীতি ২০০১।

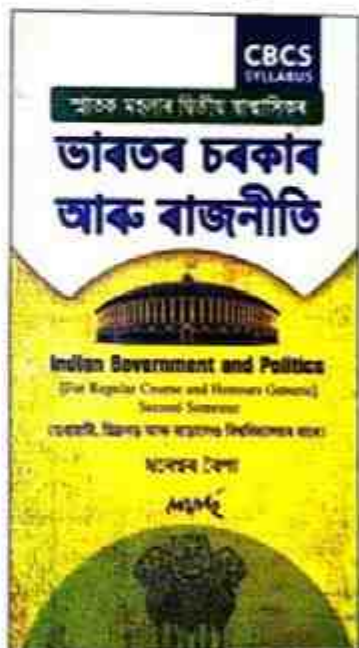
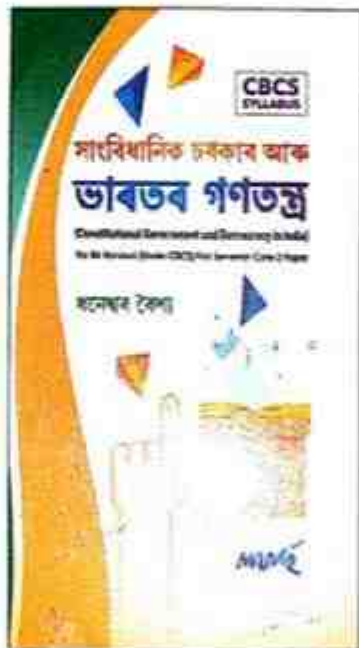
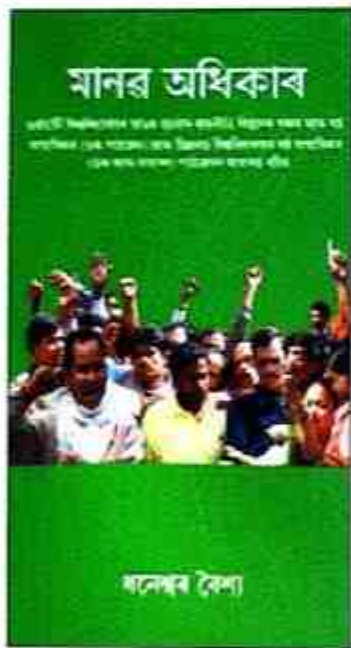
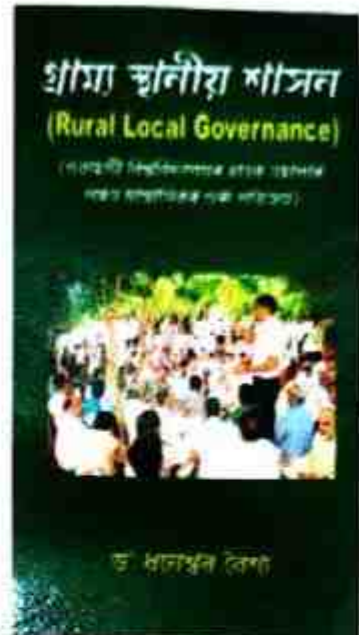
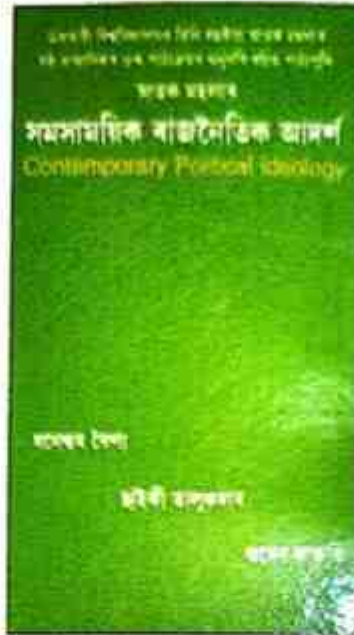
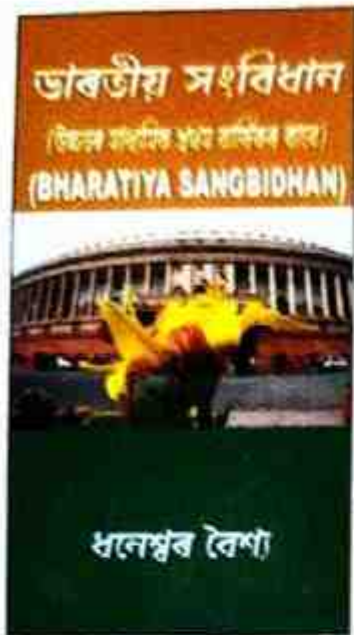
সপ্তম অধ্যায় : ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ পৰিৱৰ্তিত প্ৰকৃতি :

১৭৮-১৯৮

বিকাশমূলক, কল্যাণকামী আৰু দমনমূলক মাত্ৰা- ভূমিকা, ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ ধাৰণা আৰু প্ৰকৃতি, ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰকৃতি আৰু বিতৰ্ক, ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ কল্যাণকামী দিশ, ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ বিকাশমূলক মাত্ৰা, ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ দমনমূলক বা নিপীড়ণমূলক মাত্ৰা, ভাৰতীয় সংবিধানৰ অগগতান্ত্ৰিক উপাদানসমূহ, ভাৰতবৰ্ষত প্ৰয়োগ হৈ থকা কঠোৰ আইনসমূহ, আৰক্ষী আৰু অৰ্ধসামৰিক বাহিনী।

Biswas

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Biswajit
Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

₹ 150

CBCS
SYLLABUS

স্নাতক মহলাৰ তৃতীয় ষান্মাসিকৰ

আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক

আৰু বিশ্ব ইতিহাসৰ প্ৰেক্ষাপট

**(Perspective on International Relations
and World History)**

(গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তৃতীয়
ষান্মাসিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে)

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

M. M. M.

প্ৰকাশক

লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল

হেম বৰুৱা পথ, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০১

দূৰভাষ : ০৩৬১-২৫৪৩৭৯৯, ৯৯৫৭১ ৮৭৩৫৫

ই-ঠিকনা : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

ৱেব ছাইট : WWW.LBSBOOKS.COM

প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২০

স্বত্বঃ লেখক

ISBN : 978-81-7331-421-6

মুদ্ৰণঃ শিৱা প্ৰিণ্টাৰ্ছ

সকলো স্বত্ব সংৰক্ষিত, এই গ্ৰন্থৰ কোনো অংশ গ্ৰন্থৰ স্বত্বাধিকাৰী আৰু প্ৰকাশকৰ লিখিত অনুমতি
অবিহনে অনুবাদ, পুনৰ মুদ্ৰণ, ফটোকপি নাইবা অন্য কোনো ইলেকট্ৰনিক মাধ্যমেৰে ব্যৱহাৰ কৰিব
নোৱাৰিব। অন্যথাই ফৌজদাৰী আইনৰ অধীনত দণ্ডনীয় হ'ব নাইবা দেৱানী আইনৰ অধীনত
ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ বাধ্য হ'ব।

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক : ধাৰণা আৰু বিশ্লেষণৰ পৰ্যায়
বা মাত্ৰাসমূহ (International Relations : Concept
and Levels of Analysis) ৭-৫০

ভূমিকা; আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতি আৰু আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক; আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ প্ৰকৃতি; আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ পৰিসৰ আৰু বিষয়-বস্তু; আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক বিশ্লেষণৰ স্তৰসমূহ; অধ্যয়নৰ বিষয় হিচাপে আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ বিকাশ; আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক আৰু ইতিহাস; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থাৰ উদ্ভৱ, বিশ্বত জাতি-ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থাৰ উদ্ভৱ; ওৱেষ্টফেলিয়া চুক্তিৰ পূৰ্বৰ আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক আৰু ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থা; ওৱেষ্টফেলিয়া শান্তি চুক্তি আৰু ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থা, ওৱেষ্টফেলিয়া শান্তি চুক্তিৰ জৰিয়তে প্ৰতিষ্ঠা হোৱা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ মূল নীতিসমূহ; উত্তৰ ওৱেষ্টফেলিয়া বা ওৱেষ্টফেলিয়াৰ পিছৰ আন্তৰ্জাতিক ব্যৱস্থা।

দ্বিতীয় অধ্যায় : তাত্ত্বিক প্ৰেক্ষাপট (Theoretical Perspective)

৫১-১১০

সূচনা; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ তত্ত্ব; আদৰ্শবাদী তত্ত্ব; বাস্তৱবাদ বা পৰম্পৰাগত বা সনাতন বাস্তৱবাদ; বাস্তৱবাদৰ উপাদান; সনাতন বা পৰম্পৰাগত বাস্তৱবাদৰ মূল প্ৰবক্তাসকলৰ ধাৰণা, কৌটিল্য, থুচিডাইড্‌চ, মেকিয়াভেলি, হব্‌চ, ই এইছ কাৰ; হেন্ৰি জে মৰগেনথোৰ বাস্তৱবাদী তত্ত্ব, মৰগেনথোৰ বাস্তৱবাদৰ ছয়টা নীতি, মৰগেনথোৰ বাস্তৱবাদী তত্ত্বৰ সমালোচনা, মৰগেনথোৰ বাস্তৱবাদলৈ অৱদান; নব্য বাস্তৱবাদ, নব্য বাস্তৱবাদৰ বৈশিষ্ট্য, কেনেথ ওৱালট্‌জৰ নব্য বাস্তৱবাদ, বাস্তৱবাদৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিন্দুসমূহ; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ উদাৰতাবাদী তত্ত্ব বা ধাৰণা, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ উদাৰবাদী তত্ত্বৰ আলোচনা আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহ, নব্য উদাৰবাদী তত্ত্ব; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ মাৰ্ক্সবাদী তত্ত্ব, মাৰ্ক্সীয় তত্ত্ব বা দৃষ্টিভংগীৰ দাৰ্শনিক সৌধ, মাৰ্ক্সবাদী ধাৰণাৰ মূল গাঁথনি, সমালোচনা;

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

ভূমিকা

ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ হৈছে আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক আৰু ৰাজনীতি। আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্কৰ বিষয়ে অধ্যয়ন নকৰাকৈ ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ অধ্যয়ন অসম্পূৰ্ণ বুলিলে ক'ব লাগিব। অৱশ্যে বিশ্বৰ বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগতে ভাৰতবৰ্ষৰো কিছুমান বিশ্ববিদ্যালয়ত আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতিক এটা সুকীয়া স্বাধীন বিষয় হিচাবে অধ্যয়ন কৰা হয়। ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ পাঠ্যক্রমত স্নাতক পৰ্যায়ৰ পৰাই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ একোখন প্ৰশ্নকাকত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি অহা হৈছে। সম্প্ৰতি বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগে যুগুত কৰা আৰু বিশ্ববিদ্যালয়সমূহে কাৰ্যকৰী কৰা 'পছন্দ ভিত্তিক খতিয়ান ব্যৱস্থা'ৰ (Choced Based Credit System) ৰাজনীতি বিজ্ঞান তৃতীয় ষাণ্মাসিকৰ সন্মান পাঠ্যক্রমতো বাধ্যতামূলক হিচাপে "আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক আৰু বিশ্ব ইতিহাসৰ প্ৰেক্ষাপট" (Perspective on International Relations and World History) নামৰ প্ৰশ্নকাকতখন অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। অসমৰ আটাইকেইখন বিশ্ববিদ্যালয়ে অবিকল ৰূপত উক্ত পাঠ্যক্রম গ্ৰহণ কৰিছে। উক্ত পাঠ্যক্রমৰ আধাৰতে এই গ্ৰন্থখন যুগুত কৰা হৈছে। গ্ৰন্থখনৰ মূল উদ্দেশ্য হৈছে মাতৃভাষাত পঢ়া-লিখা কৰা বিদ্যাৰ্থীসকলৰ পাঠ্যপুথিৰ অভাৱ কিছুপৰিমাণে হ'লেও পূৰণ কৰা। মুঠতে গ্ৰন্থখন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উপযোগীকৈ লিখিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল উপকৃত হ'লে লেখকৰ শ্ৰম সাৰ্থক হ'ব। গ্ৰন্থখন যুগুত কৰোতে দেশী-বিদেশী বহুকেইগৰাকী চিন্তাবিদৰ গ্ৰন্থ আৰু জাৰ্ণালত প্ৰকাশ পোৱা প্ৰবন্ধৰ সহায় লোৱা হৈছে। এই চেগতে সেই সকলৰ ওচৰত ঋণ স্বীকাৰ কৰিলোঁ। গ্ৰন্থখনত কিছু অনিচ্ছাকৃত ভুল ৰৈ যাব পাৰে। বিজ্ঞানে আঙুলিয়াই দিলে আমি কৃতার্থ হ'ম। গ্ৰন্থখন যুগুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন ধৰণে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা সহধৰ্মিনী নিলাক্ষী বৈশ্য, জীয়ৰী দীক্ষিতা আৰু পুত্ৰ নন্দন প্ৰতিমক মোৰ আন্তৰিক মৰম চেনেহ যাচিলোঁ। মোৰ আন পাঠ্যপুথিসমূহৰ দৰে এই পাঠ্যপুথিনৰো প্ৰকাশৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰা অসমৰ এক অভিজাত প্ৰকাশন সংস্থা 'লয়াৰ্ছ'ৰ স্বত্বাধিকাৰী ভাস্কৰ দত্তবৰুৱাক আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। শেষত লয়াৰ্ছৰ ডি.টি.পি. অপাৰেটৰ প্ৰমোদ মজুমদাৰক মোৰ মৰম যাচিলোঁ।

জাপাৰকুছি, নলবাৰী

২৯, চেপ্টেম্বৰ, ২০২০ ইং চন

ড° ধনেশ্বৰ বৈশ্য

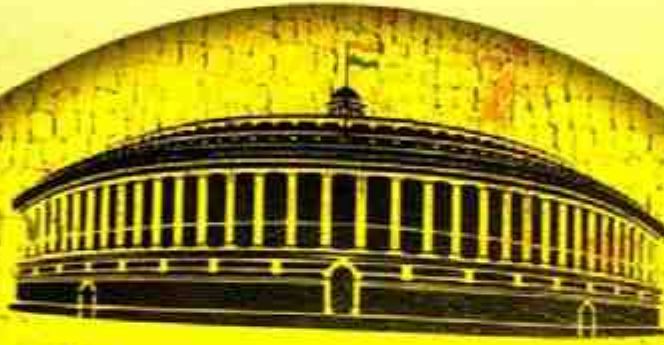
Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

CBCS
SYLLABUS

স্নাতক মহলাৰ দ্বিতীয় ষান্মাসিকৰ

ভাৰতৰ চৰকাৰ আৰু ৰাজনীতি

Indian Government and Politics

[For Regular Course and Honours Generic]

Second Semester

(গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বাবে)

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

M.M.S.

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Birinch

Principal & Secretary
Serbhag College, Katag

প্ৰকাশক

লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল

হেম বৰুৱা পথ, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০১

দূৰভাষ : ০৩৬১-২৫৪৩৭৯৯, ৯৯৫৭১ ৮৭৩৫৫

ই-ঠিকনা : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

ৱেব ছাইট : WWW.LBSBOOKS.COM

প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২০

স্বত্বঃ লেখক

ISBN : 978-81-7331-419-3

মুদ্ৰণঃ এল বি এছ পাব্লিকেশ্বনছ

সকলো স্বত্ব সংৰক্ষিত, এই গ্ৰন্থৰ কোনো অংশ গ্ৰন্থৰ স্বত্বাধিকাৰী আৰু প্ৰকাশকৰ লিখিত অনুমতি
অবিহনে অনুবাদ, পুনৰ মুদ্ৰণ, ফটোকপি নাইবা অন্য কোনো ইলেকট্ৰনিক মাধ্যমেৰে ব্যৱহাৰ কৰিব
নোৱাৰিব। অন্যথাই ফৌজদাৰী আইনৰ অধীনত দণ্ডনীয় হ'ব নাইবা দেৱানী আইনৰ অধীনত
ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ বাধ্য হ'ব।

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতি অধ্যয়নৰ দৃষ্টিভংগী আৰু ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰৰ
প্ৰকৃতি : উদাৰনৈতিক, মাৰ্ক্সীয় আৰু গান্ধীবাদী ১১-৩৬

দৃষ্টিভংগী কি?, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতি অধ্যয়নৰ বিভিন্ন দৃষ্টিভংগীসমূহ—
দাৰ্শনিক দৃষ্টিভংগী, ঐতিহাসিক দৃষ্টিভংগী, অনুষ্ঠানভিত্তিক বা প্ৰতিষ্ঠানিক
দৃষ্টিভংগী, বৈধ বা আইনগত দৃষ্টিভংগী, সমাজতাত্ত্বিক দৃষ্টিভংগী, ব্যবস্থাপক
দৃষ্টিভংগী, আচৰণবাদী দৃষ্টিভংগী, বিকাশ দৃষ্টিভংগী, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰকৃতি
সম্পৰ্কে বিভিন্ন ধাৰণা— ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্য, ভাৰতীয়
ৰাষ্ট্ৰৰ অধ্যয়নৰ উদাৰনৈতিক ধাৰণা, মাৰ্ক্সবাদী দৃষ্টিকোণ, গান্ধীবাদী দৃষ্টিকোণ,
প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায় : ভাৰতীয় সংবিধান : মূল বৈশিষ্ট্য মৌলিক অধিকাৰ আৰু
নিৰ্দেশাত্মক নীতিৰ ওপৰত বিতৰ্ক ৩৭-৯৩

পাতনি, ভাৰতীয় সংবিধান সভাৰ ইতিহাস, সংবিধান সভাৰ কাৰ্য, সংবিধান
সভাই সন্মুখীন হোৱা কিছুমান সমস্যা, ভাৰতীয় সংবিধান সভাৰ গঠন আৰু
কাৰ্যপ্ৰণালীৰ বিৰুদ্ধে থকা সমালোচনা, ভাৰতীয় সংবিধানৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ,
মৌলিক অধিকাৰ— ভাৰতবৰ্ষত মৌলিক অধিকাৰৰ ইতিহাস, মৌলিক
অধিকাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, মৌলিক অধিকাৰসমূহৰ ব্যাখ্যা— সমতাৰ অধিকাৰ,
স্বাধীনতাৰ অধিকাৰ, শোষণৰ বিৰুদ্ধে অধিকাৰ, ধৰ্ম স্বতন্ত্ৰতাৰ অধিকাৰ,
সংস্কৃতি আৰু শিক্ষাৰ অধিকাৰ, সাংবিধানিক প্ৰতিকাৰৰ অধিকাৰ, মৌলিক
অধিকাৰসমূহৰ সমালোচনা, ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতি— সমাজবাদী
আৰু কল্যাণকামী নীতিসমূহ, গান্ধীবাদৰ লগত জড়িত নীতিসমূহ,
উদাৰবাদী— সাংবিধানিক লক্ষ্যৰ সৈতে জড়িত নীতিসমূহ, পৰিৱেশ আৰু
দেশৰ ঐতিহ্যৰ সৈতে জড়িত নীতিসমূহ, আন্তৰ্জাতিকতাবাদী লক্ষ্য পূৰণৰ
বাবে সন্নিবিষ্ট নীতিসমূহ, নিৰ্দেশাত্মক নীতিৰ ৰূপায়ন, নিৰ্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ
সাংবিধানিক গুৰুত্ব, মৌলিক অধিকাৰ আৰু নিৰ্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ মাজৰ
প্ৰভেদ, মৌলিক কৰ্তব্য।

Bisinch

তৃতীয় অধ্যায় : অনুষ্ঠানসমূহৰ কাম-কাজ : প্ৰধানমন্ত্ৰী, সংসদ আৰু

ন্যায়পালিকা

৯৪-১৮৯

ৰাষ্ট্ৰপতি— ৰাষ্ট্ৰপতিৰ নিৰ্বাচন পদ্ধতি, ৰাষ্ট্ৰপতি পদৰ চৰ্তবোৰ, ৰাষ্ট্ৰপতিৰ নিৰ্বাচন, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰপতিৰ ক্ষমতা, ৰাষ্ট্ৰপতিৰ জৰুৰীকালীন ক্ষমতাসমূহ, জাতীয় জৰুৰী অৱস্থা, সাংবিধানিক অচলাৱস্থাৰ বাবে ৰাজ্যসমূহত দিয়া জৰুৰীকালীন ক্ষমতা, অৰ্থসংক্ৰান্তীয় বা বিত্তীয় জৰুৰী অৱস্থা, জৰুৰীকালীন ক্ষমতাৰ সমালোচনা, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰপতিৰ পদমৰ্যাদা, ভাৰতবৰ্ষৰ উপৰাষ্ট্ৰপতি, প্ৰধানমন্ত্ৰী— প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ নিযুক্তি, প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ ক্ষমতা, কাৰ্য আৰু ভূমিকা, প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ পদমৰ্যাদা, কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী পৰিষদ— মন্ত্ৰীসভা আৰু মন্ত্ৰীপৰিষদৰ মাজৰ পাৰ্থক্য, মন্ত্ৰীপৰিষদৰ কাৰ্যাৱলী, বিধানমণ্ডল, সংসদ— কেন্দ্ৰীয় সংসদৰ গঠন, ৰাজ্যসভাৰ সদস্য পদৰ যোগ্যতা, ৰাজ্যসভাৰ অধ্যক্ষ, লোকসভাৰ গঠন, কেন্দ্ৰীয় সংসদৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য, ৰাজ্যসভাৰ ক্ষমতা, ৰাজ্যসভাৰ মূল্যায়ন, লোকসভাৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য, লোকসভাৰ অধ্যক্ষ, লোকসভাৰ অধ্যক্ষৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্য, লোকসভা আৰু ৰাজ্যসভাৰ মাজত সম্পৰ্ক, কেন্দ্ৰীয় সংসদত আইন প্ৰণয়ন কৰা পদ্ধতি, সাধাৰণ বিধেয়ক প্ৰণয়ন কৰা পদ্ধতি, সংসদত অৰ্থ বিধেয়ক বা বাজেট গ্ৰহণ কৰা পদ্ধতি, সংসদীয় বিশেষাধিকাৰ বা সংসদ সদস্যৰ বিশেষাধিকাৰ, সংসদৰ কমিটি ব্যৱস্থা, দলত্যাগ নিবাৰণ আইন, ১৯৮৫, ন্যায়পালিকা : ভাৰতবৰ্ষৰ ন্যায়িক ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, উচ্চতম ন্যায়ালয়, উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য, উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰসমূহ— ন্যায়িক সমীক্ষা, ভাৰতবৰ্ষৰ ন্যায়িক সমীক্ষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, ন্যায়িক সমীক্ষা ক্ষমতাৰ সমালোচনা, ন্যায়িক সক্ৰিয়তা আৰু ৰাজহুৱা স্বার্থ সম্পৰ্কিত গোচৰ, ন্যায়পালিকাৰ স্বাধীনতা সুৰক্ষাৰ উপািসমূহ।

চতুৰ্থ অধ্যায় : ভাৰতবৰ্ষত ক্ষমতাৰ গাঁথনি : জাতি, শ্ৰেণী আৰু পিতৃতান্ত্ৰিকতা

১৯০-২১০

জাতি আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতি, জাতি সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ, জাতিৰ বৈশিষ্ট্য, আধুনিক প্ৰেক্ষাপটত জাতি আৰু ৰাজনীতি, জাতি আৰু ৰাজনীতিৰ সম্পৰ্ক, ভাৰতবৰ্ষৰ নিৰ্বাচনী ৰাজনীতি, ৰাজনৈতিক দল আৰু জাতি, ভাৰতবৰ্ষত দলিত ৰাজনীতি, ভাৰতৰ ৰাজনীতিত অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ উদয়, মণ্ডল আয়োগ, শ্ৰেণী আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতিত ইয়াৰ প্ৰভাৱ— শ্ৰেণীৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ, মাত্ৰীয় দৃষ্টিভংগীত শ্ৰেণী, মেঞ্চ ওৱেবাৰে আগবঢ়োৱা শ্ৰেণীৰ

Bisinch

ধাৰণা, ভাৰতবৰ্ষত শ্ৰেণী গাঁথনি আৰু শ্ৰেণী গঠন আৰু ৰাজনীতিত
তেওঁলোকৰ ভূমিকা।

পঞ্চম অধ্যায় : ধৰ্ম আৰু ৰাজনীতি : ধৰ্ম নিৰপেক্ষবাদ আৰু সাম্প্ৰদায়িকতাৰ
ওপৰত বিতৰ্ক ২১১-২৩২

ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদ : ইয়াৰ অৰ্থ আৰু প্ৰকৃতি, ভাৰতবৰ্ষত ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ
ক্ৰমবিকাশ, ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদ আৰু ভাৰতীয় সংবিধান, ভাৰতীয়
ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ ওপৰত চলা বিতৰ্ক, ভাৰতবৰ্ষৰ ধৰ্মনিৰপেক্ষবাদৰ প্ৰধান
প্ৰত্যাহ্বানসমূহ, সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ আৰু ভাৰতৰ ৰাজনীতি :
সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ কি?, ভাৰতবৰ্ষত সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ উদ্ভৱৰ কাৰণসমূহ,
ভাৰতবৰ্ষত সাম্প্ৰদায়িকতাবাদৰ ধাৰা— হিন্দু, মুছলমান আৰু শিখ
সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ।

ষষ্ঠ অধ্যায় : দল আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ দলীয় ব্যৱস্থা ২৩৩-২৭৩

সূচনা, ৰাজনৈতিক দলৰ চমু ধাৰণা, ভাৰতবৰ্ষৰ দল আৰু দলীয় ব্যৱস্থাৰ
বিকাশ- স্বাধীনতাৰ আগত ৰাজনৈতিক দলৰ বিকাশ, স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী
সময়ত দল আৰু দলীয় ব্যৱস্থাৰ বিকাশ, ভাৰতৰ দলীয় ব্যৱস্থা প্ৰকৃতি আৰু
বৈশিষ্ট্য, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক দল প্ৰকাৰ বা ধাৰণা, ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনৈতিক
দলসমূহৰ সমৰ্থকৰ ভিত্তি, দলীয় ব্যৱস্থা আৰু মৰ্চা বা সংযুক্ত ৰাজনীতি, দলীয়
ব্যৱস্থা আৰু আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক দল, আঞ্চলিক দলৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ,
আঞ্চলিক দলৰ ভূমিকা, ভাৰতৰ কেইটামান প্ৰধান ৰাজনৈতিক দল—
ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছ, ভাৰতীয় জনতা পাৰ্টি, কমিউনিষ্ট পাৰ্টি অৱ ইণ্ডিয়া
বা ভাৰতীয় সাম্যবাদী দল, মাৰ্ক্সবাদী সাম্যবাদী দল, বহুজন সমাজ পাৰ্টি।

সপ্তম অধ্যায় : সামাজিক আন্দোলন : কৃষক, শ্ৰমিক, পাৰিবেশিক বা
পাৰিপাৰ্শ্বিক আৰু নাৰী আন্দোলন ২৭৪-৩০২

সামাজিক আন্দোলন ধাৰণাটোৰ চমু পৰিচয়, সামাজিক আন্দোলনৰ
শ্ৰেণীবিভাজন, শ্ৰমিক বা মজদুৰ আন্দোলন— ব্ৰিটিছ শাসনৰ সময়ছোৱাত
শ্ৰমিক সংঘ (ট্ৰেড ইউনিয়ন) শ্ৰমিক আন্দোলনৰ বিকাশ, স্বাধীনতা লাভৰ
পিছত ভাৰতত শ্ৰমিক আন্দোলন, কৃষক আন্দোলন— ভাৰতৰ কৃষক
বিদ্ৰোহৰ এক চমু পৰিচয়, ভাৰতৰ কৃষক আন্দোলনৰ শ্ৰেণীবিভাজন,
ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষক আন্দোলনৰ মূল কাৰণসমূহ, সাম্প্ৰতিক সময়লৈ সংগঠিত
হোৱা কৃষক আন্দোলনসমূহৰ ওপৰত এক চমু অৱলোকন, পৰিবেশ

Biswajit

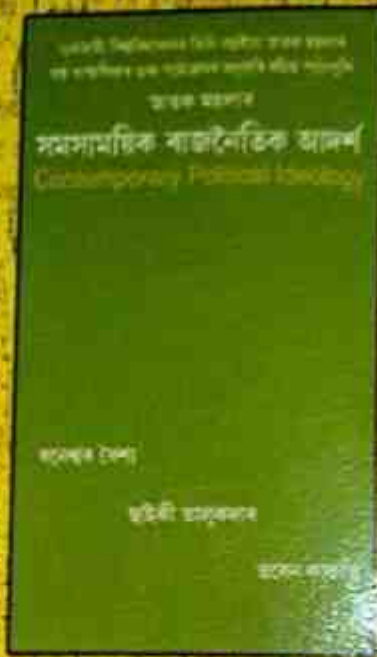
আন্দোলন— চিপ্‌কো আন্দোলন, নৰ্মদা বচাও আন্দোলন, নাৰী আন্দোলন—
ভাৰতবৰ্ষৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ সময়ছোৱাত নাৰী আন্দোলন, স্বাধীনতাৰ পিছত
ভাৰতবৰ্ষৰ নাৰী আন্দোলন।

অষ্টম অধ্যায় : স্বাধীনতা লাভৰ সময়ৰ পৰাই ভাৰতৰ বিকাশৰ কৌশল :
পৰিকল্পিত অৰ্থনীতি আৰু নব্য উদাৰতাবাদ

৩০৩-৩১৮

পৰিকল্পিত অৰ্থনীতি আৰু নব্য উদাৰতাবাদ— ভূমিকা, স্বাধীনতাৰ পিছত
ভাৰতবৰ্ষই গ্ৰহণ কৰা বিকাশৰ কৌশলৰ কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ মাত্ৰা বা
বৈশিষ্ট্য, বিকাশৰ কৌশল : পৰিকল্পিত অৰ্থনীতি— ভাৰতবৰ্ষৰ বিকাশ
পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য, উন্নয়ন বা বিকাশৰ বাবে বিভিন্ন পৰিকল্পনাৰ
জৰিয়তে গ্ৰহণ কৰা কৌশলসমূহ, পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাসমূহৰ কৌশলৰ
মূল্যায়ন, গুৰুত্বপূৰ্ণ বা প্ৰধান সফলতাসমূহ, পৰিকল্পনাৰ বিফলতাসমূহ, নব্য-
উদাৰতাবাদী ব্যৱস্থাত গ্ৰহণ কৰা বিকাশৰ কৌশলসমূহ, নিতি (NITI)
আয়োগ।

Biswas

CBCS-New Syllabus

স্নাতক মহলাৰ

শিক্ষাৰ দাৰ্শনিক আৰু সমাজতাত্ত্বিক বুনীয়াদ

**Philosophical and Sociological
Foundation of Education**

(দ্বিতীয় ষাণ্মাসিকৰ বাবে)

ড° বীতামণি দাস
ড° নিতুমণি দাস

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

প্রকাশক :
তুষাব ওই
অৰুণ প্রকাশন
কলেজ হোষ্টেল বোড, গুৱাহাটী-১
Mobile : 94350-11140
e-mail : arunprakashan.edu@gmail.com.

ISBN No. : 978-93-81667-53-8

পৰিবেশক :
ৰূপালীম প্রকাশন
কলেজ হোষ্টেল বোড, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

প্রথম সংস্কৰণ (অৰুণ) : জানুৱাৰী ২০২০ (CBCS)

মূল্য : ২০০.০০ টকা মাত্ৰ

মুকলি বজাবৰ অত্যধিক
মূল্যৰ কাগজেৰে মুদ্ৰিত

এই কিতাপখনত এটা 3D হলোগ্ৰাম ষ্টিকৰ লগোৱা আছে যিটো সাধাৰণ ষ্টিকৰতকৈ সম্পূৰ্ণ বেলেগ।
আমাৰ হলোগ্ৰাম ষ্টিকৰটোক নিম্নলিখিত বিশেষত্ববোৰ আছে—

- * কিতাপৰ বেটুপাতৰ এটুকুৰা বিশিষ্ট ঠাইত অৰুণ প্রকাশনৰ লোগো আৰু নাম আছে।
- * কিতাপখন হলালে বা লবালে হলোগ্ৰামৰ পৃষ্ঠভাগো হালিৰ বা লবিব।
- * কিতাপখন লব-চৰ কৰিলে হলোগ্ৰামৰ মজুত এখন খোলা কিতাপৰ ছবি পৰিলক্ষিত হ'ব আৰু 'অৰুণ প্রকাশন' আৰু 'ৰূপালীম প্রকাশন' লেখা দেখা পোৱা যাব।
- * আশাকৰো আপুনি আমাৰ সঠিক হলোগ্ৰামটো চাই আচল কিতাপখন চিনাক্ত কৰিব।

অক্ষৰ বিন্যাস :
অৰুণ প্রকাশন
গুৱাহাটী-৭৮১০০১

মুদ্ৰক :
ছান বিম,
ৰূপনগৰ, গুৱাহাটী

NOT FOR SALE
SPECIMEN COPY

Bisinch
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

সূচীপত্ৰ

পৃষ্ঠা

১১-২৬

প্ৰথম অধ্যায় : দৰ্শন আৰু শিক্ষা (Philosophy and Education)

আৰম্ভণি; দৰ্শনৰ অৰ্থ; দৰ্শনৰ সংজ্ঞা; দৰ্শনৰ প্ৰকৃতি; দৰ্শনৰ পৰিসৰ; শিক্ষাৰ দৰ্শন; শিক্ষাৰ দৰ্শনভিত্তিক দিশসমূহ; শিক্ষাদৰ্শনৰ প্ৰকৃতি; শিক্ষাদৰ্শনৰ পৰিধি; শিক্ষা আৰু দৰ্শনৰ মাজৰ সম্পৰ্ক; শিক্ষাৰ ওপৰত দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ; প্ৰশ্নাবলী

দ্বিতীয় অধ্যায় : ভাৰতীয় দৰ্শন আৰু শিক্ষা

২৭-৪৯

(Various Indian Schools of Philosophy and Education)

আৰম্ভণি, বৈদিক দৰ্শন, শিক্ষাত বৈদিক দৰ্শনৰ প্ৰায়োগিকতা, সামৰণি
যোগ দৰ্শন

যোগ দৰ্শনৰ বিকাশ আৰু ইয়াৰ অৰ্থ, যোগ দৰ্শনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ, অষ্টাংগ যোগ, শিক্ষাত যোগদৰ্শনৰ প্ৰায়োগিকতা

বৌদ্ধ দৰ্শন

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ বিকাশ আৰু ইয়াৰ অৰ্থ, শিক্ষাত বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰায়োগিকতা, সামৰণি আৰু প্ৰশ্নাবলী

তৃতীয় অধ্যায় : পশ্চিমীয়া দৰ্শন আৰু শিক্ষা

৫০-৮২

(Various Western Schools of Philosophy and Education)

আদৰ্শবাদ দৰ্শন

আদৰ্শবাদৰ অৰ্থ, আদৰ্শবাদৰ প্ৰধান নীতিসমূহ, শিক্ষাত আদৰ্শবাদৰ প্ৰায়োগিকতা, আদৰ্শবাদৰ সমালোচনা, শিক্ষাত আদৰ্শবাদৰ সুস্থ আৰু অসুস্থ প্ৰভাৱ

প্ৰকৃতিবাদ দৰ্শন

প্ৰকৃতিবাদৰ অৰ্থ, প্ৰকৃতিবাদৰ প্ৰধান নীতিসমূহ, শিক্ষাত প্ৰকৃতিবাদ বুলিলে কি বুজা, শিক্ষাত প্ৰকৃতিবাদৰ প্ৰায়োগিকতা, প্ৰকৃতিবাদ দৰ্শনৰ সমালোচনা, শিক্ষাত প্ৰকৃতিবাদৰ সুস্থ আৰু অসুস্থ প্ৰভাৱ, আদৰ্শবাদ আৰু প্ৰকৃতিবাদ দৰ্শনৰ মাজত প্ৰভেদ

প্ৰয়োগবাদ দৰ্শন

প্ৰয়োগবাদৰ অৰ্থ, প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ প্ৰধান নীতিসমূহ, শিক্ষাত প্ৰয়োগবাদৰ প্ৰায়োগিকতা, প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ সমালোচনা, শিক্ষাত প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ সমালোচনা, শিক্ষাত প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ সুস্থ আৰু অসুস্থ প্ৰভাৱ, আদৰ্শবাদ আৰু প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ মাজত প্ৰভেদ, প্ৰকৃতিবাদ আৰু প্ৰয়োগবাদ দৰ্শনৰ মাজত প্ৰভেদ, প্ৰশ্নাবলী

Biswas

Principal & Secretary
Berhag College, Kalga

দৰ্শন আৰু শিক্ষা

PHILOSOPHY AND EDUCATION

আবলুগি (Introduction) :

বিশ্বত মানুহ হ'ল জীৱ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰাণী। মানুহে বুদ্ধি বিবেচনাৰে জীৱন সংগ্ৰামত লিপ্ত হয়। কেৱল খাই-বৈ জীৱনটো অতিবাহিত কৰাই মানুহৰ লক্ষ্য নহয়। বুদ্ধি-বৃত্তি আছে বাবেই মানুহে জ্ঞান অৰ্জন কৰিবলৈ আগ্ৰহী হৈ পৰে। জ্ঞানপ্ৰীতি মানুহৰ বুদ্ধি-বৃত্তিৰ পৰাই উদ্ভৱ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। জ্ঞানৰ প্ৰতি থকা স্বাভাৱিক আগ্ৰহ আৰু বাসনা তৃপ্ত কৰাই হ'ল দৰ্শন। দৰ্শন হ'ল জীৱনৰ অপৰিহাৰ্য অংগস্বৰূপ। দৰ্শন শাস্ত্ৰত মূৰ্ত হৈ উঠে অসীমক জনাৰ উদ্দেশ্য, বিদ্যমান সকলো বস্তুৰ 'মূল আৰু কাৰণ'ৰ সম্বন্ধ পোৱাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰবৃত্ত হ'বলৈ মানুহৰ প্ৰচেষ্টা, আৰু মানুহে যিখিনি জ্ঞান অৰ্জন কৰিছে সেই সম্বন্ধে সন্দেহ। প্ৰাচীন কালৰ মহান দাৰ্শনিক প্লেটোৱে কৈছিল যে দৰ্শনৰ উৎস আছিল আশ্চৰ্যৰ মাজত, বিস্ময়ৰ মাজত, কৌতূহলৰ মাজত। প্ৰত্যেক ব্যক্তিকে নিজা জীৱন দৰ্শন আছে— দৰ্শন অবিহনে জীৱন সম্ভৱ নহয়। দৰ্শন হ'ল একপ্ৰকাৰ জীৱন পদ্ধতি আৰু ইয়াৰেই সহায়ত আধ্যাত্মিক উপলব্ধি সম্ভৱপৰ হয়। মানুহৰ কৰ্ম আৰু মানুহ সম্পৰ্কে কেৱল দৰ্শনেহে সামগ্ৰিক ব্যাখ্যা দাঙি ধৰিব পাৰে। অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি বিজ্ঞান, সাহিত্য, শিক্ষা, আইনশাস্ত্ৰ, সমাজবিজ্ঞান, মনোবিজ্ঞান আদি সকলো বিষয়ৰ অধ্যয়নৰ পূৰ্ণ বিকাশৰ বাবে দৰ্শনৰ সহায়ৰ আৱশ্যক হয়। গতিকে ক'বলৈ গ'লে 'Philosophy is the lock to unlock the hidden treasures of knowledge. দৰ্শন হ'ল জ্ঞানৰ অন্যতম প্ৰাচীন এটি শাখা। Philosophy শব্দটো প্ৰথম ব্যৱহাৰ কৰিছিল গ্ৰীক চিন্তাবিদ আৰু গণিতজ্ঞ পাইথাগোৰাছে। পাইথাগোৰাছে প্ৰথম Philosophy শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰে "প্ৰজ্ঞাৰ প্ৰতি অনুৰাগ হিচাপে"। দৰ্শন জ্ঞানৰ এনে এটি ধাৰা য'ত মানুহে কিভাবে জীৱন নিৰ্বাহ কৰা উচিত (নীতিবিদ্যা) কোনধৰণৰ বস্তুৰ অস্তিত্ব আছে আৰু ইহঁতৰ প্ৰকৃতি কি (অধিবিদ্যা) প্ৰকৃত জ্ঞান বুলিলে যি বুজাই আৰু কাৰণ প্ৰদৰ্শনৰ সঠিক নীতি কি কি (যুক্তিবিদ্যা) এই বিষয়সমূহ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰে।

দৰ্শনৰ অৰ্থ (Meaning of Philosophy) :

দৰ্শনৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ Philosophy দুটি গ্ৰীক শব্দৰ পৰা উদ্ভৱ হৈছে। যেনে— 'Philos' অৰ্থাৎ ভালপোৱা আৰু 'Sophia' অৰ্থাৎ জ্ঞান। ইয়াৰ শব্দচাৰ্যন কৰি সেয়েহে ক'ব পাৰি যে Philosophy বা দৰ্শনৰ মূল অৰ্থ হৈছে 'জ্ঞানৰ প্ৰতি ভালপোৱা বা Love of Wisdom'। সেইকাৰণে দাৰ্শনিকসকলে দৰ্শন বিষয়ক মানুহৰ সকলো জ্ঞান, অভিজ্ঞতা আৰু ধ্যান-ধাৰণাৰেই মূল বিষয় হিচাপে বিবেচনা কৰে।

সূক্ষ্মভাৱে বিচাৰ কৰিলে দেখা যায় যে পাশ্চাত্যৰ Philosophy আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ দৰ্শন সম্পূৰ্ণ একে নহয়। পাশ্চাত্য দৰ্শনত বুদ্ধিৰ মাধ্যমেৰে সত্যৰ অনুসন্ধান কৰা হয় কিন্তু ভাৰতবৰ্ষৰ দৰ্শন হ'ল— সত্যৰ উপলব্ধি— এক আধ্যাত্মিক উপলব্ধি। ভাৰতবৰ্ষত দৰ্শনে সত্যৰ উপলব্ধিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াৰ উপৰিও সেই উপলব্ধিৰ কাৰণে কোনটো পথ অনুসৰণ কৰিব লাগে সেই সম্পৰ্কেও নিৰ্দেশ দিয়ে। ভাৰতবৰ্ষত আত্মক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই দাৰ্শনিক চিন্তাৰ সূচনা হয়। ড° ৰাধাকৃষ্ণণৰ মতে, ভাৰতবৰ্ষত 'দৰ্শন' শব্দটো 'আধ্যাত্মিক অভিজ্ঞতাৰ' অৰ্থত ব্যৱহৃত হৈছে।

দৰ্শন হ'ল কোনো এক বিষয়ৰ সমস্যাৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণ পৰিপক্ব তথা চিন্তাশীল জ্ঞান। Hendersonৰ মতে,

গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনৰ স্নাতক
তৃতীয় বাছায়িকৰ (অনাৰ্চ) HIS-HL-3016 প্ৰশ্নকাকতৰ আধাৰত

ভাষাতত্ত্ব কৃত্তিহাস

তৃতীয় খণ্ড

(৭৫০ খৃষ্টাব্দৰপৰা ১২০৬ খৃষ্টাব্দলৈ)

ড° নমিতা দেৱী

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kaleg

ভাৰতৰ ইতিহাস, তৃতীয় খণ্ড
bharatar itihas,
(A text book of History for third semester of
Degree Major Course of the
Gauhati-Dibrugarh-Bodoland University)

by dr. namita devi
head of the dept.
Barbhag College, Nalbari

BY
GRANTHA

প্ৰকাশক
শ্ৰী
আৰ্যনগৰ, গুৱাহাটী-১৬

প্ৰথম প্ৰকাশ : নবেম্বৰ, ২০২০ চন

ISBN : 978-81-922662-6-8

মুখ্য বিতৰক :
'বান্ধৱ', পানবজাৰ, গুৱাহাটী

ছপা
এড'ব গ্ৰাফিক্স
আৰ ডি বৰুৱা বোড, গুৱাহাটী-২৪

মূল্য : দুশ টকা মাত্ৰ
price rupees two hundred only

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

ভাৰতৰ ইতিহাস (তৃতীয় খণ্ড)

পৃষ্ঠা

অধ্যায় ১ : প্ৰাক মধ্যযুগৰ ভাৰত অধ্যয়ন

৯-৩১

১.১. প্ৰাক মধ্যযুগীয় ভাৰতৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য

১.১.১. ভাৰতৰ ভূ-ৰাজনৈতিক পটভূমি

১.১.২. আৰ্থ সামাজিক পটভূমি

১.১.৩. ৰাজ বংশানুক্ৰমিক শাসনকেন্দ্ৰ

১.১.৪. আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক সংগঠনৰ স্বৰূপ

১.২. প্ৰাক মধ্যযুগীয় ভাৰতৰ ইতিহাসৰ সমল

১.২.১. সাহিত্যিক সমল

১.২.২. পুৰাতাত্ত্বিক সমল

১.৩. ভাৰতীয় সামন্তবাদৰ বিতৰ্ক

১.৩.১. ভাৰতীয় সামন্তবাদৰ মাৰ্ক্সীয় মত

১.৩.১.১. মাৰ্ক্সবাদী দ্বিধাৰা তত্ত্ব

১.৩.২. ত্ৰিস্তৰীয় সামন্তবাদ

১.৩.৩. প্ৰাক মধ্যযুগীয় সামন্তবাদৰ স্বৰূপ

১.৩.৪. বিভাজিত ৰাষ্ট্ৰব্যৱস্থা : মাৰ্ক্সবাদী সামন্তবাদী

মতবাদৰ সমালোচনা

১.৩.৫. সংহত ৰাষ্ট্ৰব্যৱস্থা

অধ্যায় ২ : ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থা

৩২-৯৩

২.১. দক্ষিণ ভাৰত

২.১.১. বাদামীৰ চালুক্যসকল

২.১.২. ৰাষ্ট্ৰকূটসকল

২.১.২.১. ৰাষ্ট্ৰকূটসকলৰ প্ৰশাসন ব্যৱস্থা

২.১.৩. কল্যাণীৰ চালুক্যসকল

২.১.৪. চোলসকল

২.১.৪.১. চোলসকলৰ প্ৰশাসন ব্যৱস্থা

২.১.৪.২. চোলসকলৰ ৰাজহ ব্যৱস্থা

২.১.৪.৩. চোল আমোলাতন্ত্ৰৰ স্বৰূপ

২.১.৫. পল্লৱসকল

Binnich

প্ৰাক মধ্যযুগৰ ভাৰত অধ্যয়ন

(Study of Early Medieval India)

Barbhag

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

ঐতিহাসিকভাৱে 'প্ৰাক-মধ্যযুগ' বুলি ক'লে 'প্ৰাচীন' আৰু 'মধ্যযুগ'ৰ মাজৰ সন্ধিক্ষণৰ সময়ছোৱাকে সূচায়। ইতিহাসবিদসকলৰ মাজত এই কালছোৱাৰ কাল নিৰূপণ আৰু ঐতিহাসিক ঘটনাক্ৰমৰ উপস্থাপন সম্পৰ্কে যথেষ্ট বিতৰ্ক থকা দেখা যায়। বিশেষকৈ এই কালছোৱাৰ ঐতিহাসিক সমলসমূহ ক্ৰম অনুসাৰে সজোৱাত যথেষ্ট জটিলতা দেখা যায়। বিভিন্ন ইতিহাসবিদে এই সময়ছোৱাক জটিল, বা অৱনতিৰ সময় বুলি অভিহিত কৰিব খোজে আৰু মুছলিম শাসন প্ৰতিষ্ঠা হোৱাৰ প্ৰাকমুহূৰ্তক অৱনতিৰ সময় বুলি চিহ্নিত কৰিব খোজে। সেইদৰে সামন্তবাদী ধাৰাৰ লিখকে এই সময়ছোৱাক ৰাজনৈতিক বিচ্ছিন্নতা, কৃষকৰ অৱনতি, নগৰীকৰণৰ অৱনতি আৰু মুদ্ৰা অৰ্থনীতিৰ অৱনতি বুলি ক'ব খোজে। এই শ্ৰেণীৰ লিখকে এই সময়ছোৱাক আঞ্চলিক ৰাষ্ট্ৰব্যৱস্থাৰ বিকাশ বুলি ক'ব খোজে। সামন্তবাদী অৰ্থব্যৱস্থাৰ দৃষ্টিকোণেৰে বিশ্লেষণ কৰা বিশেষজ্ঞসকলে দক্ষিণ ভাৰতৰ ৰাজতান্ত্ৰিক শাসকসকলক পৰম্পৰাগত শাসক (ritual king) বুলি অভিহিত কৰিব খোজে, যিসকলে পদ্ধতিগত ৰাজহ ব্যৱস্থা আৰু স্থায়ী সেনাবাহিনীৰ অবিহনেই ৰাজশাসন চলাইছিল। আন এচাম পণ্ডিতৰ মতে প্ৰাক-মধ্যযুগৰ কালছোৱা ভাৰতীয় ইতিহাসৰ আঞ্চলিক শক্তিৰ উত্থানৰ কাল আছিল। সেই দৃষ্টিকোণৰ পৰা এই সময়ছোৱা নগৰীকৰণৰ অৱনতিৰ সলনি নগৰীকৰণৰ পৰিৱৰ্তনৰ কাল বুলি অভিহিত কৰিব খোজা হয়। সামগ্ৰিকভাৱে পূৰ্বৰ ইতিহাস চৰ্চাত এই কালছোৱাক বৃহত্তৰ ভাৰতীয় দৃষ্টিভংগীৰে পৰ্যালোচনা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা দেখা যায়। আনহাতে সাম্প্ৰতিক সময়ৰ বিশ্লেষকসকলে এই সময়ছোৱাক আঞ্চলিক দৃষ্টিভংগীৰে পৰ্যালোচনা কৰা দেখা যায়। অৱশ্যে এই কালছোৱাৰ ইতিহাস বিশ্লেষণত লিংগভিত্তিক দৃষ্টিকোণ আৰু নাৰী সমাজক প্ৰাধান্য প্ৰদান কৰা দেখা নাযায়।

১.১ প্ৰাক-মধ্যযুগীয় ভাৰতৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য :

এই কালছোৱাৰ ভাৰতীয় মানচিত্ৰখন পৰিৱৰ্তনশীল আৰু উপস্থাপন কৰাটো জটিল। প্ৰাচীন ভাৰতবৰ্ষৰ মানচিত্ৰ শক্তিশালী শাসনকেন্দ্ৰসমূহৰ আধাৰত অংকিত কৰা হৈছিল, কিন্তু সাম্ৰাজ্যবোৰৰ সীমাৰ মান সহজে চিনাক্ত কৰিব পৰা নগৈছিল।

প্ৰাক মধ্যযুগৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ আধাৰত কিছুমান দীৰ্ঘকালীন ৰাজতান্ত্ৰিক সাম্ৰাজ্য চিনাক্ত কৰিব পৰা যায়, যেনে— চোল, ৰাষ্ট্ৰকূট, পাল, প্ৰতিহাৰ, ৰাজপুত ইত্যাদি। এইবোৰৰ উপৰি তুলনামূলকভাৱে কম সময়কাল আৰু কম ভৌগোলিক বিস্তাৰণ থকা অন্যান্য কিছুমান ৰাজ্যও বৰ্তি আছিল। এই আঞ্চলিক ৰাজ্যক্ষেত্ৰসমূহে

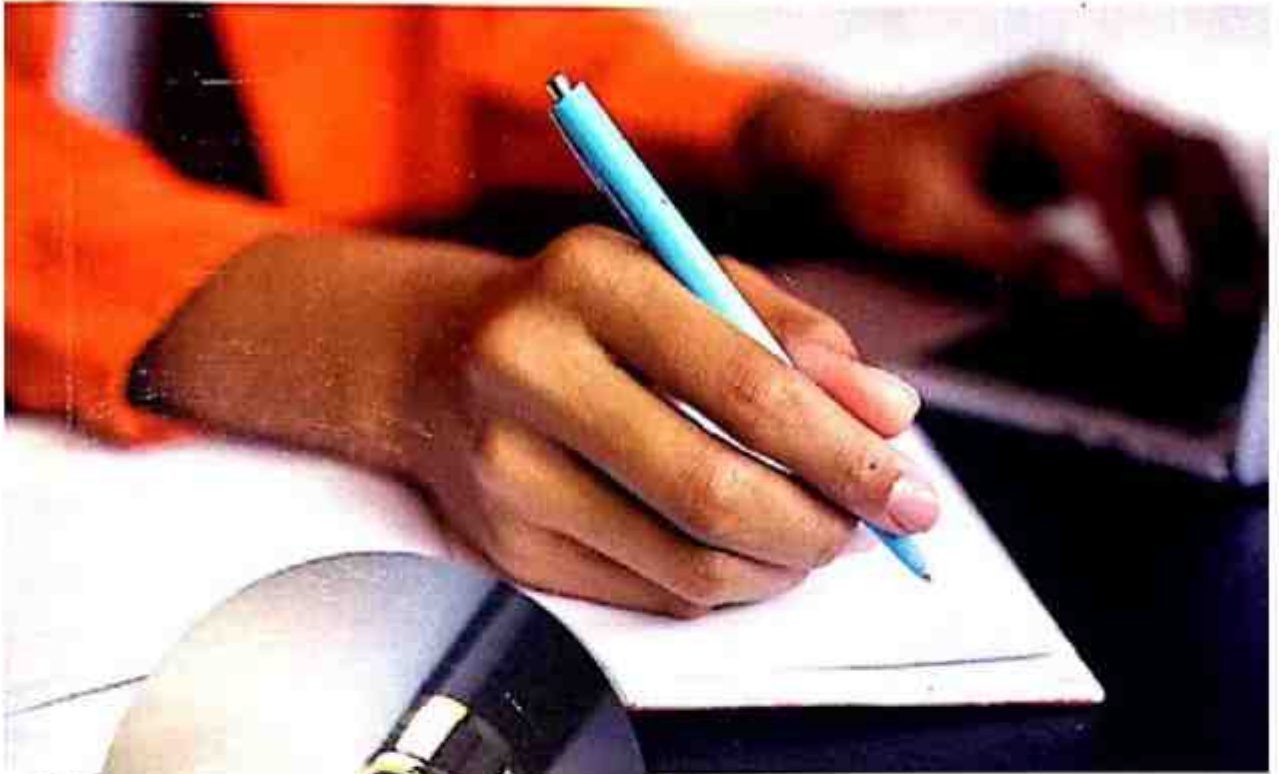
CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

কাৰ্যকৰণমূলক অসমীয়া (Functional Assamese)

Birinch

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalag

বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
স্নাতক প্ৰথম ষাণ্মাসিকৰ সক্ষমতা বিকাশ বাধ্যতামূলক
পাঠ্যক্রম (1.04 AECC-1)ৰ আধাৰত প্ৰণীত

ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা
ড° বিপুল কলিতা

Karjyakarmanulok Assamya: A book of Assamese for three years Degree Course of Bodoland University under CBCS Syllabus, written by Dr. Kaneshwar Baruah and Dr. Bipul Kalita and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.
First Edition: November, 2020

Price: Rs. 160.00

সম্পাদক

স্বর্গোদ্ভাৱিত শাস্তাৰুৱা

সূৰ্য প্ৰকাশ

মিতাল গোল্ডেন হাউচ, মূলফলগুৰি চৌথ

গান্ধীজয়ন্তী, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৯৮১১৮৫৫৪৩২

Production Partner

BNI Book Builders

Chandmar, Guwahati-3

মুদ্ৰণ শ্ৰেণী : নৱেম্বৰ, ২০২০

© লেখকৰ সকলো অধিকাৰ সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-89474-41-1

মূল্য : ১৬০.০০ টকা

অনুবন্ধিতান, অসমস্থান, চৌথথিত
মিতাল গোল্ডেন হাউচ

মুদ্ৰণ : উৰ্বাচলিত, অসম

Our Distributors

1. Book Emporium, Panbazar
2. Book Land, Panbazar
3. Book View, Panbazar
4. Book Valley, Panbazar
5. Books & Books Centre, Panbazar
6. D.K. Book Stall, Panbazar
7. Kiran Prakashan, Panbazar
8. Bapji Library, Gossaigaon
9. Biharni Book House, Dhubri
10. Sanjoy Book Centre, Goalpara
11. Book View, Malbari
12. Siml Book Stall, Jagirroad

লেখকৰ মিতাল গোল্ডেন হাউচ অফিচৰ অধিকাৰ সংৰক্ষিত।
সুৰ্য প্ৰকাশৰ মূলফলগুৰি চৌথথিত অফিচৰ অধিকাৰ সংৰক্ষিত।
গুৱাহাটী-৭৮১০০১।
© লেখকৰ সকলো অধিকাৰ সংৰক্ষিত।
ISBN : 978-93-89474-41-1।
মূল্য : ১৬০.০০ টকা।
অনুবন্ধিতান, অসমস্থান, চৌথথিত।
মিতাল গোল্ডেন হাউচ।

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম গোট : অসমীয়া ব্যাকৰণৰ উপাদান :
ধ্বনিতত্ত্ব আৰু ৰূপতত্ত্ব

৯-৬৪

ভাষা

ব্যাকৰণ

ভাষাবিজ্ঞান আৰু ইয়াৰ অধ্যয়নৰ স্তৰ

ধ্বনিতত্ত্ব :

ধ্বনিবিজ্ঞানৰ শ্ৰেণীবিভাজন

বাগযন্ত্ৰ

উচ্চাৰণকৰণ আৰু উচ্চাৰণ স্থান

অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্ব

অসমীয়া ভাষাৰ বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি

অসমীয়া ভাষাৰ স্বৰবৰ্ণমালা

দ্বিস্বৰ আৰু ত্ৰিস্বৰ ধ্বনি

অসমীয়া ভাষাৰ বিশিষ্ট ব্যঞ্জন ধ্বনি

উচ্চাৰণৰ ধৰণ অনুসৰি

শ্ৰুতিধ্বনি বা অন্তঃস্থ ধ্বনি

চন্দ্ৰবিন্দু

বিশিষ্ট ব্যঞ্জন ধ্বনি আৰু আখৰ

ৰূপতত্ত্ব :

পদ

পদৰ শ্ৰেণীবিভাগ

অব্যয় আৰু সব্যয় পদ

বিশেষণ পদ

পুৰুষ

লিঙ্গ

লিঙ্গ নিৰপেক্ষ ৰূপ

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

প্রত্যয়
কাৰক
ধাতু
ক্রিয়াপদ
ক্রিয়া পদৰ ধাতুৰূপ
নঞর্থক ক্রিয়া
পাঠবোধ
আৰ্হিপ্রশ্ন
পাদটীকা
সহায়ক গ্রন্থপঞ্জী

দ্বিতীয় গোট : আবেদন লেখন, সংবাদ লেখন,
খচৰা লেখন, সম্পাদনা, আৰ্হিপাঠ,
কেপশ্বনিং, বক্তৃতা লেখন, প্রবন্ধ লেখন ৬৫-১৫২
আবেদন লেখন
আবেদন
আবেদনৰ প্ৰকাৰ
তথ্য বিচাৰি কৰা আবেদনৰ সাধাৰণ নিয়ম
আবেদন কৰাৰ সাধাৰণ নিয়ম
আবেদন পত্ৰৰ নমুনা
সংবাদ লেখন
সংবাদ
সংবাদ পৰম্পৰা আৰু গুৰুত্ব
সংবাদ বা বাতৰি লেখন
সংবাদৰ প্ৰকাৰ
সংবাদ কেনে হ'ব লাগে
টি. আৰ. পি.
সংবাদ অনুবাদ
খচৰা লেখন

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

সম্পাদনা
আৰ্হিপাঠ
আৰ্হিপাঠ নে প্ৰুফ ৰিডিং
আৰ্হিপাঠৰ প্ৰয়োজনীয়তা
আৰ্হি পাঠক বা প্ৰুফৰিডাৰ
আৰ্হি পাঠকৰ স্বাধীনতা
আৰ্হি পাঠে সামৰি লোৱা বিষয়
আৰ্হি পাঠকৰ বিচৰণৰ ক্ষেত্ৰ
আৰ্হি পাঠৰ পদ্ধতি আৰু কৌশল
অসমীয়া ভাষাৰ স্বৰধ্বনি
অসমীয়া ভাষাৰ ব্যঞ্জনধ্বনি
ৰূপতাত্ত্বিক দিশ
যতি চিহ্ন
প্ৰুফ চিহ্ন
অসমীয়া ভাষাৰ লিপ্যন্তৰণ
আৰ্হি পাঠ চাওঁতাৰ দক্ষতা বৃদ্ধি
সততে ভুল হোৱা কিছুমান শব্দৰ শুদ্ধৰূপ
কেপধ্বনিং
বক্তৃতা লেখন
বক্তৃতা লেখনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ
বক্তৃতা কথন আৰু লেখন
প্ৰবন্ধ লেখন
প্ৰবন্ধৰ উপাদান
প্ৰবন্ধৰ ভাগ
প্ৰবন্ধৰ অনুবাদ
পাঠবোধ
আৰ্হিপ্ৰশ্ন
পাদটীকা
সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

দ্বিতীয় গোট

আবেদন লেখন, সংবাদ লেখন, খচৰা
লেখন, সম্পাদনা, আৰ্হিপাঠ, কেপশ্বনিং,
বক্তৃতা লেখন, প্ৰবন্ধ লেখন

আবেদন লেখন (Application writing) :

'আবেদন' শব্দৰ (সংস্কৃত - আবেদন) আভিধানিক অৰ্থ হৈছে জনোৱা বা জ্ঞাত কৰা কাৰ্য, নিবেদন; ডাঙৰ লোকক কোনো কথা জনোৱা পত্ৰ, প্ৰাৰ্থনা, দৰ্শাস্ত্ৰ, নিবেদন পত্ৰ। বিভিন্ন উপলক্ষত কিবা এটা বিচাৰি অথবা কিবা এটা প্ৰাপ্তিৰ বাবে অনুৰোধ জনাই লিখা পত্ৰকে আবেদন পত্ৰ বুলি বুজা যায়। সাধাৰণতে কোনো অনুষ্ঠান বা প্ৰতিষ্ঠানৰ মুখ্য পদবীত অধিষ্ঠিত বিষয়ালৈ, উচ্চপদস্থ বিষয়া, বিভিন্ন বিভাগৰ মন্ত্ৰী আদিৰ ওচৰত বিভিন্ন বিষয়ৰ অনুমোদন বিচাৰি তলৰ শ্ৰেণী বিষয়া বা কৰ্মচাৰী, ব্যক্তি, বাইজ আদিয়ে আবেদন জনায়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অভিভাৱকেও বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয়, বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষলৈ আবেদন জনায়। লিখিত যোগাযোগৰ একমানবিশিষ্ট মাধ্যম এই আবেদনসমূহ। আবেদন পত্ৰ লিখা বিষয়টোৰ লগত সমাজৰ প্ৰায় প্ৰতিজন লোকেই জড়িত হৈ থাকে।

Binnich

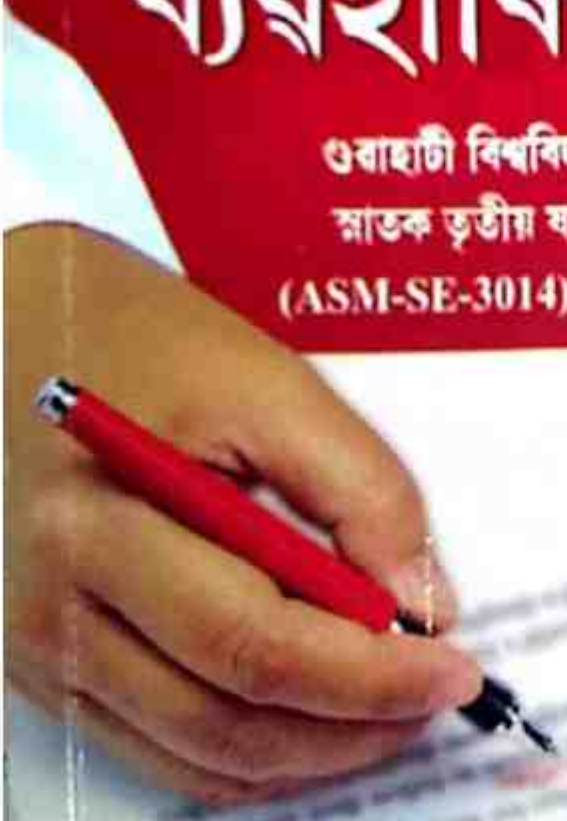
Principal & Secretary
Berhag College, Kalig

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

ব্যৱহাৰিক অসমীয়া

ওৰাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত
স্নাতক তৃতীয় মাধ্যমিকৰ দক্ষতা বিকাশ
(ASM-SE-3014) পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত প্ৰণীত

ড° বিপুল কলিতা
ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Byabharik Asomiya: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita and Dr. Kanexwar Baruah and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.

Second Edition : November, 2021

Price : Rs. 220.00

প্রকাশক

মনোবজ্জন মালাকৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্ৰেভ, যশোবন্ত ৰোড

পানবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

In collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : ১২ অক্টোবৰ, ২০২০

দ্বিতীয় প্ৰকাশ : নবেম্বৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-89474-33-6

মূল্য : ২২০.০০ টকা

অক্ষৰদিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kaieg

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নকৰিব। কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা অন্য কোনো মাধ্যম, যন্ত্ৰেকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ভাৱৰ সুযোগ সঞ্চলিত তথা সঞ্চয় কৰি বন্ধাৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

সূচীপত্র

প্রথম গোট : আৰ্হি পাঠ : পদ্ধতি আৰু কৌশল

৯-৬০

✓
আৰ্হি পাঠ

আৰ্হি পাঠ নো প্ৰফে মিডিং

আৰ্হি পাঠৰ প্ৰয়োজনীয়তা

আৰ্হি পাঠক বা প্ৰফে মিডিং

আৰ্হি পাঠকৰ স্বহীনতা

আৰ্হি পাঠ সামগ্ৰী জোখা বিকল্প

আৰ্হি পাঠৰ পদ্ধতি আৰু কৌশল

অসমীয়া ভাষাৰ বৰফোনি

অসমীয়া ভাষাৰ ব্যঞ্জনধ্বনি

কপতাহ্বিক শিশু

যতি চিহ্ন

প্ৰফে মিডিং

অসমীয়া ভাষাৰ লিপিগ্ৰন্থ

আৰ্হি পাঠ চাৰ্ভতৰ দক্ষতা বৃদ্ধি

সংগ্ৰহ হ'ল হেৰো কিছোমন শৰ্মাৰ গ্ৰন্থকল্প

পাঠবোৰ

আৰ্হি-৫ম

প্ৰাৰম্ভিক অক্ষয়িকা

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী

দ্বিতীয় গোট :

স্থপা আৰু বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ বাবে বিজ্ঞাপন লেখন,

ইংৰাজী, হিন্দী বিজ্ঞাপনৰ অসমীয়া অনুবাদ ৩১-১১৪

'বিজ্ঞাপন' : এটি সাধকৰ ধাৰণা

বিজ্ঞাপনৰ সংজ্ঞা

বিজ্ঞাপনৰ উপাদান

বিজ্ঞাপনৰ প্ৰক্ৰিয়া ইতিহাস আৰু আৰম্ভণি মেৰুপাৰ্ট

বিজ্ঞাপনৰ উদ্দেশ্য আৰু প্ৰয়োজনীয়তা

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

বিজ্ঞাপন এজেণ্ডা
ছপা আৰু বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ বিজ্ঞাপন
মাধ্যম ভিত্তিক বিজ্ঞাপনৰ শ্ৰেণী বিভাজন
শ্ৰেণীবদ্ধ বিজ্ঞাপন
সুবিন্যস্ত বা প্রদৰ্শ বিজ্ঞাপন
সুবিন্যস্ত বা প্রদৰ্শ বিজ্ঞাপনৰ বৈশিষ্ট্য
বিজ্ঞাপনৰ অন্যান্য শ্ৰেণী
নিবিদা জাননী
বিজ্ঞাপন আৰু সংবাদ
অনুবাদ কি আৰু কিয় ?
ছপা আৰু বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ বিজ্ঞাপন লেখনত অনুবাদকৰ দায়িত্ব
আৰু গুণ
বৈদ্যুতিন মাধ্যমত প্রচাৰিত বিজ্ঞাপনৰ উপস্থাপন শৈলীৰ বৈশিষ্ট্য
বিজ্ঞাপনৰ ভাষা শৈলী
সামৰণি
পাঠবোধ
আৰ্হি প্ৰশ্ন
পাদটীকা
সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী

তৃতীয় গোট : অনুবাদ : সংবাদ, প্ৰবন্ধ, সাক্ষাৎকাৰ ১১৫-১৫২
অনুবাদৰ অৰ্থ
অনুবাদৰ ইতিহাস
অনুবাদৰ প্ৰয়োজনীয়তা
স্বাত ভাষা আৰু লক্ষ্যভাষা
অনুবাদ আৰু ভাষাজ্ঞান
অনুবাদৰ ভাগ
অনুবাদ আৰু অসমীয়া সাহিত্য
সংবাদ
সংবাদৰ প্ৰকাৰ
সংবাদ কেনে হ'ব লাগে
টি.আৰ.পি.
সংবাদ অনুবাদ

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

প্ৰবন্ধ
প্ৰবন্ধৰ উপাদান
প্ৰবন্ধৰ ভাগ
প্ৰবন্ধৰ অনুবাদ
সাক্ষাৎকাৰ
সাক্ষাৎকাৰৰ উপদেশ
সাক্ষাৎকাৰৰ শ্ৰেণী
সাক্ষাৎকাৰৰ বাবে কৰণীয়া
সাক্ষাৎকাৰৰ অনুবাদ
পাঠ্যবোধ
আইডিং
পানীটিক
সত্যাক প্ৰমাণ

চতুৰ্থ খণ্ড : চিকিৎসা নিৰ্মাণ : সাহিত্যৰ চিকিৎসা ১৫৩-২০০

চলচ্চিত্ৰ শিল্পৰ সাধাৰণ পৰিচয়
আৰম্ভণি চলচ্চিত্ৰৰ চমু ইতিহাস
অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ চমু ইতিহাস
অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ যুগবিভাজন
সংগ্ৰহ : চিকিৎসা
চিকিৎসাৰ পৰ্যায় বা স্তৰ
চিকিৎসাৰ গাণিতিক উপাদান
চিকিৎসা বচনৰ প্ৰকাৰ
ভাষা
চিকিৎসাৰ ভাষা
সাহিত্য আৰু চলচ্চিত্ৰ : কল্প আৰু প্ৰকৃতি বিচাৰ
সাহিত্য আৰু অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ : এটি কল্পবোধ
সাহিত্য
পাঠ্যবোধ
আইডিং
পানীটিক
সত্যাক প্ৰমাণ

Biswas
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalga

প্ৰথম গোট

আৰ্হি পাঠ : পদ্ধতি আৰু কৌশল

আৰ্হি পাঠ :

‘আৰ্হি’ শব্দৰ আভিধানিক অৰ্থ হ’ল আদৰ্শ, চানেকি, নমুনা। ‘হেমকোষ’ আভিধানত আছে আৰ্হি— বি. আৰ্জা, গঢ়, যাক চাই আন বস্তু প্ৰস্তুত কৰা যায়, চানেকি, a likeness, a shape, a model, a pattern; ছপাবৰ নিমিত্তে যুগুত কৰা বস্তুৰ শুদ্ধাশুদ্ধ চাবৰ নিমিত্তে প্ৰথমে ছপা কাকত, a proof sheet.

‘পাঠ’ শব্দৰ অৰ্থ হ’ল পাঠ্যপুথিৰ নিৰ্দিষ্ট পঠনীয় ভাগবোৰ, লিখিত ৰূপ, মনে মনে বা ফুটাই পুথি আদি পঢ়া কাৰ্য।

‘আৰ্হি পাঠ’ বিষয়টোৰে কোনো এটা লিখিত পাঠৰ বা লিখিত সমলৰ ওপৰত তাৰ বানান, শব্দ, বাক্য-গাঁথনি, বাদ পৰি যোৱা কোনো আখৰ আদি বিষয়ৰ এক শৃংখলিত ৰূপৰ সু-ব্যৱস্থাক বুজায়। আৰ্হি-পাঠ লিখিত ৰূপৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা এক প্ৰক্ৰিয়া। কোনো এক লেখা যেতিয়া মুদ্ৰণ কাৰ্য বা ছপা ৰূপত প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱা হয়, সেই ছপা কাৰ্যত হোৱা ভুলৰ শুধৰণি কৰাটো এটা এৰাব নোৱাৰা প্ৰক্ৰিয়া বিশেষ। ছপা ৰূপটো শুদ্ধ কৰিবলৈ গৈ এনে এটা আখৰ বা বৰ্ণ বা শব্দ কাটি দিলে ছপা কৰ্মৰ লগত পৰ্যায়ক্ৰমে নিয়োজিত ব্যক্তি এজনে বুজিবই বা কি! ছপা ৰূপ বুলিলে ভাষিক ৰূপৰ কথাটো থাকেই। ভাষিক দিশৰ লগত জড়িত ছপা ৰূপত সকলোৰে যিদৰে এটা পদ্ধতি থাকে, এখন

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

তৃতীয় গোট

অনুবাদ : সংবাদ, প্ৰবন্ধ, সাক্ষাৎকাৰ

অনুবাদৰ অৰ্থ :

বিশ্বৰ প্ৰতিটো সুসভ্য জাতিৰে সাহিত্য আছে। বিশ্ব সাহিত্য ক্ষেত্ৰত অনুবাদে এক তাৎপৰ্যপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। অনুবাদৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ হ'ল Translation। Translation শব্দটো লেটিনৰ Translatum শব্দৰ পৰা আহিছে। ট্ৰান্স'ৰ অৰ্থ সিপাৰ, 'লেটাম'ৰ অৰ্থ লৈ যোৱা। সেয়ে ক'ব পাৰি কোনো এটা ভাষাৰ সামগ্ৰীক আন এটা ভাষালৈ লৈ যোৱাই অনুবাদ। অনুবাদ কাৰ্যক বুজাবলৈ অসমীয়া ভাষাত তৰ্জমা, টীকা, ভাষান্তৰণ, ৰূপান্তৰণ, ভাঙনি আদি শব্দৰ ব্যৱহাৰ হৈ আহিছে। সংস্কৃত ভাষাৰ পৰা পৰম্পৰাগতভাৱে নিষ্পন্ন হোৱা অনুবাদ শব্দটিৰ বুৎপত্তি হৈছে — 'বদ' ধাতুৰ পিছত 'ঘঞ' প্ৰত্যয় যোগ হৈ 'বাদ' শব্দৰ সৃষ্টি হয় আৰু তাত 'অনু' উপসৰ্গ সংযোগত 'অনুবাদ' হয় (বদ=কোৱা, অনু=পিছত)। এজনে কোৱাৰ পাছত পুনৰবাৰ কোৱাই হ'ল অনুবাদ বা পুণঃ কথন। সহজ অৰ্থত এটা ভাষাৰ পাঠ আন এটা ভাষালৈ কঢ়িয়াই নিয়া কাৰ্যই অনুবাদ। বেদ, ব্ৰাহ্মণ, উপনিষদৰ উপৰিও পাণিনি, ভৰ্তৃহৰি আদিয়ে অনুবাদৰ পৰিভাষা উল্লেখ কৰি গৈছে।

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

যোগাযোগমূলক অসমীয়া

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত
স্নাতক প্ৰথম মাধ্যমিকৰ সক্ষমতা বিকাশ (AECC-1014)
পাঠৰ নতুন পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত প্ৰণীত

ড° বিপুল কলিতা

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Jogajogmulak Asomiya: A text book of Assamese for B.A 1st Semester of Gauhati University under new CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.
First Edition : September, 2020

Price : Rs. 150.00

প্রকাশক

মনোবঞ্জন মালিক

সূর্য প্রকাশ

নিভা এনক্লেভ, যশোরন্ত বোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী- ৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

প্রথম প্রকাশ : ছেপ্টেম্বৰ, ২০২০

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-89474-22-0

মূল্য : ১৫০.০০ টকা

অক্ষৰ বিন্যাস, অলংকৰণ ও বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

আৰ্হিপাঠ : দুৰ্গাপ্ৰসাদ হাজৰিকা

মুদ্রণ : গুৱাহাটী, অসম

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Self, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book View, Nalbari
7. Book Valley, Panbazar
8. Books & Books Center
9. D.K. Book Stall, Panbazar
10. Kiran Prakashan, Panbazar
11. New Book Stall, Panbazar
12. Simi Book Stall, Jagiroad

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনোধৰণৰ পুনৰ মুদ্রণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগসম্মিলিত তথ্য সঞ্চয় কৰি বখাব কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যবস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম গোট :

কথনগত দক্ষতা :

ভাষা-জ্ঞান, যতি-জ্ঞান, উচ্চাৰণ

কথনগত দক্ষতা

কথন দক্ষতাৰ ভিন্নতা

কথন দক্ষতাৰ বাবে উপাদেয় উপাদান

ভাষাজ্ঞান

ভাষাৰ সংজ্ঞা

ভাষাৰ সমাজগত দিশ

ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য

ভাষাৰ বিভিন্ন ৰূপ

ভাষা পৰিয়াল

নব্য ভাৰতীয় আৰ্যভাষা অসমীয়া

উপ-ভাষা অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা

যতিজ্ঞান

উচ্চাৰণ

উচ্চাৰণত ভুল

উচ্চাৰণ শুদ্ধিকৰণ

ধ্বনি উচ্চাৰণত বাগিদ্ৰিয়

উচ্চাৰণকৰণ আৰু উচ্চাৰণ স্থান

উচ্চাৰণাত্মক ধ্বনিবিজ্ঞান

ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ

বিশিষ্ট ধ্বনি

অসমীয়া ভাষাৰ স্বৰবৰ্ণ

অসমীয়া ভাষাৰ ব্যঞ্জনবৰ্ণ

প্ৰশ্নাবলী

১১-৬০

Bismita

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

দ্বিতীয় গোট : কৰ্মক্ষেত্ৰৰ অসমীয়া :
আবেদন, বিজ্ঞাপন, নিবিদা লেখন দক্ষতা ৬১-৯২
আবেদন

আবেদনৰ প্ৰকাৰ
তথ্য বিচাৰি কৰা আবেদনৰ সাধাৰণ নিয়ম
আবেদন কৰাৰ সাধাৰণ নিয়ম
আবেদন পত্ৰৰ নমুনা

বিজ্ঞাপন

বিজ্ঞাপনৰ প্ৰকাৰ
বিজ্ঞাপন লেখন প্ৰক্ৰিয়া
বিজ্ঞাপনৰ ভাষা
কৰ্মক্ষেত্ৰত অসমীয়া বিজ্ঞাপন
বিজ্ঞাপনৰ নমুনা

নিবিদা

নিবিদা লেখন দক্ষতা
নিবিদা আহ্বান
নিবিদাৰ নমুনা

প্ৰশ্নাৱলী

তৃতীয় গোট : সামাজিক মাধ্যম আৰু অসমীয়া ভাষা :
ইণ্টাৰনেট, ফেচবুক, টুইটাৰ ৯৩-১১৪

সামাজিক মাধ্যম

পৰম্পৰাগত সামাজিক মাধ্যম
সামাজিক মাধ্যমৰ ইতিবাচক আৰু নেতিবাচক দিশ

ইণ্টাৰনেট

ইণ্টাৰনেট-বিবিধা
ইতিবাচক ক্ষেত্ৰত ইণ্টাৰনেট ব্যৱস্থা
নেতিবাচক ক্ষেত্ৰত ইণ্টাৰনেট

ফেচবুক

ফেচবুক একাউণ্ট

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaleig

ফেচবুকৰ সুফল

ফেচবুকৰ কুফল

টুইটাৰ

টুইটাৰৰ কাৰ্য

টুইটাৰৰ অসুবিধা

প্ৰশ্নাৱলী

চতুৰ্থ গোট : কম্পিউটাৰ আৰু অসমীয়া ভাষা : অসমীয়া মুদ্ৰণ,
অসমীয়া ভাষাৰ ছফ্টৱেৰৰ ব্যৱহাৰ ১১৫-১৩৫

কম্পিউটাৰ

কম্পিউটাৰৰ কৰ্ম

কম্পিউটাৰৰ বৈশিষ্ট্য

কম্পিউটাৰৰ ভাগ

কম্পিউটাৰৰ প্ৰধান অংগসমূহ

কম্পিউটাৰৰ বুনীয়াদী প্ৰয়োগ

অসমীয়া মুদ্ৰণ

মুদ্ৰণ

অসমীয়া মুদ্ৰণ

অসমীয়া মুদ্ৰণৰ বৰ্তমান স্থিতি

অসমীয়া ভাষাৰ ছফ্টৱেৰৰ ব্যৱহাৰ

বামধেনু

উইনলিপি

ৰ'দালি

জাহ্নৱী

লাচিত

কম্পিউটাৰ আৰু মুদ্ৰণ বিষয়ক কিছু তথ্য

পলকতে মুদ্ৰণ আৰু অসমীয়া ভাষাৰ ছফ্টৱেৰৰ ব্যৱহাৰ

প্ৰশ্নাৱলী

বিগত বৰ্ষৰ প্ৰশ্নকাকত

১৩৬-১৩৮

গ্ৰন্থখনত ব্যৱহৃত পাদটীকাৰ তালিকা

১৩৯-১৪০

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী

১৪১-১৪৪

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

সাহিত্য প্রভা

ড° বিপুল কলিতা

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Sahitya Prabha

A collection of Assamese Articles written by Dr. Bipul Kalita and
published by BNit Book Builders,
Chandmari, Guwahati-1, Assam.
First Edition : December, 2020
Price : Rs. 160.00

প্রকাশক
বিকাশ শর্মা
বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ
চানমাৰি, গুৱাহাটী-৩

প্রথম প্রকাশ : ডিচেম্বৰ, ২০২০

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-89697-07-0

মূল্য : ১৬০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস
পি.কে. গ্ৰাফিক্চ, বৰভাগ

মুদ্রণ : গুৱাহাটী, অসম

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্রণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগ সম্বলিত তথ্য সঞ্চয় কৰি বখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি
কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘন হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Birind

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

সূচীপত্ৰ

- শংকৰদেৱৰ 'কীৰ্ত্তন-ঘোষা'ত সামাজিক চিত্ৰৰ প্ৰকাশ : এটি বিশ্লেষণ ১৩
- লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ কবিতাত ৰোমাণ্টিকতা : এটি বিশ্লেষণ ২৩
- হিতেশ্বৰ বৰবৰুৱাৰ কাব্য পৰিক্ৰমা : এক অৱলোকন ৩৩
- নলিনীবালা দেৱী আৰু অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰীৰ কবিতা : এক অৱলোকন ৪৩
- 'জোনাকী'ৰ চোতালত যতীন্দ্ৰ নাথ ৫১
- হেমবৰুৱাৰ 'পোহৰতকৈ এন্ধাৰ ভাল' ৫৭
- অমূল্য বৰুৱাৰ কবিতা ৬৩

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

- > নবকান্ত বৰুৱাৰ 'পলস' : এক অথলোকন ৭৩
- > বীণা বৰুৱাৰ 'কীৰণ খট'ত 'উপন্যাসত লোক-সাক্ষিতিক উপাধন : এটি অথলোকন ৮১
- > বৰদলৈৰ 'নিৰ্ণি ভকত' : এটি আত্মচানা ৮৬
- > বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ অট্টাচাৰ্যৰ 'স্বৰ্গকইস্বৰ' উপন্যাসত নগা জনজাতীয় জীৱন আৰু সামাজিক বীতি-নীতিৰ প্ৰতিফলন : এটি অধ্যয়ন ৯৭
- > হোমেন বৰগোহাঞিৰ 'অন্তৰ্ভাগ' : এটি আত্মচানা ১০৩
- > বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ অট্টাচাৰ্যৰ দুটিগছত দ্বিতীয় বিষ্ণুসুন্দৰ প্ৰতিফলন একজনী জাপানী ছোৱালী' গল্পৰ উল্লিখনেৰে ১১১
- > 'ধেমেলীয়া নাট আৰু 'মহৰী' ১১৯

Birinch
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

CBCS-New Syllabus

স্নাতক মহলাৰ

শিক্ষা প্ৰযুক্তি বিজ্ঞান

আৰু

শিক্ষণ পদ্ধতি

Educational Technology and Teaching Methods

তৃতীয় বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্ৰম

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

ড° বীতামণি দাস | ড° নিতুমণি দাস

প্ৰকাশক :

তুষাৰ গুহ

অৰুণ প্ৰকাশন

কলেজ হোষ্টেল ৰোড, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ISBN No. 978-93-81667-59-0

পৰিবেশক :

ৰূপালীম প্ৰকাশন

কলেজ হোষ্টেল ৰোড, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

© লেখিকাৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

প্ৰথম সংস্কৰণ (অৰুণ) : ছেপ্টেম্বৰ, ২০২০ (CBCS)

মূল্য : ২২০.০০ টকা

মুকলি বজাৰৰ অত্যধিক
মূল্যৰ কাগজেৰে মুদ্ৰিত

এই কিতাপখনত এটা 3D হলোগ্ৰাম ষ্টিকাব লগোৱা আছে যিটো সাধাৰণ ষ্টিকাবতকৈ সম্পূৰ্ণ বেলেগ।
আমাৰ হলোগ্ৰাম ষ্টিকাবটোক নিম্নলিখিত বিশেষত্ববোৰ আছে—

- * কিতাপৰ বেটুপাতৰ এটুকুৰা বিশিষ্ট ঠাইত অৰুণ প্ৰকাশনৰ লোগো আৰু নাম আছে।
- * কিতাপখন হলালে বা লৰালে হলোগ্ৰামৰ পৃষ্ঠভাগো হালিব বা লৰিব।
- * কিতাপখন লৰ-চৰ কৰিলে হলোগ্ৰামৰ মজত এখন খোলা কিতাপৰ ছবি পৰিলক্ষিত হ'ব আৰু 'অৰুণ প্ৰকাশন' আৰু 'ৰূপালীম প্ৰকাশন' লেখা দেখা পোৱা যাব।
- * আশাকৰো আপুনি আমাৰ সঠিক হলোগ্ৰামটো চাই আচল কিতাপখন চিনাক্ত কৰিব।

অক্ষৰ বিন্যাস আৰু অলংকৰণ : নীলাভ প্ৰিন্টাৰ্ছ, পাণবজাৰ

মুদ্ৰক :

ছান বিম, ৰূপনগৰ, শংকৰদেৱ পথ, গুৱাহাটী-৩২

email : sunbeampress.2007@gmail.com

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান (Educational Technology)

11-34

আৰম্ভণি, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ অৰ্থ, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি বা স্বৰূপ, শিক্ষা প্ৰযুক্তিৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্যসমূহ, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ উপাদানসমূহ, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানত কঠিনতা আৰু কোমলতা অভিগমনৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ, পদ্ধতিমূলক অভিগমন, নিৰ্দেশাত্মক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ অৰ্থ, নিৰ্দেশাত্মক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্যসমূহ, শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান আৰু নিৰ্দেশাত্মক প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ, অনুসূচীত নিৰ্দেশনা, অনুসূচীত নিৰ্দেশনাৰ সংজ্ঞা, অনুসূচীত নিৰ্দেশনা পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, অনুসূচীত নিৰ্দেশনা পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, অনুসূচীত নিৰ্দেশনা পদ্ধতিৰ সুবিধাসমূহ, অনুসূচীত নিৰ্দেশনা পদ্ধতিৰ অসুবিধাসমূহ, প্ৰস্তাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায় : শিক্ষণ-শিকনত সংবাদ/তথ্য আৰু যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান (Information and Communication Technology in Teaching-Learning)

35-75

আৰম্ভণি, যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ ধাৰণা, যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা, যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহ, যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ উপাদানসমূহ, শ্ৰেণীকৰিত সাৰ্থক যোগাযোগৰ লক্ষণ/আদৰ্শসমূহ, শ্ৰেণীকৰণ সাৰ্থক যোগাযোগৰ বাধাদানকাৰী দিশসমূহ, শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াত সংবাদ/তথ্য আৰু যোগাযোগ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ প্ৰয়োগকৰণ, শিক্ষণৰ সঁজুলি বা সম্পদ, প্ৰক্ষেপণমূলক সম্পদ, প্ৰক্ষেপণমূলক সঁজুলিৰ সুবিধাসমূহ, প্ৰক্ষেপণমূলক সঁজুলিৰ অসুবিধাসমূহ, অপ্ৰক্ষেপণমূলক সম্পদ, অপ্ৰক্ষেপণমূলক সঁজুলিৰ সুবিধাসমূহ, অপ্ৰক্ষেপণমূলক সঁজুলিৰ অসুবিধাসমূহ, শিক্ষণ সঁজুলিবোৰৰ শিক্ষাদানত প্ৰয়োগৰ প্ৰয়োজনীয়তা, শিক্ষণ সঁজুলিবোৰৰ প্ৰয়োগকৰণৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিসমূহ, ইণ্টাৰনেট, ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰৰ সুবিধাসমূহ, ই-মেইল, ই-মেইলৰ সুবিধাসমূহ, ই-মেইলৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্য, এডুছেট, শিক্ষাত এডুছেটৰ ভূমিকা, এডুছেটৰ সবলতা, এডুছেটৰ দুৰ্বলতা, শিক্ষণ-শিকন কাৰ্যত এডুছেটৰ প্ৰভাৱ, ইনফ্লিবনেট, ইনফ্লিবনেটৰ মুখ্য কাৰ্যাৱলী, শিক্ষাত ইনফ্লিবনেটৰ ভূমিকা, ই-শিক্ষণ, ই-শিক্ষণৰ সুবিধাসমূহ, ই-শিক্ষণৰ অসুবিধাসমূহ, সামাজিক মাধ্যম, সামাজিক মাধ্যমত শিক্ষাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যসমূহ, সামাজিক মাধ্যমৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্যসমূহ, শ্ৰেণী শিক্ষা প্ৰদানৰ দিশত সামাজিক মাধ্যমৰ সুবিধাসমূহ, সামাজিক মাধ্যমৰ সুবিধাসমূহ, প্ৰস্তাৱলী।

76-96

তৃতীয় অধ্যায় : শিক্ষণৰ মডেল বা আৰ্হি (Models of Teaching)

আগকথা, শিক্ষণৰ আৰ্হিৰ ধাৰণা, অৰ্থ আৰু সংজ্ঞা, শিক্ষণৰ আৰ্হিসমূহৰ প্ৰকৃতি, শিক্ষণৰ আৰ্হিৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ, শিক্ষণৰ আৰ্হিসমূহৰ উপযোগিতা, অনুসন্ধান প্ৰশিক্ষণ মডেল,

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalga

প্ৰথম অধ্যায়

শিক্ষা-প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান (Educational Technology)

আবজ্ঞান (Introduction) : বৰ্তমান (আধুনিক) যুগত উন্নত জীৱন-যাপনৰ স্বপ্নই মানুহক অধিক সৃষ্টিশীল আৰু উদ্ভাৱনশীল কৰি তুলিছে। যাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত মানুহে আধুনিক বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিজ্ঞান অৱদানসমূহ বিস্তৃতভাৱে উপভোগ কৰিব পাৰিছে। বিজ্ঞানৰ ন ন আৱিষ্কাৰ, কৌশল আৰু নতুন নতুন জ্ঞান অভিজ্ঞতাৰ প্ৰয়োগ কৰি অৱস্থাৰ দ্ৰুত উন্নতি সম্ভৱ কৰি তুলিব পাৰিছে।

মানুহৰ জ্ঞান-অভিজ্ঞতা আহৰণৰ ইতিহাস ফহিয়াই চালে দেখা যায় যে অতীতত মানুহে মনৰ অনুভূতি, চিন্তা, জ্ঞান-অভিজ্ঞতা আদি আদান-প্ৰদান কৰিবৰ বাবে আকাৰ-ইংগিতৰ ভাষা মাধ্যম হিচাপে প্ৰয়োগ কৰিছিল, কিন্তু পৰৱৰ্তী কালত মৌখিক ভাষাক মাধ্যমৰূপে লৈ আদান-প্ৰদান কৰিছিল। কিন্তু ছপা আৱিষ্কাৰ হোৱাৰ পিছৰেপৰা শিক্ষাত প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানক প্ৰথম আৰু শক্তিশালী পদক্ষেপৰূপে গণ্য কৰি আহিছে। শ্ৰেণীকোঠাত শিক্ষাদান কৰোতে শ্ৰাব্য-দৃশ্য সঁজুলি প্ৰয়োগ কৰি শিক্ষা জগতক এক নতুন দৃষ্টিভঙ্গি দান কৰিছে। ইয়াৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী উভয়ে উপকৃত হ'ব পাৰিছে।

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি-বিজ্ঞানৰ অভূতপূৰ্ব অৱদানে সকলোকে সফলতা আৰু উন্নতিৰ পথত আগবাঢ়িবলৈ যোৱাত অবিহণা যোগাব পাৰিছে। ইয়াৰ অভিনৱ অৱদানে অধিক উন্নত শিক্ষা সঁজুলি, শিক্ষণ পদ্ধতি, কৌশল আদি উদ্ভাৱন আৰু শিক্ষাদানৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন বৈদ্যুতিক পদ্ধতিৰে শিক্ষা প্ৰদান আৰু গ্ৰহণ কৰা যথেষ্ট উৎসাহ প্ৰদান কৰিব পাৰিছে। উদাহৰণস্বৰূপে— প্ৰজেক্টৰ, টেপ ৰেকৰ্ডাৰ, ফিল্ম, টিভি, বেডিং কম্পিউটাৰ, ইণ্টাৰনেট আদি উল্লেখযোগ্য। বৰ্তমান ইয়াৰ প্ৰয়োগে মানুহক জ্ঞান আহৰণৰ বাবে উল্লেখযোগ্য ভূমিকা প্ৰদান কৰিব পাৰিছে আৰু আজিৰ শিক্ষা জগতখনত এক চমকপ্ৰদ সাফল্য প্ৰদান কৰি পাৰিছে।

ইয়াৰ তাত্ত্বিক দিশসমূহ বিবেচনা কৰিলে দেখা যায় যে মনোবৈজ্ঞানিক দিশতো বিশেষজ্ঞসকলক এনে নতুন দৃষ্টি দান কৰাৰ সময় সাধনকাৰী স্বৰূপেও দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছে। ফলস্বৰূপে নতুন চিন্তা, কৌশল নীতি আৰু বিজ্ঞানসন্মত কৌশল প্ৰদান কৰি শিক্ষাদান আৰু গ্ৰহণৰ দিশত কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। আধুনিক মনোবিজ্ঞানৰ তাত্ত্বিক চিন্তাধাৰাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা কিছুমান উল্লেখযোগ্য বিজ্ঞানসন্মত কৌশল পদ্ধতি হ'ল— অনুসূচীত শিক্ষণ (Programmed learning), অণুশিক্ষণ (Micro teaching), প্ৰণালীবদ্ধ প্ৰচেষ্টা (System approach)।

গতিকে মনোবিজ্ঞানৰ চিন্তাধাৰা বৰ্তমান শিক্ষা প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ কাৰ্যকৰী দিশৰ প্ৰতি অধিক আগ্ৰহী হৈ পৰিছে। কাৰণ আজিৰ শিক্ষণ প্ৰক্ৰিয়াত মানুহ আৰু যন্ত্ৰ উভয়েৰেই সময় আৰু সমাবেশ সাধিত হৈ উঠিছে।

Birind

INTERMEDIATE MICROECONOMICS-I

Paper : ECO-HC-3016

Prepared as per Gauhati University CBCS Syllabus
for B.A. 3rd Semester Honours Course

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Dr. Bishnu Bhattacharyya
Dr. Nandita Goswami
Suranjan Patowary

INTERMEDIATE MICROECONOMICS-I

Paper : ECO-HC-3016

Prepared as per
Gauhati University CBCS Syllabus
for B.A. Third Semester Honours Course

Dr. Bishnu Bhattacharyya
Assistant Professor, Department of Economics
Nalbari College

Dr. Nandita Goswami
Assistant Professor, Department of Economics
Barbhag College

Suranjan Patowary
Assistant Professor (Cont.), Department of Economics
Barbhag College

Surya Prakash

Guwahati, Assam, India

Bishnu

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Intermediate Microeconomics - I : A Text book of Economics for three years Degree Course of Gauhati University Semester System under new CBCS Syllabus written by Dr. Bishnu Bhattacharyya, Dr. Nandita Goswami and Suranjan Patowary and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.

Published by

Surya Prakash

Niva Enclave, Jaswanta Road
Panbazar, Guwahati-781001
Phone : 8811853432

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-03

First Edition : September, 2020

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

© Authors

ISBN : 978-93-89474-18-3

Price : Rs. 250.00

DTP & Cover

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-03

Printed at

Guwahati, Assam

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Self, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book View, Nalbari
7. Book Valley, Panbazar
8. Books & Books Centre, Panbazar
9. D.K. Book Stall, Panbazar
10. Kiran Prakashan, Panbazar
11. New Book Stall, Panbazar
12. Simi Book Stall, Jagiroad

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of the authors.

Contents

Chapter 1 : Choice and Preferences 13-62

- Utility:
- Consumer's taste: Indifference Curve
- Characteristics of Indifference curve
- Marginal rate of Substitution
- Behavior of the MRS
- Some special types of indifference curve
- Budget line
- Budget line and budget equation:
- Budget space or set
- Budget line act as trade off curve
- Shift in budget line
- Consumers' Optimum Choice
- Ordinal Utility Approach
- Consumer's equilibrium by indifference curve analysis
- Demand
- Income Consumption Curve or Income offer curves
- ICC and Engel Curve
- Price and Demand
- Price consumption curve or price offer curve
- PCC and Demand curve
- Slutsky Equation
- Substitution Effect
- The Income Effect

CONSUMER THEORY

Chapter-I

Choice and Preferences

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalega

A consumer is the basic economic unit. Consumer may be an individual or a household. In semester I you have learnt about the consumption decisions of a household, budget constraint and consumer's optimum choice with the help of Indifference curve. In the first section of this chapter we will discuss the concept of utility, indifference curve, budget constraints and consumer's optimum choice. In the second section we explain Slutsky's equation and buying and selling.

Utility:

Meaning: Property or characteristics of goods and services, that satisfies the human wants is utility. Every commodity or service has the character that it can satisfy human wants. So everything has utility. But utility of the same commodity may vary person to person. Similarly, same commodity or service may have different utility in different place or time.

Cardinal utility and ordinal utility : In the early 1870s, the marginalist school of thoughts was developed and economists like Menger, Jevon, Walras and Stanley introduces the concept of cardinal utility. They believed that the utility an individual receives from consuming each quantity of goods can be measured numerically or cardinally. Thus, cardinal utility means that an individual can attach specific values or numbers of utils from consuming each quantity of goods or basket of goods.

On the other hand, **ordinal utility** ranks the utility received from consuming various amount of good or basket of goods. Ordinal utility specifies that consuming certain amount of good or basket of goods (e.g. 4 units of X) gives the individual more utility than another combination goods (e.g. 2 units of X). Thus ordinal utility ranks the various consumption bundles, but cardinal utility provides a measure of satisfaction.

As per CBCS Syllabus

intermediate

macroeconomics-I

Paper : ECO-HC-3026

For Gauhati University B.A. 3rd Semester
(Honours Course)

Dr. Bishnu Bhattacharyya
Gitanjali Goswami
Suranjan Patowary

Bisnu

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

INTERMEDIATE MACROECONOMICS - I

Paper : ECO-HC-3026

Prepared as per Gauhati University CBCS Syllabus
for B.A. Third Semester Honours Course

Dr. Bishnu Bhattacharyya

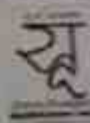
Assistant Professor, Department of Economics
Nalbari College

Gitanjali Goswami

Assistant Professor, Department of Economics
Barbhag College

Suranjan Patowary

Assistant Professor (Cont.), Department of Economics
Barbhag College

Surya Prakash

Guwahati, Assam, India

Bishnu

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Intermediate Macroeconomics - I : A Text book of Economics for three years Degree Course of Gauhati University Semester System under new CBCS Syllabus written by Dr. Bismit Bhattacharyya, Gitanjali Goswami and Suranjan Patowary and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.

Published by

Surya Prakash

Wine Enclave, Jaowanta Road
Panbazar, Guwahati-781001
Phone : 8812853432

Production Partner

Bilit Book Builders

Chandman, Guwahati-03

First Edition : September, 2020

© Authors

ISBN : 978-92-85676-29-9

Price : Rs. 180.00

GTP & Cover

Bilit Book Builders

Chandman, Guwahati-03

Printed at

Guwahati, Assam

Binit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Sell, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book View, Nalbari
7. Book Valley, Panbazar
8. Books & Books Centre, Panbazar
9. D.K. Book Stall, Panbazar
10. Kiran Prakashan, Panbazar
11. New Book Stall, Panbazar
12. Simi Book Stall, Jagiroad

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without written permission of the authors.

Contents

Chapter I :

11-36

Aggregate Demand and Aggregate Supply Curves

- Aggregate Demand
- Shifting of Aggregate Demand Curve
- Aggregate Supply
- Shifting of Short Run Aggregate Supply Curve
- Long Run Aggregate Supply Curve
- Interaction Between Aggregate Demand and Aggregate Supply
- Short Run Macroeconomic Equilibrium
- Long Run Macroeconomic Equilibrium
- Keynesian Case
- Classical Case
- Questions

Chapter II :

37-70

Inflation, Unemployment and Expectations

- Phillips Curve
- The Policy Tradeoff Between Inflation and Unemployment: Empirical Evidence
- Adaptive Expectations and Inflation Inertia

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

- Shifts of Phillips Curve
- Changes in the Expected Rate of Inflation
- Changes in the Natural Rate of Unemployment
- Supply Shocks as Additional Variable that Affect Inflation
- Stagflation
- Short run Tradeoff Between Inflation and Unemployment
- Sacrifice Ratio and Policy of Desinflation
- Derivation of Phillips Curve from Aggregate Supply Curve
- Wage Employment Relationship: Why Wages are sticky?
- Why Wages are sticky?
- Imperfect Information
- Coordination Problems
- Long Term Contracts
- Insider-Outsider Models
- The Rational Expectations Approach
- Rational Expectations and Sacrifice Ratio
- Questions

Chapter -III :

71-138

Short-run Open Economy Models

- Short-run Open Economy Models
- Introduction
- Determination of National Income in Open Economy
- Export Function in an Open Economy

Binnel
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

- Import Function in an Open Economy
- Graphical Determination of National Income in an Open Economy and the Balanced of Trade
- Foreign Trade Multiplier in an Open Economy
- Exchange Rate Determination
- Foreign Exchange Rates and Foreign Exchange Markets
- Nominal and Real Exchange Rate
- Currency Appreciation and Depreciation
- How Exchange Rate are Determined: A Demand and Supply Analysis
- Effective Exchange Rate : NEER and REER
- Spot, Forward Rates and Currency Swaps
- Hedging and Speculation
- Purchasing Power Parity (PPP) Theory
- Absolute Purchasing Power Parity Theory
- Relative Purchasing Power Parity Theory
- Monetary Approach to Balance of Payments
- The Concept of Balance of Payment
- Monetary Approach to Balance of Payment
- Asset Market Approach or Portfolio Balance Approach
- Extended Asset Market Approach
- Dornbusch's Overshooting Model
- Mundell-Fleming Model
- The Mundell-Fleming Model
- IS Schedule for Small Open Economy
- LM Schedule for Small Open Economy
- The BP Schedule for a Small Open Economy

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

- Equilibrium in Goods Markets, Money Markets and Balance of Payments in a Small Open Economy
- Macroeconomic Policy in an Open Economy
- The Mundell-Fleming Model: In Case of Imperfect Capital Mobility
- Policy under Fixed Exchange Rates
- Policy under Flexible Exchange Rates
- The Mundell-Fleming Model: In Case of Perfect Capital Mobility
- Policy under Fixed Exchange Rates
- Policy under Flexible Exchange Rates
- International Financial Market
- Questions

Referance Books

136

Bisimch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

As per CBCS Course

A Textbook on
Mathematical Physics

[B.Sc. 3rd Semester (Honours)]

A
Professor
Mahananda Pathak

Bisinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

*CBS
Course*

MATHEMATICAL PHYSICS

For under graduate students of different universities

3rd Semester

A
Text Book
on
PHYSICS
Core Paper (Honours)

Prof. Mahananda Pathak, *M.Sc., Ph.D.*
*An eminent author of Science Literature
of North-East India*

Ashok Publication
Panbazar, Guwahati-1

Biswas

Principal & Secretary
Berhag College, Kaing

MATHEMATICAL PHYSICS - II (3RD SEMESTER)

Published by Ashok Publication

First Impression : 2021

© : Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the publisher, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- ◆ **New Delhi** Global Net Publication
(An Imprint of Asian Humanities Press)
Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi - 110002
Contact No. : 011430-74469
E-mail : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- ◆ **Guwahati** Ashok Publication
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati - 1
Contact No. : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com
- ◆ **Guwahati** Ashok Book Stall
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati - 1
Contact No. : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com

Printed in India at Graphic Image

Publisher : Ashok Publication, Panbazar, Guwahati-1

Bisinch
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalga

Price : ₹ 250 /-

Contents

Unit No. 1(I) : Forbenius Method and Special Functions	11-48
1.1 : Singular Points of second order linear differential equation	14
1.2 : Frobenius method and its applications to differential equations	18
1.3 : Legendre's differential equation	23
1.4 : Properties of Legendre polynomials	25
1.5 : Laguerre's second order differential equation	34
1.6 : Hermite's differential equations	36
1.7 : Orthogonality relation (Mutual orthogonality)	39
1.8 : Recurrence relations	40
1.9 : Expansion of function in a series of Legendre polynomials	41
 Unit No. 2 (II) : Partial Differential Equations	 49-88
2.1: Solutions of the second order partial differential equations	52
2.2: Separation of variables: The general method	58
2.3: Separation of variables in polar co-ordinates	61
2.4: Laplace's equation in plane polar	62
2.5: The wave equation and its solution	70
2.6: Vibration of rectangular membrane	73
2.7: Vibration of circular membrane	74
2.8: The diffusion equation	76
 Unit No. 3 (III) : Some Special Integrals	 89-114
3.1: Beta function and its other forms	91
3.2: Gamma function and its other forms	95
3.3: Relation between Beta and Gamma functions	100
3.4: Expression of Integrals in terms of Gamma functions	104
 Unit No. 4 (IV) : Matrix	 115-168
4.1: Matrix algebra using index notation	117
4.2: Properties of Matrices	119
4.3: Some special Matrices in brief	120
4.4: Transpose of a Matrix with its properties	120
4.5: Complex Conjugate Matrix with its properties	123

Biranchi

Principal & Secretary
Borbhag College, Kalega

Unit No. 1(I)

Frobenius Method and Special Functions

Preview

- 1.1 : Singular Points of second order linear differential equations and their importance.
  - 1.2 : Frobenius method and its applications to differential equations.
  - 1.3 : Legendre differential equation.
  - 1.4 : Properties of Legendre polynomials. Prop. (i) Generating function. Prop. (ii) Rodrigue's formula. Prop (iii) Recurrence relations for Legendre polynomial, Prop. (iv): Orthogonal properties of Legendre polynomial, Prop (v): Mutual orthogonality. Prop (vi): Associated Harmonics.
  - 1.5 : Laguerre's second order differential equation.
  - 1.6 : Hermite's differential equations.
  - 1.7 : Orthogonality relation (Mutual orthogonality).
  - 1.8 : Recurrence relations.
  - 1.9 : Expansion of function in a series of Legendre polynomials
-

Related : Practice Session

B. Vinod

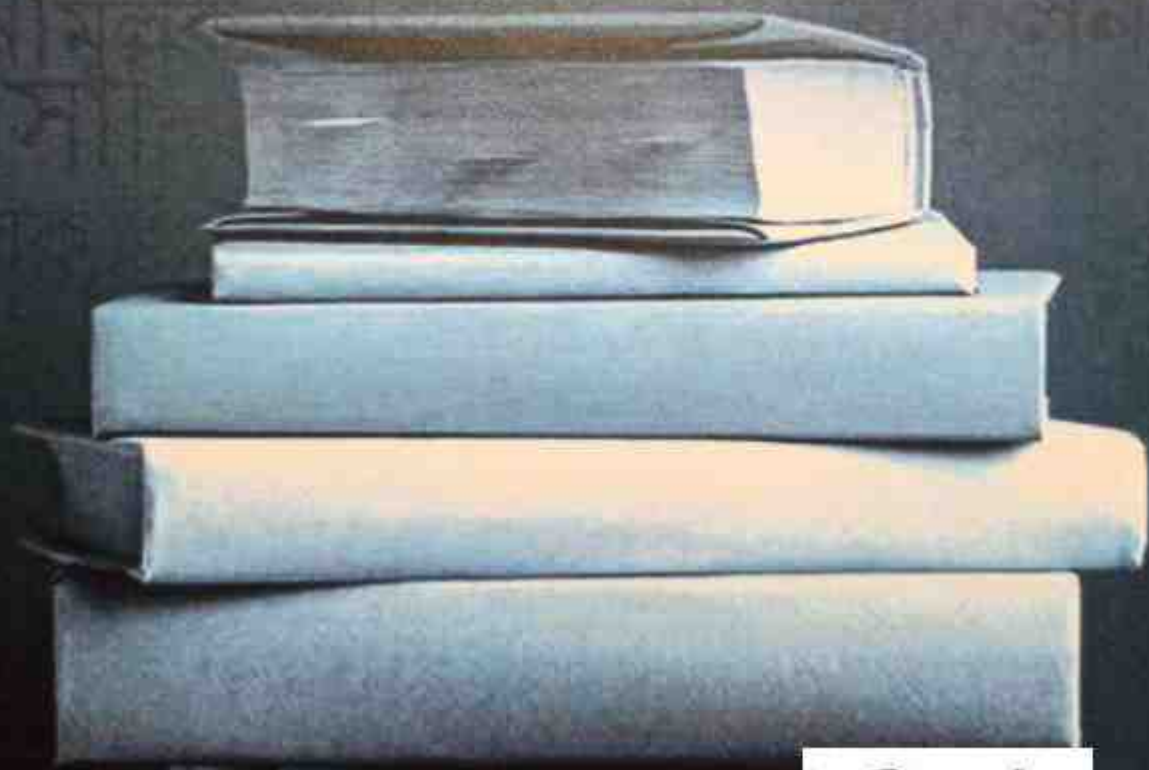
Principal & Secretary
Berhag College, Kaleg

তুলনামূলক ভাষতীয় সাহিত্য

সম্পাদনা

বিদ্যুৎ দত্ত

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Tulanamulak Bharitya Sahitya

A collection of articles on Indian Comparative Literature, edited by Bidyut Dutta and Published by Nitul Neog, Assam Book Trust, Guwahati- 781001

1st Edition : May, 2021

Price : Rs. 180/-

2nd Edition : June, 2022

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য

ISBN : 978-93-91403-08-9

প্ৰকাশকঃ

নিতুল নেওগ

অসম বুক ট্ৰাষ্ট

যশোবন্ত ৰোড, পাণবজাৰ

গুৱাহাটী-৭৮১০০১

গ্ৰন্থস্বত্ব : সম্পাদক

প্ৰকাশ : মে', ২০২১

দ্বিতীয় প্ৰকাশ : জুন, ২০২২

মূল্য : ১৮০ টকা

মুদ্ৰক

দ্রোণ অফ্‌ছেট প্ৰিণ্টাৰ্ছ

কাহিলিপাৰা, গুৱাহাটী-১৯

Birinch

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalag

[গ্ৰন্থৰ লিখক অথবা প্ৰকাশকৰ লিখিত অনুমতিৰ অবিহনে এই গ্ৰন্থৰ কোনো অংশৰে বা কোনো ৰূপত ব্যৱহাৰ বা প্ৰতিলিপি কৰিব নোৱাৰিব। কোনো যান্ত্ৰিক কৌশলেৰে (ফটোষ্টেট, প্ৰি. ডি. এফ., স্কেনাৰ, ডিস্ক, টেপ, প্ৰিণ্ট, জেৰক্স ইত্যাদি যিকোনো পদ্ধতিৰে সঞ্চয় কৰিব অথবা প্ৰতিলিপিৰ পুনৰুৎপাদন কৰিব নোৱাৰিব।) এই চৰ্ত কিঞ্চিত উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।]

অধ্যাপক ডি. এ. ভিক্টর-মিনিকৰ কলেজ হাজৰা কামাৰুপৰ মেৰীচাৰ ছাত্ৰসংগঠন
সংগঠন কলেজ হাজৰা কামাৰুপৰ মেৰীচাৰ ছাত্ৰসংগঠন
৩৬১, হাজৰা কামাৰুপৰ মেৰীচাৰ ছাত্ৰসংগঠন

হাজৰা কামাৰুপৰ

৩৬১ হাজৰা কামাৰুপৰ মেৰীচাৰ ছাত্ৰসংগঠন কলেজ হাজৰা কামাৰুপৰ

হাজৰা কামাৰুপৰ

সূচীপত্ৰ

ক্রমবিকাশত তুলনামূলক সাহিত্য আৰু তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য / ৭

ড° পল্লৱী ডেকা বুজৰবৰুৱা

তুলনামূলক সাহিত্য : সংজ্ঞা, উৎস আৰু বিকাশ / ১৭

ড° খনিকৰ মাউত

তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ পদ্ধতি / ২৩

মিনাক্ষী বৰুৱা

তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু ইয়াৰ বিভিন্ন শাখা / ২৯

ফেদী চুতীয়া

তুলনামূলক সাহিত্যৰ তাৎপৰ্য আৰু শেহতীয়া ধাৰা / ৩৯

পংকজ খনিকৰ

তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ প্ৰয়োজনীয়তা / ৪৪

পংকজ মৰাং

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ পৰিচয় : ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ধাৰণা আৰু ইতিহাস / ৪৯

প্ৰণীতা শৰণীয়া

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ভিত্তি আৰু বিকাশ / ৫৬

ডিম্পী দাস

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kaibag

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু প্ৰাসঙ্গিকতা : এটি আলোচনা
(তুলনামূলক অসমীয়া সাহিত্য অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ হিচাপে 'অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ আৰু আধাৰ
সাহিত্য'ৰ বিশেষ উল্লেখৰে) /৬০

প্ৰিয়াঙ্কা কাশ্যপ

'অভাগীৰ স্বৰ্গ' আৰু 'কলপটুৱাৰ মৃত্যু': এটি তুলনামূলক বিশ্লেষণ /৭৪

ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ

হোমেন বৰগোহাঞিৰ 'হাতী' আৰু উষা প্ৰিয়ম্বদাৰ 'বাপটি' : এক তুলনামূলক
আলোচনা /৮৫

মুনমী বৰা

ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ 'গ্ৰহণ' আৰু উষা প্ৰিয়ম্বদাৰ 'বাপটি' গল্প : এক তুলনামূলক
অধ্যয়ন /৮৯

সুবেশ দেৱনাথ

মূলী প্ৰেমচন্দৰ 'নিৰ্মলা' : এখন সামাজিক সমস্যা প্ৰধান উপন্যাস /১০০

দিপাংকৰ বৰুৱা

তুলনামূলক দৃষ্টিৰে জীৱনৰ বাটত আৰু নিৰ্মলা: এক বিশ্লেষণ /১১০

পুৰন্দ গগৈ

পথেৰ পাঁচালী: এক সামগ্ৰিক অৱলোকন /১১৭

ড° বিনীতা বৰা দেৱচৌধুৰী

বিভূতিভূষণ বন্দোপাধ্যায়ৰ পথেৰ পাঁচালি আৰু বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ জীৱনৰ
বাটত : এক তুলনামূলক অধ্যয়ন /১২৮

শিল্পী শৰ্মা

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

তুলনামূলক সাহিত্য : সংজ্ঞা, উৎস আৰু বিকাশ

ড° খনিকৰ মাউত

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

সংজ্ঞা :

তুলনামূলক সাহিত্য (Comparative Literature) অভিধাটোৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষভাৱে তুলনাৰ প্ৰসংগ জড়িত হৈ আছে। পুৰণি সময়ৰ পৰাই সাহিত্যৰ অধ্যয়ন, আলোচনাৰ ক্ষেত্ৰত তুলনামূলক দৃষ্টিভংগী সহায় লৈ অহা হৈছে যি ঊনবিংশ শতিকাত এক বিদ্যায়তনিক বিষয়ৰূপে আত্মপ্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ১৮৪৮ চনত ইংৰাজ কবি আৰু সমালোচক মেথিউ আৰ্নল্ডে ইংৰাজী ভাষাত 'কম্পেৰেটিভ লিটাৰেচাৰ' অৰ্থাৎ তুলনামূলক সাহিত্য অভিধাটোৰ পোনপ্ৰথম প্ৰয়োগ কৰিছিল যদিও ফৰাচী ভাষাত এই পদৰ সমাৰ্থক শব্দৰ প্ৰয়োগ ইয়াৰ পূৰ্বেই আৰম্ভ হৈছিল।^১ পৰৱৰ্তী সময়ত বিকাশ লাভ কৰি তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ পৰিধি কেৱল সাহিত্যত সীমাবদ্ধ নাথাকি জ্ঞানৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে যিয়ে ইয়াক এক সুকীয়া মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। সাধাৰণ অৰ্থত কোনো এক বস্তুৰ গুণাগুণক নিৰূপণৰ বাবে অন্য কোনো বস্তু বা দ্ৰব্যৰ সৈতে থকা সাদৃশ্য-বৈসাদৃশ্যক বিচাৰ কৰাই হৈছে তুলনা। তুলনামূলক সাহিত্যত কিন্তু 'তুলনা' কোনো এক জড় পদাৰ্থৰ নিৰীক্ষণৰ উপায়ৰ দৰে ব্যৱহাৰ নকৰি ইয়াক দুই বা তাতোধিক সাহিত্যৰ বা সাহিত্যৰ লগত জ্ঞানৰ অন্য ক্ষেত্ৰৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক, বিনিময়, সমকপতা, ঐক্য আদি উদ্ঘাটিত কৰাৰ এক বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতিৰূপে গ্ৰহণ কৰা হৈছে। তুলনামূলক সাহিত্য হৈছে সাহিত্যৰ চিন্তন আৰু মননৰ এক বৌদ্ধিক প্ৰক্ৰিয়া। তুলনামূলক সাহিত্যই কোনো সৃষ্টিশীল সাহিত্যৰ প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে। ই প্ৰকৃত অৰ্থত সাহিত্যৰ সময়, ভৌগোলিক পৰিসীমা, ভাষাৰ ব্যৱধানক আঁতৰাই নিৰপেক্ষভাৱে বিচাৰ

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

ভাৰতৰ ইতিহাস

পঞ্চম পৰ্ব (খ্ৰীষ্টাব্দ ১৫৫০-১৬০৫)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিনিবছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ ইতিহাস বিভাগৰ
চতুৰ্থ বাৎসৰিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে

কাকত : HIS-HC-4026

স্ব
Surya Prakash

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

ইমবান হুছাইন
ইব্রাহীম হুছেইন শ্বেখ
ড° মানিক চন্দ্ৰ নাথ

Bharatar Itihash-Pancham Parva : A text book of History for
three years Degree Course of Gauhati University under new CBCS
syllabus written by Imran Hussain, Ibrahim Hussain Sheikh and Dr.
Manik Chandra Nath and Published by Surya Prakash, Panbazar,
Guwahati-1, Assam.

First Edition : June, 2021

Price : Rs. 260.00

প্রকাশক

মনোবজ্জন মালাকৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

পানবজাৰ, গুৱাহাটী- ১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

প্ৰথম প্ৰকাশ : জুন, ২০২১

© লেখকৰদ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-09-1

মূল্য : ২৬০.০০ টকা

অক্ষৰ বিন্যাস, অলংকৰণ আৰু বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at:

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
টোপ বা পুনৰুদ্ভাৱৰ সুযোগ সম্বলিত তথা সম্বলিত কৰি বন্ধাৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি
কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kaib

সূচীপত্ৰ

গোট : ১

১১-৫৮

ইতিহাসৰ সমল আৰু ইতিহাস লিখন

- পাৰ্চিয়ান সাহিত্য : অনুবাদ সাহিত্য
- আত্মজীবনী আৰু ভ্ৰমণকাৰীসকলৰ টোকা, দেশীয় সাহিত্য
- লিপি আৰু মুদ্ৰা
- স্থাপত্য শিল্প
- প্ৰশ্নাবলী

গোট : ২

৫৯-১১৮

মোগল শাসন প্ৰতিষ্ঠা

- বাবৰৰ আক্ৰমণৰ পূৰ্বে ভাৰত
- আগ্ৰয়াজ্ঞ, সামৰিক প্ৰযুক্তি আৰু যুদ্ধৰ কৌশল
- হুমায়েনৰ সাম্ৰাজ্যৰ বাবে সংগ্ৰাম
- ছেৰ ছাহৰ প্ৰশাসনিক সংস্কাৰ আৰু আন আন কৃতিত্ব
- প্ৰশ্নাবলী

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

ইতিহাসৰ সমল আৰু ইতিহাস লিখন (Sources and Historiography)

সমল (Sources) :

ইংৰাজী History শব্দৰ অসমীয়া প্ৰতিশব্দ হ'ল ইতিহাস। এই History শব্দটো গ্ৰীক আৰু লেটিন শব্দ Historiaৰ পৰা আহিছে। যাৰ অৰ্থ হৈছে সত্যৰ অনুসন্ধান বা গৱেষণা। ইতিহাসৰ জনক হিচাপে খ্যাত গ্ৰীছৰ হেৰোডোটোছে তেওঁৰ গ্ৰীক আৰু পাৰস্যৰ মাজত হোৱা সামৰিক সংঘৰ্ষৰ বিৱৰণ লিখা গ্ৰন্থখনৰ নামকৰণ কৰিছিল Historia নামেৰে। এই Historia শব্দৰ পৰাই History শব্দৰ উৎপত্তি হৈছে। অসমীয়াত ইয়াৰ অৰ্থ ইতিহাস, অৰ্থাৎ 'ইতি' মানে ঐতিহ্য আৰু 'হাস' মানে কেনেকৈ ঘটিছিল।

মানুহৰ দ্বাৰা সম্পাদিত সকলো বিষয় ইতিহাসৰ বিষয়বস্তু। মানুহৰ চিন্তা-ভাবনা, পৰিকল্পনা, বিভিন্ন কাৰ্যাবলী আদিৰ লগত ইতিহাসৰ এক নিবিড় সম্পৰ্ক। মানুহৰ চিন্তাধাৰা, কৰ্মৰাজিৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ইতিহাসৰ পৰিস্থিতি সম্প্ৰসাৰিত হয় অৰ্থাৎ ইতিহাস সদায় গতিশীল।

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaleg

ইতিহাসৰ বিষয়বস্তু :

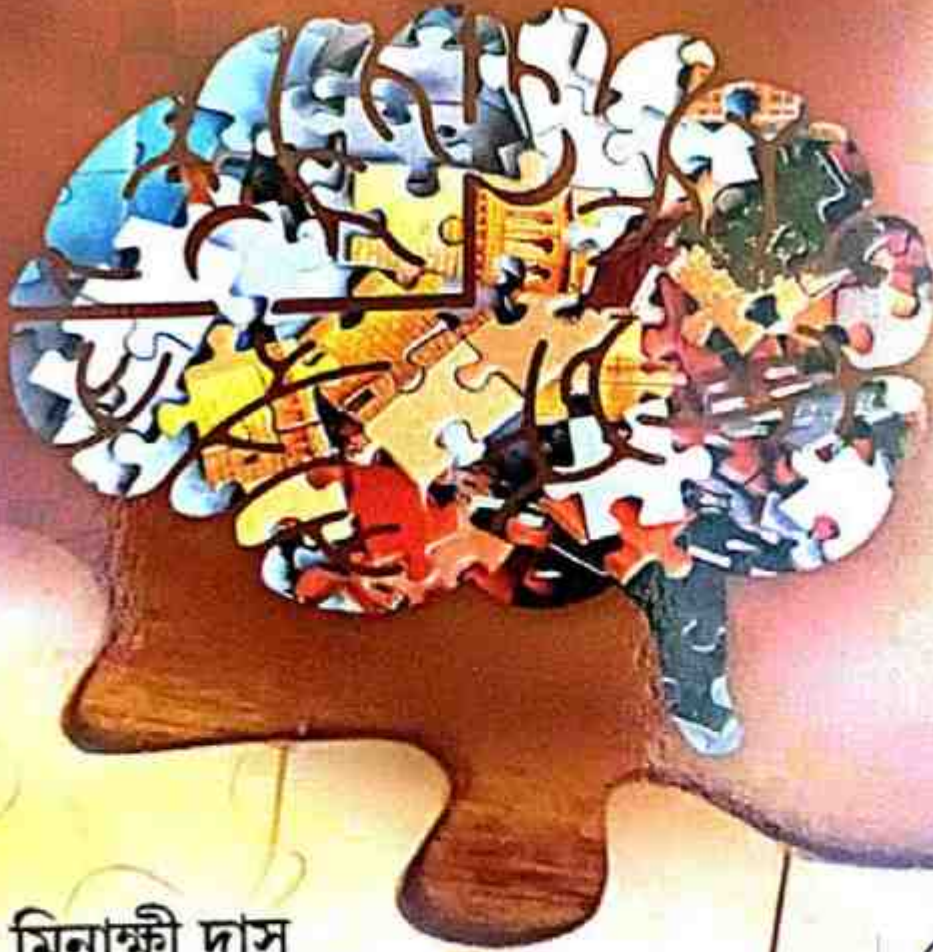
ইতিহাসৰ বিষয়বস্তু হৈছে মানুহ, মানুহৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিবেশ, সমাজ, সংস্কৃতি, সভ্যতাৰ বিকাশ, সভ্যতাৰ পৰিৱৰ্তন আৰু পতন। যেনে— শিল্প,

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

লুক্তি-প্ৰক্ৰিয়া আৰু তৰ্কবিজ্ঞান

(Reasoning and Logic)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক তৃতীয় মাধ্যমিকৰ
দক্ষতা বিকাশ (SEC-1) পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত প্ৰণীত

ড° মিনাক্ষী দাস
ড° পল্লৱী শৰ্মা
অনুস্মিতা দেৱী
কুসুম দলে

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Jukti-Prakria āru Tarkavijñān: A text book of Philosophy for three years Degree Course of Gauhati University under new CBCS Syllabus written by Dr. Minakshi Das, Dr. Pallavi Sharma, Anusmita Devi and Kusum Doley and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-1, Assam.

First Edition : November, 2020

Price : Rs. 170.00

প্রকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকৰ

সূৰ্য প্রকাশ

নিভা এনক্লেভ, যশোৱন্ত বোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

Bisimch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

প্রথম প্রকাশ : নবেম্বৰ, ২০২০

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-89474-39-8

মূল্য : ১৭০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

৩৩৩৩৭

মুদ্রণ : গুৱাহাটী, অসম

Our Distributors

1. Ashok Book Stall, Panbazar
2. Book Emporium, Panbazar
3. Book Land, Panbazar
4. Book Self, Panbazar
5. Book View, Panbazar
6. Book View, Nalbari
7. Book Valley, Panbazar
8. Books & Books Centre
9. D.K. Book Stall, Panbazar
10. Kiran Prakashan, Panbazar
11. New Book Stall, Panbazar
12. Simi Book Stall, Jagiroad

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্রণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগ সম্বলিত তথা সক্ষয় কৰি ৰখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

সূচীপত্ৰ

গোট-১ : বিজনিং বা যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়া ১১-২৬

- ১.১ ভূমিকা
- ১.২ বিজনিঙৰ স্বৰূপ
- ১.৩ যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়া বা বিজনিঙৰ প্ৰকাৰ
- ১.৪ দৈনন্দিন জীৱনত যুক্তিপ্ৰক্ৰিয়া বা বিজনিং
- ১.৫ চিন্তাৰ নিয়মসমূহ

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

গোট-২ : অনৌপচাৰিক বা অনাকাৰিক তৰ্কবিজ্ঞান ২৭-৬০

- ২.১ আৰম্ভণি
- ২.২ অনৌপচাৰিক তৰ্কবিজ্ঞানৰ পৰিসৰ

গোট : ১

ৰিজনিং বা যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়া (Reasoning)

১.১ ভূমিকা :

মানুহ বুদ্ধিবৃত্তি সম্পন্ন জীৱ। চিন্তা, বিচাৰ ক্ষমতা আদিৰ যোগেদি মানুহৰ 'বুদ্ধিবৃত্তি' গুণটো প্ৰকাশ পায় আৰু এই বুদ্ধিবৃত্তিৰ ক্ষমতা থকা বাবেই মানুহক জীৱশ্ৰেষ্ঠ বুলি কোৱা হয়। বুদ্ধিক্ষমতা আছে কাৰণেই মানুহৰ মনত চিন্তাশক্তি উদয় হয় যাৰ ফলস্বৰূপে মানুহে চিন্তা কৰিব পাৰে, অনুমান কৰিব পাৰে বা বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত নিজৰ অভিমত ব্যক্ত কৰিব পাৰে। কিন্তু মানুহৰ এনে চিন্তা সকলো সময়তে শুদ্ধ বা যথার্থ নহ'বও পাৰে, এই ক্ষেত্ৰত শংকা থাকি যায়। এই শংকা দূৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যে সত্যানুবাৰ্গী মনীষীসকলে অতীতৰ পৰাই পদ্ধতিগত যুক্তিপূৰ্ণ বিচাৰ বিশ্লেষণৰ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে আৰু এই প্ৰচেষ্টাৰ পৰিণতিয়েই হৈছে তৰ্কবিজ্ঞান বা তৰ্কবিদ্যা যাৰ অৰ্থ হ'ল চিন্তা। অৰ্থাৎ জ্ঞানাত প্ৰকাশিত চিন্তাৰ বিজ্ঞান। 'চিন্তা' শব্দটো অতি ব্যাপক। চিন্তাই প্ৰত্যক্ষ, স্মৃতি, কল্পনা, অনুমান, যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়া আদিক সামৰি লয়।

বিচাৰমূলক চিন্তাৰ জৰিয়তে তৰ্কবিদ্যাই সেতিয়া জ্ঞাত জ্ঞানৰ ভিত্তিত অজ্ঞাত জ্ঞান লৈ অনুমান কৰে তেতিয়াই যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়াৰ (Reasoning) উদ্ভৱ হয়। সেই কাৰণে কেৱল তৰ্কবিজ্ঞানতেই নহয়, আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনতো ৰিজনিং বা যুক্তি-প্ৰক্ৰিয়াৰ বিশেষ ভূমিকা আছে।

LIBRARIANSHIP IN CHANGING ENVIRONMENT

Festschrift volume in honour of Professor Narendra Lahkar

EDITORS

Dhrubajit Das
Bibhuti Choudhury
Prasanta Kumar Deka
Gajendra Ballav Devchoudhury

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Librarianship in Changing Environment – a collection of professional papers brought out in honour of Prof Narendra Lahkar, published in the 15th biennial conference of ACLA, 2021 edited by Dr Dhrubajit Das, Dr Bibhuti Choudhury, Dr Prasanta Kumar Deka and Dr Gajendra Ballav Devchoudhury.

All right reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopying, recording or otherwise without prior written permission from the copyright owner.

Authors are solely responsible for the factual accuracy and originality of the content expressed in this publication. The publisher and editors are not responsible for the views of the Author(s) and authenticity of the data in any way whatsoever.

©ACLA, 2021

ISBN : 978-81-920220-3-1

Price : Rs.975/-

Published in 2021 by
Dr. Prasanta Kumar Deka,

General Secretary, Assam College Librarians' Association
K.C.Das Commerce College, Guwahati – 781008, Assam, India

E-mail : info@acla.co.in

Website : <http://www.acla.co.in>

Printed at :

Anneshan Publication, 156 Rajgarh Road, Bhangagarh, Guwahati

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

CONTENTS

Foreword	v
Preface	ix

Section : 1

Library and Librarianship

1. Legislation-based Rural Library: Dream for rural upliftment in Assam <i>Alaka Buragohain</i>	3
2. Getting Equipped for Innovative Services in Libraries <i>Bikika Laloo</i>	13
3. Human Library: New Era of Librarianship <i>Aishwarya Verma</i>	18
4. Librarianship in Twenty-First Century <i>Alok Kumar Pathak</i>	23
5. Women in Librarianship <i>Bina Medhi Lahkar</i>	30
6. Challenges and opportunities for media Librarianship in the Twenty-First Century <i>Krishna Das</i>	43
7. Librarianship in the Children Library: A Challenging Job <i>Kishore Kalita</i>	51
8. Changing role of College Libraries in the Provincialized Colleges of Assam: A Study <i>Dhrubajit Das</i>	57
9. Extending Community Information Services through Public Libraries: A prospective approach <i>Rubi Baishya</i>	71
10. Role of Library towards Sustainable Development Goals <i>Jyotika Devi</i>	77

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Librarianship in the Children Library: A Challenging Job

Kishore Kalita¹

Abstract: *The children library provides educational, recreational and cultural resources for children aged to 6-11. It has long collection of picture books, story books, notification books, multimedia materials in several languages covering a wide range of subjects from art to science. The paper defines the children library, its objective, motto as well as various facilities and infrastructure a children library should have to develop reading habit, innovative skills of the children. The paper also discusses the role and challenges of children librarian in rendering services to the different types of children.*

Keywords: Children Library, Children Librarian, Challenges

Introduction:

Librarianship is a noble profession and only for those who loved the books and care for books. The main task of the librarianship is to bring books and users together into the library. Active librarianship means alert human interest in men and books. The main slogan of librarianship is "the right book to the right person at the right time". Librarianship means to provide right information or books to the right person just informed to the books available for him on the subject which he is interested. Professionally qualified librarian is utmost important for smooth running of a library. Just as no effective services is possible without a competent physician in a well

---

1. Librarian, Barbhag College, Nalbari
E-mail: kklibsc@gmail.com

CBCS-New Syllabus

শিক্ষা পরিসংখ্যা বিজ্ঞান আৰু ব্যৱহাৰিক অভীক্ষা

EDUCATIONAL STATISTICS AND PRACTICAL

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ শিক্ষা বিষয়ৰ
চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত প্ৰস্তুত কৰা পাঠ্যপুথি

ড° নিতুমণি দাস - ড° বীতামণি দাস

Bisinch

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalgan

EDUCATIONAL STATISTICS AND PRACTICAL :A textbook for 4th Sem
Education Honours students of Gauhati University written by Dr. Nitumoni
Assistant Professor, Borbhag College, Nalbari and Dr. Ritamoni Das, As
Professor, Kamrup College, Chamata, Nalbari and published by Ashok Book
Panbazar, Guwahati-1

1st Edition : 2021

Rs.

©: Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without prior permission of the publisher, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover than that in which it is published and without a similar condition including this condition being on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- ♦ **New Delhi Global Net Publication**
(An Imprint of Asian Humanities Press)
Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi-110002
Contact No. : 75770-73317; Email : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- ♦ **Guwahati Ashok Publication**
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com
- ♦ **Guwahati Ashok Book Stall**
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com

ISBN : 978-93-90942-32-9

cover illustration : Sanjib Kalita

Printed in India at Das offset, Guwahati
Publisher : Ashok Book Stall, Guwahati, Assam

Principal & Secretary
Borbhag College, Kalog

Price: ₹ 195/-

সূচীপত্ৰ

অধ্যায়	বিষয়	পৃষ্ঠা
অধ্যায় ১ঃ	শিক্ষা পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ ভেটি	০৯ - ৫০
	[আৰম্ভণি— পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ অৰ্থ — পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ কাৰ্য — শিক্ষা পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান কি— শিক্ষাত পৰিসংখ্যা প্ৰয়োগৰ প্ৰয়োজনীয়তা— পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ প্ৰধান গুণ বা পদ্ধতিসমূহ— কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ পৰিমাণ আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ— কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ পৰিমাণ কি— কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতা পৰিমাণৰ পদ্ধতি— গাণিতিক গড়, গাণিতিক গড়ৰ ব্যৱহাৰ, গাণিতিক গড়ৰ সুবিধা, গাণিতিক গড়ৰ অসুবিধা, মধ্যমা, মধ্যমাৰ ব্যৱহাৰ, মধ্যমাৰ সুবিধা আৰু অসুবিধা, বহুলক, বহুলকৰ ব্যৱহাৰ, বহুলকৰ সুবিধা আৰু অসুবিধা, ভেদ্যতা বা বিচ্যুতিৰ পৰিমাণ— বিচ্যুতি পৰিমাণৰ প্ৰকাৰ— প্ৰসাৰ, প্ৰসাৰৰ ব্যৱহাৰ, প্ৰসাৰৰ সুবিধা/ গুণ, প্ৰসাৰৰ অসুবিধা/ দোষ, চতুৰ্থক বিচ্যুতি— চতুৰ্থক বিচ্যুতিৰ ব্যৱহাৰ, চতুৰ্থক বিচ্যুতিৰ সুবিধা/ গুণ, চতুৰ্থক বিচ্যুতিৰ অসুবিধা/ দোষ, গড় বিচ্যুতি— গড় বিচ্যুতিৰ ব্যৱহাৰ, গড় বিচ্যুতিৰ সুবিধা/ গুণ, গড় বিচ্যুতিৰ অসুবিধা/ দোষ, মানক বিচ্যুতি— মানক বিচ্যুতিৰ ব্যৱহাৰ, মানক বিচ্যুতিৰ সুবিধা/ গুণ, মানক বিচ্যুতিৰ অসুবিধা/ দোষ, চতুৰ্থক বিচ্যুতি নিৰ্ণয়— গড় বিচ্যুতি নিৰ্ণয়— মানক/ আদৰ্শ বিচ্যুতি নিৰ্ণয়— সমূহিত আৰু অসমূহিত বাৰ্ষিক মানক বিচ্যুতি নিৰ্ণয়— চমু পদ্ধতি আৰু দীঘল পদ্ধতিৰে মানক বিচ্যুতি, সংযুক্ত বিতৰণৰ পৰা মানক বিচ্যুতি নিৰ্ণয়, প্ৰশ্নাৱলী।]	

অধ্যায় ২ঃ	তথ্যৰ লেখচিত্ৰ উপস্থাপন	৫১ - ৬৩
------------	-------------------------	---------

[আৰম্ভণি— লেখ চিত্ৰীয় উপস্থাপন কি— লেখচিত্ৰৰ সুবিধা, লেখ চিত্ৰৰ অসুবিধা— লেখচিত্ৰ অঙ্কণৰ সাধাৰণ নীতি— লেখচিত্ৰৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ— আয়তচিত্ৰ, আয়তচিত্ৰৰ প্ৰয়োগিক বাৰংবাৰতা, বহুভুজ, বাৰংবাৰতা বহুভুজৰ তাৎপৰ্য, বাৰংবাৰতা বহুভুজ আৰু আয়তচিত্ৰ অঙ্কনৰ পদ্ধতি, বাৰংবাৰতা বহুভুজ আৰু আয়তচিত্ৰৰ মাজত পাৰ্থক্য, সঞ্চয়ী বাৰংবাৰতা শতাংশ লেখচিত্ৰ বা তোৰণ — সঞ্চয়ী বাৰংবাৰতা শতাংশ লেখচিত্ৰৰ ব্যৱহাৰ, সঞ্চয়ী বাৰংবাৰতা শতাংশ লেখচিত্ৰ, মসৃণ বেখচিত্ৰ — মসৃণ বেখচিত্ৰ নিৰ্ণয়, প্ৰশ্নাৱলী।]

Biswajit

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

প্রথম অধ্যায়

শৈক্ষিক পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ ভেটি (BASICS OF EDUCATIONAL STATISTICS)

আবলুগি (Introduction)

বৰ্তমান সময়ত মানুহৰ দৃষ্টিভঙ্গী হৈ উঠিছে অধিক বাস্তৱমুখী, তথ্যভিত্তিক আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰকৃতিৰ। গণিতৰ হিচাপত মানুহৰ বিকাশৰ সকলো দিশ তথ্যভিত্তিকভাৱে আগবাঢ়ি যোৱাটো আমাৰ দৃষ্টিগোচৰ হৈছে। শিক্ষাৰ উচ্চ পৰ্যায়ৰ সকলো জ্ঞান-অভিজ্ঞতা আৰু ইয়াৰ আদান-প্ৰদানো মানুহৰ মনত তথ্যভিত্তিক আৰু গাণিতিকবিধৰ হৈ উঠিছে। এই ক্ষেত্ৰত উপযুক্ত গাণিতিক কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি তথ্যসমূহ বিশ্লেষণ কৰিব পৰা যায়। শিক্ষা আৰু মনোবিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰতো গাণিতিক কৌশল প্ৰয়োগৰ তথ্য বিশ্লেষণৰ আৱশ্যক হয়। এনে ক্ষেত্ৰত পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ প্ৰয়োজন হয়।

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ অৰ্থ (Meaning of Statistics)

পৰিসংখ্যাৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ 'Statistic' শব্দটো লেটিন ভাষাৰ 'Status' জাৰ্মান ভাষাৰ 'Statistik' আৰু ইটালিয়ান ভাষাৰ 'Statista' শব্দৰ পৰা আহিছে। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল an organised political state। সাধাৰণতে পৰিসংখ্যাৰ দ্বাৰা কোনো সংগৃহীত সংখ্যা বা বাৰ্শিৰ গুণাগুণ মূল্যায়নৰ কাৰণে প্ৰয়োগ কৰা পদ্ধতিক বুজায়। প্ৰাথমিক অৱস্থাত প্ৰশাসন ব্যৱস্থা সুচাৰুৰূপে পৰিচালন কৰিবৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা বিভিন্ন তথ্যসমূহ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ পৰিসংখ্যাৰ প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল। সৰ্বসাধাৰণ মানুহে পৰিসংখ্যা বুলিলে লোকপিয়ল দপ্তৰ, হাস্পিতাল, চৰকাৰী কাৰ্যালয় আৰু অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠান আদিয়ে যুগুত কৰি উলিওৱা সংখ্যা বা তথ্যৰ সমষ্টিক বুজে।

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান হৈছে এক প্ৰায়োগিক বিজ্ঞান। কোনো বিষয়ে সংখ্যামূলক তথ্য, সংগ্ৰহ কৰি সেই তথ্যৰ পৰীক্ষা, বিশ্লেষণ, ব্যাখ্যা তুলনা আদিৰ দ্বাৰা কোনো তত্ত্বত উপনীত হোৱাৰ প্ৰণালীকে পৰিসংখ্যা

As per CBCS Course

COLLEGE PHYSICS

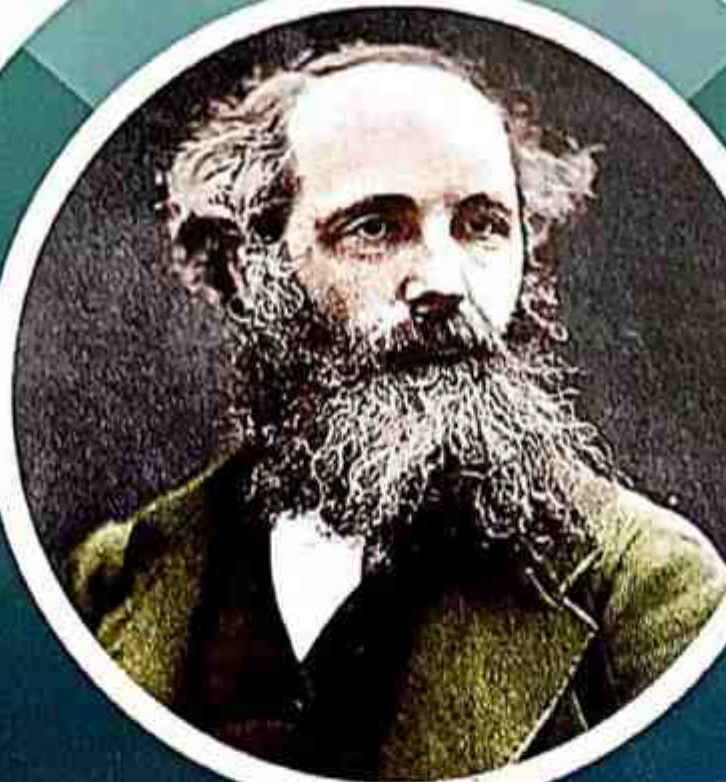
(THERMAL PHYSICS & STATISTICAL MECHANICS)

For B. Sc. 3rd Semester (Generic/Regular) Course

UNDER GAUHATI UNIVERSITY

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalga

Prof. Mahananda Pathak

As per CBCS Syllabus

College Physics

(Thermal Physics & Statistical Mechanics)

For B.Sc. Third Semester Generic/ Regular Course Under
Gauhati University

To,
the Departmental
Library by

[Signature] 13/10/2022

Prof. Mahananda Pathak, M.Sc., Ph. D

An eminent author of Science Literature of North-East, India

Biswajit
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Ashok Book Stall

Panbazar, Guwahati-781001

COLLEGE PHYSICS (THERMAL PHYSICS & STATISTICAL MECHANICS)

Published by Ashok Book Stall

First Impression : 2021

©: Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the publisher, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- ♦ New Delhi Global Net Publication
(An Imprint of Asian Humanities Press)
Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi-110002
Contact No. : 75770-73317; Email : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- ♦ Guwahati Ashok Publication
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com
- ♦ Guwahati Ashok Book Stall
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com

ISBN : 978-93-89641-27-1

Printed in India at Das offset, Guwahati
Publisher : Ashok Book Stall, Guwahati, Assam

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Price: ₹ 225/-

Contents

Unit No. 1 (I) :

Laws of Thermodynamics

- 1.1 : Thermodynamic Description of system
  - 1.2 : Zeroth Laws of Thermodynamics and Temperature
  - 1.3 : First Law of Thermodynamics and Internal Energy
  - 1.4 : Applications of first Law of Thermodynamics
  - 1.5 : Various Thermodynamical Process
  - 1.6 : General relation between C_p and C_v
  - 1.7 : Work done during isothermal and adiabatic Process
  - 1.8 : Compressibility and Expansion Coefficient
  - 1.9 : Reversible & Irreversible Process
  - 1.10 : Second law Thermodynamics & Entropy
  - 1.11 : Carnot's cycle & Theorem
  - 1.12 : Entropy changes in reversible & irreversible processes
  - 1.13 : Entropy-temperature diagram
  - 1.14 : Third law of thermodynamics
  - 1.15 : Unattainability of absolute zero.
- Related : Practice Session

Unit No. 2 (II) :

Thermodynamic Potentials

- 2.1 : Enthalpy, H
- 2.2 : Gibb's free energy, G
- 2.3 : Helmholtz function, F
- 2.4 : Intrinsic energy or Internal energy function, U
- 2.5 : Maxwell's relations and applications

Biswajit

Principal & Secretary
Barabang College, Kalag

Laws of Thermodynamics

Binnch

Principal & Secretary
Borhag College, Kalg

Introduction :

Thermodynamics deals with the properties of bulk matter under conditions where the effects of heat and temperature are significant. The laws of thermodynamics comprise the essence of 200 years of experimentation and theoretical interpretation. The thermodynamics often seems rather formal, partly because of the universal character of its laws.

In thermodynamics, we must introduce a fundamental quantity-temperature. In this chapter we simply give temperature an operational definition w.r.t. thermodynamic system.

1.1 : Thermodynamic Description of System :

The generality of the law of thermodynamics requires that they are independent of the detailed working of any particular physical system.

Thermodynamics did not evolve from atomic models of matter that let you see 'how it works'. Such insights came later with the development of Kinetic theory and statistical Mechanics.

In this chapter we concern ourselves with four laws of thermodynamics : the zeroth law, the first law, the second law and the third law of thermodynamics.

The zeroth law formalized an important experimental fact, namely, that thermal equilibrium between two system demands the equality of one property, the property we call temperature.

The first law recognizes heat as a form of energy and states that energy is conserved in all processes. The first law the thermodynamics tells us that and mechanical work both are inter convertible. This does not tell us the limitation and condition for the conversion. i.e. how much heat is converted into work and whether the transformation itself can take place or not (the direction of energy transformation). This law specifying the condition of transformation of heat into work is called the second law of thermodynamics.

Scientist Nernst proposed a new heat theorem which follows neither from the first law, nor from the second law and is therefore called third law of thermodynamics. This law fixes the zero level of entropy at the absolute zero of temperature in an unambiguous fashion.

As per CBCS Course

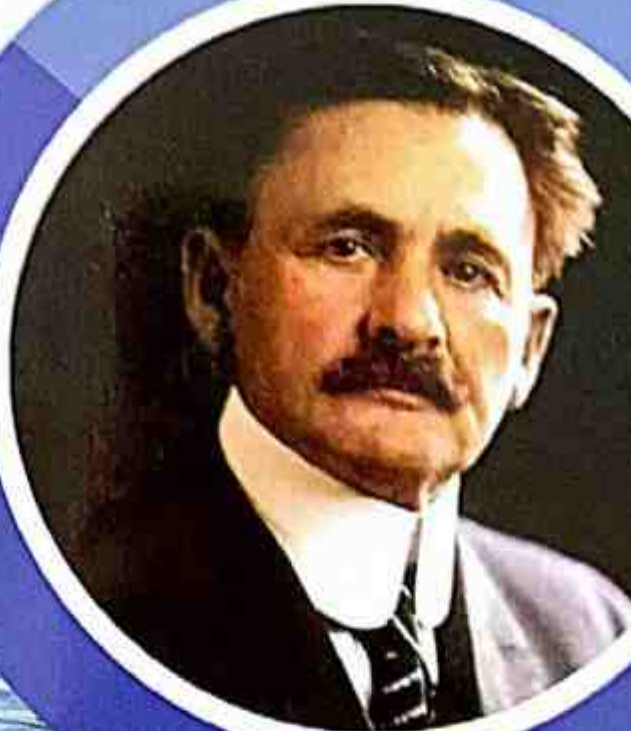
COLLEGE PHYSICS

(WAVES AND OPTICS)

For B. Sc. 4th Semester (Generic/Regular) Course
UNDER GAUHATI UNIVERSITY

B. Prasad

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Prof. Mahananda Pathak

COLLEGE PHYSICS : WAVES & OPTICS (4TH SEMESTER)

Author : Prof. Mahananda Pathak

Cover Design : Sanjib Kalita

Published by Ashok Book Stall

First Impression : 2021

© : Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the author, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the author's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- ◆ New Delhi Global Net Publication
(An Imprint of Asian Humanities Press)
Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi - 110002
Contact No. : 011430-74469
E-mail : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- ◆ Guwahati Ashok Publication
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati - 1
Contact No. : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com
- ◆ Guwahati Ashok Book Stall
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati - 1
Contact No. : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

ISBN : 978-93-90942-36-7

Printed in India at Graphic Image

Publisher : Ashok Book Stall, Panbazar, Guwahati-1

Price : ₹ 225/-

Contents

Unit No. 1(I) : Superposition of two Collinear Harmonic Oscillations	11
1.1 : Linearity and Superposition Principle	13
1.2 : Oscillation having equal frequencies	14
1.3 : Oscillation having different frequencies (Beats)	15
Unit No. 2(II) : Superposition of two perpendicular Harmonic Oscillations	17
2.1 : Graphical Method	19
2.2 : Analytical Method:	21
2.3 : Lissajous' Figures with equal and unequal frequency	23
Unit No. 3(III) : Waves Motion	27
3.1 : General wave Motion	29
3.2 : Transverse wave on a string	31
3.3 : Travelling and standing waves on a string	33
3.4 : Normal Modes of a string	36
3.5 : Group Velocity (Wave groups)	40
3.6 : Phase Velocity	41
3.7 : Plane wave and spherical waves	43
3.8 : Wave intensity	44
Unit No.4(IV) : Fluids	61
4.1 : Surface Tension & Surface Energy	64
4.2 : Synclastic and anticlastic surface	65
4.3 : Excess of Pressure (Spherical drops and bubbles)	66
4.4 : Variation of surface tension with temperature : Jaeger's method	68
4.5 : Viscosity : Fluid Motion	69
4.6 : Rate of flow of a Liquid in a capillary tube	70

Birinch
Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

Unit No. 1(I)

Superposition of two Collinear Harmonic Oscillations

"A meeting of two or more waves produces a waveform that is the algebraic sum of the waveforms produced by each wave acting separately."

– George B. Arfken

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kaleg

Preview

- 1.1: Linearity and Superposition principle
- 2.2: Oscillation having equal frequencies: Superposition of two SHM of same periods, same frequencies but different phases and amplitudes.
- 1.3: Oscillation having different frequencies (Beats): Superposition of two waves in different frequencies.

As per CBCS Course

COLLEGE PHYSICS

(ELECTRICITY AND MAGNETISM)

For B. Sc. 2nd Semester (Generic/Regular) Course

UNDER GAUHATI UNIVERSITY

Biswas

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyan

Prof. Mahananda Pathak

College Physics [Electricity & Magnetism] : A textbook for B.Sc. 2nd Semester (General/Regular Course) under Gauhati University written by Prof. Mahananda Pathak, MSc. Ph.D. An eminent author of Science Literature of North-East, India and Published by Ashok Book Stall, Panbazar, Guwahati-1

1st Edition : 2021

Price : Rs. 325/-

© : Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the publisher, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

◆ **New Delhi Global Net Publication**

(An Imprint of Asian Humanities Press)

Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi-110002

Contact No.: 75770-73317; Email : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

◆ **Guwahati Ashok Publication**

Jaswant Road, Panbazar, Guwahati-1

Contact No.: 94350-44525, 70028-46982

E-mail : absguw@gmail.com

◆ **Guwahati Ashok Book stall**

Jaswant Road, Panbazar, Guwahati-1

Contact No.: 94350-44525, 70028-46982

E-mail : absguw@gmail.com

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

ISBN : 978-93-90942-63-3

Cover illustration : Snjib Kalita

Printed in India at Das Offset, Guwahati-1

Publisher : Ashok Book Stall, Guwahati, Assam

Price : Rs. 325/-

Contents

Unit No. 1 (I)

11

- 1.1. : Vector algebra
- 1.2. : Product of Vectors in terms of unit vector.
- 1.3. : Triple product of vector
- 1.4. : Vector Differentiation
- 1.5. : Vector Identities
- 1.6. : Gauss's Divergence Theorem
- 1.7. : Stokes Theorem
- 1.8. : Green's Theorem
- 1.9. : Multiple Integrals
- Conceptual Treatment
- Exercises

Unit No. 2 (II)

59

- 2.1. : Electrostatic Field
- 2.2. : Gauss's law in electrostatics for charge distribution.
- 2.3. : Electric field due to a point charge
- 2.4. : Electric potential
- 2.5. : Electric potential as line integral of electric field.
- 2.6. : Electric dipole and dipole moment.
- 2.7. : Electric field from electric potential
- 2.8. : Dielectric properties of matter
- 2.9. : Polarization and Polarization charges
- 2.10. : Gauss's theorem in dielectrics
- 2.11. : Capacitance of a parallel plate capacitor completely filled with dielectric.
- Conceptual Treatment
- Exercises

Unit No. 3 (III)

131

- 3.1. : Magnetic field and flux.
- 3.2. : Magnetic field force & Torque.
- 3.3. : Biot-Savart's law & its applications.

Biswas

Principal & Secretary
Berhampur College, Berhampur

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Vector analysis :

Introduction : In this chapter we introduces space vectors and their manipulation. Firstly we deal with the description and algebra of vectors, then we consider how vectors may be used to describe lines and planes and finally we look at the practical use to vectors in finding distances.

Many quantities in our physical world are characterized by a magnitude only. Those physical quantities may be described mathematically by a single number and an appropriate unit. For example, the mass of the electron is given by $m_e = 9.11 \times 10^{-31}$ kg. and the energy stored in a particular battery can be represented by $\epsilon = 2 \times 10^5$ Joules (J) Physical quantities such as these, represented by a magnitude only, are called scalars.

Other Physical quantities are characterized by a direction as well as a magnitude. For instance, the velocity of a car, $\vec{v} = 21$ m/s, north east, or the earth's magnetic field at a particular location $\vec{B} = 4 \times 10^{-5}$ Tesla (T) 40° west of geographic north, are quantities having both magnitude and direction. Such quantities are called vectors.

"The solvenliness of our language makes it easier for us to have blurry (fuzzy) thoughts."
— George Orwell.

In this chapter we also discuss the calculus of vectors, i.e. the differentiation and integration both of vectors describing particular bodies, such as the velocity of a particle, and of vector fields, in which a vector is defined as a function of the coordinates throughout some volume (one-, two- or three-dimensional). Since the aim of this chapter is to develop methods for handling multi-dimensional physical situations, we will assume throughout that the functions with which we have to deal have sufficiently amenable mathematical properties, in particular that they are continuous and differentiable.

A vector is a quantity that is completely characterized by its magnitude and direction.

As examples of vectors we cite position from a fixed origin, velocity, acceleration, force etc. In generalization to a *vector field* gives a *function of position* that is completely specified by its magnitude and direction at all points in space.

If ν is a vector function of position variable r with a set of co-ordinates (x, y, z) , then we denoted by the vector field as $\nu(r) = \nu(x, y, z)$

A scalar is a quantity that is completely characterized by its magnitude.

Examples of scalars are numerous : mass, time, volume, etc. A simple extension of the idea of a scalar is a scalar field, i.e., the function of position that is completely specified by its magnitude at all points in space.

MUMU

CBCS
SYLLABUS

স্নাতক মহলাৰ চতুৰ্থ ব্ৰাহ্মাসিকৰ

লোক নীতি আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰশাসন

Public Policy and Administration in India

For Honours Fourth Semester

(গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বাবে)

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

CBCS POL HC 4026

স্নাতক মহলাৰ চতুৰ্থ যান্মাসিকৰ
লোক নীতি আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰশাসন
(PUBLIC POLICY AND ADMINISTRATION IN INDIA)
[For Honours Fourth Semester]
(গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বাবে)

ড° ধনেশ্বৰ বৈশ্য

সহযোগী অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগ
বৰভাগ কলেজ, কালাগ, নলবাৰী

Biswajit
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Published by

Lawyer's Book Stall

Panbazar, Guwahati-781001, Assam, India

Telephone : +91 361-2543799; 99571 87355

Email : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

Web: WWW.LBSBOOKS.COM

First Edition : 2021

© Author

ISBN: 978-81-7331-428-5

Price : 170.00

Printed and bound in India

All rights reserved. No part of this work may be copied, adapted, abridged or translated, stored in any retrieval system, computer system, photographic or other system or transmitted in any form by any means whether electronic, mechanical, optical, photographic or otherwise without prior written permission of the publisher and the copyright holder.

ভূমিকা

ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজহুৱা নীতি আৰু প্ৰশাসন গ্ৰন্থখন স্নাতক চতুৰ্থ যান্মাসিকৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগৰ সন্মান পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে উপযোগীকৈ যুগুত কৰা হৈছে। গ্ৰন্থখন মূলতঃ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক লক্ষ্য কৰি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। উল্লেখযোগ্য যে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ে বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগে দিয়া নিৰ্দেশৰ আধাৰত Choiced Based Credit System (CBCS) প্ৰৱৰ্তন কৰিছে। উক্ত ব্যৱস্থা অনুযায়ী প্ৰস্তুত কৰা ৰাজনীতি বিজ্ঞান সন্মান পাঠ্যক্ৰমৰ (B.A. Political Science Honours) চতুৰ্থ যান্মাসিকৰ এখন প্ৰশ্নাকাকত হৈছে— “লোক নীতি আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰশাসন” (Public Policy and Administration in India)। গতিকে এই গ্ৰন্থখন বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত যুগুত কৰা হৈছে। গ্ৰন্থখন যুগুত কৰোতে বহুকেইগৰাকী বিশিষ্ট লেখকৰ গ্ৰন্থৰ সহায় লোৱা হৈছে। এই চেগতে সেইসকল গ্ৰন্থ লেখক আৰু গ্ৰন্থৰ ঋণ স্বীকাৰ কৰিলোঁ। গ্ৰন্থখনত কিছু আনিচ্ছাকৃত ভুল বৈ যাব পাৰে। বিজ্ঞজনে আঙুলিয়াই দিলে আমি কৃতার্থ হ'ম। গ্ৰন্থখন প্ৰস্তুত কৰোঁতে আমাক বহুতো লোকে উৎসাহ উদ্দীপনা যোগাইছে। তেখেতসকলৰ শলাগ লৈছোঁ। গ্ৰন্থখন লিখোতে বিশেষধৰণে সহায় কৰিছে সহধৰ্মিনী শ্ৰীনিলাক্ষী বৈশ্য, জীয়ৰী দীক্ষিতা আৰু পুত্ৰ নন্দন প্ৰতিমে। তেওঁলোকক মোৰ আন্তৰিক মৰম চেনেহ যাচিলোঁ। মোৰ আন গ্ৰন্থসমূহৰ দৰে এইখন গ্ৰন্থৰো প্ৰকাশৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছে অসমৰ এক পুৰণি আৰু অভিজাত প্ৰকাশন প্ৰতিষ্ঠান লয়াৰ্ছ বুক ষ্টলে। গতিকে লয়াৰ্ছ বুক ষ্টলৰ স্বত্বাধিকাৰী ভাস্কৰ দত্ত বৰুৱাদেৱক আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। শেষত গ্ৰন্থখনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ উপকাৰ সাধিলে আমাৰ পৰিশ্ৰম সাৰ্থক হোৱা বুলি ভাবিব পাৰিম।

জাপাবকুছি, নলবাৰী
ইং ৭ এপ্ৰিল, ২০২১

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

ড° ধনেশ্বৰ বৈশ্য

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : লোক নীতি : সংজ্ঞা; বৈশিষ্ট্য আৰু আৰ্হি— ভাৰতবৰ্ষৰ

লোক নীতিৰ প্ৰক্ৰিয়া :

১১-৪৭

পাতনি; লোক নীতিৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; নীতি আৰু লক্ষ্য; লোক নীতি আৰু সিদ্ধান্ত; লোক নীতি বা কৰ্মপৰিকল্পনাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; লোক নীতিৰ বিভিন্ন পৰ্যায়সমূহ; লোক বা চৰকাৰী নীতি নিৰ্দ্ধাৰণৰ সৈতে জড়িত বিভিন্ন অভিক্ৰমসমূহ; লোক নীতিৰ প্ৰকাৰ; লোক নীতি অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা; লোক নীতি প্ৰস্তুতৰ লগত জড়িত দৃষ্টিভংগীসমূহ— নীতি বিশ্লেষণৰ ব্যৱস্থাপক দৃষ্টিভংগী বা আৰ্হি, আনুষ্ঠানিক দৃষ্টিভংগী, যুক্তি-নিৰ্ভৰ নীতি প্ৰস্তুত আৰ্হি বা যুক্তি নিৰ্ভৰ আৰ্হি, পৰিমাণ বৃদ্ধিৰ আৰ্হি, সম্ভ্ৰান্ত বা বাচকবনীয়া শ্ৰেণী তত্ত্ব বা আৰ্হি; ভাৰতবৰ্ষত লোক নীতি প্ৰস্তুত বা নিৰ্ণয় কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া; ভাৰতবৰ্ষত লোক নীতি প্ৰস্তুতকৰণৰ সাংবিধানিক গাঁথনি; প্ৰস্ফাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায় : বিকেন্দ্ৰীকৰণ : অৰ্থ, ওৰুদ্ব আৰু দৃষ্টিভংগী আৰু বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ

প্ৰকাৰ— স্থানীয় স্বায়ত্ত্ব শাসন : গ্ৰাম্য আৰু নগৰ : ৪৮-৯৬

আগকথা; বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ দৃষ্টিভংগী; বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ প্ৰকাৰ, বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ সুবিধা; বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ অসুবিধা; গ্ৰাম্য স্থানীয় শাসন— পঞ্চায়তী বাজ ব্যৱস্থাৰ চমু ইতিহাস; স্বাধীন ভাৰতবৰ্ষত পঞ্চায়তীৰাজৰ বিকাশ; সংবিধানৰ ৭৩ তম সংশোধনী আৰু পঞ্চায়তীৰাজ; পঞ্চায়তী বাজ অনুষ্ঠানসমূহৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্য; গাওঁ পঞ্চায়ত, পঞ্চায়ত সমিতি বা আঞ্চলিক পঞ্চায়ত; জিলা পৰিষদ; নগৰ প্ৰশাসন— ৭৪ তম সংবিধান সংশোধন আৰু নগৰ পালিকা; নগৰ প্ৰশাসনৰ অনুষ্ঠানসমূহ; প্ৰস্ফাৱলী।

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

তৃতীয় অধ্যায় : বাজেট : বাজেটৰ ধাৰণা আৰু গুৰুত্ব— ভাৰতবৰ্ষৰ বাজেট
চক্ৰ— বাজেটৰ দৃষ্টিভংগী আৰু বিভিন্ন প্ৰকাৰ : ৯৭-১২৬

আগকথা; বাজেটৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; বাজেটৰ বৈশিষ্ট্য; বাজেটীয় নীতি; বাজেটৰ শ্ৰেণীবিভাজন— বিধায়িনী বাজেট; কাৰ্যপালিকাই প্ৰস্তুত কৰা বাজেট; নিগম বা আয়োগৰ বাজেট; বাৰ্ষিক আৰু দীৰ্ঘম্যাদী বাজেট; একক আৰু বহুত্ব বাজেট; বাহি আৰু ঘাটী বাজেট; সম্বলিত বাজেট; নগদ তথা বাজহ বাজেট; বিভাগ ভিত্তিক বাজেট; কাৰ্য সম্পাদনাত্মক বাজেট; শূন্য ভিত্তিক বাজেট; বাজেটৰ গুৰুত্ব; ভাৰতবৰ্ষৰ বাজেট চক্ৰ : ভাৰতবৰ্ষৰ বাজেট ব্যৱস্থাৰ সংস্কাৰ; ভাৰতবৰ্ষত বাজেটৰ প্ৰস্তুতি; বাজেট অধিনিয়ম বা বাজেট প্ৰণয়ন; সংসদত অৰ্থ বিধেয়ক বা বাজেট গ্ৰহণ কৰাৰ পদ্ধতি; পৰিপূৰক বাজেট; ভাৰতবৰ্ষত বাজেট কাৰ্যকৰীকৰণ; বাজেটৰ হিচাপ ৰক্ষণ; বাজেটৰ হিচাপ পৰীক্ষা; ভাৰতবৰ্ষৰ মহালেখা নিয়ন্ত্ৰক আৰু হিচাপ পৰীক্ষক; প্ৰশ্নাবলী।

চতুৰ্থ অধ্যায় : নাগৰিক আৰু প্ৰশাসনৰ যোগাযোগ— ৰাজহুৱা সেৱাৰ
বিতৰণ— ৰাজহুৱা অভিযোগ নিৰাময়ৰ ব্যৱস্থা— তথ্য জনাৰ
অধিকাৰ— লোকপাল— নাগৰিক চনদ আৰু ই-গ'ভাৰনেঞ্চ :
১২৭-১৬৮

আৰম্ভণি; ৰাজহুৱা সেৱাৰ বিতৰণ; ৰাজহুৱা সেৱা যোগানৰ এক চমু ইতিহাস; ৰাজহুৱা সেৱা কি?; নতুন লোক সেৱা বা ৰাজহুৱা সেৱাৰ দৃষ্টিভংগী; নতুন ৰাজহুৱা সেৱাৰ নীতিসমূহ; ৰাজহুৱা অভিযোগসমূহৰ প্ৰতিকাৰ; গণতন্ত্ৰত অভিযোগ প্ৰতিকাৰৰ গুৰুত্ব; অভিযোগ প্ৰতিকাৰৰ সাধন বা যন্ত্ৰসমূহ; লোকপাল আৰু লোকায়ুক্ত— লোকপাল গঠনৰ প্ৰচেষ্টা; লোকপাল আইনৰ বৈশিষ্ট্য আৰু ব্যৱস্থাসমূহ— লোকায়ুক্ত; তথ্য জনাৰ অধিকাৰ— তথ্য জনাৰ অধিকাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা; গোলকীয় প্ৰেঞ্চাপটত তথ্য জনাৰ অধিকাৰ; ভাৰতবৰ্ষত তথ্য জনাৰ অধিকাৰ; তথ্য জনাৰ স্বাধীনতা আইন, ২০০২; তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৫; কেন্দ্ৰীয় তথ্য আয়োগ; ৰাজ্যিক তথ্য আয়োগ; নাগৰিকৰ চনদ— নাগৰিকৰ চনদৰ মূল লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য; নাগৰিকৰ চনদ আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় দৃশ্যপট; নাগৰিকৰ চনদ আৰু ভাৰতবৰ্ষ; ই-গ'ভাৰনেঞ্চ— ই-গ'ভাৰনেঞ্চৰ সংজ্ঞা; ই-গ'ভাৰনেঞ্চৰ পৰ্যায়সমূহ; ভাৰতবৰ্ষত ই-গ'ভাৰনেঞ্চৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপসমূহ; প্ৰশ্নাবলী।

Biswal

পঞ্চম অধ্যায় : সামাজিক কল্যাণ প্ৰশাসন : সামাজিক কল্যাণৰ ধাৰণা আৰু
দৃষ্টিভংগী— সামাজিক কল্যাণৰ নীতিসমূহ; শিক্ষা— শিক্ষাৰ
অধিকাৰ; স্বাস্থ্য— ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য মিছন; খাদ্য : খাদ্য নিৰাপত্তাৰ
অধিকাৰ; নিয়োগ— মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিত
আইন :

১৬৯-২১৪

ভূমিকা; সামাজিক কল্যাণ আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত কিছুমান ধাৰণা; সামাজিক
কল্যাণ প্ৰশাসন; সামাজিক কল্যাণ প্ৰশাসনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; সামাজিক কল্যাণ
প্ৰশাসনৰ নীতিসমূহ; সামাজিক কল্যাণ প্ৰশাসনৰ কাৰ্যসমূহ; সামাজিক কল্যাণ
প্ৰশাসনৰ প্ৰকৃতি, পৰিসৰ আৰু দৃষ্টিভংগী; সামাজিক কল্যাণ প্ৰশাসনৰ
পৰিসৰ; সামাজিক কল্যাণৰ নীতিসমূহ— শিক্ষা : শিক্ষাৰ অধিকাৰ— শিক্ষাৰ
অধিকাৰ মানৱ অধিকাৰ; ভাৰতবৰ্ষত শিক্ষাৰ অধিকাৰৰ ইতিহাস; শিশুৰ মুক্ত
আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৯; ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য অভিযান—
ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য অভিযানৰ আনুষ্ঠানিক গাঁথনি; ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য অভিযানৰ বিত্তীয়
উপাদানসমূহ; ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য অভিযান; ৰাষ্ট্ৰীয় নগৰ স্বাস্থ্য অভিযান;
খাদ্য— খাদ্যৰ নিৰাপত্তাৰ অধিকাৰ— খাদ্যৰ অধিকাৰ আৰু খাদ্যৰ নিৰাপত্তাৰ
সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; ভাৰতবৰ্ষত খাদ্যৰ অধিকাৰ আৰু খাদ্যৰ নিৰাপত্তা; খাদ্যৰ
অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা নীতি আৰু কাৰ্যসূচীসমূহ; ৰাষ্ট্ৰীয় খাদ্য
নিৰাপত্তা আইন, ২০১৩; মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিত আইন—
আইনখনৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য : আইনখনৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ; আইনখনৰ
গুৰুত্ব; প্ৰশ্নাবলী।

Biswas

Principal & Secretary
Barhag College, Kalga

Birinch

Principal & Secretary
Berbhag College, Kalg

CBCS
SYLLABUS

স্নাতক মহলাৰ চতুৰ্থ ষান্মাসিকৰ

বিশ্ব ৰাজনীতি

(GLOBAL POLITICS)

[For Honours Fourth Semester]

(গুৱাহাটী ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বাবে)

MUMU

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

Published by
Lawyer's Book Stall
Panbazar, Guwahati-781001, Assam, India
Telephone : +91 361-2543799; 99571 87355
Email : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM
Web: WWW.LBSBOOKS.COM

First Edition : 2021

© Author

ISBN: 978-81-7331-429-2

Printed and bound in India

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

All rights reserved. No part of this work may be copied, adapted, abridged or translated, stored in any retrieval system, computer system, photographic or other system or transmitted in any form by any means whether electronic, mechanical, optical, photographic or otherwise without prior written permission of the publisher and the copyright holder.

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায়— প্ৰথম খণ্ড : বিশ্বায়নৰ পৰিচয় আৰু ইয়াৰ বিকল্প পৰিপ্ৰেক্ষাসমূহ :

১১

পাতনি; বিশ্বায়ন কি?; বিশ্বায়নৰ বৈশিষ্ট্য; বিশ্বায়নৰ ঐতিহাসিক মূল বা শিখা; বিশ্বায়ন সূচনা হোৱাৰ কাৰকসমূহ— উন্নয়নশীল দেশসমূহৰ ঋণ সংকট, গঠনমূলক অভিযোজন, ছোভিয়েট ব্যৱস্থাৰ পতন, তথা প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ বিপ্লৱ; বিশ্বায়নৰ বিকল্প পৰিপ্ৰেক্ষা আৰু দৃষ্টিভঙ্গীসমূহ— উগ্ৰ গোলকীয়বাদী, সংশয়বাদী আৰু ৰূপান্তৰকাৰী; তিনিওটা বিকল্প পৰিপ্ৰেক্ষাৰ এক চমু তুলনা; বিশ্বায়নৰ তাত্ত্বিক প্ৰেক্ষাপট— বাস্তৱবাদী প্ৰেক্ষাপট বা ব্যাখ্যা, বিশ্বায়নৰ উদাৰতাবাদী প্ৰেক্ষাপট, বিশ্বায়নৰ মাৰ্ক্সবাদী দৃষ্টিভঙ্গী বা মাৰ্ক্সবাদী প্ৰেক্ষাপট; অৰ্থনৈতিক বিশ্বায়ন বা বিশ্বায়নৰ অৰ্থনৈতিক মাত্ৰা— অৰ্থনৈতিক বিশ্বায়নৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ— বজাৰ কেন্দ্ৰিক ব্যৱস্থা, বিত্তীয় মূলধন, বহুজাতিক নিগম, বহুজাতিকী কৰণ; বিশ্বায়নৰ সাংস্কৃতিক মাত্ৰা বা সাংস্কৃতিক বিশ্বায়ন; বিশ্বায়নৰ বিপক্ষে যুক্তি— বিশ্বায়নে ধনীসকলকহে লাভবান কৰে, বিশ্বায়ন অৰ্থনৈতিক সংকটৰ উৎস, লাভ বা সা-সুবিধাৰ অসমান বিতৰণ, বহুজাতিক নিগমসমূহ শক্তিশালী হয়, সামাজিক নিৰাপত্তা হ্রাস, নব্য উপনিবেশবাদৰ সূচনা, বিশ্বৰ সাংস্কৃতিক বিচিত্ৰতাৰ ওপৰত আঘাট; বিশ্বায়নৰ সপক্ষে যুক্তি— বিশ্বায়ন অৱশ্যাস্তাবী, বিশ্বায়নে অৰ্থনৈতিক সমস্যা নিৰাকৰণত ভূমিকা পালন কৰিছে, বিশ্ব বাণিজ্যত অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ, ৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনীতিক আন্তৰ্জাতিক অৰ্থনীতিৰ সৈতে সংহতকৰণ, সংকীৰ্ণতাৰ বিপক্ষে সাংস্কৃতিক বিনিময়, গণতান্ত্ৰিক পৰম্পৰাৰ শক্তিশালীকৰণ; প্ৰশ্নাৱলী।

প্ৰথম অধ্যায়— দ্বিতীয় খণ্ড : সার্বভৌমত্ব আৰু ৰাষ্ট্ৰীয়তাৰ ওপৰত বিতৰ্কসমূহ :

৩৫

সূচনা, সার্বভৌমত্বৰ ধাৰণা; বিশ্বায়নৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে ৰাষ্ট্ৰৰ সার্বভৌমত্বৰ ওপৰত সীমাবদ্ধতা আৰোপ কৰা কাৰকসমূহ; অৰ্থনৈতিক বিশ্বায়ন আৰু জাতি ৰাষ্ট্ৰৰ সার্বভৌমত্ব; বিশ্বায়ন আৰু ৰাজনৈতিক সার্বভৌমত্ব; বিশ্বায়ন আৰু সাংস্কৃতিক সার্বভৌমত্ব; সামৰণি; প্ৰশ্নাৱলী।

প্ৰথম অধ্যায়— তৃতীয় খণ্ড : গোলকীয় অৰ্থনীতি : ইয়াৰ গুৰুত্ব আৰু গোলকীয় ৰাজনৈতিক অৰ্থনীতিৰ

সংযোগকাৰী বিলাক : আন্তৰ্জাতিক মুদ্রানিধি, বিশ্ব বেংক, বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থা আৰু বিশ্বজোৰা নিগমসমূহ—

৪৫

পাতনি; আন্তৰ্জাতিক ৰাজনৈতিক অৰ্থনীতি বা গোলকীয় ৰাজনৈতিক অৰ্থনীতিৰ অৰ্থ; গোলকীয় ৰাজনৈতিক অৰ্থনীতিৰ তাত্ত্বিক প্ৰেক্ষাপট— সদাগৰবাদ বা বাণিজ্যিকবাদ, উদাৰতাবাদ, মাৰ্ক্সবাদ আৰু গঠনবাদ; গোলকীয় অৰ্থনীতিৰ গুৰুত্ব; গোলকীয় অৰ্থনীতিৰ সংযোগকাৰী বিলাক— ব্ৰেটন উড্ছ ব্যৱস্থা আৰু অনুষ্ঠানসমূহ; আন্তৰ্জাতিক মুদ্রা নিধি— আন্তৰ্জাতিক মুদ্রানিধিৰ গঠন, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্রানিধিৰ মুখ্য উদ্দেশ্য, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্রানিধিৰ সাধাৰণ উদ্দেশ্য, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্রানিধিৰ কাৰ্য, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্রানিধিৰ

সফলতা; বিশ্ব বেংকসমূহ— বিশ্ব বেংকৰ গঠন— আন্তৰ্জাতিক উন্নয়ন আৰু পুনৰ গঠন বেংক, আন্তৰ্জাতিক বিন্ধ নিগম, আন্তৰ্জাতিক উন্নয়ন সংস্থা, বহুপক্ষীয় বিনিয়োগ নিশ্চিত অভিকৰণ, বিনিয়োগ সম্পৰ্কীয় বিবাদ সমাধানৰ আন্তৰ্জাতিক কেন্দ্ৰ; বিশ্ব বেংকৰ সদস্য, বিশ্ব বেংকৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্য, বিশ্ব বেংক পৰিচালনাৰ ব্যৱস্থা, বিশ্ব বেংকৰ কাৰ্য, বিশ্ব বেংকৰ চমু মূল্যায়ন; বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থা— বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ গঠন, বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ ভূমিকা; প্ৰশ্নাৱলী।

প্ৰথম অধ্যায়— চতুৰ্থ খণ্ড : গোলকীয় প্ৰতিৰোধ— গোলকীয় সামাজিক আন্দোলন আৰু বেচৰকাৰী

সংগঠনসমূহ :

৬২

আগকথা; সামাজিক আন্দোলন কি?; বিশ্বায়ন বিৰোধী সামাজিক আন্দোলনৰ চমু ইতিহাস— চিয়াটলৰ পূৰ্বৰ বিশ্বায়ন বিৰোধী-প্ৰতিবাদ, চিয়াটলত হোৱা বিশ্বায়ন বিৰোধী প্ৰতিবাদ, ১৯৯৯, চিয়াটলৰ পিছৰ সময়ৰ প্ৰতিবাদ; বিশ্ব সামাজিক মঞ্চ আৰু বিশ্বায়ন বিৰোধী প্ৰতিবাদ— বিশ্ব সামাজিক মঞ্চৰ নীতিসমূহ, বিশ্ব সামাজিক মঞ্চ, ২০১৬; বিশ্বায়ন বিৰোধী আন্দোলনত অন্যান্য বে-চৰকাৰী সংগঠনৰ ভূমিকা; প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায়— প্ৰথম খণ্ড : পাৰিপাৰ্শ্বিক বিষয়সমূহ : আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰিবেশ সম্পৰ্কীয় চুক্তিসমূহৰ এক

ঐতিহাসিক ধাৰণা, বতৰ পৰিৱৰ্তন, গোলকীয় উমৈহতীয়া বিতৰ্ক :

৭৭

আৰম্ভণি; গোলকীয় পৰ্যায়ত পাৰিবেশিক বিষয় আৰু সমস্যাসমূহ— গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধি আৰু জলবায়ুৰ পৰিৱৰ্তন; জলবায়ুৰ পৰিৱৰ্তন বা বতৰ পৰিৱৰ্তন; গোলকীয় উত্তাপন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত আন্তৰ্জাতিক পৰ্যায়ত বিতৰ্ক আলোচনা-সমালোচনা— বি'অ সন্মিলনৰ আলোচনা আৰু সিদ্ধান্ত; কোপেনহেগেন সন্মিলন আৰু জলবায়ুৰ পৰিৱৰ্তন; পেৰিছ জলবায়ু পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কীয় সন্মিলন; অ'জন স্তৰৰ ক্ষতিসাধন; জীৱ বৈচিত্ৰ্যৰ ক্ষতিসাধন; পৰিবেশ সুৰক্ষাৰ বাবে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষেত্ৰত চলোৱা প্ৰচেষ্টা— (১) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ পৰিবেশ কাৰ্যসূচী, (২) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱীয় পৰিবেশ সুৰক্ষাৰ ওপৰত ষ্ট'কহোম সন্মিলন, (৩) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ জল সন্মিলন, ১৯৭৭, (৪) ম'নট্ৰিল আচাৰবিধি, ১৯৮৭, (৫) বসুন্ধৰা সন্মিলন, (৬) বি'অ ঘোষণা-পত্ৰ, (৭) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ পৃথিৱী শিখৰ সন্মিলন বা দ্বিতীয় বসুন্ধৰা সন্মিলন, ১৯৯৭, (৮) কিয়োটো প্ৰটোকল বা কিয়োটো তাপ বিষয়ক চুক্তি; জলবায়ু পৰিৱৰ্তন সন্মিলন, কোপেনহেগেন-২০০৯; ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ জলবায়ু পৰিৱৰ্তন সন্মিলন, পেৰিছ, ২০১৫; গোলকীয় সমূহীয়া বিতৰ্ক; প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায়— দ্বিতীয় খণ্ড : আণৱিক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ প্ৰয়াস :

১০৩

পাতনি; পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ প্ৰসাৰ; আণৱিক অস্ত্ৰৰ প্ৰসাৰ আৰু আণৱিক নিবৃত্তি; পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰৰ সম্প্ৰসাৰণৰ প্ৰভাৱ; আণৱিক অস্ত্ৰৰ প্ৰসাৰ ৰোধ আৰু নিষিদ্ধকৰণৰ প্ৰচেষ্টা— (ক) সীমিত আণৱিক পৰীক্ষা বন্ধ চুক্তি ১৯৬৩; (খ) পৰমাণু অপ্ৰসাৰ বা নিষিদ্ধকৰণ চুক্তি, ১৯৬৮; আণৱিক অস্ত্ৰ নিষিদ্ধকৰণ চুক্তিৰ সমীক্ষা সন্মিলন, ২০১০; (গ) ষ্ট্ৰেটেজিক বা কৌশলগত অস্ত্ৰ সীমিতকৰণ চুক্তি—I, ১৯৭২; (ঘ) সাগৰতলিত অস্ত্ৰ নিষিদ্ধকৰণ চুক্তি, ১৯৭১; (ঙ) শ্বেচহোল্ড টেষ্ট বেন ট্ৰিটি, ১৯৭৪; (চ) ষ্ট্ৰেটেজিক বা কৌশলগত অস্ত্ৰ সীমিতকৰণ চুক্তি-II, ১৯৭৯; (ছ) মধ্যম দূৰত্ব ভেদ কৰিব পৰা ক্ষেপনাস্ত্ৰ চুক্তি, ১৯৮৭; (জ) কৌশলগত অস্ত্ৰ হ্রাস চুক্তি, ১৯৯১ (ঝ) কৌশলগত অস্ত্ৰ হ্রাস চুক্তি, ১৯৯৩; (ঞ) ব্যাপক আণৱিক পৰীক্ষা নিষিদ্ধ চুক্তি, ১৯৯৬; (ট) ষ্ট্ৰেটেজিক অফেনচিভ ৰিডাকচন চুক্তি ট্ৰিটি, ২০০২; (ঠ) নতুন কৌশলগত অস্ত্ৰ হ্রাস চুক্তি, ২০১০; প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায়— তৃতীয় খণ্ড : আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদ— অ-ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাষ্ট্ৰ নিৰ্দেশিত সন্ত্ৰাসবাদ; ৯/১১ ৰ পিছৰ সময়ছোৱাৰ বিকাশ : ১১৯

ভূমিকা; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদৰ অৰ্থ; সন্ত্ৰাসবাদৰ কাৰণসমূহ; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদৰ এক চমু ইতিহাস; দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পিছৰ সময়ছোৱাৰ সন্ত্ৰাসবাদী কাৰ্যকলাপ; সন্ত্ৰাসবাদৰ প্ৰকাৰসমূহ— (১) অ-ৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদ, (২) ৰাষ্ট্ৰই সৃষ্টি কৰা সন্ত্ৰাস বা ৰাষ্ট্ৰ সন্ত্ৰাস; (৩) উত্তৰ আধুনিক বা ধৰ্মীয় সন্ত্ৰাসবাদ; ৯/১১ ৰ ঘটনা আৰু পৰৱৰ্তী সময়ৰ বিকাশ; ৯/১১ ৰ ঘটনাৰ পিছৰ প্ৰতিক্ৰিয়া; সন্ত্ৰাসবাদৰ বিৰুদ্ধে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ব্যৱস্থা; আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদৰ প্ৰভাৱ; প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায়— চতুৰ্থ খণ্ড : প্ৰব্ৰজন : ১৪০
প্ৰব্ৰজনৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰা; প্ৰব্ৰজনৰ কাৰণসমূহ; প্ৰব্ৰজনৰ শ্ৰেণীবিভাজন; প্ৰব্ৰজনৰ প্ৰভাৱ বা ফল; প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায়— পঞ্চম খণ্ড : মানৱ নিৰাপত্তা : ১৫১
ভূমিকা; মানৱ নিৰাপত্তাৰ ধাৰণাটোৰ ঐতিহাসিক বিকাশ : শীতল যুদ্ধৰ পূৰ্বৰ সময়ছোৱাত নিৰাপত্তা আৰু মানৱ নিৰাপত্তাৰ ধাৰণা; দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ সমাপ্তিৰ পৰা বিংশ শতিকাৰ শেষৰ দশকলৈ মানৱ নিৰাপত্তাৰ ধাৰণা; মানৱ নিৰাপত্তাৰ সংজ্ঞা, অৰ্থ আৰু ধাৰণা; মানৱ নিৰাপত্তাৰ ধাৰণাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; মানৱ নিৰাপত্তাৰ মাত্ৰা; প্ৰশ্নাৱলী।

তৃতীয় অধ্যায় : গোলকীয় পৰিৱৰ্তন : ক্ষমতা আৰু শাসন ১৬৩
ভূমিকা; বিশ্ব শক্তি হিচাপে আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ অৱনতি; গোলকীয় ক্ষমতাৰ পৰিৱৰ্তন : BRICS; জি-২০ (G-20) গোলকীয় ক্ষমতাৰ পৰিৱৰ্তন আৰু চীন; গোলকীয় শাসনকাৰ্য; প্ৰশ্নাৱলী।

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Biswajit

Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

₹ 200

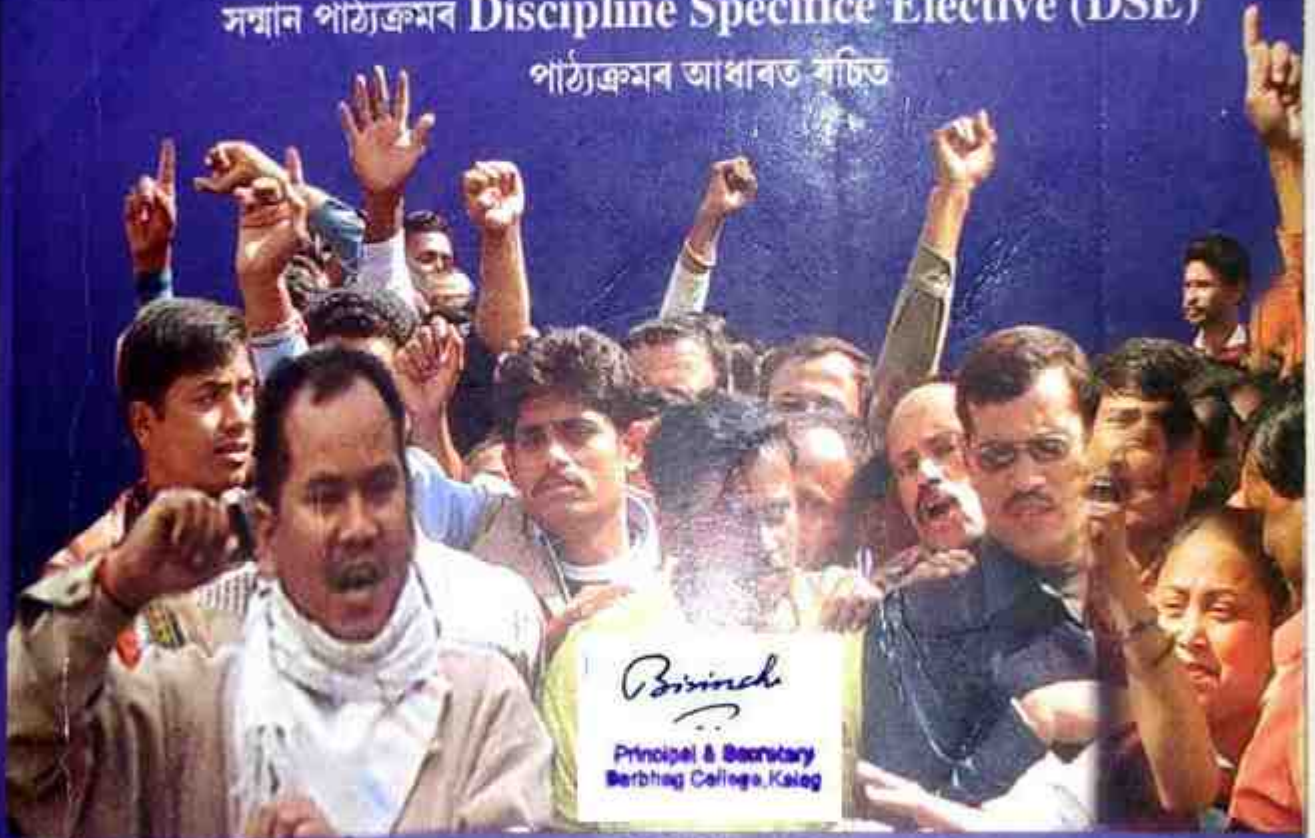

CBCS Syllabus-Pol HE 5016

স্নাতক মহলাৰ পঞ্চম বাৰ্ষিক

মানৱ অধিকাৰ (HUMAN RIGHTS)

গুৱাহাটী, ডিব্ৰুগড় আৰু বড়োলেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পঞ্চম বাৰ্ষিক
সম্মান পাঠ্যক্রমৰ Discipline Specific Elective (DSE)
পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত ৰচিত

ধনেশ্বৰ বৈশ্য

৯৯৯৯

MANAB ADHIKAR (HUMAN RIGHTS) : a text book of Political Science for undergraduate students of Gauhati, Dibrugarh and Bodoland Universities (Honours course) written by Dr. Dhaneswar Baishya, Associate Professor Department of Political Science, Barbhag College, Kalag, Nalbari. Published by Lawyer's Book Stall, (a unit of LBS Publications) Panbazar, Guwahati-781001.

Published by
Lawyer's Book Stall
Panbazar, Guwahati-781001, Assam, India
Telephone : +91 361-2543799; 99571 87355
Email : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM
Web: WWW.LBSBOOKS.COM

First Edition : 2021

© Author

ISBN: 978-81-7331-430-8

Printed and bound in India

All rights reserved. No part of this work may be copied, adapted, abridged or translated, stored in any retrieval system, computer system, photographic or other system or transmitted in any form by any means whether electronic, mechanical, optical, photographic or otherwise without prior written permission of the publisher and the copyright holder.

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

সূচীপত্ৰ

প্ৰথম অধ্যায় : মানৱ অধিকাৰৰ পৰিচয় (Introduction to Human Rights) : ১৩

ভূমিকা; মানৱ অধিকাৰৰ সংজ্ঞা আৰু অৰ্থ; মানৱ অধিকাৰৰ বৈশিষ্ট্য; মানৱ অধিকাৰৰ উৎসসমূহ, মানৱ অধিকাৰৰ গুৰুত্ব আৰু প্ৰয়োজনীয়তা; মানৱ অধিকাৰৰ শ্ৰেণীবিভাজনে; মানৱ অধিকাৰৰ ধাৰণাৰ উদ্ভৱ আৰু বিকাশ—প্ৰাচীন কালত মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশ; মধ্যযুগত মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশ, মেগ্‌থাকার্তা, নৱজাগৰণ আৰু মানৱ অধিকাৰ, সোতৰ আৰু ওঠৰ শতিকাত মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশ, বিংশ শতিকাত মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশ, মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশ আৰু সুৰক্ষাত আঞ্চলিক সংগঠনসমূহৰ ভূমিকা— মানৱ অধিকাৰৰ বিকাশত মাৰ্কিন ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ সংগঠনে গ্ৰহণ কৰা ভূমিকা, ইউৰোপীয় কাউঞ্চিল আৰু মানৱ অধিকাৰ, আফ্ৰিকাৰ সংহতি সংগঠন আৰু মানৱ অধিকাৰ; হ'বচ, ল'ক আৰু বলছৰ মানৱ অধিকাৰৰ ধাৰণা— হ'বচৰ অধিকাৰৰ ধাৰণা, ল'কৰ মানৱ অধিকাৰৰ ধাৰণা, ৰুছোৰ মানৱ অধিকাৰৰ ধাৰণা, জন বলছৰ মানৱ অধিকাৰৰ ধাৰণা, অধিকাৰৰ তত্ত্বসমূহ— প্ৰাকৃতিক অধিকাৰৰ তত্ত্ব, বৈধ অধিকাৰৰ তত্ত্ব, অধিকাৰৰ ঐতিহাসিক তত্ত্ব, অধিকাৰৰ সমাজ কল্যাণমূলক তত্ত্ব, অধিকাৰৰ মাৰ্ক্সীয় তত্ত্ব, প্ৰশ্নাৱলী।

দ্বিতীয় অধ্যায় : মানৱ অধিকাৰ অধ্যয়নৰ দৃষ্টিভঙ্গী আৰু প্ৰেক্ষাপট (Approaches and Perspectives of Human Rights) : ৭৩

ভূমিকা; সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদ দৃষ্টিভঙ্গী— সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদ দৃষ্টিভঙ্গীৰ মূল ধাৰণাসমূহ, সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদী দৃষ্টিভঙ্গীৰ প্ৰবক্তাসকলৰ মতৰ ভিন্নতা, সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদৰ বিপক্ষে যুক্তি; মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীনকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া; মানৱ অধিকাৰৰ মাৰ্ক্সীয় দৃষ্টিভঙ্গী; তৃতীয় বিশ্বৰ প্ৰেক্ষাপটত মানৱ অধিকাৰ; গান্ধীৰ অধিকাৰৰ ধাৰণা; প্ৰশ্নাৱলী।

Biswas

তৃতীয় অধ্যায় : মানৱ অধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্ৰসংঘ (Human Rights and U.N.O.) : ৯৩

ভূমিকা; অধিকাৰৰ আন্তৰ্জাতিক বিধেয়ক; মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণা; মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাৰ খচৰাৰ প্ৰস্তুতি, মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাক লৈ সাধাৰণ সভাত চলা বিতৰ্ক, সাৰ্বজনীন ঘোষণাত সন্নিৱিষ্ট অধিকাৰসমূহ, মানৱ অধিকাৰৰ ঘোষণাখনক সাৰ্বজনীন বুলি ক'ব পাৰিনে?, মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাখনৰ ব্যাখ্যা, ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ দ্বাৰা গৃহীত মানৱ অধিকাৰৰ অন্যান্য দলিলসমূহ— পৌৰ আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ আন্তৰ্জাতিক চুক্তি, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অধিকাৰৰ আন্তৰ্জাতিক চুক্তি, আন্তৰ্জাতিক চুক্তি দুখনৰ মাজত সম্পৰ্ক, আন্তৰ্জাতিক চুক্তি দুখনৰ সমালোচনা, আন্তৰ্জাতিক চুক্তি দুখনৰ প্ৰয়োগ, ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু নাৰীৰ অধিকাৰ— নাৰীৰ অসমতা নিৰাময়ৰ ঘোষণা, ১৯৬৭, আন্তৰ্জাতিক নাৰী বৰ্ষ আৰু নাৰী দশক, নাৰীৰ বিৰুদ্ধে থকা সকলো ধৰণৰ বৈষম্য দূৰীকৰণৰ সিদ্ধান্ত, ১৯৭৯, নাৰীৰ বিৰুদ্ধে থকা বৈষম্য দূৰীকৰণ সিদ্ধান্তৰ ব্যৱস্থাসমূহ, নাৰীৰ বিৰুদ্ধে থকা বৈষম্য দূৰীকৰণ সিদ্ধান্তৰ কমিটি ব্যৱস্থা, নাৰীৰ বিৰুদ্ধে থকা সকলো ধৰণৰ বৈষম্য দূৰীকৰণ সিদ্ধান্তৰ ঐচ্ছিক আচাৰ বিধি, নাৰী সন্মিলনসমূহ, নাৰীৰ অধিকাৰ আৰু ভাৰতবৰ্ষ; শিশুৰ অধিকাৰ— শিশুৰ অধিকাৰ ৰক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰসংঘই গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহ, শিশু অধিকাৰৰ সিদ্ধান্ত, ১৯৮৯, শিশুৰ অধিকাৰৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত ঐচ্ছিক প্ৰট'কল, সংখ্যালঘুৰ অধিকাৰ, বিকাশৰ অধিকাৰ, খিলঞ্জীয়া লোকৰ অধিকাৰ, ভগনীয়াৰ অধিকাৰ, মানৱ অধিকাৰ পৰিষদ, প্ৰণাৱলী।

চতুৰ্থ অধ্যায় : মানৱ অধিকাৰ আৰু বে-চৰকাৰী সংস্থাৰ ভূমিকা (Human Rights and the Role of NGOs) : ১৮৫

ভূমিকা, এমেনেষ্টি ইণ্টাৰনেছনেল— এমেনেষ্টি ইণ্টাৰনেছনেলৰ জন্মৰ ইতিহাস, এমেনেষ্টি ইণ্টাৰনেছনেলৰ সংগঠন, এমেনেষ্টি ইণ্টাৰনেছনেলৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ, হিউমেন ৰাইট্ছ ওৱাট্ছ— হিউমেন ৰাইট্ছ ওৱাট্ছৰ জন্মৰ ইতিহাস, হিউমেন ৰাইট্ছ ওৱাট্ছৰ কাৰ্যক্ৰমণিকা, হিউমেন ৰাইট্ছ ওৱাট্ছে কাম কৰি অহা আৰু প্ৰচাৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা বিষয়সমূহ,

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

ইন্টারনেটনেল কমিটি অব দা বেডক্রুছ— আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বেডক্রুছ কমিটিৰ
উৎপত্তিৰ ইতিহাস, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বেডক্রুছ কমিটিৰ সংগঠন, প্ৰশ্নাবলী।

পঞ্চম অধ্যায় : ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ

(Human Rights in India) : ২০১

ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰৰ ঐতিহাসিক বিকাশ; ভাৰতীয় সংবিধানত
সন্নিবিষ্ট মৌলিক অধিকাৰসমূহ; মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষা আইন আৰু
ৰাষ্ট্ৰীয় তথা ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগ, দুৰ্বল শ্ৰেণীসমূহৰ বিশেষ
আয়োগ— অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগ; ৰাষ্ট্ৰীয়
মহিলা আয়োগ; ৰাষ্ট্ৰীয় সংখ্যালঘু আয়োগ; মানৱ অধিকাৰৰ শিক্ষা;
প্ৰশ্নাবলী।

পৰিশিষ্ট-ক : ২৪৭

পৰিশিষ্ট-খ : ২৯৪

Bisinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

मन्त्र

₹ 210

संस्कृत भाषा के अष्टाध्यायी

Biranchi
Principal & Secretary
Barbhag College, Kaleg

Various Dimensions of
WOMEN
EMPOWERMENT
IN INDIA

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kaleg

Edited by
Prof. (Dr.) C.B. Bhangе | Mamta Jangir
Dr. Niyaz Ahmed Ansari | Memoonah Baig

B Bharti

Copyright © Editors

Title: Various Dimensions of Women Empowerment in India

Editors: Prof. (Dr.) C.B. Bhange, Mamta Jangir, Dr. Niyaz Ahmed Ansari and Memoonah Baig

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by any means, without permission. Any person who does any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

First Published, 2021

ISBN: 978-93-90818-30-3

Published by:

Bharti Publications

4819/24, 3rd Floor, Mathur Lane

Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi-110002

Phone: 011-23247537, Mobile: +91-989-989-7381

E-mail: bhartipublications@gmail.com

info@bharatipublications.com

Website: www.bhartipublications.com

Printed in India, by S P Kaushik Enterprises, Delhi

Disclaimer: The views expressed in the paper/chapter are those of the Author(s)/contributor(s) and not necessarily of the publisher and editors. Author(s)/contributor(s) are themselves responsible for the facts stated, opinions expressed, conclusions reached and plagiarism. The publisher and editors of the book bear no responsibility.

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaheg

CONTENTS

<i>Foreword</i>	iii-iv
Professor (Dr.) Meena Bardia	
<i>Foreword</i>	v-vi
M. Salim Khan	
<i>Preface</i>	vii-viii
1. Empowerment of Women through MSMEs in India	1
<i>C. Vinod Kumar</i>	
2. Role of Women in Environment Protection	9
<i>Dr. Rantu Mani Deka</i>	
3. Women's Movement in India: Touring through Times	14
<i>Srishti Behal</i>	
4. The Role of Micro Finance in Women Empowerment through Women Entrepreneurship Development	20
<i>Dr. Parturkar. M.S.</i>	
5. Challenges on the Way of Women Empowerment and their Solution	26
<i>Memoonah Baig</i>	
6. Legal Measures for the Empowerment of Women in India	33
<i>S. Balraj</i>	

Bisinch
Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Dr. Rantu Mani Deka*

Introduction

All the biotic and abiotic components together form the environment where the living organisms survive and maintain their own race. The abiotic components includes physico- chemical characteristics of air, water and soil which influence the living organisms including human beings. A good environment helps to sustain the living organisms. Hence for sustenance of the human being and other living organisms of the biosphere we should protect our environment. In recent days the various anthropogenic activities causes degradation of environment and as a result of that decreasing trend of biological diversity.

We have obtained all the essential resources from the environment, so the environment protection is utmost important. The resources of the environment helps us in maintaining the standard of living. Environment protection is the practice of protecting the natural environment. The main objectives of the environment protection are to conserve natural resources and the existing natural environment.

The environment provides food, fodder, fuel, water, air and shelter to all living organisms. Therefore, human awareness is developed about the need to preserve the environment by preventing adverse impacts on nature. The women helps in sustainable development by protecting the environment. Throughout history men have looked at natural resources as commercial entities or income generating tools, while women have tended to see the environment as a resource supporting their basic needs (4). Women in different parts of the world are actively involved in saving environment. Globally one of the well known environmentalist was Rachel Carson whose concern for the environment was voiced in her seminal book " Silent Spring"

বুনিয়াদী পাঠ্য

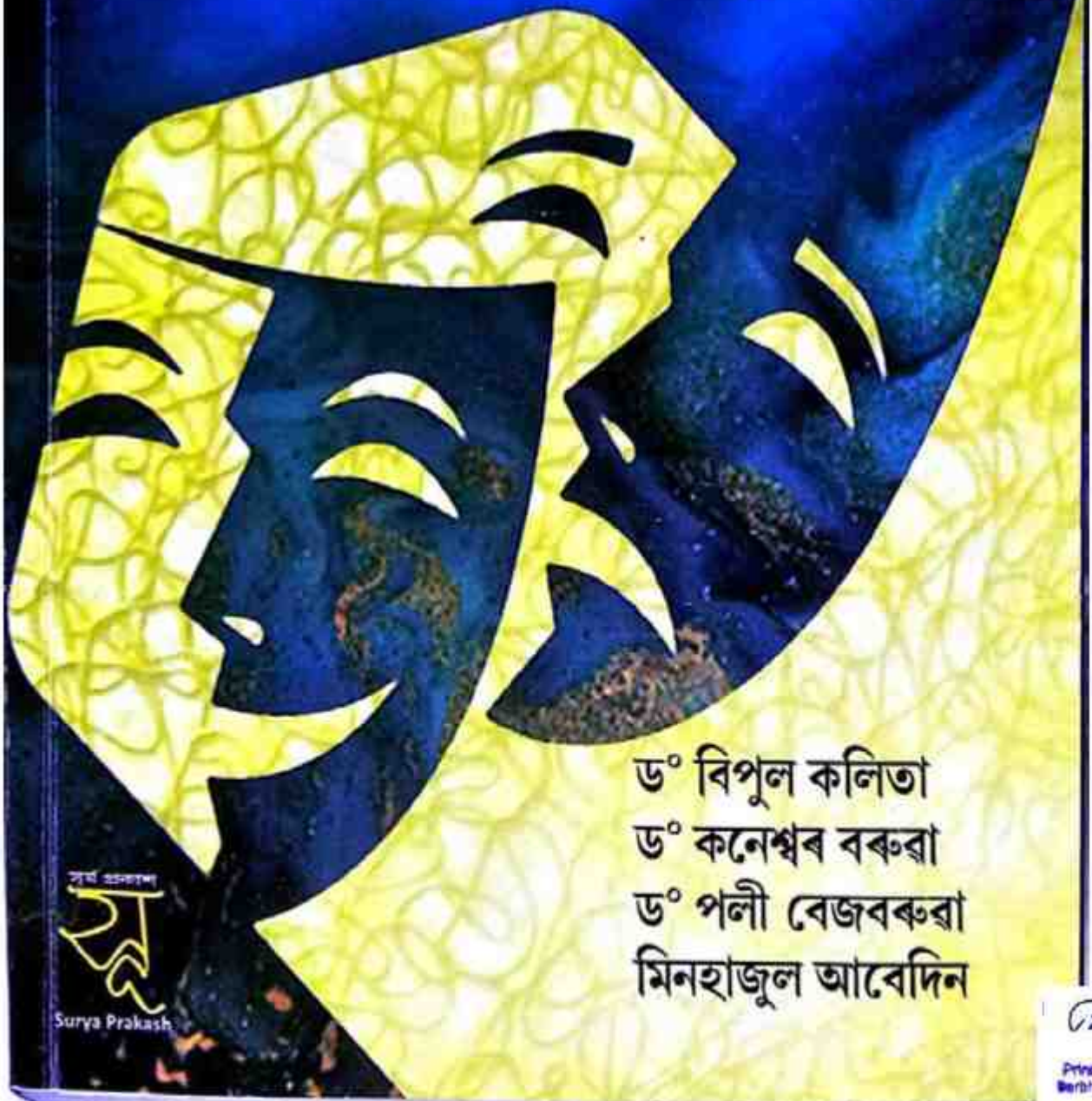
CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

অসমীয়া নাটক আৰু পৰিবেশন শৈলী

(আৰম্ভণিৰ পৰা অষ্টাদশ শতিকালৈ)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ অসমীয়া বিয়য়ৰ
পঞ্চম বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে

প্ৰথম কাকত : ASM-HC-5016

ড° বিপুল কলিতা
ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা
ড° পলী বেজবৰুৱা
মিনহাজুল আবেদিন

সূৰ্য প্ৰকাশ

সূৰ্য

Surya Prakash

Borinda

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Asomiya Natak aru Paribeshan Shoilee: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Kaneswar Baruah, Dr. Poli Bezboruah and Minhajul Abedin and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : October, 2021

Price : Rs. 200.00

প্রকাশক

মনোবঞ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮-৫৩৪৩২

In collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : অক্টোবৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-79-4

মূল্য : ২০০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগ সম্বলিত তথ্য সঞ্চয় কৰি বখাব কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

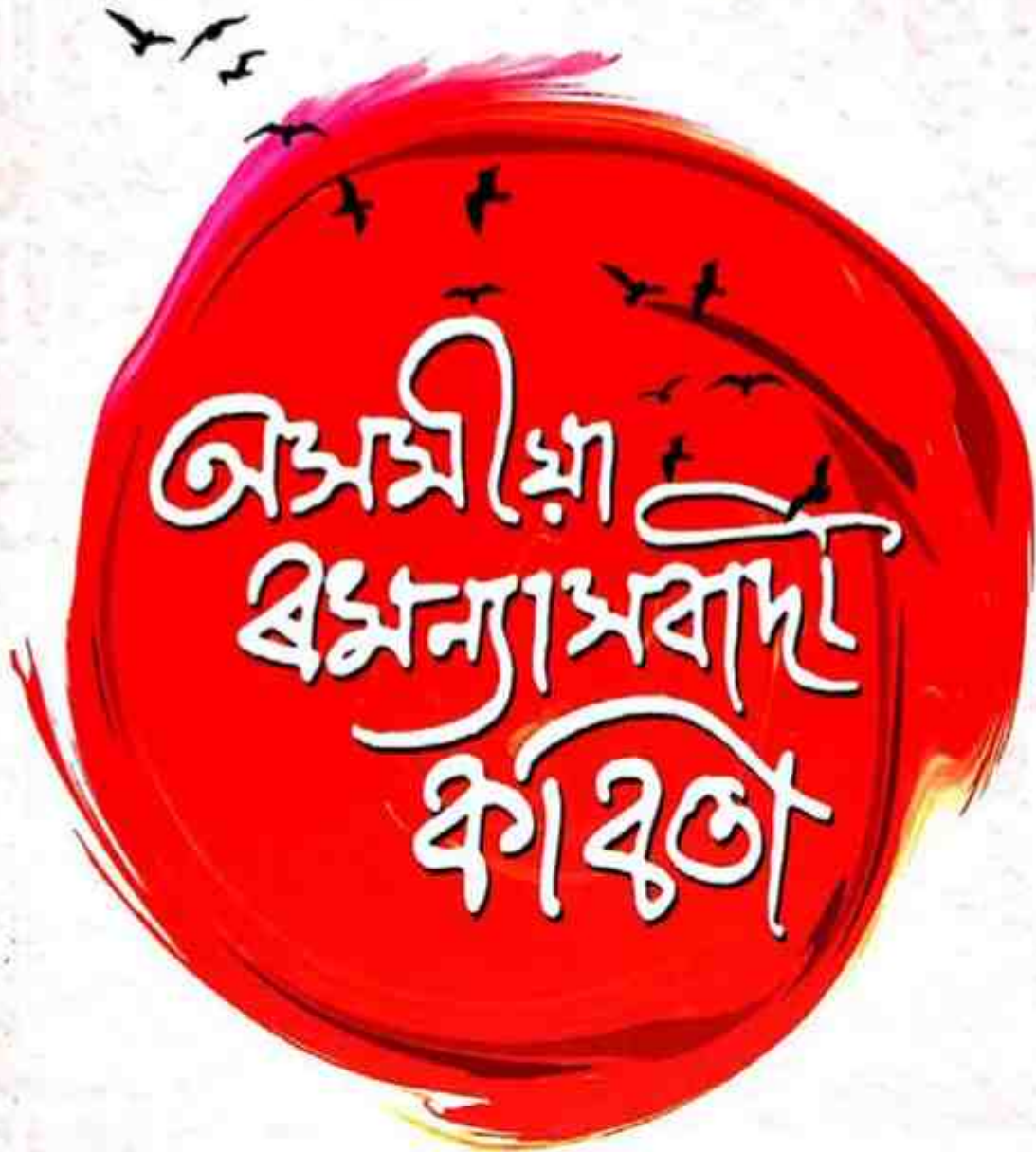
Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক পঞ্চম বাৰ্ষিকৰ
অসমীয়া বিষয়ৰ সন্মান পাঠ্যক্রমৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য

কাকত : ASM-HE-5026

ড° বিপুল কলিতা, ড° জয়শ্ৰী কলিতা
ড° বিনীতা বৈশ্য, ইছমাইল হক চৌধুৰী

Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

Asomiya Ramannyashbadi Kabita: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Joysri Kalita, Dr. Binita Baishya and Ismail Hoque Choudhury and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.

First Edition : December, 2021

Price : Rs. 200.00

প্রকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্ৰেড, যশোৱন্ত ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮-৫৩৪৩২

In Collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : ডিচেম্বৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-30-5

মূল্য : ২০০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুৎপাদনৰ সুযোগসম্বলিত তথ্য সঞ্চয় কৰি বখাব কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Binita

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

স্বপ্ন
Sujya Prakash

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

শংকৰদেৱ

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক পঞ্চম মাধ্যমিকৰ অসমীয়া বিষয়ৰ
সন্মান আৰু নিয়মীয়া পাঠ্যক্রমৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় আৰু বৰ্গীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য

কাকত : ASM-HE-5036,
ASM-RE-5016 আৰু ASM-RG-5016

ড° বিপুল কলিতা, ড° জবা ঠাকুৰীয়া
ড° সৰোজ কাকতি, ড° পৰিণীতা শইকীয়া বৰা

Binnich

Principal & Secretary
Barbing College, Kalig

Shankardev: A book of Assamese for three years Degree Course of
Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita,
Dr. Jaba Thakuria, Dr. Saroj Kakati and Dr. Parineeta Saikia Hora and
Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : October, 2021

Price : Rs. 200.00

প্রকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্লোভ, যশোবন্ত ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

In collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : অক্টোবৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-80-0

মূল্য : ২০০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

Birind

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
স্টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগসন্মলিত তথা সক্ষয় কৰি বখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি
কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

CHEN
পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
স্নাতক পঞ্চম মাধ্যমিকৰ
দক্ষতা বিকাশ পাঠ্য

ASM-SE-5014

স্বপ্ন
কল্প

ড° বিপুল কলিতা
ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা

Borincha
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

Abritti Kala: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita and Dr. Kaneshwar Baruah and Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : December, 2021

Price : Rs. 180.00

প্রকাশক

মনোবজ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনফ্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড

পানবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৫৩২

In collaboration with
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3

প্ৰথম প্ৰকাশ : ডিচেম্বৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-54-1

মূল্য : ১৮০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

প্ৰচ্ছদ কেলিগ্ৰাফী : দীপজ্যোতি ডাকুৰা

আৰ্হিপাঠ : নিগু শৰ্মা

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

Bisindh

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগ সম্বলিত তথ্য সম্বন্ধ কৰি ৰখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

CIIC & পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত
ওপৰোক্তা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহল্লাৰ আনুষ্ঠানিক নিয়মান
মতে মাধ্যমিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ দ্বাৰে

প্ৰথম কাকত : ASM-IC-6016

বুনিয়াদী পাঠ্য

মেধমীমা চুটমঞ্জ মোষ্ উপন্যাস

ড° বিপুল কলিতা
ড° জবা ঠাকুৰীয়া
ড° সৰোজ কাকতি
মিনহাজুল আবেদিন

সূৰ্য প্ৰকাশ
Surya Prakash

Binnich
Principal & Secretary
Berhampur College, Kani

Assamese Chutgalpa Aru Upanyash : A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Jaba Thakuria, Dr. Saroj Kakati and Minhajul Abedin and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.

First Edition : March, 2022

Price : Rs. 220.00

প্ৰকাশক
মনোৰঞ্জন মালাকাৰ
সূৰ্য প্ৰকাশ
মিতা এনক্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড
পানবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১
ফোন : ৮৮১১৮-৫০৪০২

In Collaboration with
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3
Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : মাৰ্চ, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-21-3

মূল্য : ২২০.০০ টকা

অক্ষৰকিনাস, অলংকৰণ, বেটুপাত
বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at
Surya Prakash Printing Division
Guwahati, Assam, India

Principal & Secretary
Birinchi College, Karag

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুজ্জীৱৰ সুযোগ সম্বলিত তথা সফয় কৰি ৰখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

২৫৫
(১৫৫৫)

৩৫

৩৫

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

৭ ৮ ৯ ১০ ১১ ১২ ১৩ ১৪ ১৫

বুনিয়াদী পাঠ্য
**অসমীয়া লিপিৰ
ইতিহাস**

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ অসমীয়া বিয়য়ৰ
ষষ্ঠ বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে

অ - ঞ, আ - ঞ্চা, ই - উ, ঈ - উ

দ্বিতীয় কাকত : ASM-HC-6026

- ড° বিপুল কলিতা
- ড° জবা ঠাকুৰীয়া
- ড° দীক্ষিতা দেৱী
- ড° পৰিণীতা শইকীয়া বৰা

২
৩
৪

৫

সূৰ্য প্ৰকাশ
Surya Prakash

Prakash
Printer & Stationery
Boring, Guwahati, Assam

SPECIMEN COPY

সূৰ্য প্ৰকাশ
No. 8818232

Asomiya Lipir Itihash : A book of Assamese for three years
Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus
written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Jaba Thakuria, Dr. Deekita
Devi and Dr. Parineeta Saikia Bora and Published by Surya
Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.

First Edition : March, 2022

Price : Rs. 130.00

প্ৰকাশক
মনোবৰ্জেন মালাকাৰ
সূৰ্য প্ৰকাশ
নিভা এনক্লেড, যশোবন্ত ৰোড
পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১
ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

In Collaboration with
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3
Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : মাৰ্চ, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-29-9

মূল্য : ১৩০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত
বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

আৰ্হিপাঠ : নিপু শৰ্মা

Printed at
Surya Prakash Printing Division
Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশকেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগসম্বলিত তথা সম্বয় কৰি ৰখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি
কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Birinda
Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

স্ব
Surya Prakash

CBCS
পাঠ্যক্রম
আধাৰত

শম্ভুশীলম বেজবৰুৱা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক ষষ্ঠ যাণ্ডাসিকৰ
অসমীয়া বিষয়ৰ সন্মান পাঠ্যক্রমৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য
কাকত : ASM-HE-6016

ড° বিপুল কলিতা, ড° বৰ্ণালী ডেকা
ড° সৰোজ কাকতি, ড° কুকিলা গোস্বামী

Binnul
Principal & Secretary
Barisal College, Barisal

Lakshminath Bezbaroa: A book of Assamese for three years
Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written
by Dr. Bipul Kalita, Dr. Barnali Deka, Dr. Saroj Kakati and Dr. Kukila
Goswami and Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-
781001, Assam.

First Edition : April, 2022

Price : Rs. 230.00

প্রকাশক
মনোবঞ্জন মালাকাৰ
সূৰ্য প্রকাশ
নিভা এনক্লেভ, যশোৱন্ত ৰোড
পাগবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১
ফোন : ৮৮১১৮-৫৩৪৩২

In Collaboration with
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3
Ph : 8822264547

প্রথম প্রকাশ : এপ্রিল, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-77-0

মূল্য : ২৩০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত
বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at
Surya Prakash Printing Division
Guwahati, Assam, India

Birinch

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
টেপ বা পুনৰুৎপাদনৰ সুযোগসম্বলিত তথ্য সঞ্চয় কৰি ৰখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি
কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

CBCS পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰত

অসমীয়া

ভাষাৰ

উ প ভা ষা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক বৰ্ষৰ বাৰ্ষিক
অসমীয়া বিষয়ৰ সন্মান পাঠ্যক্ৰমৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য

কাকত : ASM-HE-6046

ড° বিপুল কলিতা, ড° ৰূপজ্যোতি বৰুৱা
ড° দিব্যজ্যোতি শৰ্মা, ইছমাইল হক চৌধুৰী

Biswade

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Asomiya Bhashar Upabhasha : A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Rupjyoti Baruah, Dr. Dibyajyoti Sarma and Ismail Hoque Choudhury and Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : May, 2022

Price : Rs. 140.00

প্রকাশক
মনোৰঞ্জন মালাকাৰ
সূৰ্য প্ৰকাশ
নিভা এনক্ৰেড, যশোৱন্ত ৰোড
পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১
ফোন : ৮৮১১৮-৫৩৪৩২

In Collaboration with
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3
Ph : 8822264547

প্রথম প্ৰকাশ : মে', ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-85-5

মূল্য : ১৪০.০০ টকা

অক্ষবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত
বিনীত বুক বিন্ডাৰ্ছ

Printed at
Surya Prakash Printing Division
Guwahati, Assam, India

Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশৰেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ভাৱন সুযোগসম্বলিত তথা সম্ভৱ কৰি বখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

সূৰ্য প্ৰকাশ
Surya Prakash

ছন্দ আৰু অলংকাৰ

ছন্দ আৰু অলংকাৰ

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ অসমীয়া বিষয়ৰ
নিয়মীয়া পাঠ্যক্রমৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় আৰু বৰ্গীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য

কাকত : **ASM-RE-6016** আৰু **ASM-RG-6016**

ড° বিপুল কলিতা, ড° জয়শ্ৰী কলিতা
ড° পৰিণীতা শইকীয়া বৰা, ড° কুকিলা গোস্বামী

Biswadeh
Principal & Secretary
Berhampore College, Katag

Sanda Aru Alankar : A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Joysri Kalita, Dr. Parineeta Saikia Bora and Dr. Kukila Goswami and Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.

First Edition : April, 2022

Price : Rs. 180.00

প্রকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্লেভ, যশোৱন্ত ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮-৫৩৪৩২

In Collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : এপ্ৰিল, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-69-5

মূল্য : ১৮০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুৎপাদনৰ সুযোগসম্বলিত তথ্য সংগ্ৰহ কৰি বন্ধাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Birinch

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

অক্ষমাম্মা আমৰ-ছোঁৱনি

ওবাৰাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ
যষ্ঠ মাধ্যমিকৰ মক্ষতা বিকাশ পাঠ্য
কাৰুত 1 ASM-SE-6014

ড° বিপুল কলিতা, ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা

Biswajit
Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Asomiya Akhar-Jotani : A book of Assamese for three years
Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus,
written by Dr. Bipul Kalita and Dr. Kaneswar Baruah and Published
by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : April, 2022

Price : Rs. 140.00

প্রকাশক

মনোবৰ্জেন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

In collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : এপ্ৰিল, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-61-9

মূল্য : ১৪০.০০ টকা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

প্ৰচ্ছদ কেলিগ্ৰাফী : নবজিত কলিতা

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশকেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ
মুদ্ৰণ নহিবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা অন্য কোনো মাধ্যম, ফটোকপি,
টোপ বা পুনৰুৎপাদনৰ সুযোগ সম্বলিত তথা সঞ্চয় কৰি থকাৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি
কৰিব পৰা নহাৰ। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী কাৰ্য্য গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

Brimed

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

অসমীয়া লোক-সাহিত্য অধ্যয়ন

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক পঞ্চম মাধ্যমিকৰ
অসমীয়া বিষয়ৰ সন্মান আৰু নিয়মীয়া পাঠ্যক্রমৰ
বিষয় সম্পৰ্কীয় ঐচ্ছিক পাঠ্য

কাকত : ASM-HE-5016 আৰু ASM-RE-5026

ড° বিপুল কলিতা, ড° দীক্ষিতা দেৱী
ড° মণিমা ভূঞা, ড° বনশ্ৰী দাস

Birindh

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Asomiya Loka-Sahitya Adhyan: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Deesita Devi, Dr. Manima Bhuyan and Dr. Banashree Das and Published by Surya Prakash Pambazar, Guwahati-781001, Assam.

First Edition: November, 2021

Price : Rs. 200.00

প্ৰকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকাৰি

সূৰ্য প্ৰকাশ

শিৱা এনড্ৰোভ, মনোৰঞ্জন ৰোড

পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন: ৯৮১১৯-৪৩৪৩২

In collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph : 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : নবেম্বৰ, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-74-9

মূল্য : ২০০.০০ টকা

অক্ষৰকিন্য়াস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

Birinda

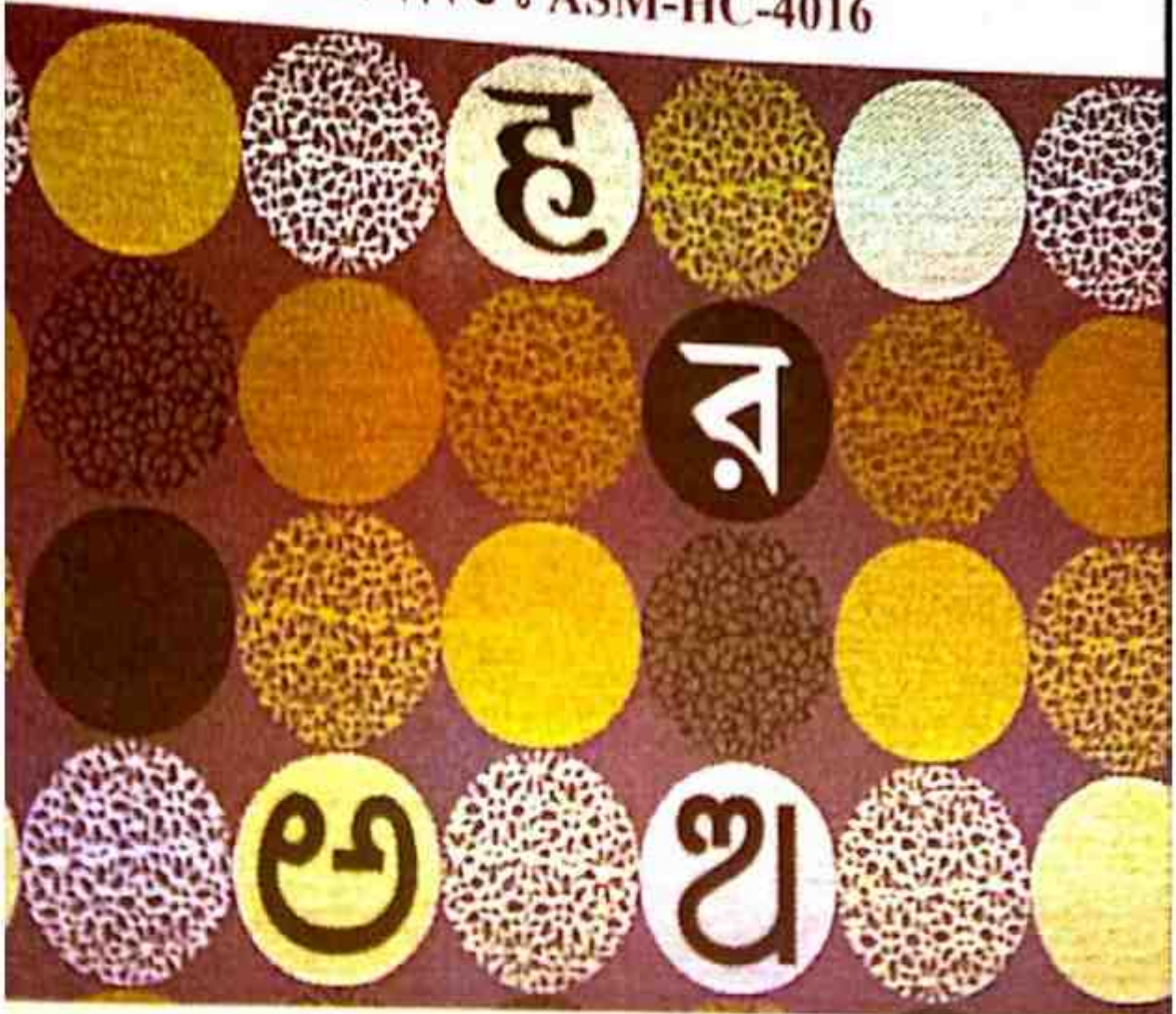
Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা অন্য কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ভাৱৰ সুযোগসন্ধানিত তথা সন্মত কৰি বন্ধাৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী বাবেহা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

বুনিয়াদী পাঠ্য
তুলনামূলক
ভাৰতীয় সাহিত্য

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিনিবছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ অসমীয়া বিষয়ৰ
চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে
প্ৰথম কাকত : ASM-HC-4016

ড° বিপুল কলিতা, ড° অবলা ভূঞা
ড° দীক্ষিতা দেৱী, ড° সৰ্বোজ কাকতি

Bisindh
Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

Tulanamulak Bharatiya Sahitya: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Abala Bhuyan, Dr. Deexita Devi and Dr. Saroj Kakati and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : August, 2021

Price : Rs. 180.00

প্রকাশক

মনোবজ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনফ্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড

পানবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৯৮১১৮৫০৪০২

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmani, Guwahati-3

প্ৰথম প্ৰকাশ : আগষ্ট, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-91-91338-63-3

মূল্য : ১৮০.০০ টকা

অক্ষয়ভিভাৰা, অলাকৰা, গৌৰীপাঠ

বিনামূলীয়া বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

লেখকৰ সন্নিহিত সন্মতি: অধিকৰণ এই কিতাপৰ কোনো অংশকেই কোনো বক্তাৰ পূৰ্ণ
মূল্য নহ'ল, কোনো ব্যক্তিগত উদ্দেশ্যে: জাৰ্মিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা অন্য কোনো মাধ্যম, যন্ত্ৰিক
টোল বা যুক্তকৰণৰ দ্বাৰা সংশ্লিষ্ট তথ্য সংকলন কৰি ল'বলৈ কোনো পদ্ধতি (প্ৰিন্টিং
কপি ল'বলৈ নহ'ল) এই বুক উল্লিখিত হ'লে উল্লিখিত আইনী ব্যৱস্থা হেৰুৱাবলৈ
কৰা হ'ব।

Birind

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

বুনিয়াদী পাঠ্য

অসমীয়া ভাষাৰ সমাহৰণ

আৰ্য ভাষা আৰু আৰ্য-ভিন্ন ভাষা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিনিবছৰীয়া স্নাতক মহলাৰ অসমীয়া বিষয়ৰ
চতুৰ্থ ষাণ্মাসিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে

দ্বিতীয় কাকত : ASM-HC-4026

ড° বিপুল কলিতা
ড° সতীশ চন্দ্ৰ ভূঞা
ড° তপন চন্দ্ৰ নাথ

Asomiya Bhashar Samaharan: Arya Bhasha Aru Arya-Bhinna Bhasha : A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Satish Chandra Bhuyan and Dr. Tapan Chandra Nath and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : April, 2022

Price : Rs. 180.00

প্রকাশক

মনোৰঞ্জন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

পানবজাৰ, গুৱাহাটী- ১

ফোন : ৮৮১১৮৭৩৪৩২

In Collaboration with

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

Ph 8822264547

প্ৰথম প্ৰকাশ : এপ্ৰিল, ২০২২

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-52-7

মূল্য : ১৮০.০০ টকা

অক্ষৰ বিন্যাস, অলংকৰণ আৰু বেট্টিংগাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam

Biswajit

Principal & Secretary
Borshag College, Katag

লেখকৰ দ্বিগিত অনুমতি অধিনে এই কিতাপৰ কোনো অংশকেই কোনো ব্যক্তিৰ পুনৰ মুদ্ৰা নহ'ব কোনো ব্যক্তিগত উপযোগে। সকলো ইলেক্ট্ৰনিক বা অনলাইন কোনো মাধ্যমে, অন্তৰ্জাল, টেলি বা পুনৰুৎপাদনৰ সুযোগ সম্বন্ধিত তথ্য সংগ্ৰহ কৰি কৰাৰ কোনো পদ্ধতি। প্ৰতিটো কপি পৰা নাহ'ব। এই কিতাপ উল্লেখ কৰিলে উপযুক্ত অইনী ব্যক্তিৰ নাম কৰা হ'ব।

CBCS পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত

বুনিয়াদী পাঠ্য

অসমীয়া গদ্য সাহিত্য

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তিনিবছৰীয়া
স্নাতক মহলাৰ অসমীয়া বিভাগৰ চতুৰ্থ বাছনিগত
সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ বাবে

তৃতীয় কাকত : ASM-HC-4036

ড° বিপুল কলিতা, ড° পবিত্ৰীতা শইকীয়া বৰা
ড° শীবাঙ্ক পাটব, ড° জয়লী কলিতা

হৰ্ষ
2020 Edition

লেখকসকলৰ প্ৰাৰ্থনাত ই-কপিৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰা হৈছে।
শিলাচৰিত্ৰৰ প্ৰকাশনাৰ্থে। কপিৰ ব্যৱহাৰ : অসমীয়া সাহিত্যিকসকলৰ প্ৰতিবেদন.....

Asomiya Gaddya Sahitya: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita, Dr. Parineeta Saikia Bora, Dr. Dhiraj Patar and Dr. Joysri Kalita and Published by Surya Prakash, Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : August, 2021

Price : Rs. 180.00

প্ৰকাশক

মনোবৰ্জেন মালাকাৰ

সূৰ্য প্ৰকাশ

নিভা এনক্ৰেড, যশোবন্ত ৰোড

পাৰ্শ্ববৰ্জেন, গুৱাহাটী-৭৮১০০১

ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

Production Partner

BNit Book Builders

Chandmari, Guwahati-3

প্ৰথম প্ৰকাশ : আগষ্ট, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-58-9

মূল্য : ১৮০.০০ টকা

প্ৰামদ কেলিগ্ৰাফি : ড° বিপুল কলিতা

অক্ষৰবিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত

বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at

Surya Prakash Printing Division

Guwahati, Assam, India

Borincha

Principal & Secretary
Barthap College, Kaloig

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই পিত্ৰাপৰ কোনো আংশেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো বাস্তৱিক উপায়েৰে (প্ৰাচিনিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা অন্য কোনো মাধ্যম, যন্ত্ৰেকৰ্মি, টেপ বা পুনৰুদ্ভাৱৰ সুযোগ সম্বলিত তথ্য সংকলন কৰি কথোৰ কোনো পদ্ধতি) প্ৰতিলিপি কৰিব পৰা নোৱাৰ। এই ক্ৰম উল্লেখিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

CBCS

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
স্নাতক চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ দক্ষতা বিকাশ পাঠ্য
ASM-SE-4014

সৃজনীমূলক সাহিত্য

ড° বিপুল কলিতা
ড° কনেশ্বৰ বৰুৱা

Srijanimulak Sahitya: A book of Assamese for three years Degree Course of Gauhati University under CBCS Syllabus, written by Dr. Bipul Kalita and Dr. Kaneswar Baruah and Published by Surya Prakash Panbazar, Guwahati-781001, Assam.
First Edition : August, 2021

Price : Rs. 150.00

প্রকাশক
মনোৰঞ্জন মালাকাৰ
সূৰ্য প্ৰকাশ
নিভা এনক্লেভ, যশোৱন্ত ৰোড
পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০০১
ফোন : ৮৮১১৮৫৩৪৩২

Production Partner
BNit Book Builders
Chandmari, Guwahati-3

প্রথম প্ৰকাশ : আগষ্ট, ২০২১

© লেখকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-91338-57-2

মূল্য : ১৫০.০০ টকা

অন্ধৰকিন্যাস, অলংকৰণ, বেটুপাত
বিনীত বুক বিল্ডাৰ্ছ

Printed at
Surya Prakash Printing Division
Guwahati, Assam, India

লেখকৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই কিতাপৰ কোনো অংশবেই কোনো ধৰণৰ পুনৰ মুদ্ৰণ নাইবা কোনো যান্ত্ৰিক উপায়েৰে (গ্ৰাফিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন কোনো মাধ্যম, ফটোকপি, টেপ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ সুযোগ সম্বলিত তথ্য সংগ্ৰহ কৰি বখাৰ কোনো পদ্ধতি) প্রতিলিপি কৰিব পৰা নাযাব। এই স্বত্ব উলংঘিত হ'লে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।

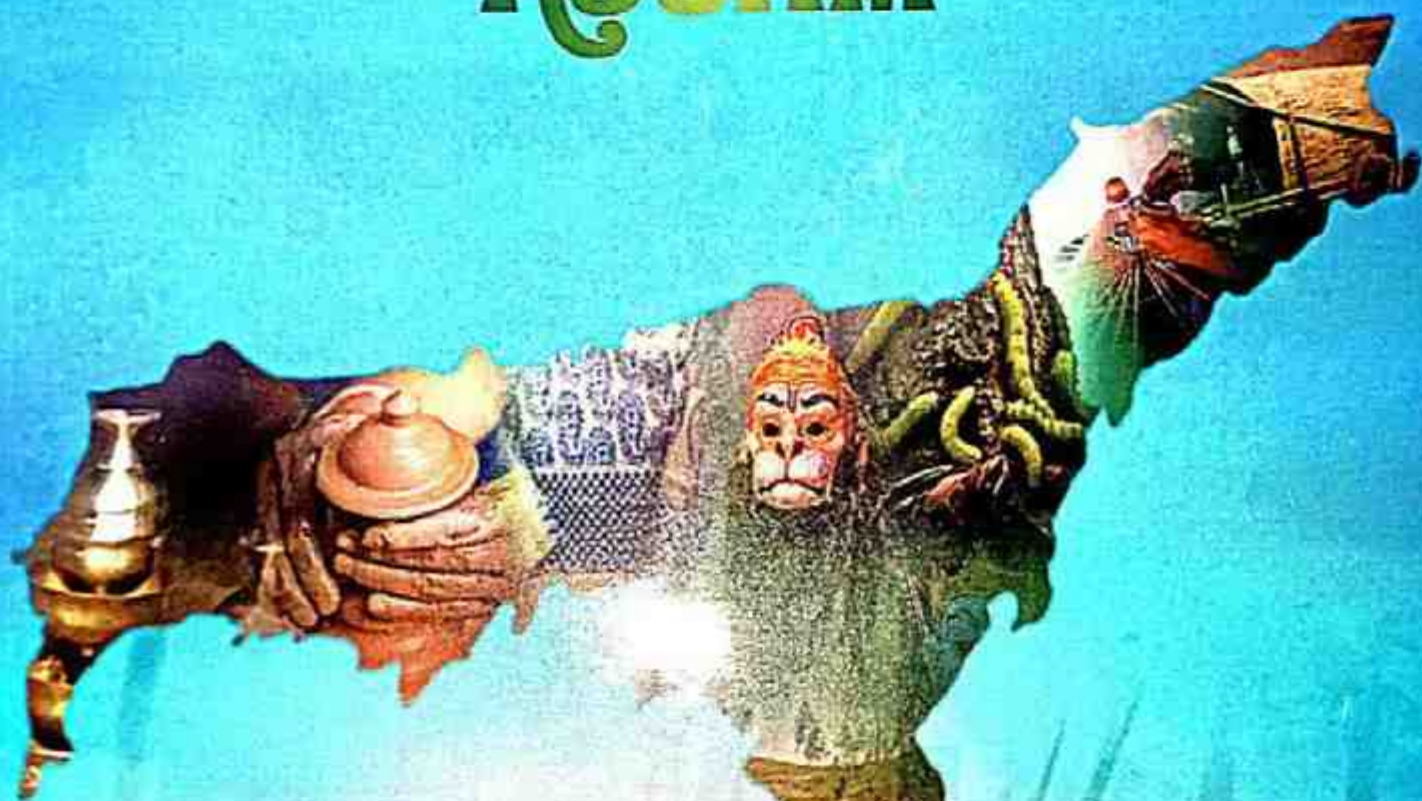
Biswajit

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

HANDICRAFT INDUSTRY FOR RURAL RECONSTRUCTION IN ASSAM

Binnich

Principal & Secretary
Barbhag College, Kaleg

Editor
DR. MANIK CH. NATH

Handicraft Industry for Rural Reconstruction in Assam:
A bilingual collection of research based and popular articles
authored by different scholars and writers on the topic
"Handicraft Industry for Rural Reconstruction in Assam"
edited by Dr. Manik Chandra Nath, Assistant Professor,
Department of History, Barbhag College, Kalag, Nalbari,
Assam Published by Barbhag College Publication Cell, Kalag,
Nalbari.

ISBN: 978-81-95804-0-7

1st Edition: 2022

Published By:

Barbhag College Publication Cell,
Kalag, Nalbari

Price: 999/-

DTP & Layout:

Mr. Madhab Borah

Cover:

Mr. Raktim Ranjan Talukdar

Printed at:

Madhab Computers, Pathalipahar
Ph.8638891582

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

***N.B: The publisher is not responsible for the views of the
authors and authenticity of data, in any way whatsoever.***

LIST OF CONTRIBUTORS

1. **Abu Daud Pathan**, Ph.D Scholar, Humanities and Social Sciences, NIT, Silchar, Assam
2. **Dr. Arupa Dutta**, Assistant Professor, Department of Education, Lakhimpur Commerce College, Lakhimpur
3. **Dr. Ritumani Haloi**, Assistant Professor, Department of Economics, Karimganj College, Karimganj & **Karabi Devi**, Assistant Professor, Department of Economics, Bamundi Mahavidyalaya, Kamrup (R)
4. **Priyanka Das**, P.G. Department of Gandhian Studies, Kumar Bhaskar Varma Sanskrit & Ancient Studies University, Nalbari, Assam
5. **Shilpashree Basumatary**, Department of History, Gauhati University
6. **Jyotika Deka**, Research Scholar, Assam University, Silchar Campus
7. **Dr. Prasenjit Bujar Baruah**, Assistant Professor, Department of Economics, Rajiv Gandhi University, Doimukh, Arunachal Pradesh
8. **Mithichar Basumatary**, M.A Economics, Deptt. of Economics, Gauhati University & **Malay Kumar Chanda**, Assistant Professor, Deptt. of Economics, Bijini College, Bijni.
9. **Lina Kalita**, Ex- Student, Department of History, Gauhati University, Assam
10. **Pratyasha Talukdar**, MA (History) University of Delhi
11. **Dr. Chandan Kalita**, Assistant Professor, Department of English, & **Dr. Hiramani Patgiri**, Assistant Professor, Department of Political Science, Barbhag College, Nalbari
12. **Dhiren Deka**, Assistant Professor, Department of Management, Mangaldai Commerce College, Darrang

B. B. B.

JAAPI INDUSTRY OF ASSAM: A DISCUSSION

**Dr. Chandan Kalita
Dr. Hiramani Patgiri**

ABSTRACT:

A *Jaapi* is a charitable symbol of Assamese folk-culture. It is customarily used as a sun-shade and a useful protection from rain. It is a traditionally crafted Assamese conical hat or headgear, a variety of which is also used as a wall-hanging and as a show-piece for home-decor. A *Jaapi* is a product of Assamese village-industry and a famous piece of Assamese-handicraft. Amongst the diverse variety of Assamese handicrafts the *Jaapi* is a product of the famous bamboo-craft. Bamboo, cane and dry leaves of *Tokou* (Palm Tree) are used to make a *Jaapi*. It has a hat like appearance, and with the passage of time some changes in its shape, colour mixture and designs have taken place. On the basis of its use and makeup the Assamese *Jaapi* is primarily known as *Uka Jaapi* (*Jaapi* used by the *Haluwas* and *Garakhias*, which is simple and plain in design) and *Phulam Jaapi* (decorated, colourful and flowery version). During the Ahom reign *Jaapi* was a status symbol, as the king and his court officials used to wear different *Jaapis*

according to their positions in the royal court. In the present day Assamese society, a *Jaapi* is commonly used in most of the family occasions, public functions and events, mostly as a present or offering to invited guests, as it is considered as an esteemed symbol of love and respect. It is also a valued part of *Bihu* festival of Assam and of *Bihu*-dance. Most importantly, the Assamese farmers and laborers still use *Uka Jaapis* to protect themselves both from rain and sun-heat while working at their paddy fields. In this paper an effort has been made to discuss the origin of *Jaapi* making industry of Assam, and to see the cultural implication of different *Jaapi* usages. An honest effort has also being made to understand how *Jaapi* making skills of the artisans help them in becoming successful entrepreneurs, also contributing to the development of the cottage industry of Assam. A humble effort is also made to identify the major problems faced by the industry.

Introduction:

A *Jaapi* is basically an important gear for a traditional Assamese farmer that protects him from both rain and sun-heat while busy in cultivation works during a paddy season. It is a protective shield against the warm sun-shine that may cause harm to the farmers' health. It works as an umbrella without a handle, having a hat like crown that sits on the head of a person who wears it, helping the person to work freely with free movement of his hands. The making of an Assamese *Jaapi*, both *Uka Jaapi* and *Phulam Jaapi*, is a handy-work that needs a lot of skill in bamboo craft. The present Assamese *Jaapi* is basically of two types. One that is meant for the framers' and *Garakhias*' use and is commonly known as *Uka Jaapi* or *Haluwa Japi* or *Garakhia Jaapi*; and the other is the decorated version, called *Phulam Jaapi* which is used as a show piece, wall-hanging and also as a prop in Assamese *Bihu* dance. The *Phulam Jaapi* has considerably high demand as it is commonly

CBCS | POL RC 4016/POL HG 4016

স্নাতক মহলাৰ চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ

আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক

(Introduction to International Relations)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ সাধাৰণ বিষয় (RC) আৰু
সম্মান বৰ্গীয় (HG) শিক্ষার্থীৰ বাবে যুগুতোৱা পাঠ্যপুথি

ড^o ধনেশ্বৰ বৈশ্য

INTRODUCTION TO
INTERNATIONAL RELATIONS

Published by

Lawyer's Book Stall

Panbazar, Guwahati-781001, Assam, India

Telephone : +91 361-2543799; 99571 87355

Email: GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

Web: WWW.LBSBOOKS.COM

First Edition : 2022

© Author

ISBN: 978-81-7331-440-7

Printed and bound in India

All rights reserved. No part of this work may be copied, adapted, abridged or translated, stored in any retrieval system, computer system, photographic or other system or transmitted in any form by any means whether electronic, mechanical, optical, photographic or otherwise without prior written permission of the publisher and the copyright holder.

CBCS Syllabus-Pol HE 6016

স্নাতক মহলাৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ

ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ (Human Rights in india)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ সন্মান পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত ৰচিত

ড^o ধনেশ্বৰ বৈশ্য

Biswade

Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

মানৱ

Published by

Lawyer's Book Stall

Panbazar, Guwahati-781001, Assam, India

Telephone : +91 361-2543799; 99571 87355

Email : GUWAHATI@LBSBOOKS.COM

Web: WWW.LBSBOOKS.COM

First Edition : 2022

© Author

ISBN: 978-81-7331-441-4

Printed and bound in India

All rights reserved. No part of this work may be copied, adapted, abridged or translated, stored in any retrieval system, computer system, photographic or other system or transmitted in any form by any means whether electronic, mechanical, optical, photographic or otherwise without prior written permission of the publisher and the copyright holder.

Binnal

Principal & Secretary
Barling College, Itanagar

North-East India

Marching Ahead

Editors

Dr. Biswajit Das
Dr. Kabita Choudhury

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalyan

North-East India : Marching Ahead – A book of collected research papers/articles on different aspects of North East India, as a part of publication of the department of Economics and Education, Kamrup College, Chamata, edited by Dr. Biswajit Das and Dr. Kabita Choudhury and published by B.D. Prakash, Panbazar, Guwahati-1.

First Edition : 2021

© Editors

ISBN : 978-81-95028-1-2

Editors

Dr. Biswajit Das

Dr. Kabita Choudhury

All rights including the reproduce of this work or parts thereof except for brief quotations are reserved by the editors.

Disclaimer

The opinions expressed in the articles in this book are opinions of the authors. The editors or publisher are in no way responsible for it.

B.D. Prakash

Panbazar, Guwahati-1

Price : ₹ 1000/-

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

7. Inclusive Education and Its Issues and Challenges with Special Reference to North-East India 132
 – Arabinda Medhi
 – Dr. Ajit Debnath
8. Life and Livelihood in the Unorganized Sector of Assam 142
 – Sivanath Chutia
9. An Analysis of Literacy Rate in North-Eastern States of India 157
 – Manash Jyoti Pathak
 – Rijusmita Kalita
10. Development Status of Drinking Water Facility in the Elementary Schools of Jorhat District of Assam, India 171
 – Mridul Kumar Borah
 – Dr. Minakshi P. Hazarika
11. Online Shopping in India during Covid-19 Pandemic 182
 – Nawanita Basumalary
12. Higher Education in North East-India : An overview 191
 – Jogesh Changmai
- ✓ 13. Prospects and Problems of bell-metal Industry of Assam : A study in Sarthebari of Barpeta District 211
 – Gitanjali Goswami

PROSPECTS AND PROBLEMS OF BELL-METAL INDUSTRY OF ASSAM: A STUDY IN SARTHEBARI OF BARPETA DISTRICT

Gitanjali Goswami

1. INTRODUCTION :

Assam is traditionally famous for its cottage industries. The cottage industries operated by the village communities include handloom, sericulture, cane and bamboo, carpentry, brass and bell-metal crafts, catering, tailoring, dressmaking, beauty culture, pottery and furniture making on a small scale etc. These rural cottage industries can be broadly categorized into agro based and food processing industries, forest based industries, mineral based industries and service and textile industries.

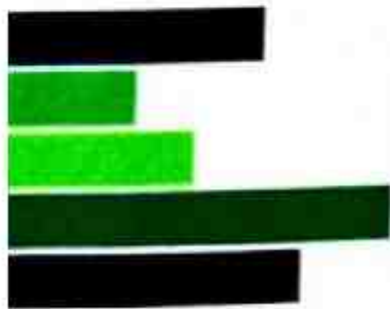
Bell-Metal is a traditional metal based industry of Assam. It is the second largest cottage industry next to weaving. The products made of bell-metal are traditional *kahi* (plate), *bati*

Binnah

Principal & Secretary
Berhag College, Kalig

COVID 19 INDIAN ECONOMY AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Binnich
Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of
Research papers by different authors. First published in 2022
by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum,
Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari,
Assam.

Published by: M L Publication

On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

*The view and opinions expressed in the papers are authors' own
and do not necessarily reflect those of publisher or the editors*

Reviewers

Prof. Nivedita Goswami
Department of Economics
Ganhati University, Guwahati-14

Dr. Anup Kumar Das
Assistant Professor
Department of Economics
Rajib Gandhi University
Arunachal Pradesh

Dr. Prasentit Bujar Baruah
Assistant Professor
Department of Economics
Rajib Gandhi University
Arunachal Pradesh

Editorial Board

President
• Dr. Birinchi Choudhuri
Principal, Barbhag College

Advisor
• Dr. Sushanta Kr. Kashyap
Controller, KVRSSASU, Nalbari

Editors
• Dr. Nandita Goswami
• Gitanjali Goswami

Members
• Nivedita Goswami
• Dr. Karuna Baruah
• Dr. Anupam Datta
• Dr. Kishore Kalita

Birinchi

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Double Pandemic and Women: Domestic Violence in India

*Dr. Hiramani Patgiri
Abhijit Baruah*

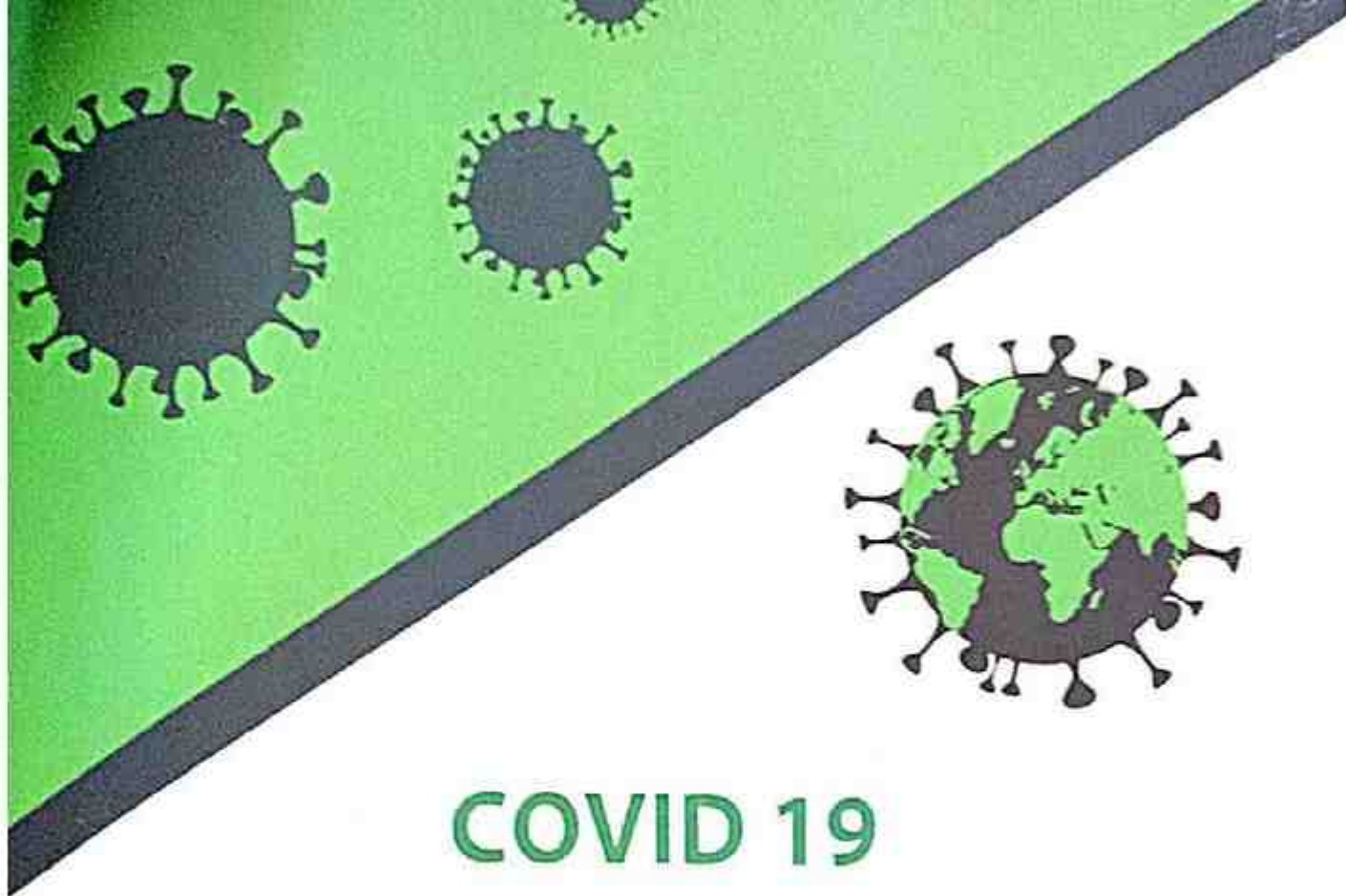
Abstract

Double pandemic or shadow pandemic is faced by the Indian women as the worst form of human rights violation in the age of COVID-19. December, 2019 brought a new health pandemic COVID-19 to the world marking the death of millions of people around the world. The global outbreak of this pandemic unquestionably challenges public health and global economy and questions the potentiality of the international crisis management system. With the major implications on public health and economy, the COVID-19 also brought major psychological sufferings for the people as lockdown method imposed to fight against the spreading of COVID-19 forced them to remain confined to the four walls with limited income sources, expanded mental pressure, travel limitations, expanded conjugal friction, stress, nervousness, money-related emergency, and substance misuse. The "Stay home, stay Safe" mantra imposed under lockdown became a paradox in the context of domestic violence of women. They are forced to live in abusive relationship where they have to face intimate partner violence aggravated

Baruah

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

COVID 19
INDIAN ECONOMY
AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Binnich
Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of Research papers by different authors. First published in 2022 by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum, Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam.

Published by: M L Publication
On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

The view and opinions expressed in the papers are authors' own and do not necessarily reflect those of publisher or the editors

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

11. Online Teaching-Learning During Covid-19 Pandemic:
An Analysis
– *Dr. Nitumoni Das*
– *Dr. Shewali Bora*
12. Impact of Covid-19 on Indian Entertainment Industry
– *Barshneyee Bhattacharyya* 133
13. Impact of Covid-19 on the Students of Primary Level
– *Jumi Kalita* 146
14. Pandemic Characteristics of Novel Corona Virus Disease (Covid-19)
– *Prativa Deka* 154
15. Covid-19 Pandemic and Street Vendors: A Study in Nalbari
Municipality Area of Assam
– *Dr. Nandita Goswami*
– *Gitanjali Goswami* 162
16. Impact of Covid-19 on Small Enterprises
– *Dr. Bishnu Bhattacharyya* 167
17. An Analysis of Short-Run Impact of Covid-19 on
Tax Revenue Collection
– *Saurav Kalita* 183
18. ক'ৰোণাৰ ইতিহাস
– *ড° মহানন্দ পাঠক* 193

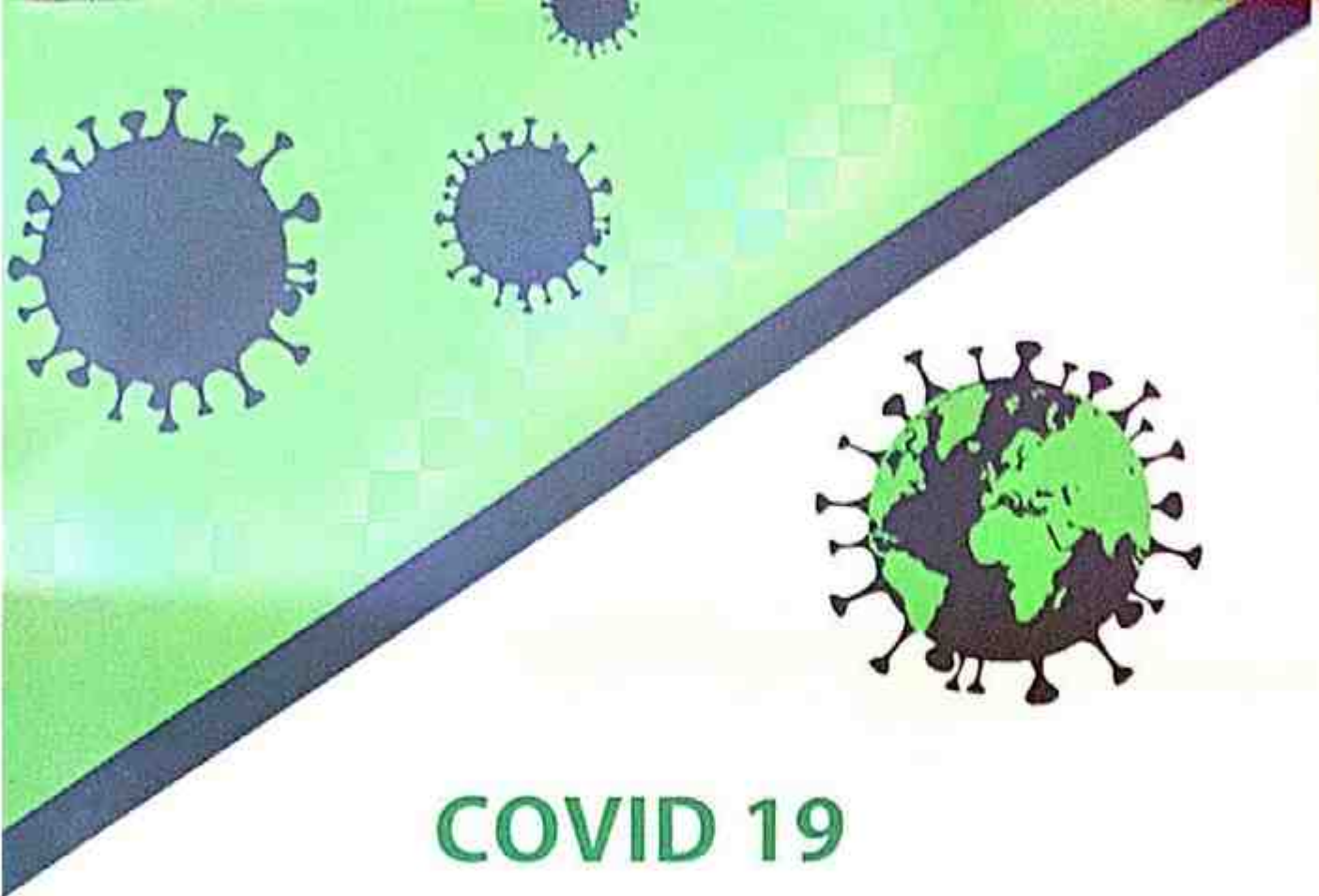
ক'ৰোণাৰ ইতিহাস

ড° মহানন্দ পাঠক

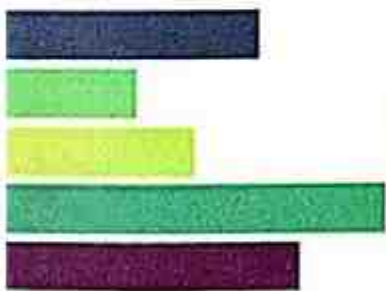
বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ যুগত চিকিৎসা বিজ্ঞানক প্ৰত্যাহান জনাই সমগ্ৰ বিশ্বৰ জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানুহৰ মানৱ অধিকাৰ ভংগ কৰি লজ্জাৰত কৰা ক'ৰোণা জীৱাণুৰ পৰা সৃষ্টি হোৱা ৰোগ হ'ল ছাৰ্ছ ক'ভ-২ অথবা ক'ভিড-১৯।

ক'ৰোণা (Corona)ৰ অসমীয়া আভিধানিক অৰ্থ হ'ল সৌৰ মুকুট। প্ৰকৃততে ক'ৰোণা হ'ল এবিধ জীৱাণু (Virus) অৰ্থাৎ সংক্ৰামক ক'ভিড-১৯ ৰোগৰ বীজ। ইয়াক আমি সাধাৰণে ইলেকট্ৰন মাইক্ৰ'স্কোপৰ সহায়ত গোলাকাৰ দেখো যদিও, এই জীৱাণুবিধ দেখিবলৈকে ধুনীয়া সৌৰ বা ৰাজ মুকুটৰ দৰে। সেয়েহে ইয়াৰ কাম বা ধৰ্ম হ'ল সূৰ্যৰ ৰশ্মিৰ দৰে সকলো ঠাইতে সিঁচৰতি হৈ পৰা। বহুকেইজন বিশিষ্ট বিজ্ঞান-সাহিত্যৰ লেখকে “ক'ৰোণা (Corona) শব্দটো লেটিন ভাষাৰ পৰা অহা বুলি ক'ব খোজে। ইয়াৰ ইংৰাজী পৰিভাষা হ'ল Crown আৰু Crownৰ অসমীয়া পৰিভাষা হ'ল ৰাজ মুকুট। গতিকে ক'ৰোণা জীৱাণুৰে ৰাজকীয় পৰিচৰ্যা বিচৰাটোৱেই স্বাভাৱিক।

মূলতঃ ক'ৰোণা হ'ল বাৰ্তাবাহী নিউক্লিক এছিড সংযোজিত ৰাইব'নিউক্লিক এছিড (RNA) বিশিষ্ট জীৱাণুহে। ই ৰোগ বা বেমাৰ নহয়। সেয়েহে ইয়াক ভিৰিয়ন অৰ্থাৎ সম্পূৰ্ণৰূপে বিকশিত আৰু পৰিপক হৈ উঠা ভাইৰাছ বুলি কোৱা হয়। এই ভিৰিয়নত প্ৰ'টিনৰ আৱৰণে 'কেপছিড' অৰ্থাৎ ভাইৰাছৰ বহিঃখোলা তৈয়াৰ কৰে। ই প্ৰ'টিনৰ উপ এককেৰে গঠিত। নিউক্লিক এছিড আৰু প্ৰ'টিনৰ সংমিশ্ৰণত 'নিউক্লীয় কেপছিড' বোলা হয়। ভিৰিয়নৰ চাৰিওফালে এক বিশেষ প্ৰ'টিন, চৰ্বি আৰু শ্বেতসাৰ নিৰ্মিত আৱৰণ থাকে আৰু বিশেষ বিশেষ গুণ অনুসৰি এনে জীৱাণুৰ আক্ৰমণ জীৱকোষ বিশেষে অৰ্থাৎ আৰ.

COVID 19
INDIAN ECONOMY
AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Borincha
Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

COVID 19: INDIAN ECONOMY AND SOCIETY

Editors

**Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami**

ECONOMIC PLANNING FORUM

Department of Economics

Barbhag College

Biswade

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of Research papers by different authors. First published in 2022 by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum, Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam.

Published by: M L Publication

On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

The view and opinions expressed in the papers are authors' own and do not necessarily reflect those of publisher or the editors

Barbhag

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Reviewers

Prof. Nivedita Goswami

Department of Economics

Gauhati University, Guwahati-14

Dr. Anup Kumar Das

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Dr. Prasenjit Bujar Baruah

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Editorial Board

President

- Dr. Birinchi Choudhuri

Principal, Barbhag College

Advisor

- Dr. Sushanta Kr. Kashyap

Controller, KVBSASU, Nalbari

Editors

- Dr. Nandita Goswami

- Gitanjali Goswami

Members

- Nivedita Goswami

- Dr. Karuna Baruah

- Dr. Anupam Dutta

- Dr. Kishore Kalita

Birinchi

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalig

CONTENTS

1. COVID 19 and India's Fiscal Deficit Financing: An Assessment
– *Manisha Devi* 9
2. Impact of Covid-19 Pandemic on People's livelihoods in Nalbari District
– *Jhonmani Rajbongshi* 23
3. COVID-19 Pandemic: Tourism Sector and the Indian Economy
– *Bidyajyoti Borah* 33
4. Double Pandemic and Women: Domestic Violence in India
– *Dr. Hiramani Patgiri*
– *Abhijit Baruah* 49
5. Human Rights Violations During Covid-19
– *Jeuti Nath* 62
6. Covid-19 and Socio-economic Impact on Sarania Kachari in
Baksa District of Assam
– *Dr. Manik Chandra Nath*
– *Hemanta Deka* 69
7. Covid-19 and Its Impact on Pre-primary Education
with Special Reference to Nalbari District of Assam
– *Pratyasha Talukdar* 82
8. Awareness and Knowledge about COVID-19 among
Students in Nalbari
– *Pulama Talukdar* 91
9. The Impact of Covid -19 on Hospital Management Practices in
Guwahati City Using SWOT Analysis
– *Archana Bhattacharyya*
– *Dr. A. Ibemcha Chanu*
– *Dr. Babita Lahkar* 102
10. Rise and Fall of Indian Economy During Covid-19
– *Dr. Padmaja Chetia* 126

Biswajit

Principal & Secretary
Berhampore College, Kokrajhar

Covid-19 and Socio-economic Impact on Sarania Kachari in Baksa District of Assam

*Dr. Manik Chandra Nath
Hemanta Deka*

Abstract

The emergence of Corona viruses (CoV, Covid-19) in 2019 was started as a great pandemic for human civilization. This global pandemic has impacted several countries, affecting more or large family of viruses that causes illness ranging from the common cold to more severe diseases. A noval coronavirus (nCoV) is a new strain that has not been previously identified in human body. After the initial outbreak, Covid-19 continued to all provinces in China and very quickly spread to other countries and affected the human body. As the number of cases of infected individuals has risen rapidly, the death ratio increases day by day and it became uncontrolled disease. The government and health department of different countries are tried to make some awareness programme among the peoples to understand the root causes of Covid-19 and make a motto 'stay home stay safe'. This paper is intended to find out the history of Covid-19 and its impact in India.

Revisiting North-East India

HISTORY, SOCIETY AND ETHNICITY

Edited by :
Habib Fazlul Basid
Tarun Kumar Halder

About the Book

The present study comprehensively and in lucid style discusses the history, society, regionalism and insurgency movement of Northeastern states of India. The concept of identity and identity conflict of the different ethnic groups, history of the land, people and culture of northeastern region have been included in this volume. The book will be vital use to the tour operators, students and researchers of History and social science of the North East India. The promotion, prospects and problems of tourism and the issues of tea industry of north east are also incorporated in this volume for discussion. The book further elucidates the different aspects and dimensions of neo-Vaishnavism and Sufism in Assam.

EDITOR IN CHIEF: HARIHAR BASID, Assistant Professor and Head in the Department of History, Sapatgram College, Sapatgram, Assam has completed his Post-graduation in History from the Gauhati University with first class first rank. He did Ph.D. from the Department of History Gauhati University, Guwahati. He has been awarded numerous scholarships including Maulana Azad National Fellowship. Dr. Basid has participated and presented papers in number of seminars, conferences and workshops sponsored by the agencies like UGC, ICHR and ICSSR. His research interest includes partition history, migration and the issues of internally displaced persons. He has published many articles in books and journals of reputation and is also a life time member of North East India History Association.

CO-EDITOR: TARUN KUMAR HALDER, Assistant Professor and Head in the Department of History, Ratnapith College, Chapar he did Post-graduation in history from Gauhati University campus. He also completed a professional degree from CTE, Kokrajhar and Presented paper in many UGC / ICSSR sponsored national / international seminars. He has published many articles in books and journals and is also a life time member of North East India History Association. He co-authored a book named *Great Britainor Itihas*.

P

BALAJI PUBLICATIONS & DISTRIBUTORS

39 G, 2 BHK, Godwin City, Near Godwin Hotel

New Baghpat Bypass, Meerut-250001 (U.P.)

E-mail: balajibooks2010@gmail.com

balaji.books2010@rediffmail.com

ISBN : 978-93-91661-37-3

₹895/-

Balajipub

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

CONTENTS

<i>Editorial Board</i>	v
<i>Acknowledgement</i>	vii
<i>Message from the Principal</i>	ix
<i>List of Tables and Figures</i>	xvii
<i>List of Contributors</i>	xxi
<i>Map North Eastern India</i>	xxv
<i>Introduction</i>	xxvii

SECTION-A

HISTORY OF NORTH-EAST

1. Digboi War Cemetery—A Living Testimony of Second World War 3
—**CHIRANJIB DAHAL**
2. Trade, Commerce and Indigenous Industries in Medieval Assam and the Role of Indigenous People 9
—**TARUN KR. HALDER AND DR. KARTIK CH. SUTRADHAR**
3. Immigration of Labourers into Assam —From 1889 – 1904 25
—**MONALISHA BRAHMA**
4. Problems and Prospects of Agricultural Productivity in Char areas of Assam 33
—**DR. SHAHJAHAN ALI SHEIKH**
5. The Role of Elephant in Socio-Political Development of Medieval Assam —From 13th to 18th Century CE 43
—**KAMAL HUSSAIN AHMED**

Biswadeh

Principal & Secretary
Barshag College, Kalog

REVISITING NORTH-EAST INDIA
HISTORY, SOCIETY AND ETHNICITY

© Editor in Chief

First Edition 2022

ISBN 978-93-91661-37-3

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the author and Publisher.

Declaration: As per the agreement with the authors, the views expressed in the essays are made by the contributors and in no way reflect the view of the editors and publisher of the book. Contributors are solely responsible for their opinions, comments and the authenticity of the data.

Published by

BALAJI PUBLICATIONS

Head Office:

39G, 2BHK, Godwin City, New Godwin Hotel,
Near Baghpat Bypass, Meerut-250001 (U.P.)

Branch Office:

23/623 Gali No. 6, Gurana Road,
Pathankot Baraut (Baghpat),
U.P.-250611

Ph: 09811864351, 08433295480

E-mail: balajibooks2010@gmail.com

balajibook2010@gmail.com

Printed in India

Biranchi

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

সন্ধ্যা

Borinda

Principal & Secretary
Bartholomew College, Kalgan

সম্পাদক
নিপম কলিতা
ভৃগুত্তম বৰা

SAMAYAN : *Samayan a Multidisciplinary Research Book on Arts, Humanities and Social Science edited by Mr. Nipom Kalita & Bhriguttam Borah, published by Purbayon Publication on behalf of Samayan Group of Publication, Guwahati.*

Published : November, 2021

Editor : Nipom Kalita
Bhriguttam Borah

© : Editor
samayangroup@gmail.com

ISBN : 978-93-93881-09-0

Price : 550.00

Members : Dr. Montu Kr. Borah
Jhanji Hemnath Sarma College
Dr. Deep Prakash Parasar
Down Town University
Dr. Shiromoni Bhuyan
District Institute of Education and Training, Kamrup

Dipti Das
Mangaldoi College

Cover : Dr. Sanjib Borah

Technical Support : Hasan Ali
Dipankar Sarma
Durgadhar Dowari
Rituporna Saikia

Printed at : Meetal Offset Printers
Guwahati-10

e-mail: meetaloffsetprinters@gmail.com

Content

লোকগীত : পটভূমিৰ অনুৰংগ-প্ৰসংগ ড° দীপশিখা গগৈ, ড° খনিকব মাউত	১-১১
নগৰীকৰণ আৰু অসমীয়া পৰম্পৰাগত বিবাহ পদ্ধতি : এক অধ্যয়ন প্ৰজ্ঞাশ্ৰী ভূঞা	১২-২০
লিংগ অধ্যয়নৰ অন্তৰ্দৃষ্টিৰে অসমীয়া উপন্যাস আৰু পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ-সংস্কৃতিত লিংগ অসমতা কব্বী দত্ত	২১-৪১
আউনীআটি সত্ৰৰ দুটি নৃত্য পৰম্পৰা অঙ্গৰা আৰু নটুৱা-এটি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন মনাশ্ৰী পাঠক	৪২-৪৯
'ইয়াকইকম' উপন্যাসত বিচ্ছিন্নতাবাদী চেতনা আৰু নগা জীৱন দিব্য কুলি	৫০-৬৫
লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ পত্ৰলেখা : এক অধ্যয়ন টুটুমণি দাস	৬৬-৭৮
জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালাৰ নাটকৰ নাবী চৰিত্ৰ ডিম্পীবাণী বৰ্মন	৭৯-৯০
হোমেন বৰগোহাঞিৰ 'সুবালা' উপন্যাসত পাশ্চাত্য চিন্তা-চেতনাৰ প্ৰতিফলন : এক বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন প্ৰিয়ংকা সন্দিকৈ	৯১-৯৮
ড° মামণি বয়জুম গোস্বামীৰ 'মঁতাল হাতীৰ উয়ে খোৱা হাওদা' উপন্যাসৰ চৰিত্ৰ বিশ্লেষণ খন্দিতা পাটব	৯৯-১০৯
গণেশ গগৈৰ কবিতাৰ প্ৰেম গৌৰী প্ৰসাদ শৰ্মা	১১০-১১৫

Biswade

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalga

লোকগীত : পটভূমিৰ অনুষ্ণংগ-প্ৰসংগ

ড° দীপশিখা গগৈ

সহকাৰী অধ্যাপক, কুমাৰ ভাষ্কৰবৰ্মা সংস্কৃত আৰু পুৰাতন অধ্যয়ন বিশ্ববিদ্যালয়

ড° খনিকৰ মাউত

সহকাৰী অধ্যাপক, বৰভাগ মহাবিদ্যালয়, নমবাৰী

সংক্ষিপ্তসাৰ

মানব সংস্কৃতিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগ হ'ল লোকগীত। মানব সভ্যতাৰ বিকাশৰ লগে-লগেহি লোকগীতবোৰ উৎপত্তি হ'ল বুলিব পাৰি। আদিম গুহ্য মানবৰ জীৱনত সমুদীয়া চিকাৰৰ আনন্দৰ আগ-বাটোৱাৰ কবিতালৈ আনন্দপূৰ্ণ ক্ৰিমিলি আৰু চিৎকাৰ মাৰিছিল। তেওঁলোকৰ মুখেৰে স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে ওলাই অহা সেই আবেগপূৰ্ণ চিৎকাৰসমূহতেই লোকগীতৰ বীজ নিহিত হৈ আছিল বুলি ক'লে জুলা কেপ্তা নহ'ব। কথোপকথনৰ যোগেদি মানব ভাৱ ব্যক্ত কৰাৰ অৰ্থতা আহৰণ কৰাৰ পাছত মানুহে নিজৰ ভাৱ-অনুভূতিক আংগিক আৰু বাচিক ৰূপৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰাৰ কৰ্ম আৰম্ভ কৰিলে। শ্ৰৌণামৰ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ অনুঘটকৰ লগত প্ৰদয়ৰ আৱেগ সংযোগ সাধিত হৈ লোককবিৰ মুখেৰে নিৰ্গত হ'ল স্বতঃস্ফূৰ্ত লোককবিতা বা লোকগীত। সেয়ে বহুক্ষেত্ৰত ক'গ পাৰি যে, লোকগীতে মানব সমাজৰ বিবৰ্তনৰ ইতিহাস বহন কৰি আহিছে। মানব সমাজলৈ অহা পৰিৱৰ্তনে যি গতিপথ লৈছে সেই পথেৰেই বাট বুলিছে লোকগীতে।

এই সম্পৰ্কত প্ৰথমেই 'লোক' শব্দৰ অৰ্থ বিচাৰোঁ। আতিগামিক অৰ্থৰে 'লোক' মানে ব্যক্তি, জনসাধাৰণ, সাধাৰণ মানুহ, বাহিৰ। এই সাধাৰণ জনতা যিকোনো

অনিৰ্বাপিত অনল

সম্পাদক । ড° অকুণ্ঠিতা বৰঠাকুৰ
সহযোগী সম্পাদক । অভিজিৎ বৰা

Binnish

Principal & Secretary
Barbhag College, Katag

ANIRBAPITA ANAL (Unextinguished Fire)

A collection of articles in Assamese, based on contributions of women of Assam to the freedom struggle of India (1857 -1947), edited by Dr. Akunthita Borthakur, published by Dr. Maheswar Kalita, Convener of Cotton University Publication Cell, Cotton University, Panbazar, Guwahati- 781001, to commemorate the *AZADI KA AMRIT MAHOTSAV*, 2022 and Printed in India at Bhabani Offset & Imaging Systems Pvt. Ltd., 7 Lachit Lane, Rajgarh Road, Guwahati -7, Price: Rs.250/-.

ISBN: 978-81-957456-0-9

অনিৰ্বাপিত অনল

স্বাধীনতাৰ অমৃত মহোৎসৱ উদযাপনৰ অংশ হিচাপে, ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত অসমৰ নাৰী সংগ্ৰামীসকলৰ (১৮৫৭-১৯৪৭) অৱদানৰ বিষয়ে বিভিন্ন লেখক আৰু গবেষকে লিখা প্ৰবন্ধৰ একত্ৰ সংকলন।

সম্পাদক : ড° অকুণ্ঠিতা বৰঠাকুৰ

সহযোগী সম্পাদক : অভিজিৎ বৰা

প্ৰচ্ছদ : ড° দেৱজিৎ শৰ্মা

প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২২

© কটন বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰকাশন কোষ

দাম : ২৫০.০০ টকা

আই.এছ.বি.এন. : 978-81-957456-0-9

প্ৰকাশক : ড° মহেশ্বৰ কলিতা, আহায়ক, প্ৰকাশন কোষ, কটন বিশ্ববিদ্যালয়

কটন বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰকাশন কোষৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে এই গ্ৰন্থৰ কোনো ৰূপত কোনো অংশৰ প্ৰতিলিপি কৰিব নোৱাৰিব। যিকোনো ধৰণৰ প্ৰতিলিপি বা যান্ত্ৰিক উপায়েৰে পুনৰ উৎপাদন কৰিবলৈ হ'লে প্ৰকাশন কোষৰ লিখিত অনুমতি লোৱাটো জৰুৰী।

মুদ্ৰণ :

ভৱানী অফ্‌ছেট এণ্ড ইমেইজিং ছিষ্টেমছ প্ৰাঃ লিঃ
৭ লাচিত লেন, বাজগড় ৰোড, গুৱাহাটী- ৭৮১০০৭, অসম

Principal & Secretary
Berhag College, Karag

অঞ্চল বিশেষ

ভাৰতৰ মুক্তি সংগ্ৰামত নলবাৰী অঞ্চলৰ নাৰীৰ ভূমিকা

ড° বেঞ্জীনা আহমেদ ।। ১৬৬

স্বাধীনতাপিয়ামী পথিকসকল

ঋতুৰাজ দাস ।। ১৭১

ইতিহাসৰ এবা-বোটলা : ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত

শিৱসাগৰ জিলাৰ নাৰীসমাজৰ অৱদান

ড° নমিতা দেৱী ।। ১৭৬

অন্যান্য

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত অসমৰ গোৰ্খা মহিলাসকলৰ ভূমিকা

প্ৰকাশ কৈৱালা ।। ১৮১

স্বাধীনতা আন্দোলনৰ প্ৰেক্ষাপটত অসমত মহিলা সমিতিৰ গঠন আৰু উত্তৰণ

জিহ্ম ঠাকুৰীয়া ।। ১৯১

অসমীয়া মহিলাৰ কণ্ঠত স্বাধীনতাৰ গীত

নব্বতা দত্ত ।। ১৯৭

আলোকচিত্ৰ ।। ২০৯

লেখক পৰিচিতি ।। ২১৩

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalog

ইতিহাসৰ এৰা-বোটলা : ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনত শিৱসাগৰ জিলাৰ নাৰীসমাজৰ অৱদান

ড° নমিতা দেৱী

Summary of the Article:

Contribution of the Women of Sibsagar to the Freedom Struggle: The colonial hegemony on Indian sub-continent marks an important epoch to society, polity and history of India. The nation has to carry on a long-drawn journey of struggle to overthrow the colonial rule. In this journey of resistance, people from different class, creed, and region had played their role as freedom fighter and faced unforgettable sufferings as well as sacrifices. Their sacrifices remain as the milestone of national integration and inspiration to Indian nationhood and patriotism. The journey of freedom struggle started from 1857 and continues to 1947. The historical writings and narratives of the colonial period of India, basically concern about the contributions of reputed leaders and institutions. But it is well known fact that leaders win due to contributions. So for the sake of comprehensive, objective and universal history of India's freedom struggle, it is an urge of time to document and render tribute to unknown freedom fighters irrespective of caste, creed and region. Keeping in mind this objective, this article tries to explore and narrate the contribution of female freedom fighters

COVID 19
INDIAN ECONOMY
AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Binnich
Principal & Secretary
Berhag College, Kaling

COVID 19: INDIAN ECONOMY AND SOCIETY

Editors

**Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami**

ECONOMIC PLANNING FORUM

**Department of Economics
Barbhag College**

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of Research papers by different authors. First published in 2022 by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum, Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam.

Published by: M L Publication
On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

The view and opinions expressed in the papers are authors' own and do not necessarily reflect those of publisher or the editors

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

Reviewers

Prof. Nivedita Goswami

Department of Economics

Gauhati University, Gauhati-14

Dr. Anup Kumar Das

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Dr. Prasenjit Bujar Baruah

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Editorial Board

President

- Dr. Birinchi Choudhuri
Principal, Bardham College

Advisor

- Dr. Sushanta Kr. Kashyap
Controller, KVBSASU, Nalbari

Editors

- Dr. Nandita Goswami
- Gitanjali Goswami

Members

- Nivedita Goswami
- Dr. Karuna Baruah
- Dr. Anupam Dutta
- Dr. Kishore Kalita

Principal & Secretary
Bardham College, Kalyan

11. Online Teaching-Learning During Covid-19 Pandemic:
An Analysis
- Dr. Nitumoni Das
- Dr. Shewali Bora 133
12. Impact of Covid-19 on Indian Entertainment Industry
- Barshneyee Bhattacharyya 146
13. Impact of Covid-19 on the Students of Primary Level
- Jumi Kalita 154
14. Pandemic Characteristics of Novel Corona Virus Disease (Covid-19)
- Prativa Deka 162
- ✓ 15. Covid-19 Pandemic and Street Vendors: A Study in Nalbari
Municipality Area of Assam
- Dr. Nandita Goswami
- Gitanjali Goswami 167
16. Impact of Covid-19 on Small Enterprises
- Dr. Bishnu Bhattacharyya 183
17. An Analysis of Short-Run Impact of Covid-19 on
Tax Revenue Collection
- Saurav Kalita 193
18. ক'ৰোণাৰ ইতিহাস
- ড° মহানন্দ পাঠক 208

Covid-19 Pandemic and Street Vendors: A Study in Nalbari Municipality Area of Assam

*Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami*

Abstract

Covid-19 pandemic has threatened both the lives and livelihoods of the people and especially of the informal workers. The informal workers who are already in a vulnerable condition are affected more by the pandemic. In the present study, an attempt is made to find out the affects of Covid-19 and its subsequent lockdown on the economic conditions incorporating the occupational changes, changes in income, consumption and savings of the street vendors of Nalbari Municipality area of Assam. The study is mainly based on primary data collected from 50 different types of street vendors of the Nalbari Municipality area. The collected data are analyzed by using descriptive statistics, paired t test and pie diagram. It is found that the street vendors are badly affected by the pandemic. After lockdown, some of the vendors have to switch over to other business. During the lockdown period, the income and so the consumption expenditure and saving of the vendors have fallen down significantly and the percentage

[167]

CBCS-New Syllabus

শিক্ষা পরিসংখ্যা বিজ্ঞান আৰু ব্যৱহাৰিক অভীক্ষা

EDUCATIONAL STATISTICS AND PRACTICAL

ওষাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ শিক্ষা বিষয়ৰ
চতুৰ্থ বাৰ্ষিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত প্ৰণোদিত প্ৰসংগ পাঠ্যপুথি

ড° নিতুমণি দাস • ড° বীতামণি দাস

In Department
of Education

By N. K. ...
30/4/22

As per CBCS Syllabus

স্নাতক মহলাৰ

শিক্ষা পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান আৰু
ব্যৱহাৰিক অভীক্ষা

(Educational Statistics and Practical)

Edu - HC - 4026

চতুৰ্থ মাধ্যমিকৰ সন্মান (Honours) পাঠ্যক্রম

ড° মিতুমণি দাস
মহাবলী অধ্যাপিকা
ভাৰ কলেজ, মহাবলী

ড° বিজয়মণি দাস
মহাবলী অধ্যাপিকা
ভাৰকল মহাবিদ্যালয়, ভামৰা, মহাবলী

অশোক বুক হাউচ

অশোক বুক হাউচ, মহাবলী

Prinich

Principal & Secretary
Berhag College, Katag

EDUCATIONAL STATISTICS AND PRACTICAL : A textbook for 4th Sem
Education Honours students of Gauhati University written by Dr. Nityananda
Assistant Professor, Borbhag College, Nalbari and Dr. Ritamoni Das, Asst
Professor, Kamrup College, Chamata, Nalbari and published by Ashok Book
Panbazar, Guwahati-1

1st Edition : 2021

©: Author

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without prior permission of the publisher, in writing.

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise be lent, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

GLOBAL OFFICE

- ♦ **New Delhi Global Net Publication**
(An Imprint of Asian Humanities Press)
Ground Floor, 2/27 Ansari Road, Daryaganj, New Delhi-110002
Contact No. : 75770-73317; Email : globalnetpublication@gmail.com

HEAD OFFICE

- ♦ **Guwahati Ashok Publication**
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com
- ♦ **Guwahati Ashok Book Stall**
Jaswanta Road, Panbazar
Guwahati-1
Contact No : 94350-44525, 70028-46982
E-mail : absguw@gmail.com

ISBN : 978-93-90942-32-9

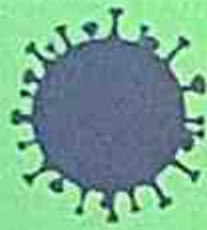
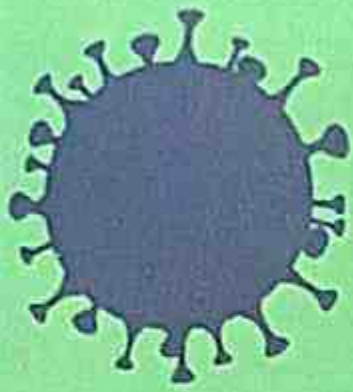
cover illustration : Sanjib Kalita

Printed in India at Das offset, Guwahati
Publisher : Ashok Book Stall, Guwahati, Assam

Price: ₹ 195/-

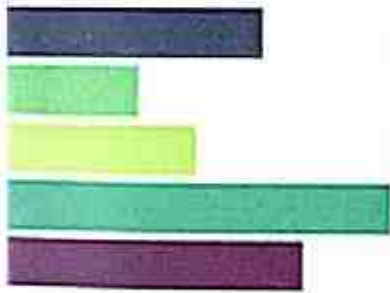
Borincha

Principal & Secretary
Borbhag College, Kalog

COVID 19

INDIAN ECONOMY AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Binnich
Principal & Secretary
Berhampur College, Kalag

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of Research papers by different authors. First published in 2022 by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum, Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam.

Published by: M L Publication
On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

The view and opinions expressed in the papers are authors' own and do not necessarily reflect those of publisher or the editors

11. Online Teaching-Learning During Covid-19 Pandemic:
An Analysis
– *Dr. Nitumoni Das*
– *Dr. Shewali Bora*
12. Impact of Covid-19 on Indian Entertainment Industry 133
– *Barshneyee Bhattacharyya*
13. Impact of Covid-19 on the Students of Primary Level 146
– *Jumi Kalita*
14. Pandemic Characteristics of Novel Corona Virus Disease (Covid-19) 154
– *Prativa Deka*
15. Covid-19 Pandemic and Street Vendors: A Study in Nalbari
Municipality Area of Assam 162
– *Dr. Nandita Goswami*
– *Gitanjali Goswami*
16. Impact of Covid-19 on Small Enterprises 167
– *Dr. Bishnu Bhattacharyya*
17. An Analysis of Short-Run Impact of Covid-19 on
Tax Revenue Collection 183
– *Saurav Kalita*
18. কৰোণাৰ ইতিহাস 193
– *ড° মহানন্দ পাঠক*

Biswajit

Principal & Secretary
Barthag College, Kalag

Pandemic Characteristics of Novel Corona Virus Disease (Covid-19)

Prativa Deha

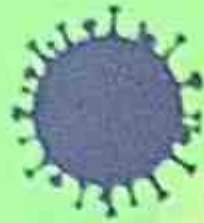
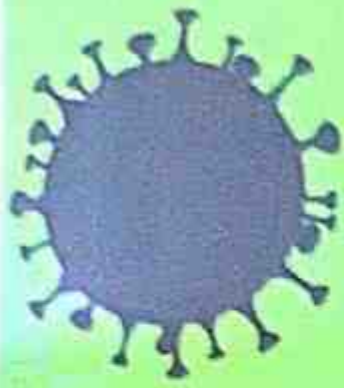
Abstract

In December 2019, a new disease with pneumonia like symptom was spreading throughout Wuhan in China which was entitled as novel corona virus disease or COVID-19 caused by the virus SARS Co-V-2 within a span of a few days, this disease become a global threat and was termed as a pandemic by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020. The origin of the Covid-19 disease has been traced back to the bats, but the intermediary contact is unknown. In most cases the virus shows mild symptoms like fever, fatigue, dyspnea, cough etc. Which may become severe if appropriate precautions are not adhered to estimate of the true prevalence of Covid-19 in a population can be made by random sampling and pooling of RT-PCR tests.

Keywords: pneumonia, SARS Co-V-2, Covid-19, RT-PCR.

Introduction:

The current global pandemic is caused by the novel corona virus disease (2019-nov) or severe acute respiratory syndrome coronavirus-2(sars-cov-2) popularly known as Covid-19 disease originated in the

COVID 19
INDIAN ECONOMY
AND SOCIETY

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Binnich
Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Reviewers

Prof. Nivedita Goswami

Department of Economics

Gauhati University, Guwahati-14

Dr. Anup Kumar Das

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Dr. Prasenjit Bujar Baruah

Assistant Professor

Department of Economics

Rajib Gandhi University

Arunachal Pradesh

Editorial Board

President

- Dr. Birinchi Choudhuri
Principal, Barbhag College

Advisor

- Dr. Sushanta Kr. Kashyap
Controller, KVBSASU, Nalbari

Editors

- Dr. Nandita Goswami
- Gitanjali Goswami

Members

- Nivedita Goswami
- Dr. Karuna Baruah
- Dr. Anupam Dutta
- Dr. Kishore Kalita

Birinchi

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalig

Covid 19: Indian Economy and Society: A collection of Research papers by different authors. First published in 2022 by M L Publication on behalf of Economic Planning Forum, Department of Economics, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam.

Published by: M L Publication

On behalf of Economic Planning Forum
Department of Economics
Barbhag College

Published : May 2022

© : Editors

ISBN: 978-81-953850-2-7

Price: 600/- (Six Hundred Only)

Setting/Design and printers: Abhilekha Graphic

Printed by: Abhilekha Graphic, Guwahati-01

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

The view and opinions expressed in the papers are authors' own and do not necessarily reflect those of publisher or the editors

CONTENTS

1. COVID-19 and India's Fiscal Deficit Financing: An Assessment
– *Manisha Devi* 20
2. Impact of Covid-19 Pandemic on People's livelihoods in Nalbari District
– *Jhonmani Rajbongshi* 23
3. COVID-19 Pandemic: Tourism Sector and the Indian Economy
– *Bidyajyoti Borah* 33
4. Double Pandemic and Women: Domestic Violence in India
– *Dr. Hiramani Patgiri* 40
– *Abhijit Baruah*
5. Human Rights Violations During Covid-19
– *Jeuti Nath* 52
6. Covid-19 and Socio-economic Impact on Sarania Kachari in Baksa District of Assam
– *Dr. Manik Chandra Nath* 60
– *Hemanta Deka*
7. Covid-19 and Its Impact on Pre-primary Education with Special Reference to Nalbari District of Assam
– *Pratyasha Talukdar* 75
8. Awareness and Knowledge about COVID-19 among Students in Nalbari
– *Pulama Talukdar* 91
9. The Impact of Covid-19 on Hospital Management Practices in Guwahati City Using SWOT Analysis
– *Archana Bhattacharyya* 100
– *Dr. A. Ibemcha Chanu*
– *Dr. Babita Lahkar*
10. Rise and Fall of Indian Economy During Covid-19
– *Dr. Padmaja Chetia* 126

Biswajit
Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

Awareness and Knowledge about COVID-19 among Students in Nalbari

Pulama Talukdar

Abstract

The causative pathogen of pandemics SARS CoV-1 (Severe Acute Respiratory Syndrome Corona Virus-1) in 2002, MERS (Middle East Respiratory Syndrome) in 2012 and current COVID-19 are different variants of corona viruses having pandemic potential (Choudhury et al, 2020). The present pandemic emerged initially in 31st December 2019 in Wuhan province of China and affects 424,822,073 patients in 224 countries with 5,890,312 deaths (WHO Dashboard updated to 22.2.2022). The present study was conducted to assess the knowledge and awareness of COVID-19 among the students of 10th to Undergraduate level of different academic institutions of Nalbari through an online survey. A total number of 256 students responded in the study. Among the respondents 150 (58.6%) were male and 106 (41.4%) were female. Majority of the respondents (120 i.e. 46.9%) were from 10th standard, whereas 86 (33.6%) from Higher Secondary level and 50 (19.5%) from undergraduate level. Most of the students have adequate knowledge and awareness of the disease. Practical implementation of the theoretical

Bismita

Principal & Secretary
Berhag College, Kalga

CBCS
Syllabus

সম্প্রসারিত কার্যকলাপ

EXTENSION ACTIVITIES

শিক্ষা

Binnich
Principal & Secretary
Berhag College, Kalg

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ পঞ্চম বাৰ্ষিকৰ
দক্ষতা বিকাশ (EDU-SE-5014) পাঠ্যক্রমৰ বাবে

ড° শেৱালী বৰা
গীতিমা ভাগৱতী

সম্প্রসারিত কাৰ্যকলাপ

শিক্ষা : স্নাতক মহলাৰ পঞ্চম যাত্নাসিক (Semester) ৰ দক্ষতা বিকাশ (SE)
পাঠ্যক্রমৰ পাঠ্যক্রমৰ বাবে লিখিত পাঠ্যপুথি

No part of this book may be reprinted or reproduced or utilised in any form or by any electric, mechanical or other means, now known or here after invented including photocopying and recording, or in any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publishers.

মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন

পানবজাৰ, গুৱাহাটী- ১

দূৰভাষ : ৭০০২২১৪২২৭, ৯৩৬৫৮৮৭৮০৫

E-mail: mrityunjoyprakashan@gmail.com

প্ৰথম প্ৰকাশ : ডিচেম্বৰ ২০২১

© : প্ৰকাশক

মুদ্ৰণ :

মূল্য : ₹ ১১০.০০

ISBN : 978-93-90826-13-1

Binnich

Principal & Secretary
Berhampore College, Kalga

পৰিবেশক :

মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন, পানবজাৰ; অশোক বুক ষ্টল, পানবজাৰ; বুক এম্প'ৰিয়াম,
পানবজাৰ; ডি. কে. বুক ষ্টল, পানবজাৰ; বুক লেণ্ড, পানবজাৰ; মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন,
সৰ্থেবাৰী; ফ্ৰেইণ্ডচ বুক ষ্টল, পানবজাৰ; বি. আৰ বুক ষ্টল, পানবজাৰ; বুক ভেলী,
পানবজাৰ; আসাম বুকচ্, বৰপেটাৰোড।

- সূচী পত্র -

গোট ১ : সম্প্রসাৰণ ক্ৰিয়া/কাৰ্যসমূহ

- সম্প্রসাৰণৰ অৰ্থ, বৈশিষ্ট্য আৰু উদ্দেশ্য।

Meaning, Characteristics and objectives of Extension.

- সম্প্রসাৰণৰ নীতি আৰু গুৰুত্ব।

Principles and importance of Extension

- সম্প্রসাৰণ শিক্ষা কাৰ্য্যৰ পৰিসৰ।

Areas of Extension Education activities.

- সম্প্রসাৰণ কাৰ্য্যৰ ক্ষেত্ৰত উচ্চ শিক্ষাৰ ভূমিকা।

Role of higher education on extension Activities.

গোট ২ : সম্প্রসাৰণ পদ্ধতি আৰু স্বচ্ছ ভাৰত মিছন

৩৫

- Extension methods with particular reference to- Home visit, Group Discussion, Exhibition, Campaigning.

(সম্প্রসাৰণ পদ্ধতি সমূহ - গৃহ দৰ্শন / পৰিদৰ্শন / ভ্ৰমণ, দলীয় আলোচনা, প্ৰদৰ্শনী, প্ৰচাৰ অভিযান)

- Swachha Bharat Mission - its objectives and components

(স্বচ্ছ ভাৰত মিছন - ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য আৰু আহিলা সমূহ)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ
স্নাতক মহলাৰ সন্মান (Honour) পঞ্চম বাৰ্ষিক (Semester)ৰ
CBCS পাঠ্যক্রম অনুসৰি যুগ্মতোৰা সহায়ক পাঠ্যপুথি

দক্ষতা বিকাশ পাঠ্য
EDU-SE-5014

সম্প্ৰসাৰিত কাৰ্যকলাপ Extension Activities

ড° শ্ৰেণী বৰা
গীতিমা ভাগৱতী

মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন
পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-১

Binnich

Principal & Secretary
Berthag College, Kaig

COVID 19
INDIAN ECONOMY
AND SOCIETY

GDP

Dr. Nandita Goswami
Gitanjali Goswami

Bisinesh
Principal & Secretary
Berhag College, Katag

Online Teaching-Learning During Covid-19 Pandemic: An Analysis

Dr. Nitumoni Das
Dr. Shewali Bora

Abstract

Covid-19 pandemic has brought a revolutionary change in the educational field by removing traditional offline classes to a new one by adopting online strategies for the better benefit of the student community. Therefore an attempt has been made to study the impact of this pandemic on online learning of the students. The finding of the study reveals that there exists difference between male and female students in regard to some aspects of online teaching and learning. Moreover, the paper reveals the positive and negative impact of online learning on student's learning.

Keywords: *online learning, higher education*

Introduction

Covid-19 was first identified in December 2019, in Wuhan, China and then it gradually started spreading in other parts of the world. It has created a serious and deep rooted impact on the social, economic and psychological life of people in different parts of the world. This pandemic has made the public aware about certain things and adopts

Covid 19: Indian Economy and Society

certain strategies like hand washing, wearing face masks, physical distancing and avoiding mass gathering etc. Lockdown and staying home strategies have been put in place as the needed action to flatten the curve and control the transmission of the disease (Sintema, 2020).

The Covid-19 outbreak had a devastating impact on human life. It has affected the education systems of both developed and developing countries of the world to a large extent. According to IAU Global Survey Report it has affected nearly 1.6 billion learners in more than 200 countries and more than 94% of student population in the world. It has led to the closure of all educational institutions as instructed by the Government to reduce the spread of this airborne disease to break the chain of this pandemic. One of the most important pandemic precautions called "social distancing" or "physical distancing" has attempted to reduce interpersonal contact and thereby minimise the kind of community transmission that could develop quickly in dense social networks like the university campus (Weeden & Cornwell, 2020). Therefore, all the educational institutions with face to face contact have been discontinued.

Therefore, an alternative measures in the name of digital learning have been adopted to meet this challenge. The teaching learning and evaluation methodologies have been completely altered by this pandemic and digitalization of the whole education system became a necessity.

Objectives of the paper

This paper is designed to study the following objectives:

1. To find out the differences in viewpoints with regard to online learning between male and female students.
2. To study the impact of online learning during covid-19 pandemic on higher education.

শিক্ষণ কৌশলৰ বিকাশ

Developing Teaching Skill

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ ষষ্ঠ বাৰ্ষিকিক শিক্ষা বিষয়ৰ
দক্ষতা বিকাশ (EDU-SE-6014) পাঠ্যক্রমৰ আধাৰত লিখিত পাঠ্যপুথি

Bisinch

Principal & Secretary
Berhing College, Kalog

গীতিমা ভাগৱতী
ড° শেৱালী বৰা

শিক্ষণ কৌশলৰ বিকাশ (Developing Teaching Skill) (দক্ষতা বিকাশ পাঠ Edu-SE-6014)

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিকৰ CBCS পাঠ্যক্রমৰ
দক্ষতা বিকাশ পাঠ (Edu-SE-6014) অনুসৰি যুগুতোৱা পাঠ্যপুথি

গীতিমা ভাগৱতী, এম.এ.(ডবল), এম.ফিল
সহকাৰী অধ্যাপিকা, ধৰ্মধৰ্মা আঞ্চলিক কলেজ
ড° শেৱালী বৰা, এম.এ., এম.ফিল, পি.এইচ.ডি
সহকাৰী অধ্যাপিকা, বৰভাগ কলেজ

Bismita
Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

শিক্ষণ কৌশলৰ বিকাশ :
স্নাতক মহলাৰ যষ্ঠ যাত্ৰাসিক (Semester)ৰ CBCS পাঠ্যক্ৰমৰ
ছত্ৰ-ছত্ৰী আৰু অনুৰাগী পাঠকৰ বাবে লিখিত।

প্ৰকাশকৰ অনুমতি অবিহনে এই কিতাপখনৰ কোনো অংশৰ
কোনো ধৰণৰ প্ৰতিলিপি নকল কৰিব নোৱাৰিব।

প্ৰকাশক-

মৃত্যুঞ্জয় প্ৰকাশন
পানবজাৰ, গুৱাহাটী- ১

ভ্ৰাম্যভাষ : ৯০০২২১৪২২৭, ৯৩৬৫৮৮৭৮০৫
E-mail: mrityunjyprakashan@gmail.com

প্ৰথম প্ৰকাশ : এপ্ৰিল, ২০২২
© প্ৰকাশকৰ দ্বাৰা সৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত

ISBN : 978-93-90826-39-1

মূল্য : ₹. ১২০.০০

মুদ্ৰণ :
এম. এছ. গ্ৰাফিক্স
নুনমাটি, গুৱাহাটী-৭৮১০২০

Borincha
Principal & Secretary
Berhag College, Kalog

— সূচীপত্ৰ —
শিক্ষণ কৌশলৰ বিকাশ
(Developing Teaching Skill)

- Unit-1** শিক্ষাদান আৰু শিক্ষাদান কৌশল ৭
(Teaching and Teaching Skill)
- Unit-2** পাঠ পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা আৰু প্ৰস্তুতি ৪৫
(Concept and Preparation of Lesson Plan)

তুলনামূলক ভাষতীয় সাহিত্য

সম্পাদনা

বিদ্যুৎ দত্ত

Birinch

Principal & Secretary
Borhag College, Kalag

Tulanamulak Bharitya Sahitya

A collection of articles on Indian Comparative Literature, edited by Bidyut Dutta and Published by Nitul Neog, Assam Book Trust, Guwahati- 781001

1st Edition : May, 2021

Price : Rs. 180/-

2nd Edition : June, 2022

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য

ISBN : 978-93-91403-08-9

প্ৰকাশকঃ

নিতুল নেওগ

অসম বুক ট্ৰাষ্ট

যশোবন্ত ৰোড, পাণবজাৰ

গুৱাহাটী-৭৮১০০১

গ্ৰন্থস্বত্ব : সম্পাদক

প্ৰকাশ : মে', ২০২১

দ্বিতীয় প্ৰকাশ : জুন, ২০২২

মূল্য : ১৮০ টকা

মুদ্ৰক

দ্রোণ অফ্‌ছেট প্ৰিণ্টাৰ্ছ

কাহিলিপাৰা, গুৱাহাটী-১৯

[গ্ৰন্থৰ লিখক অথবা প্ৰকাশকৰ লিখিত অনুমতিৰ অবিহনে এই গ্ৰন্থৰ কোনো অংশৰে বা কোনো ৰূপত ব্যৱহাৰ বা প্ৰতিলিপি কৰিব নোৱাৰিব। কোনো যান্ত্ৰিক কৌশলেৰে (ফটোষ্টেট, প্ৰি. ডি. এফ., স্কেনাৰ, ডিস্ক, টেপ, প্ৰিণ্ট, জেৰক্স ইত্যাদি যিকোনো পদ্ধতিৰে সঞ্চয় কৰিব অথবা প্ৰতিলিপিৰ পুনৰুৎপাদন কৰিব নোৱাৰিব।) এই চৰ্ত কিঞ্চিত উলংঘা কৰিলে উপযুক্ত আইনী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব।]

অধ্যাপক ডি. এ. ভিক্টর-মিনিকৰ কক্ষ, বঙ্গবন্ধু কন্যাশিক্ষা কেন্দ্ৰ, কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়
কলিকতা-৭০০০৩২

০৯/০৫/২০২৩

০৯/০৫/২০২৩

০৯/০৫/২০২৩

সূচীপত্ৰ

ক্রমবিকাশত তুলনামূলক সাহিত্য আৰু তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য / ৭

ড° পল্লৱী ডেকা বুজবৰুৱা

তুলনামূলক সাহিত্য : সংজ্ঞা, উৎস আৰু বিকাশ / ১৭

ড° খনিকৰ মাউত

তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ পদ্ধতি / ২৩

মিনাক্ষী বৰুৱা

তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু ইয়াৰ বিভিন্ন শাখা / ২৯

ফেদী চুতীয়া

তুলনামূলক সাহিত্যৰ তাৎপৰ্য আৰু শেহতীয়া ধাৰা / ৩৯

পংকজ খনিকৰ

তুলনামূলক সাহিত্যত অনুবাদৰ প্ৰয়োজনীয়তা / ৪৪

পংকজ মৰাং

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ পৰিচয় : ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ধাৰণা আৰু ইতিহাস / ৪৯

প্ৰণীতা শৰণীয়া

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ভিত্তি আৰু বিকাশ / ৫৬

ডিম্পী দাস

Principal & Secretary
Berhag College, Kalga

তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ আৰু প্ৰাসংগিকতা : এটি আলোচনা
(তুলনামূলক অসমীয়া সাহিত্য অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰ হিচাপে 'অসমীয়া চলচ্চিত্ৰ আৰু আধাৰ
সাহিত্য'ৰ বিশেষ উল্লেখৰে) /৬০

প্ৰিয়াঙ্কা কাশ্যপ

'অভাগীৰ স্বৰ্গ' আৰু 'কলপটুৱাৰ মৃত্যু': এটি তুলনামূলক বিশ্লেষণ /৭৪

ড° প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ

হোমেন বৰগোহাঞিৰ 'হাতী' আৰু উষা প্ৰিয়ম্বদাৰ 'বাপটি' : এক তুলনামূলক
আলোচনা /৮৫

মুনমী বৰা

ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ 'গ্ৰহণ' আৰু উষা প্ৰিয়ম্বদাৰ 'বাপটি' গল্প : এক তুলনামূলক
অধ্যয়ন /৮৯

সুবেশ দেৱনাথ

মূলী প্ৰেমচন্দৰ 'নিৰ্মলা' : এখন সামাজিক সমস্যা প্ৰধান উপন্যাস /১০০

দিপাংকৰ বৰুৱা

তুলনামূলক দৃষ্টিৰে জীৱনৰ বাটত আৰু নিৰ্মলা: এক বিশ্লেষণ /১১০

পুৰন্দ গগৈ

পথেৰ পাঁচালী: এক সামগ্ৰিক অৱলোকন /১১৭

ড° বিনীতা বৰা দেৱচৌধুৰী

বিভূতিভূষণ বন্দোপাধ্যায়ৰ পথেৰ পাঁচালি আৰু বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ জীৱনৰ
বাটত : এক তুলনামূলক অধ্যয়ন /১২৮

শিল্পী শৰ্মা

Binnich

Principal & Secretary
Berhag College, Kalag

তুলনামূলক সাহিত্য : সংজ্ঞা, উৎস আৰু বিকাশ

ড° খনিকৰ মাউত

সংজ্ঞা :

তুলনামূলক সাহিত্য (Comparative Literature) অভিধাটোৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষভাৱে তুলনাৰ প্ৰসংগ জড়িত হৈ আছে। পুৰণি সময়ৰ পৰাই সাহিত্যৰ অধ্যয়ন, আলোচনাৰ ক্ষেত্ৰত তুলনামূলক দৃষ্টিভংগী সহায় লৈ অহা হৈছে যি ঊনবিংশ শতিকাত এক বিদ্যায়তনিক বিষয়ৰূপে আত্মপ্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ১৮৪৮ চনত ইংৰাজ কবি আৰু সমালোচক মেথিউ আৰ্নল্ডে ইংৰাজী ভাষাত 'কম্পেৰেটিভ লিটাৰেচাৰ' অৰ্থাৎ তুলনামূলক সাহিত্য অভিধাটোৰ পোনপ্ৰথম প্ৰয়োগ কৰিছিল যদিও ফৰাচী ভাষাত এই পদৰ সমাৰ্থক শব্দৰ প্ৰয়োগ ইয়াৰ পূৰ্বেই আৰম্ভ হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত বিকাশ লাভ কৰি তুলনামূলক সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ পৰিধি কেৱল সাহিত্যত সীমাবদ্ধ নাথাকি জ্ঞানৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে যিয়ে ইয়াক এক সুকীয়া মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। সাধাৰণ অৰ্থত কোনো এক বস্তুৰ গুণাগুণক নিৰূপণৰ বাবে অন্য কোনো বস্তু বা দ্ৰব্যৰ সৈতে থকা সাদৃশ্য-বৈসাদৃশ্যক বিচাৰ কৰাই হৈছে তুলনা। তুলনামূলক সাহিত্যত কিন্তু 'তুলনা' কোনো এক জড় পদাৰ্থৰ নিৰীক্ষণৰ উপায়ৰ দৰে ব্যৱহাৰ নকৰি ইয়াক দুই বা তাতোধিক সাহিত্যৰ বা সাহিত্যৰ লগত জ্ঞানৰ অন্য ক্ষেত্ৰৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক, বিনিময়, সমকপতা, ঐক্য আদি উদ্ঘাটিত কৰাৰ এক বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতিৰূপে গ্ৰহণ কৰা হৈছে। তুলনামূলক সাহিত্য হৈছে সাহিত্যৰ চিন্তন আৰু মননৰ এক বৌদ্ধিক প্ৰক্ৰিয়া। তুলনামূলক সাহিত্যই কোনো সৃষ্টিশীল সাহিত্যৰ প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে। ই প্ৰকৃত অৰ্থত সাহিত্যৰ সময়, ভৌগোলিক পৰিসীমা, ভাষাৰ ব্যৱধানক আঁতৰাই নিৰপেক্ষভাৱে বিচাৰ

Various Dimensions of **WOMEN** EMPOWERMENT IN INDIA

Binnah

Principal & Secretary
Berhag College, Kaig

Edited by

Prof. (Dr.) C.B. Bhangre | Mamta Jangir
Dr. Niyaz Ahmed Ansari | Memoonah Baig

B Bharti

Copyright © Editors

Title: Various Dimensions of Women Empowerment in India

Editors: Prof. (Dr.) C.B. Bhange, Mamta Jangir, Dr. Niyaz Ahmed
Ansari and Memoonah Baig

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by any means, without permission. Any person who does any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

First Published, 2021

ISBN: 978-93-90818-30-3

Published by:

Bharti Publications

4819/24, 3rd Floor, Mathur Lane

Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi-110002

Phone: 011-23247537, Mobile: +91-989-989-7381

E-mail: bhartipublications@gmail.com

info@bharatipublications.com

Website: www.bhartipublications.com

Principal & Secretary
Bharati College, Katol

Printed in India, by S P Kaushik Enterprises, Delhi

Disclaimer: The views expressed in the paper/chapter are those of the Author(s)/contributor(s) and not necessarily of the publisher and editors. Author(s)/contributor(s) are themselves responsible for the facts stated, opinions expressed, conclusions reached and plagiarism. The publisher and editors of the book bear no responsibility.

Dr. Rantu Mani Deka*

Introduction

All the biotic and abiotic components together form the environment where the living organisms survive and maintain their own race. The abiotic components includes physico- chemical characteristics of air, water and soil which influence the living organisms including human beings. A good environment helps to sustain the living organisms. Hence for sustenance of the human being and other living organisms of the biosphere we should protect our environment. In recent days the various anthropogenic activities causes degradation of environment and as a result of that decreasing trend of biological diversity.

We have obtained all the essential resources from the environment, so the environment protection is utmost important. The resources of the environment helps us in maintaining the standard of living. Environment protection is the practice of protecting the natural environment. The main objectives of the environment protection are to conserve natural resources and the existing natural environment.

The environment provides food, fodder, fuel, water, air and shelter to all living organisms. Therefore, human awareness is developed about the need to preserve the environment by preventing adverse impacts on nature. The women helps in sustainable development by protecting the environment. Throughout history men have looked at natural resources as commercial entities or income generating tools, while women have tended to see the environment as a resource supporting their basic needs (4). Women in different parts of the world are actively involved in saving environment. Globally one of the well known environmentalist was Rachel Carson whose concern for the environment was voiced in her seminal book " Silent Spring"

Principal & Secretary
Barbhag College, Kalag

---

* Department of Zoology, Barbhag College, Kalag, Nalbari, Assam